

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תמצית דוח כספי

ליום 31.3.2010

(בלתי מבוקר)

26 במאי 2010

**בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
תמצית דוח כספי ליום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר)**

תוכן העניינים

עמוד

	1. דוח הדירקטוריון
	א. ההתפתחות הכללית של עסקי הקבוצה
2	- תיאור עסקי קבוצת לאומי והתפתחותם הכללית
2	- השליטה בבנק
7	- אמצעים הוניים ועסקאות במניות הבנק
10	- חלוקת דיבידנדים
11	- נתונים עיקריים בקבוצת לאומי
	ב. מידע אחר
12	- התפתחויות עיקריות במשק
17	- סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות
18	- מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
19	- גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
	ג. תיאור עסקי הקבוצה לפי מגזרים ותחומי פעילות
21	- התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למס
30	- המבנה והתפתחות של הנכסים וההתחייבויות
47	- מגזרי הפעילות בקבוצה
72	- פעילות חברות מוחזקות עיקריות
74	- פעילות חוץ-בנקאית של חברות כלולות
75	- חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
98	- מצב ההצמדה ומצב הנזילות
100	- באזל 2
106	- הליכים משפטיים
	ד. נושאים נוספים
107	- לאומי למען הקהילה
107	- המבקר הפנימי
108	- בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי
	2. סקירת הנהלה
110	- שיעורי הכנסה והוצאה
114	- סיכון אשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק
117	- חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
121	- חשיפה למדינות זרות
124	3. הצהרת המנכ"ל הראשי
125	הצהרת משנה בכיר למנהל הכללי חבר הנהלה בכיר לכספים חשבונאות ושוקי הון
	4. תמצית דוחות כספיים
126	- דוח סקירת רואי החשבון המבקרים המשותפים
127	- תמצית מאזן - מאוחד
128	- תמצית דוח רווח והפסד - מאוחד
129	- תמצית דוח על השינויים בהון העצמי - מאוחד
133	- תמצית דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד
136	- באורים לתמצית הדוחות הכספיים - מאוחדים

א. ההתפתחות הכללית של עסקי הקבוצה

דוח הדירקטוריון נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. הכללים שיושמו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2009. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוח השנתי של 2009.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה (מאזניים וחוף מאזניים*) הסתכמו בסוף מרס 2010 בכ-808 מיליארד ש"ח לעומת 782 מיליארד ש"ח בסוף 2009, עלייה בשיעור של כ-3.3% הנובעת בעיקר מעלייה בשוק ההון ומגידול בפעילות.

תיאור עסקי קבוצת לאומי והתפתחותם הכללית

* סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות, שווי ניירות ערך שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות, קופות גמל ופנסיה וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמורת.

הרווח הנקי הסתכם ברביע הראשון של 2010 ב-596 מיליון ש"ח לעומת 429 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 38.9%.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הסתכם ברביע הראשון של 2010 ב-592 מיליון ש"ח לעומת 428 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של 38.3%.

הגידול ברווח הנקי מפעולות רגילות מוסבר בעיקר מגידול ברווח המימוני ירידה בהפרשות לחובות מסופקים וגידול בתרומה לרווח של חברות כלולות. מאידך הגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות קיזז חלקית את העליות הנ"ל.

הרווח הנקי למניה ברביע הראשון של 2010 היה 0.40 ש"ח לעומת 0.29 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ו-1.37 ש"ח בכל שנת 2009.

בהתבסס על נתוני המערכת הבנקאית ליום 31 בדצמבר 2009 כפי שפורסמו על ידי בנק ישראל חלקה של קבוצת לאומי בסך המערכת הבנקאית היה כדלהלן:

31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	
באחוזים					
30.0	30.1	30.0	29.3	29.6	סך כל המאזן
29.9	29.8	29.7	29.1	28.3	אשראי לציבור
30.6	30.5	30.2	29.8	29.9	פיקדונות הציבור
30.2	(2) 27.5	37.9	(1) 1.5	35.0	רווח מפעולות רגילות לפני מס
30.5	(2) 25.6	38.4	(3) -	35.8	רווח מפעולות רגילות לאחר מס

(1) לאחר נטרול הפסדי בנק הפועלים.

(2) הירידה בחלק הקבוצה נובעת בעיקר מהיקף הוצאות השכר החריגות שכמחציתן נבעו מההפרטה.

(3) היה הפסד מפעולות רגילות לאחר מס.

מדינת ישראל הפכה לבעלת מניות בבנק ביום 31 באוקטובר 1993, מכוח הסדר המניות הבנקאיות וחוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ד-1993 ("חוק המניות הבנקאיות"). על פי הקבוע בחוק המניות הבנקאיות, העברת מניות הבנק למדינה ושימוש בזכויות מכוחן לפי חוק זה לא טעונים היתר לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

השליטה בבנק

ביום 31 במרס 2010 וביום 10 במאי 2010 החזיקה המדינה ב-11.46% מההון המונפק של הבנק וב-14.20% מזכויות ההצבעה בבנק.

ב-14 ביוני 2006 רכשו עובדי קבוצת בנק לאומי (כולל יו"ר הדירקטוריון), כחלק מתכנית ההפרטה, 40,333,691 מניות מהון הבנק מהמדינה. המניות חסומות עד 13 ביוני 2010 (הרכישה על ידי יו"ר הדירקטוריון בוצעה ב-5 ביולי 2006 ומניותיו חסומות עד 4 ביולי 2010). בתקופות החסימה,

דוח הדירקטוריון

למדינה ייפוי כח להצביע מכוח המניות שנרכשו ולעשות שימוש בזכות למינוי דירקטורים מכוח המניות. המניות החסומות מהוות 2.74% מזכויות ההצבעה.

המניות הוצעו לעובדים על פי מתאר שפורסם ביום 9 במאי 2006.

המניות נמכרו לעובדים בהטבה וככאלו נחסמו לתקופת חסימה בת 4 שנים עד ליום 13 ביוני 2010 והועברו ע"ש נאמן.

במקביל לרכישת המניות על ידי העובדים, הועמדה לעובדים שרצו בכך, הלוואה של הבנק לצורך הרכישה שמועד פרעונה בתום תקופת החסימה.

סה"כ היתרה הבלתי מסולקת של הלוואה ליום 31 במרס 2010 עומדת על כ- 362 מיליון ש"ח. הלוואות לעובדים אושרו על ידי המפקח על הבנקים.

עם תום תקופת החסימה, על העובדים לשלם מס בגין ההטבה שניתנה להם ברכישת המניות, וכן לפרוע את הלוואה.

על פי המתאר, הנאמן רשאי לבצע את המכירה בפרק זמן של עד חודש ימים לאחר תום תקופת החסימה. הבנק פנה למפקח על הבנקים בבקשה להאריך את פרעון הלוואות בפרק זמן של עד חודש ימים, על מנת לאפשר לנאמן לפעול על פי האמור במתאר, והמפקח אישר את ההארכה.

חוק המניות הבנקאיות הסמיך את ועדת המניות של הבנק לעשות שימוש מטעם המדינה ובשבילה בזכויות ההצבעה מכוח החזקות המדינה בבנק.

חוק המניות הבנקאיות קובע כי "השימוש בזכויות ההצבעה המוקנות מכוח המניות יעשה בידי הועדה מטעם המדינה ובשבילה" (סעיף 3 לחוק המניות הבנקאיות).

באוגוסט 2009 קיבל הבנק מכתב מב"כ של שלמה אליהו אחזקות בע"מ ("אליהו אחזקות") לפיו אליהו אחזקות סבורה כי בשיעור האחזקה הנוכחי של מניות הבנק על ידי המדינה אין אפשרות לראות את המדינה כבעלת שליטה בבנק וכי במצב הדברים הנוכחי הלכה למעשה אין בבנק בעל שליטה כהגדרת המונח בדין. (לעניין עמדת אליהו אחזקות כאמור ראו גם עתירתה לבג"צ בעניין זה כמפורט להלן).

בעקבות המכתב האמור, פנה הבנק לנכסים מ.י. ולפיקוח על הבנקים לקבל את עמדתם בנושא. הפיקוח על הבנקים הודיע לבנק כי הוא מתייחס לבנק כתאגיד בנקאי שלפחות אחד ממחזיקי אמצעי השליטה בו הוא בעל היתר שליטה, וזאת כל עוד הדירקטוריון שלו ממונה בהתאם לחוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ד-1993 והתקנות שהותקנו מכוחו.

יצויין כי למיטב ידיעת הבנק אף אחד ממחזיקי אמצעי השליטה בבנק לא קיבל היתר שליטה.

נכסים מ.י. בשם מדינת ישראל במכתבם מיום 27 באוגוסט 2009 השיב לבנק כדלקמן:

1" בהתאם לפנייתך שבסימוכין ולשיחות טלפוניות, במסגרת הכנת תשקיף המדף של הבנק עלתה סוגיית השליטה בבנק. כפי שמסרת לנו, בכוונת הבנק לציין בתשקיף המדף שבכוונת הבנק לפרסם בחודש אוגוסט 2009, כי כל עוד למעלה מ-50% מהדירקטורים בבנק מתמנים על פי חוק המניות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ד-1993 ("חוק המניות הבנקאיות") הרי שעל פי החזקה שנקבעה בחוק ניירות ערך המדינה הינה בעלת שליטה בבנק, וזאת לענין דרישת תקנה 44 לתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת התשקיף - מבנה וצורה), התשכ"ט-1969. איננו מתנגדים לפרשנות זו.

דוח הדירקטוריון

2. אנו מבקשים לוודא כי במסגרת התשקיף יתואר גם אופן החזקת מניות הבנק בידי המדינה, ובכלל זה יתוארו גם הכללים והמגבלות החלים על החזקות אלו מכוח חוק המניות הבנקאיות, לרבות, בין היתר, המגבלות על יכולת המדינה להתערב בניהול עסקי הבנק ובקבלת ההחלטות בו.

3. אנו מבקשים להדגיש כי אין באמור לעיל כדי למנוע מהמדינה להעלות כל טענה בכל ענין הנוגע לאחריות המדינה לפי דיני ניירות ערך או כל דין אחר, ואין בכך כדי לגרוע או לפגוע בטענות כאמור.

כל הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון הבנק מונו בהתאם לחוק המניות הבנקאיות, כאשר כל הדירקטורים של הבנק הומלצו לאסיפות הכלליות של הבנק על ידי ועדת המניות של הבנק והועדה הצביעה בעדם מכוח מניות המדינה בבנק. כאמור, על פי חוק המניות הועדה מצביעה באסיפות הכלליות מטעם המדינה ובשבילה.

ועדת המניות הנוכחית של הבנק מונתה מכוח הוראות המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה) (מינוי ועדות ותקופת כהונתן), התשס"ט-2009 אשר פורסמו ביום 12 במרס 2009. תקף מינוי הועדה הינו עד ליום 31 באוקטובר 2011, ויסתיים קודם לכן אם וכאשר יקרה אחד מהאירועים הבאים: (1) אין אחר בבנק המחזיק בהיתר שליטה לפי סעיף 34(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ושיעור המניות המוחזקות על ידי המדינה בבנק פחת לשיעור שאינו עולה על 5%, או (2) יש אחר בבנק המחזיק בהיתר שליטה לפי סעיף 34(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ושיעור המניות המוחזקות על ידי המדינה בבנק פחת לשיעור שאינו עולה על 10%.

לסיכום

הדירקטורים המכהנים כיום בבנק כולם הומלצו על ידי ועדת המניות וכולם נבחרו בתמיכתה באסיפה הכללית של הבנק. ועדת המניות פועלת כאמור מטעם מדינת ישראל ומצביעה בשביל המדינה באסיפות הכלליות.

מכאן אתה למד, כי כל עוד למעלה מ-50% מהדירקטורים בבנק התמנו על פי חוק המניות הבנקאיות, הרי שמדינת ישראל מחזיקה בלמעלה מ-50% באחד מאמצעי השליטה בבנק ועל פי החזקה לעניין הגדרת שליטה שנקבעה בחוק ניירות ערך הינה בעלת שליטה בבנק בכפוף למגבלות הקבועות בחוק המניות הבנקאיות. יצויין כי קיימת פרשנות אחרת, כמפורט לעיל.

ביום 1 במרס 2010 התקבלה במשרדי הבנק עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק למתן צו על תנאי של שלמה אליהו, שלמה אליהו אחזקות בע"מ ואליהו חברה לביטוח בע"מ, בעל ענין בבנק, כנגד שר האוצר, ממשלת ישראל, נכסים מ.י. בע"מ והבנק. בעתירה זו מתבקש בית המשפט ליתן צו על תנאי, המחייב את המשיבים ליתן טעם מדוע לא ימכרו לאלתר את מניות הבנק המצויות בבעלות הממשלה ומדוע לא יקבע לאלתר לוח זמנים גזור ומיידי למכירת המניות האמורות. עוד מתבקש בית המשפט להפוך בהמשך את הצו למוחלט, ככל שלא יהיה בתשובת המשיבים כדי לעמוד בהוראות החוק ובחובה המוטלת עליהם, ולקבוע לוח זמנים גזור, ידוע ומיידי למכירת מניות הבנק. בית המשפט קיבל ביום 17 במרס 2010 את בקשת הבנק ומחק את הבנק מן העתירה.

מכירת מניות הבנק על ידי המדינה

ביום 25 בנובמבר 2009 הודיעה נכסים מ.י. לבנק כי היא נערכת למכירת יתרת החזקות המדינה בבנק, אך בשלב זה טרם גובשה תכנית מוגדרת.

ביום 26 באפריל 2010 פרסם הבנק הודעה על כינוס אסיפה כללית שנתית שתתקיים ביום 2 ביוני 2010, שעל סדר יומה, בין היתר, בחירת דירקטורים. ראה "כינוס אסיפה כללית שנתית" להלן.

דוח הדירקטוריון

זימון אסיפה כללית מיוחדת לבחירת דירקטורים לבנק וביטולה וזימון אסיפה כללית שנתית ובה נושא בחירת דירקטורים

ביום 11 בינואר 2010 הגישה לבנק שלמה אליהו אחזקות בע"מ ("אליהו אחזקות"), בעלת ענין בבנק בקשה לכנס אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק, אשר בה תידון הצעה למינויו של ד"ר דוד קליין לכהונה כדירקטור בבנק.

ביום 24 בינואר 2010 הודיע מר איתן רף, יו"ר דירקטוריון הבנק מאז שנת 1995, כי אין בכוונתו להגיש מועמדות לבחירה מחדש באסיפה הכללית. בעקבות כך גב' גליה מאור, המנכ"ל הראשי, הודיעה כי היא החליטה להציג את מועמדותה לבחירה כדירקטור של הבנק באסיפה הכללית.

ביום 31 בינואר 2010 זימן הבנק אסיפה כללית מיוחדת ליום 11 במרס 2010.

עמותת "אומץ" ולאחריה התנועה למען איכות השלטון בישראל הגישו, כל אחת בנפרד, עתירה לבג"צ נגד החלטת הועד הציבורי וועדת המניות של הבנק להמליץ בפני האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק על מינויה של גליה מאור כדירקטורית בבנק.

ביום 15 בפברואר 2010 הודיעה גב' גליה מאור כי לאור הנסיבות שנוצרו מאז הצגת מועמדותה לכהונה כדירקטור בבנק ומאז אישור המועמדות על ידי הועד הציבורי וועדת המניות, היא הגיעה להחלטה אישית למשוך את המועמדות לכהונה כדירקטור בבנק.

העתירות הנזכרות לעיל נמחקו על ידי בית המשפט ביום 8 במרס 2010.

ביום 18 בפברואר 2010 החליט דירקטוריון הבנק לבטל את זימון האסיפה הכללית המיוחדת וזאת לאחר שהתקבלה ביום 14 בפברואר 2010 תשובת סגל רשות ניירות ערך ("הרשות") לפניה המקדמית של הבנק, ולפיה יש לבטל את זימון האסיפה הכללית המיוחדת ולזמן אסיפה חדשה, לאחר שתינתן לכל בעלי המניות אפשרות נאותה להציג את מועמדותם לתפקיד דירקטור בבנק וזאת אם לדעת הבנק תקנה 87 לתקנון הבנק הינה בתוקף.

בעקבות ביטול האסיפה הכללית המיוחדת, הגישו אליהו אחזקות ואליהו חברה לביטוח בע"מ ("אליהו") המרצת פתיחה ובקשה לצו עשה זמני כנגד דירקטוריון הבנק וכנגד הבנק, לביטול ההחלטה המבטלת את האסיפה הכללית המיוחדת ולקיים את האסיפה הכללית המיוחדת ביום 11 במרס 2010.

ביום 3 במרס 2010 התקבל פסק דין של בית המשפט המחוזי הדוחה את בקשת אליהו לבטל את החלטת דירקטוריון הבנק מיום 18 בפברואר 2010, כך שהחלטת דירקטוריון הבנק לבטל את האסיפה הכללית המיוחדת אשר זומנה לתאריך 11 במרס 2010 עומדת בעינה.

ביום 18 במרס 2010 דיווח הבנק בדיווח מיידי כי בכוונתו לכנס אסיפה כללית שנתית אשר מועדה יהיה ב-2 ביוני 2010 ("האסיפה השנתית"), כאשר על סדר יומה של האסיפה השנתית ייכלל, בין היתר, נושא בחירת דירקטורים לדירקטוריון הבנק. לצורך כך, הבנק אפשר לבעלי מניות המבקשים להציע את מועמדותם או את מועמדותו של בעל מניות אחר לבחירה כדירקטור באסיפה השנתית, להגיש מועמדות עד לתאריך 21 באפריל 2010, והכל בהתאם ובכפוף לאמור בדיווח המיידי הנ"ל של הבנק.

ביום 12 באפריל 2010 התקבל בבנק מכתב מועדת המניות של הבנק, בו פירטה הועדה את המועמדים מטעמה לבחירה לדירקטוריון הבנק באסיפה השנתית.

ביום 14 באפריל 2010 הוגשה עתירה של עמותת התנועה לאיכות השלטון בישראל כנגד הועד הציבורי למניות הבנקים שבהסדר, ועדת המניות של הבנק, היועץ המשפטי לממשלה, שר האוצר, המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והבנק, בבקשה לחשוף את שמות כל המועמדים לבחירה

דוח הדירקטוריון

כדירקטורים בבנק ואת פרוטוקולי הדיונים והנימוקים שעמדו בבסיס ההכרעה לגבי כל אחד מן המועמדים הנ"ל.

ביום 15 באפריל 2010 הוגשה עתירה של מר שלמה מעוז, כנגד הוועד הציבורי למניות הבנקים שבהסדר, כנגד ועדת המניות של הבנק וכנגד הבנק. בעתירה מבוקש, בין היתר, כי ועדת המניות של הבנק תדון ותחליט בעניין מועמדותו לבחירה כדירקטור בבנק מטעמה, וכי הוועד הציבורי יפרסם את שמות המועמדים שזה העביר לבחינתה של ועדת המניות של הבנק.

ביום 17 במאי 2010 התקיים דיון בעתירות הנ"ל. עתירתו של מר מעוז נמחקה בהמלצת בית המשפט לאחר שהעותר חזר בו מעתירתו. ביום 20 במאי 2010 נדחתה עתירתה של התנועה לאיכות השלטון בישראל.

ביום 26 באפריל 2010 פרסם בנק הודעה על כינוס אסיפה כללית שנתית שתתקיים ביום 2 ביוני 2010, שעל סדר יומה, בין היתר, בחירת דירקטורים. רשימת המועמדים לבחירה כדירקטורים כוללת מועמדים אשר הוצעו על ידי ועדת המניות של הבנק, מועמדים אשר הינם דירקטורים הפורשים לפי התור ואשר מציעים את עצמם לבחירה באופן עצמאי ומועמדים אשר הינם בעלי מניות בבנק ואשר מציעים את עצמם לבחירה

ביום 14 באפריל 2010 התקבל בבנק מכתב של שלמה אליהו אחזקות בע"מ ("אליהו"), בעל עניין בבנק שבו מתבקש דירקטוריון הבנק לקבוע את מועד כינוסה של האסיפה השנתית לתאריך מאוחר ככל האפשר, דהיינו לקראת תום 15 חודשים ממועד האסיפה השנתית הקודמת. בישיבה שהתקיימה ביום 25 באפריל 2010 החליט דירקטוריון הבנק לכנס את האסיפה השנתית במועד המתוכנן, כאמור לעיל, דהיינו 2 ביוני 2010. אליהו חזרה ופנתה לבנק ביום 16 במאי 2010 בבקשה כי יבחן שוב את דחיית האסיפה הכללית לחודש אוקטובר.

ההון העצמי של הקבוצה הסתכם ב-31 במרס 2010 ב-22,696 מיליון ש"ח, לעומת 21,862 מיליון ש"ח בסוף 2009 - עלייה של 3.8%. הגידול בהון העצמי נובע בעיקר מהרווח הרביע הראשון של השנה ומעליית שווי של תיק ניירות הערך הזמין למכירה.

בתיק ניירות הערך (נוסטרו) מוחזקות בעיקר אגרות חוב ממשלתיות, בנקאיות ומוסדות פיננסיים זרים המהוות בדרך כלל שימוש למקורות שגויסו ולהון הפנוי. מרבית תיק ניירות הערך מסווג כניירות ערך זמינים למכירה ונכלל במאזן על בסיס שווי הוגן. ההכנסות נזקפות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה, וההפרש בין השווי לפי צבירה לגבי אגרות חוב ולפי עלות לגבי מניות לבין השווי ההוגן נרשם ישירות לסעיף נפרד בהון העצמי בניכוי השפעת המס המתייחס.

ברביע הראשון של השנה נרשמה בסעיף זה עליית ערך בסך 328 מיליון ש"ח נטו בהון העצמי לעומת ירידת ערך בסך 430 מיליון ש"ח נטו בתקופה המקבילה אשתקד (כל הסכומים הינם נטו לאחר השפעת המס המתייחס).

סך כל היתרה המצטברת נטו של התאמות ניירות ערך המוחזקים בתיק הזמין למכירה לשווי הוגן ליום 31 במרס 2010 מסתכמת בסכום חיובי של 637 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס).

על פי כללי חישוב הלימות ההון - באזל 2, היתרה בגין התאמת ניירות ערך לשווי הוגן מובאת בחשבון בחישוב ההון לצורך יחס הון מזערי, מאידך על פי כללי באזל 1 שהיו נהוגים עד שנת 2009 התאמת היתרה בגין ניירות ערך לשווי הוגן ככלל, לא הובאה בחשבון בחישוב ההון לצורך יחס הון מזערי, למעט הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות זמינות למכירה בניכוי השפעת המס.

יחס הון עצמי למאזן ב-31 במרס 2010 הגיע ל-7.1% בהשוואה ל-6.8% ב-31 בדצמבר 2009.

יחס הון לרכיבי סיכון לפי באזל 2 הגיע ב-31 במרס 2010 ל-14.87%, בהשוואה ל-14.09% ב-31 בדצמבר 2009. שיעור זה גבוה מהשיעור המזערי של 9% שנקבע על ידי המפקח על הבנקים. יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון הגיע ב-31 במרס 2010 ל-8.43%, בהשוואה ל-8.33% בסוף 2009. החל מ-31 בדצמבר 2009 החל הבנק לדווח על פי כללי באזל 2 על פי הוראות המפקח על הבנקים.

הסבר מפורט ראה בדוח השנתי ל-2009 בעמודים 26-31.

יעד הלימות ההון

לבנק מדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל וגבוהה בדרך כלל ביחס למערכת הבנקאות בישראל וביחס דומה למוצע במדינות ה-OECD לאורך זמן.

מדיניות הקבוצה, המבטאת את תיאבון הסיכון שלה, בהתאם לאמור לעיל, כוללת יעד של יחס הון כולל בשיעור של 14.0%-14.5% ויחס הון רובד 1 "מקורי" (ללא מכשירים מורכבים) בשיעור שבין 8.0%-8.5%. בנוסף, קבעה הקבוצה יעד של עמידה ביחס הון רובד 1 "מקורי" (ללא מכשירים מורכבים) בעת תרחיש קיצון (לצורך שמירה על עסק חל) שלא יפחת מ-6.0%.

מדיניות הלימות ההון הנ"ל מתייחסת לפעולות עתידיות של הבנק, והיא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה סעיף "תיאור עיסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד" בדוח הדירקטוריון להלן בעמוד 17.

דוח הדירקטוריון

מבנה רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון - (טבלה 2 באזל 2):

31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	
במיליוני ש"ח		
הון רובד 1:		
7,059	7,059	הון מניות
972	972	פרמיה
14,176	14,706	עודפים
197	197	קרנות הון בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות וקרנות אחרות
(474)	(504)	התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות
(377)	(371)	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
282	285	זכויות מיעוט בהון עצמי של חברות מאוחדות
		סכומים שהופחתו מההון של רובד 1, לרבות מוניטין, השקעות
(357)	(344)	ונכסים לא מוחשיים אחרים
21,478	22,000	סך הכל הון רובד 1
הון רובד 2:		
		45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס בגין
208	420	התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
428	428	הפרשה כללית לחובות מסופקים
3,523	5,799	מכשירי הון מורכבים לא חדשניים וחדשניים
10,772	10,218	כתבי התחייבות נדחים
(68)	(64)	סכומים שהופחתו מההון של רובד 2
14,863	16,801	סך הכל הון רובד 2
36,341	38,801	סך הכל בסיס ההון לצורך הלימות ההון

דוח הדירקטוריון

הלימות ההון - (טבלה 3 באזל 2):

31 בדצמבר 2009		31 במרס 2010		נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון אשראי הנובע מחשיפות של:
דרישות הון (3)	נכסי סיכון	דרישות הון (3)	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח				
122	1,356	115	1,280	חובות של ריבונות
208	2,315	196	2,178	חובות של ישויות סקטור ציבורי
1,066	11,845	979	10,874	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	חובות של חברת ניירות ערך
11,968	132,976	12,357	137,297	חובות של תאגידים
1,490	16,554	1,527	16,968	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
1,812	20,140	1,820	20,219	חשיפות קמעוניות ליחידים
953	10,586	983	10,920	הלוואות לעסקים קטנים
2,023	22,479	1,997	22,188	משכנתאות לדיור
53	592	50	561	איגוח
964	10,708	975	10,838	נכסים אחרים
20,659	229,551	20,999	233,323	סך הכל בגין סיכון אשראי (1)
668	7,418	593	6,587	נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון שוק (1)
1,884	20,928	1,885	20,940	נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון תפעולי (1) (2)
23,211	257,897	23,477	260,850	סך הכל נכסי הסיכון ודרישות ההון
	36,341		38,801	סך בסיס ההון לצורך הלימות ההון
	14.09%		14.87%	יחס הון כולל
	8.33%		8.43%	יחס הון של רובד 1

(1) לפי הגישה הסטנדרטית.

(2) לפי גישת האינדיקטור הבסיסי.

(3) לפי 9% השיעור המזערי הנדרש.

דוח הדירקטוריון

הנפקת שטרי הון נדחים וכתבי התחייבות נדחים

ביום 27 באוגוסט 2009, בהתאם להיתר שהתקבל מרשות ניירות ערך, פרסם הבנק תשקיף מדף להנפקת עד 6 סדרות של אגרות חוב (סדרות 400 עד 405), עד 11 סדרות של כתבי התחייבות נדחים (סדרות 250 עד 256 וסדרות 300 עד 303) ועד 6 סדרות של שטרי הון נדחים (סדרות 200 עד 205). ההיקף המקסימאלי של אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים שהבנק יהיה רשאי להנפיק על פי תשקיף המדף הנ"ל הינו 4 מיליארד ש"ח ע.ג. בכל אחת מהסדרות הנ"ל. תוקף התשקיף הינו לשנתיים מיום פרסומו.

בפברואר 2010 הנפיק הבנק שטרי הון נדחים (סדרות 200 ו-201) בסכום כולל של כ-2.3 מיליארד ש"ח, על פי תשקיף המדף שלעיל. שטרי ההון הינם לפרעון בתום 50 שנה (פברואר 2060), כאשר סדרה 200 הינה בסך 1,250 מיליון ש"ח צמודים למדד ונושאים ריבית בשיעור של 4.0%. שטרי הון מסדרה 201 בסך 950 מיליון ש"ח אינם צמודים ונושאים ריבית משתנה בשיעור תשואת מק"מ לשנה בתוספת מרווח בשיעור של 1.4%. שטרי ההון הנדחים אושרו על ידי בנק ישראל, כהון משני עליון.

מדיניות הדיבידנד לשנים 2009-2010

חלוקת דיבידנדים

המפקח על הבנקים הודיע כי הוא מצפה שהמערכת הבנקאית לא תחלק דיבידנדים בגין שנת 2009 לאור הסיכונים הקיימים, וזאת מתוך רצון לייצב הון חזק לקראת הנהגת באזל 2. בנק שירצה לחלק דיבידנדים יצטרך לפנות למפקח, לקבלת אישור.

הדירקטוריון בישיבתו ביום 24 במרס 2010 החליט שלא להמליץ על חלוקת דיבידנד במזומן בגין שנת 2009.

לנוכח אי הודאות השוררת במשק הישראלי לגבי היקף ועומק ההשפעה של המשבר הפיננסי הגלובלי על המערכת הבנקאית בישראל, לרבות על הבנק, החליט הדירקטוריון ביום 24 במרס 2010 שלא לקבוע בשלב זה מדיניות דיבידנד בגין שנת 2010.

שנת 2009	ינואר - מרס 2009	ינואר - מרס 2010	
הכנסות, הוצאות ורווח (במיליוני ש"ח):			
7,023	1,362	1,807	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,517	354	130	הפרשה לחובות מסופקים
4,563	1,003	999	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
6,937	1,564	1,833	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
41	-	-	מזה: עלויות הפרטה, (הנפקת מניות ואופציות לעובדים)
3,132	447	843	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
1,986	428	592	רווח נקי מפעולות רגילות
28	1	4	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
2,014	429	596	רווח נקי לתקופה
1.35	0.29	0.40	רווח נקי מפעולות רגילות למניה (בש"ח)
1.37	0.29	0.40	רווח נקי למניה (בש"ח)
נכסים והתחייבויות לסוף התקופה (במיליוני ש"ח):			
321,775	318,052	317,631	סך כל הנכסים (סך כל המאזן)
204,669	212,878	207,613	אשראי לציבור
57,505	47,677	52,526	ניירות ערך
250,418	254,565	244,579	פקדונות הציבור
25,261	20,567	26,812	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
21,862	18,836	22,696	הון עצמי
יחסים פיננסיים עיקריים במונחים שנתיים (ב-%):			
63.6	66.9	65.4	אשראי לציבור לסך המאזן
17.9	15.0	16.5	ניירות ערך לסך המאזן
77.8	80.0	77.0	פקדונות הציבור לסך המאזן
122.4	119.6	117.8	פקדונות הציבור לסך האשראי
14.09	11.90	14.87	ההון הכולל לנכסי סיכון לפי באזל 2 (א) (ה)
8.33	7.73	8.43	הון ראשוני לנכסי סיכון לפי באזל 2 (ה)
6.8	5.9	7.1	הון עצמי (לא כולל זכויות בעלי מניות חיצוניים) למאזן
10.2	9.7	11.2	רווח נקי להון עצמי ממוצע (לא כולל זכויות בעלי מניות חיצוניים) (ג)
10.1	9.6	11.2	רווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע (לא כולל זכויות בעלי מניות חיצוניים) (ג)
38.0	9.4	39.5	שיעור הפרשה למס מהרווח
0.74	0.67	0.25	הפרשה לחובות מסופקים מתוך האשראי לציבור (ג)
0.49	0.44	0.16	הפרשה לחובות מסופקים מתוך כלל סיכון האשראי לציבור (ג)
2.18	1.72	2.30	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים לסך המאזן (ג)
3.60	3.01	3.58	סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים (ב) (ג)
1.48	1.38	1.40	סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה (ב) (ג) (ד)
2.16	1.98	2.33	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים (ג)
0.89	0.91	0.91	סך כל ההוצאות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה (ג) (ד)
0.58	0.55	0.70	רווח נקי לסך כל הנכסים הממוצעים (ג)
0.57	0.55	0.70	רווח נקי מפעולות רגילות לסך הנכסים הממוצעים (ג)
1.10	0.16	1.27	פער הריבית כולל הכנסות והוצאות ממכשירים פיננסיים נגזרים
59.9	66.1	65.3	ההוצאות התפעוליות מסך כל ההכנסות (ב)
65.8	64.1	54.5	ההכנסות התפעוליות והאחרות להוצאות התפעוליות והאחרות
39.4	42.4	35.6	ההכנסות התפעוליות והאחרות מסך כל ההכנסות (ב)

(א) הון עצמי - בתוספת זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי השקעות בהון של חברות כלולות והתאמות שונות
 (ב) סך כל ההכנסות - רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בתוספת הכנסות תפעוליות ואחרות.
 (ג) על בסיס שנתי.
 (ד) כולל פעילות חוץ מאזנית.
 (ה) הנתונים לינואר - מרס 2009 הינם לפי באזל 1.

כללי

ברביע הראשון של השנה צמח המשק הישראלי בשיעור ריאלי של כ-3.3%, במונחים שנתיים, בהשוואה לרביע האחרון של שנת 2009. זהו המשך של מגמת התאוששות בפעילות הכלכלית שהחלה במהלך שנת 2009. הצמיחה ברביע הראשון הושפעה לחיוב מגידול בצריכה הפרטית והציבורית.

שער החליפין של השקל ייוסף בתקופת הדוח הן מול הדולר והן מול האירו, בין השאר, עקב החלשות האירו בעולם, והשפעת גורמים מקומיים, כמו מצבם הטוב של חשבונות החוץ של ישראל. מדד המחירים לצרכן ירד ברביע הראשון ב-0.9% ואילו בנק ישראל המשיך בתקופה זו בתהליך הדרגתי של העלאת הריבית מתוך כוונה להחזירה לרמה "נורמאלית", ההולמת את מצב המשק. כך, הריבית אשר הגיעה בחודש דצמבר 2009 ל-1.0% הועלתה ובחודש מאי 2010 עמדה על 1.5%.

שוק המניות שיקף בראשית השנה את האופטימיות הגוברת במשק ומדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה, עלה בכ-10.6%. באופן דומה, מדדי האג"ח של חברות (קונצרניות), רשמו עליות שערים כ-5.3%, הגבוהות מאלה של האג"ח הממשלתיות. יתכן כי זוהי תוצאה של הערכת המשקיעים כי רמת הסיכון בקרב חברות רבות במשק – פוחתת, וזאת על רקע התאוששות הפעילות הכלכלית במרבית ענפי המשק.

ב-26 במאי 2010, החלה חברת MSCI לכלול את ישראל במדדיה המובילים (MSCI WORLD ו-MSCI EAFE) המשתייכים לשווקים המפותחים, זאת לאחר שעד כה נכללה ישראל במדדי המניות של מדינות השייכות לשווקים המתפתחים.

ב-10 במאי, 2010, הודיע ארגון ה-OECD, כי הוא מזמין את ישראל להצטרף לשורותיו. בהודעה צוינה יכולתה של ישראל לתרום לארגון בתחומי המדע והטכנולוגיה בהם לישראל הישגים משמעותיים.

המשק העולמי והמשבר בדרום אירופה

ברביע הראשון של השנה התרבו הסימנים לשיפור בפעילות הכלכלית העולמית. קרן המטבע הבינלאומית (IMF), עדכנה בחודש אפריל 2010, את תחזיתה לצמיחה העולמית לשנת 2010 כלפי מעלה בהשוואה לתחזיות קודמות שפרסמה במהלך השנה האחרונה. כעת מעריכה הקרן כי הצמיחה בארה"ב ובאזור האירו תהיה בשנת 2010 בשיעורים של 3.1% ו-1.0%, בהתאמה, לעומת צמיחה שלילית של (2.4%) ו-(4.1%), בהתאמה, בשנת 2009.

בחודש פברואר 2010 התרבו בשווקים הפיננסיים החששות באשר למצבן הכלכלי של מספר מדינות אירופאיות, בפרט, יוון, פורטוגל, ספרד ואירלנד. זאת, בעיקר על רקע גירעונותיהן התקציביים הגדולים והעלייה הניכרת בחוב הממשלתי, בשל המשבר הפיננסי.

בראשית חודש מאי 2010, הושג הסכם בין קרן המטבע הבינלאומית, האיחוד האירופי וממשלת יוון, לפיו יועמדו לרשות יוון אמצעי מימון בהיקף כולל של כ-110 מיליארד אירו ובתמורה התחייבה הממשלה היוונית לבצע שורה של צעדים ורפורמות בתחום התקציב ובתחום הפיננסי, במשך מספר שנים, באופן שיצמצמו את הגירעון והחוב התקציבי הגבוהים ויגבירו את מידת התחרותיות של המשק היווני.

^(*) מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר והבורסה לניירות ערך.

התוצר העסקי וענפי המשק

תוצר הסקטור העסקי, התרחב ברביע הראשון של שנת 2010 בכ-4.8%, במונחים שנתיים, בהשוואה לרביע האחרון של שנת 2009. בכך, נמשכת ההתאוששות בפעילות הסקטור העסקי, כאשר החל מהרביע השני של שנת 2009 נרשמה צמיחה חיובית.

סקר החברות של בנק ישראל, המבוסס על תשובות של יותר מ-500 חברות בענפי המשק השונים לשאלות על יכולתן להרחיב את הפעילות הכלכלית, הצביע אף הוא על מגמה חיובית. כך, הפעילות במגזר העסקי המשיכה להתרחב ברביע הראשון של 2010, בכל ענפי המשק ונראה כי עלייתה אף התעצמה. באשר לרביע הבא, החברות בכל הענפים שנסקרו (תעשייה, מסחר, שירותים עסקיים, בתי מלון, תחבורה ותקשורת ובניה) הצביעו על המשך צפוי של התרחבות הפעילות.

תקציב המדינה ומימונו

ברביע הראשון של 2010 הסתכם הגירעון בתקציב הממשלה בכ-2.8 מיליארד ש"ח. זאת, לעומת גרעון מתוכנן לשנת 2010 כולה של כ-42.9 מיליארד ש"ח (5.5% תוצר).

בחינת היקף ההוצאות של הממשלה ברביע הראשון של 2010 מלמדת על גידול בהוצאות. התפתחות זו בולטת ביחס לרביע הראשון אשתקד, בחלקו בשל העלייה בתקציבי המשרדים, ובחלקו על רקע הריסון עקב מגבלת הוצאה שהייתה בשנה שעברה משום שאישור התקציב נדחה. באשר להכנסות המדינה ממיסים, הרי שברביע הראשון של 2010 נרשם גידול ריאלי של יותר מ-8% בהיקף ההכנסות יחסית לתקופה המקבילה ב-2009 (ללא תיקון לשינויים בשיעורי המס), כאשר על פי הודעת האוצר היקף הגבייה ברביע הראשון של 2010 גבוה בכ-1.3 מיליארד ש"ח מהיעד שנקבע לתקציב 2010. זהו ביטוי לצמיחה המהירה יותר בהשוואה לאומדנים על בסיסם נבנה התקציב: תחזית האוצר לשנת 2010 על בסיסה נבנה התקציב הייתה לצמיחה (ריאלית) של התוצר בשיעור של כ-1.5%, בעוד שהמשק צמח ברביעים האחרונים בקצב מהיר יותר.

סחר חוץ ותנועות הון

תחום סחר החוץ הצביע ברביע הראשון של השנה על גידול דולרי הן ביצוא והן ביבוא הסחורות, בהשוואה לרביע שקדם לו (בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, שיעורי הגידול היו גבוהים במיוחד - יותר מ-30% הן ביצוא והן ביבוא). הדבר בא לידי ביטוי בכל רכיבי היבוא כאשר גם היצוא התעשייתי המשיך וגדל. לשם הזהירות, נציין שיייתכן ולהשפעת העלייה במחירי חומרי הגלם, הייתה תרומה משמעותית להתרחבות סחר החוץ של ישראל. בהקשר זה, ראוי לציון העובדה לפיה היצוא של סחורות גבוה מהיבוא, בכל השנה האחרונה (על בסיס נתונים המנוטרלים מרכיבים תנודתיים אליהם ניתן להתייחס כאל "חשבון בסיסי" של סחר החוץ). משמעות הדבר היא שבחשבון זה ישנו עודף ולא גרעון, מצב התומך בעוצמתו של השקל. נראה על כן, כי לפי שעה, למרות הייסוף המתמשך בשער החליפין הריאלי של השקל, מצליח הסקטור התעשייתי להרחיב את פעילותו, על רקע התאוששות הפעילות הכלכלית בעולם, כאשר רמת היצוא כיום קרובה לרמתו ערב המשבר.

נתוני תנועות ההון לישראל וממנה ברביע הראשון של שנת 2010 מלמדים על מגמה של השקעות של תושבי חוץ בישראל העולות על ההשקעות של תושבי ישראל בחו"ל. הדבר בולט בהשקעות הפיננסיות, בעוד בהשקעות הישירות של תושבי חוץ נשמר קצב שנתי יציב יחסית של כ-4.2% מיליארד דולר בשנה. גורמים אלה, תמכו מאז ראשית השנה בשקל מול מטבעות החוץ השונים.

שער החליפין ויתרות המט"ח

בשלושת החודשים הראשונים של השנה נרשם ייסוף של כ-1.6% בשערו של השקל מול הדולר, כאשר מול האירו יוסף השקל בשיעור חד של כ-0.3%. התחזקותו של השקל מול מטבעות מרכזיים אלה, היא תוצאה המשלבת בין התחזקותו של הדולר מול האירו בעולם לבין השפעת גורמים

דוח הדירקטוריון

מקומיים, בהם, למשל, השיפור בחשבונות החוץ של ישראל. היחלשותו של האירו בעולם וכן מול השקל, נמשכה בחודשים אפריל ומאי ובמהלך תקופה זו (עד ה-13 במאי) ייוסף השקל מול האירו בכ-5.2%.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש מרס 2010 על כ-62.5 מיליארד דולר. זאת בהשוואה לכ-60.6 מיליארד דולר, בסוף דצמבר 2009. בתקופה זו, רכש בנק ישראל מט"ח בהיקף של כ-2.3 מיליארד דולר.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן ירד במהלך הרביע הראשון של 2010 בכ-0.9%. כאשר בוחנים את קצב עליית המחירים לצרכן ב-12 החודשים האחרונים הרי שהשיעור במרס הגיע ל-3.2%, שיעור הגבוה במקצת מהגבול העליון של יעד יציבות המחירים. הסעיף אשר בלט בעלייתו בשנה האחרונה היה סעיף התחבורה והתקשורת אשר עלה בכ-8.1% ותרם יותר ממחצית העלייה הכוללת של המדד. זאת, על רקע העלייה במחירי הדלק בעולם. בחודש אפריל עלה המדד ב-0.9%.

בנק ישראל פעל בראשית השנה לצמצום מסוים במדיניות המוניטרית, פעילות בה החל בשלהי שנת 2009. כך, הריבית אשר עמדה בחודש דצמבר 2009 על 1.0% הועלתה ובמרס עמדה על 1.25%. הריבית לחודש אפריל הועלתה שוב ל-1.5% ונשארה ברמה זו גם בחודש מאי. השיפור במצב המשק, ההתפתחות במחירי הנכסים ובשער החליפין וסביבת האינפלציה המצויה עדיין מעל אמצע יעד יציבות המחירים, כל אלה תמכו בתהליך הדרגתי של העלאת הריבית. זאת, מתוך כוונה להחזירה לרמה "נורמאלית", כדברי בנק ישראל.

שוק ההון

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה ברביע הראשון של השנה בכ-10.4% לאחר עליה של כ-78.8% בשנת 2009 ואילו מדד ת"א 100 עלה בכ-8.5% בתקופה זו. עליות השערים הקיפו את כל ענפי המסחר העיקריים. העליות החדות באו גם על רקע השיפור הנמשך בפעילות הכלכלית והמדיניות המוניטרית המרחיבה של בנק ישראל, השומרת על ריבית ריאלית שלילית, לטווח הקצר. זאת לצד עליות שערים שהיו בבורסות בחו"ל והשפיעו לחיוב אף הן. מחזורי המסחר היומיים הממוצעים של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה התרחבו והסתכמו בכ-2,051 מיליארד ש"ח וביטאו גם כן מגמה זו. זהו גידול של כ-20.3% מול ממוצע 2009.

בחודש אפריל השתנתה המגמה ומדד ת"א 100 ירד בשיעור של כ-5%.

שוק אגרות החוב התאפיין בשלושת החודשים הראשונים של השנה בעליות שערים, הן באג"ח הממשלתיות והן באג"ח של חברות (קונצרניות). שעריהן של אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד עלו בשיעור מתון של כ-1.7% ואילו אגרות החוב הלא-צמודות עלו בשיעור דומה של כ-1.8%.

בשוק אגרות החוב הלא-ממשלתיות (אג"ח חברות) צמודות המדד נרשמו ברביע הראשון עליות שערים של כ-5.3%. ייתכן וזוהי תוצאה של הערכת המשקיעים כי רמת הסיכון בקרב חברות רבות במשק – פוחתת, וזאת על רקע התאוששות הפעילות הכלכלית במרבית ענפי המשק.

הנכסים הכספיים שבידי הציבור

תיק הנכסים הכספיים שבידי הציבור הסתכם בסוף חודש מרס 2010, בכ-2,410 מיליארד ש"ח, גידול של כ-4.8% בהשוואה לרמתו בסוף שנת 2009. זאת, לאחר עליה של כ-21.9% בשווי התיק בשנת 2009. הגידול בשווי התיק נבע בעיקר מעלייה בשווי המניות בארץ ובחו"ל על רקע העלייה המתמשכת במחירי המניות בבורסות בארץ ובעולם. ביטוי נוסף להשפעה המשמעותית שהייתה

דוח הדירקטוריון

לעליית המחירים, ניתן למצוא בבדיקת משקל המניות בתיק: משקל זה היה בסוף מרס 2010 ברמה של כ-25.4%.

הנכסים הכספיים של הציבור המנוהלים **בקבוצה** (פיקדונות הציבור, אג"ח ושטרי הון, תיקי ניירות ערך, כולל ניירות ערך שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות, קופות גמל ופנסיה וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמרת), הסתכמו בסוף מרס 2010 בכ- 757 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-736 מיליארד ש"ח בסוף דצמבר 2009 גידול של 2.8%.

האשראי הבנקאי

האשראי הבנקאי במשק הניתן לסקטור הפרטי (לפני הפרשות לחומ"ס וכולל אשראי לדוור) גדל בחודשים הראשונים של השנה בשיעור מזערי של כ-0.2%. זאת לאחר יציבות ברמתו בשנת 2009. זוהי תוצאה של עליה קלה באשראי שניתן לסקטור העסקי, לעומת ירידה קלה באשראי הבנקאי הניתן למשקי הבית. האשראי החוץ בנקאי הצטמצם אף הוא בשיעור קל, למרות הנפקות של אגרות חוב של הסקטור העסקי הלא-פיננסי (סחיר ולא סחיר), אשר על פי נתוני בנק ישראל הסתכמו בכ-5.5 מיליארד ש"ח, ברביע הראשון של השנה. נראה כי למרות הפעילות הכלכלית המתרחבת והשיפור במצב שוק ההון, הביקוש לאשראי נותר מתון. בהקשר זה, מסקר החברות של בנק ישראל ניתן ללמוד, כי קשיי המימון של החברות בסקטור העסקי פחתו, לרמה הנמוכה מהרמה טרום המשבר.

האשראי לציבור **בבנק** הסתכם בסוף מרס 2010 בכ-134.8 מיליארד ש"ח לעומת 132.6 מיליארד ש"ח בסוף דצמבר 2009, עלייה של 1.7%.

דירוגי האשראי של חברות הדירוג הזרות והמקומיות

ב-4 במאי 2010 העלתה חברת הדירוג הבינלאומית Standard and Poor's את תחזית הדירוג של לאומי ליציב משלילי ואשררה את דירוג לאומי לטווח ארוך של BBB+ ולטווח קצר של A-2. לאומי הוא הבנק היחיד מבין הבנקים הישראלים המסוקרים על ידי Standard and Poor's אשר קיבל העלאה.

יש לזכור כי Standard and Poor's הורידה את דירוג ותחזית לאומי באפריל 2009 ל BBB+ מ A- לאור ההשפעה השלילית של המשבר הכלכלי העולמי והמקומי על הרווחים ועל איכות הנכסים. S&P מציינת כי התחזית היציבה של לאומי משקפת את עמידותו של לאומי ואת ביצועיו הפיננסיים בתקופת ההאטה הכלכלית המקומית. התחזית והדירוג גם משקפים את נוכחותו החזקה של לאומי בישראל, נזילותו הגבוהה ובסיס ההכנסות המגוון.

ב-5 במאי 2010 אשררה חברת הדירוג הבינלאומית FITCH את דירוג A- לטווח ארוך עם תחזית יציבה ללאומי ודירוג F2 לטווח קצר (דירוגים אלו לא שונו מאז פברואר 2008). FITCH ציינה כי ביצועי הכלכלה הישראלית היו טובים יותר מאלו של כלכלות רבות במהלך המשבר הכלכלי העולמי. כתוצאה FITCH מדגישה כי האינדיקטורים הנוגעים לאיכות הנכסים מצביעים על מגמה חיובית.

דוח הדירקטוריון

מועד העדכון	תחזית דירוג	דירוג	דירוג	חברת דירוג	דירוג המדינה במט"ח
	לטווח ארוך	לטווח ארוך	לטווח קצר		
אפריל 2010	stable	A1	P-1	Moody's	
מרס 2010	stable	A	A-1	S&P	
נובמבר 2009	stable	A	F1	Fitch	
מרס 2010	negative	A1	P-1	Moody's	דירוג לאומי במט"ח
מאי 2010	stable	BBB+	A-2	S&P	
מאי 2010	stable	A-	F2	Fitch	
מרס 2010	negative	A1	P-1	Moody's	דירוג לאומי במטבע מקומי
מאי 2010	stable	AA+	* -	מעלות	דירוג לאומי במטבע מקומי
ינואר 2010	stable	Aaa	P-1	מידרוג	לאגרות חוב ופיקדונות רגילים
מאי 2010	stable	AA	* -	מעלות	דירוג לאומי במטבע מקומי
ינואר 2010	stable	Aa1	* -	מידרוג	לכתבי התחייבות נדחים
מאי 2010	stable	(A+, A)**	* -	מעלות	דירוג לאומי במטבע מקומי
ינואר 2010	stable	Aa2	* -	מידרוג	לשטרי הון נדחים (משני עליון)

* לא רלוונטי.

** A : הון משני עליון עם המרה כפויה למניות של הקרן (דירוג עודכן מאי 2010).

A+ : הון משני עליון "חדש" ללא המרה למניות (דירוג ניתן מאי 2010).

התפתחות מניית לאומי

מתחילת השנה ועד 31 במרס 2010 ירד שער מניית לאומי מ-1,745 נקודות ל-1,734 נקודות, שיעור שינוי של 0.6%. בתקופה זו, ירד שווי השוק של הבנק מ-25.7 מיליארד ש"ח ל-25.6 מיליארד ש"ח.

מאז סוף מרס ועד 20 במאי המנייה ירדה למחיר של 1,550 נקודות ושווי השוק הגיע ל-22.8 מיליארד ש"ח.

להלן הנתונים על שינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין:

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס	לשנת		
	2009	2010	
			(באחוזים)
שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים הידוע	(0.7)	(1.0)	
שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארה"ב	10.2	(1.6)	
שיעור עליית (ירידת) שער הארו	5.2	(8.3)	
שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג	8.0	(8.2)	
שיעור עליית (ירידת) שער הפר"ש	3.1	(4.9)	

להלן שערי החליפין היציגים העיקריים:

בש"ח	31 בדצמבר		31 במרס	
	2008	2009	2009	2010
דולר ארה"ב	3.802	3.775	4.188	3.713
ארו	5.297	5.442	5.574	4.991
לירה שטרלינג	5.548	6.111	5.992	5.609
פרנק שויצרי	3.565	3.667	3.677	3.487

תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון

דוח הדירקטוריון כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע המתייחס לעתיד המוגדר בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

המידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדירקטוריון נסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שאמנם תחזיות אלה תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי ודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

האמור אינו גורע מחובת הדיווח של הבנק על פי כל דין.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - ריבית על יתרת זכות) התשס"ט-25 באוקטובר 2009

הצעה שנועדה לחייב את הבנקים לשלם ריבית על סכומים הנצברים בחשבון העו"ש של לקוחותיהם. המציע טוען כי לאור העובדה שהבנקים גובים עמלות על כל פעולה ומחייבים את החשבון בריבית בגין יתרות החובה, יש לחייבם לשלם ריבית זכות, כפי שהיה נהוג בעבר בחלק מן הבנקים.

הצעות דומות הונחו גם בכנסות הקודמות, ההצעה עדיין לא קודמה ולא עברה אף קריאה טרומית.

רכוש נספי השואה

ביום 24 ביוני 2009 הגישה החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ ("החברה"), שהוקמה על פי הוראות חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006 ("החוק"), לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה כנגד הבנק, במסגרתה התבקש בית המשפט להצהיר שונות הנוגעות ל"נכסי נספי שואה", כהגדרתם בחוק, אשר לטענת החברה מוחזקים או הוחזקו על ידי הבנק. טרם מתן תשובה מטעם הבנק להמרצת הפתיחה, נחתם בין החברה לבין הבנק הסכם הנושא תאריך 26 בפברואר 2010 לפיו יתקיים הליך בורות במטרה להביא לבירור יעיל ומהיר של המחלוקות בין הצדדים ובית המשפט נתן פסק דין המוחק את המרצת הפתיחה.

פרוט נוסף ראה בבאור 6 (ג)(2) לדוחות הכספיים.

מס חברות

ביום 14 ביולי 2009, עבר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות משיעור של 25% בשנת 2010 עד לשיעור 18% בשנת 2016 ואילך.

דוח הדירקטוריון

מס ערך מוסף

ביום 1 ביולי 2009 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט-2009, המעלה את שיעורי מס השכר ומס הרווח החלים על מוסדות כספיים החל מ-1 ביולי 2009 ועד ל-31 בדצמבר 2010 מ-15.5% ל-16.5%.

ביום 31 בדצמבר 2009 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה) (תיקון), התש"ע-2009, המפחית את שיעורי מס השכר ומס הרווח החלים על מוסדות כספיים החל מ-1 בינואר 2010 ועד ל-31 בדצמבר 2010 מ-16.5% ל-16%.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי ורבעוני של תאגיד בנקאי כמפורט בבאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2009.

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות.

האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים ונסיון העבר, תוך הפעלת שיקול דעת ואשר ההנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

הנושאים החשבונאיים הקריטיים העיקריים שצוינו בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2009 הם כדלהלן: הפרשות לחובות מסופקים, מכשירים פיננסיים נגזרים, ניירות ערך, התחייבויות לזכויות עובדים, התחייבויות בגין תביעות משפטיות, בניינים וציוד ומסים על הכנסה.

בתקופה ינואר - מרס של שנת 2010 לא חלו שינויים במדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים לעומת אלו שתוארו בדוח השנתי לשנת 2009.

לפרטים נוספים ראה עמודים 52-57 בדוח השנתי 2009.

הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הוא הגורם המופקד על בקרת העל בבנק ועל אישור הדוחות הכספיים של הבנק. כל חברי הדירקטוריון הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, כמפורט בעמודים 278-280 לדוח הכספי לשנת 2009 ובעלי כשירות של דירקטורים חיצוניים (על פי הקבוע בחוק מניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ד-1993).

בחודש ספטמבר 2008, הקים הדירקטוריון מבין חבריו ועדה לבחינת הדוחות הכספיים, שתפקידה לדון בדוחות הכספיים ולהמליץ בפני הדירקטוריון על אישורם.

לפני הבאת הדוחות הכספיים לדיון בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, מתקיים דיון בוועדת הגילוי בנושא הדוחות הכספיים של הבנק. ועדת הגילוי הינה ועדת הנהלה המורכבת מכל חברי הנהלת הבנק, וכן חברים בוועדה ראש החטיבה לבנקאות מסחרית בפועל, היועצת המשפטית הראשית, מזכיר הקבוצה וראש האגף לבקרת ניהול סיכונים. בדיוני הוועדה משתתפים המבקר הפנימי הראשי ומנהלים בכירים נוספים בבנק. ועדת הגילוי בוחנת, בין השאר, כי המידע בדוחות הכספיים הינו מדויק, מלא ומוצג באופן נאות. (ועדת הגילוי הוקמה כחלק מיישום הוראת הפיקוח על הבנקים המתבססת על סעיף 302 של חוק SOX. ראה "בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי" בעמוד 272 לדוח לשנת 2009.

לפני הדיון בדוחות הכספיים במליאת הדירקטוריון מתקיימים דיונים בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, בהשתתפות המנכ"ל הראשי, המשנה הבכיר למנכ"ל, החשבונאי הראשי, המבקר הפנימי הראשי ואחרים.

חומר הרקע הנשלח לחברי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים לקראת הדיונים כולל את פרוטוקול הדיון בוועדת הגילוי והחלטותיה, את טיוטת דוח הדירקטוריון ואת טיוטת הדוחות הכספיים. עוד מקבלים חברי הוועדה פרטים בדבר דרישות גילוי חדשות (ככל שקיימות) החלות על הבנק. מידע בדבר חשיפת הבנק לתביעות משפטיות ותיאור התביעות המשפטיות החדשות וחומר הרקע לדיון בנאותות סיווג הלקוחות הבעייתיים וההפרשות, בהיותו חומר סודי ורגיש, עומד לעיון חברי הוועדה מראש במשרדי הבנק.

במסגרת הדיונים דנה הוועדה בנאותות ההפרשות והסיווג של החובות הבעייתיים של הבנק, לאחר שהמנכ"ל הראשי מציג בפני הוועדה את היקפי ההפרשות והסיווגים לחובות בעייתיים ואת השינויים והמגמות בתחום זה ולאחר שמנהלים בכירים אחרים מציגים את היקפי ההפרשות והסיווגים שבאחריותם ומפרטים את הגורמים העיקריים לשינויים בתחומים אלה. נושא התביעות המשפטיות וחשיפת הבנק בגינן, מוצג על ידי היועצת המשפטית הראשית של הבנק. המשנה הבכיר למנכ"ל מציג בפני הוועדה את הנושאים העיקריים והמהותיים בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים, את השינויים במדיניות החשבונאית הקריטית, אם היו כאלה, ואת הנושאים העיקריים שנדונו בוועדת הגילוי, והוועדה מקיימת דיון גם בנושאים אלו.

לאחר הדיונים בוועדה, מתקיים דיון במליאת הדירקטוריון בטיטה הסופית של הדוחות הכספיים, בהשתתפות המנכ"ל הראשי, המשנה הבכיר למנכ"ל, החשבונאי הראשי, המבקר הפנימי הראשי, וככל שמדובר באישור הדוחות הכספיים השנתיים - גם חברי הנהלה בבנק. כחומר רקע לקראת הדיון מקבלים הדירקטורים את טיוטת הדוחות הכספיים, יחד עם חומר רקע נלווה רחב ובו ניתוחים מעמיקים ומקיפים בדבר פעילויות הבנק בתחומי עיסוקיו השונים.

במסגרת דיון זה סוקרת המנכ"ל הראשי של הבנק את תוצאות הפעילות בקבוצת לאומי והמשנה הבכיר למנכ"ל מציג ומנתח את תוצאות פעילות הקבוצה בארץ ובחוץ לארץ, לרבות תיאור החשיפות לסיכונים והעמידה במגבלות שנקבעו ביחס אליהם. לאחר מכן מקיימת מליאת הדירקטוריון דיון ומאשרת את הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון

כל דיוני הדירקטוריון, הועדה לבחינת הדוחות הכספיים וועדת הגילוי בנושא הדוחות הכספיים נערכים בהשתתפות נציגי רואי החשבון המבקרים המשותפים של הבנק, אשר עומדים לרשות המשתתפים לשאלות ולהבהרות. הדוחות הכספיים מאושרים על ידי הדירקטוריון לאחר שרואי החשבון המבקרים המשותפים הציגו בפני הועדה לבחינת הדוחות הכספיים, וועדת הביקורת של הדירקטוריון, חולשות מהותיות במידה והיו אשר עלו מתהליכי הביקורת שבוצעו, ולאחר שהוצגו בפני הדירקטוריון הצהרת המנכ"ל הראשי והצהרת המשנה הבכיר למנכ"ל בדבר הערכת בקורת ונהלים לגבי הגילוי של הבנק בדוח הכספי.

ביום 4 בפברואר 2010 פורסמו תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010, אשר יחולו על הדוחות הכספיים הערוכים ליום 31 בדצמבר 2010 ואילך. התקנות קובעות, בין היתר כי דירקטוריון חברה ציבורית יאשר הדוחות הכספיים לאחר שהועדה לבחינת הדוחות הכספיים דנה בדוחות והגישה המלצותיה לדירקטוריון ודיווחה לו על כל ליקוי או בעיה שהתגלו במהלך הבחינה. התקנות קובעות את הרכב וכשירות חברי הועדה לבחינת הדוחות הכספיים.

מדיניות הגילוי

בהתאם להוראות בנק ישראל, דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של הוראות באזל 2, מחייבות את הבנק לקבוע מדיניות גילוי. על המדיניות להתייחס לגישת התאגיד הבנקאי לקביעה איזה גילוי יינתן לרבות הבקורות הפנימיות על התהליך.

לאומי קבע מדיניות גילוי, אשר אושרה על ידי הדירקטוריון.

מדיניות הגילוי מבוססת על הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והוראות רשות ניירות ערך שאומצו על ידי המפקח על הבנקים.

על פי מדיניות הגילוי האמורה, לאומי ישאף לתת בדוחותיו כל מידע מהותי הנדרש להבנת תוצאות פעולותיו, אשר יובא באופן ברור ומפורט.

המידע הניתן בדוח הדירקטוריון ערוך על פי הוראות הדיווח לציבור, ובפרט על פי "הוראת שעה בדבר תיאור עסקי תאגיד בנקאי ומידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון". על פי ההוראה יש לכלול בדוח הדירקטוריון מידע בדבר עסקי הבנק, מגזרי הפעילות בהם הוא פועל, הסביבה הכללית בה הוא פועל והשפעתה על הבנק, מבנה השליטה בבנק ומבנה הארגוני, הליכים משפטיים, הסכמים מהותיים, ומידע מפורט בנושאים נוספים.

לגבי מידע שניתן לתת לגבי כימות כספי, ניתנים נתונים כמותיים, ולגבי מידע אחר, ניתן מידע איכותי.

העקרון הכללי אשר לפיו ניתן מידע בדוח הוא עקרון המהותיות. עסקי הבנק ופעילויותיו נבחנים על פי היקפם ומהותם, ובתום הבחינה ניתן גילוי לגבי נושאים בעלי היקף כספי מהותי ביחס לרווח השנתי של הבנק, לסך נכסיו או להונו העצמי. כמו כן ניתן גילוי לנושאים בעלי היבטים ציבוריים או בעלי רגישות מיוחדת, כגון נושאים הקשורים למבנה הבנק, לניהולו, לחקיקה שיש לה השפעה על הבנק ועוד.

לצורך קיום מדיניות זו מובא כל נושא מהותי לדיון בפני ועדת הגילוי, (ראה לעיל בפרק הליך אישור הדוחות הכספיים), אשר היא זו שמחליטה בכל מקרה של ספק האם לתת את הגילוי הנדרש. פרוטוקול של ועדת הגילוי מועבר לעיון חברי הועדה לבחינת הדוחות הכספיים של הדירקטוריון.

כמו כן ראה להלן בעמוד 108 "בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי".

ג. תאור עסקי הקבוצה לפי מגזרים ותחומי פעילות

התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למס

הרווח הנקי של קבוצת לאומי הסתכם ברביע הראשון של 2010 בסך 596 מיליון ש"ח לעומת 429 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 38.9%.

הגידול ברווח הנקי של הקבוצה ברביע הראשון של 2010 לעומת התקופה המקבילה אשתקד מוסברת בעיקר על ידי הגורמים כלהלן*:

1. גידול ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך 445 מיליון ש"ח, גידול של 32.7% לפני השפעת המס.
2. קיטון בהפרשות לחובות מסופקים בסך 224 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס, קיטון של 63.3%.
3. גידול בחלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות בסך 51 מיליון ש"ח, נטו.
מאידך הגורמים דלהלן קיזזו חלקית את העלייה הנ"ל:

1. גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות (כולל שכר) בסך 269 מיליון ש"ח, גידול של 17.2% לפני השפעת המס.
2. ההכנסות התפעוליות והאחרות קטנו בסך 4 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.
3. עלייה בשיעור המס האפקטיבי ב-30.1 נקודות האחוז, כמוסבר בעמוד 27 בסעיף הפרשה למס.
* לפני זכויות מיעוט בחברות מאוחדות.

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים של קבוצת לאומי הסתכם ברביע הראשון של 2010 ב-1,807 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,362 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, עלייה של 445 מיליון ש"ח, עלייה בשיעור של 32.7%.

הגידול ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בקבוצה ברביע הראשון של 2010 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מ-:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
	31 במרס 2010	31 במרס 2009	% השינוי
	(במיליוני ש"ח)		
פעילות שוטפת	1,592	1,633	(2.5)
גבייה והפחתה של ריבית בגין חובות בעייתיים	144	89	61.8
הפרשי שער בגין מימון מניות שנוקפו בהכנסות תפעוליות	(5)	(109)	+
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו	65	143	(54.5)
רווחים שמומשו ושרטם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר	70	113	(38.1)
הכנסות (עלות) מימון בק"ע חיסוי השקעות בחו"ל *	40	(146)	+
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים	(84)	(328)	+
השפעת המדד הידוע	(15)	(33)	+
סך הכל	1,807	1,362	32.7

* הכנסות/עלות חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי השער על ההשקעות בחו"ל לעומת הפרשי שער על מקורות המימון, הפיצוי לעלות זו מגיע בסעיף המס. ראה גם ההשפעה בסעיף המס.

דוח הדירקטוריון

כפי שעולה מהלוח לעיל הרווח המימוני בפעילות השוטפת ירד ב-2.5%, כאשר ירידה קלה במרווח (בפעילות השוטפת) פוצתה חלקית מגידול בהיקפי הפעילות. עיקר ההשפעה הינה במגזר השקלי הלא צמוד שבו היקף הפעילות גדל בכ-16% והמרווח ירד ב-0.11%, בהתחשב בכך שמגזר זה מהווה 40% מהיקף הפעילות השפעתו על הרווח המימוני מהותית.

להלן התפתחות הרווח המימוני לפי מגזרי פעילות עיקריים:

המגזר	שלושת החודשים הראשונים של		% השינוי
	2010	2009	
	(במיליוני ש"ח)		
משקי בית	498	506	(1.6)
עסקים קטנים	220	211	4.3
בנקאות עסקית	488	430	13.5
בנקאות מסחרית	361	346	4.3
בנקאות פרטית	97	112	(13.4)
ניהול פיננסי - שוקי הון	145	(243)	+
אחר	(2)	-	-
סך הכל	1,807	1,362	32.7

פער הריבית הכולל (ללא עיסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים) ברביע הראשון של 2010 הוא 2.46% לעומת 0.04% בתקופה המקבילה ב-2009. פער הריבית הכולל עיסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים הוא 1.27% ברביע הראשון של 2010 לעומת 0.16% בתקופה המקבילה ב-2009, ו-1.10% בכל שנת 2009. לאופן הרישום החשבונאי בגין פעילות בנגזרים הייתה השפעה מהותית על פער הריבית בשתי התקופות ובעיקר ב-2009.

המרווח הפיננסי הנמוך ברביע הראשון של 2010 הושפע בעיקר מהסיבות כלהלן:

- א. רמת הריבית הנמוכה של בנק ישראל וכן הריביות הנמוכות בעולם גרמו לשחיקה בפער הריבית כתוצאה מיתרות עובר ושב שאינן נושאות ריבית ואשר הריביות שנתקבלו בגינן ירדו משמעותית לעומת העבר.
- ב. רמת הריביות הנמוכה גרמה לקיטון בפער הריבית בעיקר במגזר השקלי הלא צמוד בגין פיקדונות לזמן קצוב בסכומים קטנים, שם לא הוקטנה הריבית בשיעור זהה להורדת ריבית בנק ישראל.
- ג. גורמי התחרות במערכת תרמו אף הם לירידה בפער הריבית.
- ד. פער הריבית הכולל הנמוך הושפע גם מהפרשי עיתוי במדידת הרווחיות מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ומהפרשי שער בגין חיסוי ההשקעות בחו"ל וההשקעות במניות.
- ה. מאידך העלאת מרווחי הסיכון באשראים קיזזה חלקית השפעות אלה.

היחס של הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים לבין היתרה הממוצעת של הנכסים הכספיים היה 2.39% לעומת 1.87% (במונחים שנתיים) בתקופה המקבילה אשתקד.

עמלות מעסקי מימון הסתכמו ברביע הראשון של 2010 ב-90 מיליון ש"ח לעומת 81 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 11.1%. עמלות אלו כוללות בעיקר את ההכנסות מהפעילות החוץ-מאזנית, כמו ערבויות למתן אשראי, ערבויות לרוכשי דירות, ערבויות אחרות וכן עמלות מפעילות סחר חוץ.

דוח הדירקטוריון

הכנסות והוצאות מימון אחרות כוללות בעיקר רווחים/הפסדים ממכירת אגרות חוב והתאמת אגרות חוב למסחר לשווי הוגן או לשווי שוק, הכנסות מעמלות פירעון מוקדם על אשראים, גביית ריבית בגין חובות מסופקים משנים קודמות והפחתות הפרשות לריבית. ההכנסות נטו מפעילויות אלו הסתכמו ב-313 מיליון ש"ח ברביע הראשון של 2010, לעומת סך של 441 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן עיקרי השינויים בהכנסות והוצאות מימון אחרות:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
השינוי	31 במרס 2009	31 במרס 2010	
ב-%	(במיליוני ש"ח)		
(65.1)	189	66	רווח נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
+	(46)	(1)	ירידת ערך של אג"ח זמין למכירה
			רווח ממכירת והתאמה לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר
(38.1)	113	70	
61.8	89	144	גביית ריבית בגין חובות מסופקים
29.6	27	35	עמלות פרעון מוקדם על אשראים
-	69	(1)	אחר
(29.0)	441	313	סך הכל

ההפרשה לחובות מסופקים של קבוצת לאומי הסתכמה ברביע הראשון של 2010 ב-130 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-354 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, ירידה של 224 מיליון ש"ח, 63.3%.

ההפרשה הנוספת והכללית לחובות מסופקים בגין סיכונים שאינם מזוהים בתיק האשראי והמתבססים על מאפייני הסיכון בתיק האשראי וכן בגין חריגה ענפית לאשראי, קטנה ברביע הראשון של השנה ב-29 מיליון ש"ח לעומת גידול בסך של 31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד וקיטון של 48 מיליון ש"ח בכל שנת 2009.

שיעור ההפרשה הכולל לחובות מסופקים ברביע הראשון של 2010 היה 0.25% מסך כל האשראי לציבור (במונחים שנתיים), לעומת שיעור של 0.67% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 0.74% בכל שנת 2009. שיעור ההפרשה הכולל לחובות מסופקים ביחס לסיכון האשראי הכולל (מאזני חוץ מאזני) היה 0.16%, 0.44% ו-0.49% בהתאמה.

היתרה המצטברת של ההפרשה הכללית וההפרשה הנוספת לחובות מסופקים (לפי מאפייני סיכון שהוגדרו על ידי המפקח על הבנקים) בבנק ובחברות המאוחדות שלו הסתכמה ב-31 במרס 2010 ב-871 מיליון ש"ח (מהווה 0.42% מסך האשראי לציבור), לעומת 900 מיליון ש"ח בסוף שנת 2009.

להלן התפתחות ההפרשות לחובות מסופקים לפי מגזרי פעילות עיקריים:

31 במרס 2009		31 במרס 2010		
(במיליוני ש"ח)	(באחוזים)*	(במיליוני ש"ח)	(באחוזים)*	מגזר
0.3	50	0.1	20	משקי בית
1.0	42	0.3	13	עסקים קטנים
0.9	175	0.4	73	בנקאות עיסקית
0.4	50	0.3	31	בנקאות מסחרית

* אחוז מסך האשראי לסוף תקופה על בסיס שנתי.
לפרטים נוספים ראה עמודים 29 ו-35.

דוח הדירקטוריון

להלן התפלגות ההפרשות הספציפיות לפי ענפי משק עיקריים:

31 במרס 2009		31 במרס 2010		
% מסך הכל	במיליוני ש"ח	% מסך הכל	במיליוני ש"ח	
23.5	75	6.3	10	תעשייה
23.5	75	67.3	107	בינוי ונדל"ן
(3.1)	(10)	11.3	18	מסחר
2.5	8	(0.6)	(1)	תחבורה ואחסנה
7.2	23	(1.3)	(2)	תקשורת ושירותי מחשב
22.9	73	3.8	6	שירותים פיננסיים
3.4	11	-	-	שירותים עסקיים אחרים
1.6	5	(3.1)	(5)	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
17.6	56	18.2	29	אנשים פרטיים - אחר
0.9	3	(1.9)	(3)	אחרים
100.0	319	100.0	159	סך הכל *

* כמו כן ב-31 במרס 2009 היתה הפרשה בגין בנקים בסך 4 מיליון ש"ח.

להלן ריכוז ההפרשות לחובות מסופקים:

לשלושה חודשים שנתיימו ביום 31 במרס		
2009	2010	
במיליוני ש"ח		
556	366	הפרשה ספציפית במהלך התקופה
(230)	(200)	הקטנת הפרשה ספציפית
(3)	(7)	גביית חובות שנמחקו בעבר
תוספת נטו, שנזקפה לדוח		
323	159	הרווח וההפסד
תוספת נטו (הקטנה), שנזקפה לדוח הרווח		
31	(29)	וההפסד בגין הפרשה נוספת וכללית
354	130	סך כל ההפרשה לחובות מסופקים

המפקח על הבנקים הודיע ב-18 בפברואר 2010 שתחולת אימוץ תקני חשבונאות FAS 114 ו-118 בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, תחל מיום 1 בינואר 2011.

לפרטים ראה באור 1 לדוח הכספי.

דוח הדירקטוריון

להלן התפלגות הפרשות העיקריות לחובות מסופקים בקבוצה (הבנק וחברות מאוחדות) שזקפו לדוח הרווח וההפסד:

31 במרס 2009	31 במרס 2010	
במיליוני ש"ח		
299	109	הבנק
7	5	בנק ערבי ישראלי
4	(6)	בנק לאומי למשכנתאות
8	7	לאומי קארד
23	2	בל"ל - ארה"ב
7	1	בל"ל בריטניה
5	6	לאומי רומניה
2	6	לאומי ליסינג והשקעות
(1)	-	אחרים
354	130	סך הכל

הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים של קבוצת לאומי הסתכם ברביע הראשון של 2010 ב-1,677 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,008 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, עלייה של 66.4%.

סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות של קבוצת לאומי הסתכמו ברביע הראשון של 2010 ב-999 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,003 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, קיטון של 0.4%.

להלן עיקרי השינויים בהכנסות התפעוליות והאחרות:

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום				
31 במרס 2010		31 במרס 2009		השינוי
(במיליוני ש"ח)		(במיליוני ש"ח)		(באחוזים)
904	831	73	8.8	עמלות תפעוליות (1)
74	95	(21)	(22.1)	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות (2)
21	77	(56)	(72.7)	הכנסות אחרות (3)
999	1,003	(4)	(0.4)	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות

להלן פרטים נוספים עיקריים לכל אחד מהסעיפים הנ"ל:

1. עמלות תפעוליות (גידול של 73 מיליון ש"ח)

- א. גידול בהכנסות מפעילות בניירות ערך 20 מיליון ש"ח (10.2%).
- ב. גידול בהכנסות מטיפול באשראי ובעריכת חוזים בסך 18 מיליון ש"ח (28.6%).
- ג. גידול בעמלות הפצת מוצרים פיננסיים בסך 18 מיליון ש"ח (48.6%).
- ד. גידול בהכנסות מכרטיסי אשראי בסך 14 מיליון ש"ח (7.7%).
- ה. קיטון בהכנסות מניהול חשבון בסך 8 מיליון ש"ח (3.8%).

דוח הדירקטוריון

2. רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות (ירידה של 21 מיליון ש"ח)

א. הפסדים נטו ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה בסך 2 מיליון ש"ח לעומת רווחים והפרכי שער נטו בסך 62 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ב. רווחים ממימוש ומהתאמה לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר בסך 2 מיליון ש"ח לעומת 12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ג. דיבידנדים ממניות זמינות ולמסחר בסך 74 מיליון ש"ח לעומת 21 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

3. הכנסות אחרות (ירידה של 56 מיליון ש"ח).

עיקר הירידה נובע מרישום רווחי קופת הגמל לפיצויים בסך 57 מיליון ש"ח ברביע הראשון של 2009. (השנה לא נרשמו רווחים בגין סעיף זה).

משקל ההכנסות התפעוליות והאחרות מסך כל ההכנסות (קרי, רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים והכנסות תפעוליות ואחרות) היה בשיעור של 35.6% לעומת 42.4% בתקופה המקבילה אשתקד ו-39.4% בכל שנת 2009.

ההכנסות התפעוליות והאחרות מכסות 54.5% מההוצאות התפעוליות והאחרות לעומת כסוי של 64.1% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 65.8% בכל שנת 2009.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות של קבוצת לאומי הסתכמו ברביע הראשון של 2010 ב-1,833 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,564 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, עלייה של 17.2%.

הוצאות השכר עלו ברביע הראשון של 2010 בסך 253 מיליון ש"ח, ובשיעור של 28.7% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בהוצאות השכר נובעת בעיקר מהפרשות למענקים, מירידה בתשואות של הקופה לפיצויים וקופת התגמולים המשמשות גם כיעודה לכיסוי ההתחייבויות הפנסיוניות של העובדים, וכן התאמות אקטואריות להתחייבויות הפנסיוניות של העובדים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות (אחזקת בנינים וציוד, פחת ואחרות) עלו ברביע הראשון של 2010 בסך 16 מיליון ש"ח, עלייה בשיעור של 2.4% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב גידול בעלויות הפחת בשיעור של 5.4%.

ההוצאות התפעוליות מהוות 65.3% מסך כל ההכנסות לעומת 66.1% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 59.9% בכל שנת 2009.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהוות 2.33% מסך כל הנכסים, לעומת 1.98% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת 2.16% בכל שנת 2009.

הרווח מפעולות רגילות לפני מס של קבוצת לאומי הסתכם ברביע הראשון של 2010 ב-843 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-447 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, עלייה של 88.6%.

ההפרשה למס על הרווח מפעולות רגילות של קבוצת לאומי הסתכמה ברביע הראשון של 2010 ב-333 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-42 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009. שיעור ההפרשה בתקופה הנ"ל היה כ-39.5% מהרווח לפני מס לעומת 9.4% בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-30.1% נקודות האחוז.

דוח הדירקטוריון

השינויים בשיעור ההפרשה למס הושפעו בעיקר:

1. הפרשי השער בגין ההשקעות בחו"ל, שאינם נכללים בבסיס חישוב המס ואשר בתקופה הנדונה היו שליליים, לעומת הפרשי שער חיוביים בתקופה המקבילה אשתקד, כמפורט בעמוד 73 לדוח, הגדילו את שיעור ההפרשה למס ב-6 נקודות האחוז, לעומת הקטנת שיעור המס ב-29 נקודות האחוז בתקופה המקבילה אשתקד.
2. רישום מיסים נדחים בגין הפסד הון ורווחי חברות בנות שהינן עוסק מורשה הקטינו את שיעור המס ב-4 נקודות האחוז.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מס הסתכם ברביע הראשון של 2010 בסך 510 מיליון ש"ח לעומת 405 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 25.9%.

חלק הקבוצה ברווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מס של חברות כלולות היה 85 מיליון ש"ח ברביע הראשון של 2010 בהשוואה לרווח של 34 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, כלומר גידול של כ-51 מיליון ש"ח בתרומה. לפרטים ראה להלן בעמוד 65.

חלקם של בעלי המניות החיצוניים ברווחי הקבוצה הסתכם ברביע הראשון של 2010 ברווח של 3 מיליון ש"ח לעומת רווח של 11 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי מפעולות רגילות של הקבוצה הסתכם ברביע הראשון של 2010 בסך 592 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 428 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של 38.3%.

הרווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס הסתכם ברביע הראשון של 2010 בסך של 4 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי מפעולות רגילות למניה הגיע ברביע הראשון של 2010 ל-0.40 ש"ח בהשוואה ל-0.29 ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009.

הרווח הנקי הבסיסי למניה הגיע ברביע הראשון של 2010 ל-0.40 ש"ח בהשוואה ל-0.29 ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009.

התשואה להון עצמי - ממוצע לתקופה (ללא זכויות המיעוט) במונחים שנתיים:

					2009	2010					
		רביע	רביע	רביע	רביע	רביע					
		ראשון	שני	שלישי	רביעי	ראשון					
							%				
		9.7	11.1	11.0	10.6	11.2	הרווח הנקי				
		9.6	10.4	11.0	10.6	11.2	הרווח הנקי מפעולות רגילות				

דוח הדירקטוריון

התפתחויות הרווח בחמשת הרבעונים האחרונים

א. להלן תמצית דוח רווח והפסד מפעולות רגילות לאחר מסים בחמשת הרבעונים האחרונים (לא כולל חלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות):

		2009			2010	
		רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון
(במיליוני ש"ח)						
	רווח מפעולות מימון	1,362	1,926	1,923	1,812	1,807
	הפרשה לחובות מסופקים	(354)	(339)	(443)	(381)	(130)
	הכנסות תפעוליות ואחרות	1,003	1,013	1,292	1,255	999
	הוצאות תפעוליות ואחרות	(1,564)	(1,640)	(1,758)	(1,975)	(1,833)
	רווח מפעולות רגילות לפני מסים	447	960	1,014	711	843
	הפרשה למס	(42)	(409)	(499)	(241)	(333)
	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים	405	551	515	470	510
	חלק הקבוצה ברווחים (הפסדים) מפעולות רגילות לאחר מסים של חברות כלולות לאחר השפעת המס	34	(64)	30	81	85
	חלקם של בעלי מניות חיצוניים בהפסדים (ברווחים) מפעולות רגילות לאחר מסים של חברות מאוחדות	(11)	(7)	(11)	(7)	(3)
	רווח נקי מפעולות רגילות	428	480	534	544	592

ב. להלן התפתחות הסעיפים העיקריים ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

		2009			2010	
		רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון
(במיליוני ש"ח)						
	פעילות שוטפת	1,633	1,670	1,503	1,653	1,592
	גבייה והפחתה של ריבית בגין חובות בעייתיים	89	88	97	106	144
	הפרשי שער בגין מניות שנזקפו בהכנסות תפעוליות או בקרן הון	(109)	31	17	(1)	(5)
	רווחים (הפסדים) ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו	143	32	120	(1)	65
	רווחים (הפסדים) שמומשו וטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר	113	48	60	11	70
	עלות מימון בק"ע חיסוי השקעות בחו"ל	(146)	63	76	(8)	40
	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים	(328)	(59)	19	49	(84)
	השפעת המדד הידוע	(33)	53	31	3	(15)
	סך הכל	1,362	1,926	1,923	1,812	1,807

דוח הדירקטוריון

ג. להלן התפתחות רבעונית של הפרשות לחובות מסופקים:

		2009			2010	
רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון		
(במיליוני ש"ח)						
323	396	461	385	159	הפרשה ספציפית	
31	(57)	(18)	(4)	(29)	הפרשה נוספת	
354	339	443	381	130	סך הכל	
שיעור ההפרשה מסך הכל האשראי לציבור (על בסיס שנתי)						
0.67%	0.66%	0.87%	0.74%	0.25%		

ד. להלן התפתחות רבעונית בהכנסות התפעוליות והאחרות:

		2009			2010	
רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון		
(במיליוני ש"ח)						
831	840	915	925	904	עמלות תפעוליות	
95	90	286	236	74	רווחים מהשקעות במניות	
77	83	91	94	21	הכנסות אחרות	
1,003	1,013	1,292	1,255	999	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות	

ה. להלן התפתחות רבעונית בהוצאות שכר:

		2009			2010	
רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון		
(במיליוני ש"ח)						
1,003	948	961	1,102	1,140	הוצאות שכר ללא מיוחדות	
(120)	(19)	91	86	(4)	הוצאות שכר מיוחדות	
מזה:						
-	-	15	26	-	רישום ההטבה בגין מכירת מניות לעובדים	
(120)	(20)	76	55	(4)	הפרשה לפיצויים ופנסיה	
-	-	-	4	-	שינויים אקטואריים בגין יובל	
-	1	-	1	-	שונות	
883	929	1,052	1,188	1,136	סך הכל הוצאות שכר	

ו. להלן התפתחות רבעונית של הוצאות תפעוליות ואחרות ואחזקת בניינים וציוד:

		2009			2010	
רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון		
(במיליוני ש"ח)						
148	155	152	157	156	פחת	
216	225	214	247	224	הוצאות אחזקה בניינים וציוד	
317	331	340	383	317	הוצאות אחרות	
681	711	706	787	697	סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות *	

* ללא שכר.

דוח הדירקטוריון

המבנה והתפתחות של הנכסים וההתחייבויות⁽¹⁾

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-31 במרס 2010 ב-317.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-321.8 מיליארד ש"ח בסוף 2009, ירידה של 1.3%, ובהשוואה ל-31 במרס 2009, ירידה של 0.1%.

ערך הנכסים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ במאזן הינו כ-90.6 מיליארד ש"ח, כ-28.5% מסך הנכסים. ברביע הראשון של השנה יוסף השקל ביחס לדולר ב-1.64%, וביחס לאירו בשיעור של 8.29%. השינוי בשער החליפין ברביע הראשון של השנה גרם לירידה בשיעור של 1.1% בסך כל המאזן.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה - סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמרת, מסתכמים בכ-808 מיליארד ש"ח, לעומת 782 מיליארד ש"ח בסוף 2009, (כ-218 מיליארדי דולר ו-211 מיליארד דולר בהתאמה) כמפורט בהמשך.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שיעור השינוי			
ממרס 2009	מדצמבר 2009	31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010
		(במיליוני ש"ח)	
(0.1)	(1.3)	321,775	317,631
(3.9)	(2.3)	250,418	244,579
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים			
30.4	6.1	25,261	26,812
(0.7)	(16.5)	3,785	3,160
7.6	(3.0)	42,933	41,664
10.2	(8.7)	57,505	52,526
(2.5)	1.4	204,669	207,613
0.9	(0.3)	3,553	3,543

פיקדונות הציבור הסתכמו ב-31 במרס 2010 ב-244.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-250.4 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2009 ירידה של 2.3%, ובהשוואה ל-31 במרס 2009, ירידה של 3.9%.

ייסוף השקל ביחס למרבית מטבעות החוץ ברביע הראשון של השנה תרם לירידה בשיעור של 1.5% בסך כל פיקדונות הציבור.

להלן התפתחות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות עיקריים:

מגזר	31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009	% השינוי
(במיליוני ש"ח)			
משקי בית	116,643	118,930	(1.9)
עסקים קטנים	14,686	15,057	(2.5)
בנקאות עסקית	23,851	25,324	(5.8)
בנקאות מסחרית	35,049	33,533	4.5
בנקאות פרטית	39,105	41,158	(5.0)
ניהול פיננסי שוקי הון ואחר	15,245	16,416	(7.1)
סך הכל	244,579	250,418	(2.3)

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים הסתכמו ב-31 במרס 2010 ב-26.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-25.3 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2009 עלייה של 6.1%, ובהשוואה ל-31 במרס 2009 עלייה של 30.4%.

⁽¹⁾ השינויים באחוזים חושבו על פי היתרות במיליוני ש"ח.

דוח הדירקטוריון

פעילות חוץ מאזנית

להלן ההתפתחות ביתרות הנכסים הכספיים ⁽¹⁾ (החוץ מאזנים) של הלקוחות המנוהלים בקבוצת לאומי:

	31 בדצמבר 2009 השינוי		31 במרס 2010		
	(במיליוני ש"ח)	%	(במיליוני ש"ח)	%	
תיקי ניירות ערך	27,699	6.9	401,676	429,375	
מזה: בניהול קרנות נאמנות ^{(2) (3)}	3,060	6.4	47,666	50,726	
קופות גמל ופנסיה ^{(2) (3)}	1,480	3.6	40,785	42,265	
קרנות השתלמות ^{(2) (3)}	953	5.4	17,771	18,724	
סך הכל	30,132	6.5	460,232	490,364	

- (1) לרבות עליית שווי השוק של ניירות ערך ושווי ניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמרת.
 (2) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.
 (3) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שרותי ניהול תפעולי, כולל יתרות הקופות של לקוחות מיועצים בלאומי.

האשראי לציבור הסתכם ב-31 במרס 2010 ב-207.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-204.7 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2009, עלייה של 1.4% ובהשוואה ל-31 במרס 2009, ירידה של 2.5%.

ייסוף השקל ביחס למרבית מטבעות החוץ ברביע הראשון של השנה גרם לירידה בשיעור של 0.8% בסך האשראי לציבור.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה באגרות חוב של חברות המסתכמות ב-31 במרס 2010 ב-7,916 מיליון ש"ח בהשוואה ל-8,206 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2009, ירידה של 3.5%.

להלן התפתחות סיכון האשראי הכולל* לציבור לפי ענפי משק עיקריים:

ענפי משק	31 במרס 2010		31 בדצמבר 2009		
	סיכון אשראי כולל לציבור (במיליוני ש"ח)	%	סיכון אשראי כולל לציבור (במיליוני ש"ח)	%	
חקלאות	2,316	0.7	2,282	0.7	1.5
תעשייה	45,075	14.1	44,658	14.3	0.9
בינוי ונדל"ן	67,232	21.3	65,301	21.2	3.0
חשמל ומים	1,985	0.6	1,939	0.6	2.4
מסחר	29,239	9.2	27,832	8.9	5.1
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	4,886	1.5	4,787	1.5	2.1
תחבורה ואחסנה	5,676	1.8	5,724	1.8	(0.8)
תקשורת ושרותי מחשב	7,487	2.3	6,557	2.1	14.2
שרותים פיננסיים	39,584	12.4	39,018	12.5	1.5
שרותים עיסקיים אחרים	8,403	2.6	8,253	2.6	1.8
שרותים ציבוריים וקהילתיים	8,997	2.8	8,548	2.7	5.3
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	46,982	14.8	45,813	14.8	2.6
אנשים פרטיים – אחר	50,788	15.9	50,833	16.3	(0.1)
סך הכל	318,650	100.0	311,545	100.0	2.3

* לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

דוח הדירקטוריון

להלן התפתחות רבעונית של האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות עיקריים:

		2009		2010		
רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	
רביעי	שלישי	שני	ראשון	ראשון	ראשון	
במיליוני ש"ח						
66,889	65,401	63,252	62,242	68,248	68,248	משקי בית *
17,653	17,283	17,099	17,711	17,590	17,590	עסקים קטנים
43,516	43,747	44,466	47,086	44,210	44,210	בנקאות מסחרית
69,089	70,016	74,680	77,873	70,415	70,415	בנקאות עסקית
6,439	6,286	6,513	6,477	6,150	6,150	בנקאות פרטית

* האשראי למשקי בית כולל גם הלוואות לדיור (משכנתאות).

שעבוד לטובת בנק ישראל

ביום 21 במאי 2008 חתם הבנק על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחייבים כספיים בשקלים, המגיעים ושיגיעו לבנק מפעם לפעם מאת לקוחותיו, שהינם תאגידים (שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל), שאינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים שקיבלו מהבנק, ושמשיך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי אינו עולה על שלוש שנים, שניתנו וינתנו על ידי הבנק ללקוחות הנ"ל. השעבוד הינו בסכום השווה לגובה הסכומים המובטחים באיגרת החוב, כפי שיהיו מעת לעת, עד לסך של 1.1 מיליארד ש"ח.

שעבוד זה בא להבטיח כספים שידרשו לפעילות הבנק לצורך פעילותו במסלוקת CLS.

להלן נתונים נוספים על האשראי הכולל

להלן התפלגות סך כל האשראי לציבור* וסיכון אשראי חוץ-מאזני לפי גודל האשראי ללווה בודד:

		31 במרס 2010			
שיעור מסך הכל	שיעור מסך הכל	שיעור ממספר	שיעור מסך הכל	תקרת האשראי באלפי ש"ח	מ -
אשראי חוץ מאזני	האשראי המאזני	סך הכל הלווים	(%)	עד	0
17.4	6.3	84.7		80	0
12.1	19.5	13.3		600	80
3.0	7.9	1.2		1,200	600
1.7	3.7	0.3		2,000	1,200
5.2	9.0	0.3		8,000	2,000
5.3	7.8	0.1		20,000	8,000
6.1	8.1	0.055		40,000	20,000
20.2	16.8	0.035		200,000	40,000
17.2	14.0	** 0.01		800,000	200,000
11.8	6.9	***0.00		מעל 800,000	800,000
100.0	100.0	100.0		סך הכל	

דוח הדירקטוריון

31 בדצמבר 2009					
שיעור מסך הכל אשראי חוץ מאזני		שיעור מסך הכל האשראי המאזני		שיעור ממספר סך הכל הלווים	תקרת האשראי באלפי ש"ח
				(%)	עד
18.4		6.3		84.9	80
13.0		19.6		13.2	600
3.2		7.7		1.1	1,200
1.7		3.6		0.3	2,000
5.8		9.1		0.3	8,000
5.9		8.0		0.1	20,000
6.3		7.9		0.05	40,000
19.2		17.2		0.04	200,000
16.3		13.5		**0.01	800,000
10.2		7.1		***0.00	מעל 800,000
100.0		100.0		100.0	סך הכל

* לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
 ** ב-31 במרס 2010 - 125 לווים וב-31 בדצמבר 2009 - 118 לווים.
 *** ב-31 במרס 2010 - 21 לווים וב-31 בדצמבר 2009 - 20 לווים.

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני (א) שהיקפם ללווה בודד עולה על 800 מיליון ש"ח בחתך מפורט יותר של תחומי האשראי ובחתך של ענפי משק:

1. סיכון אשראי לפי גודל אשראי של לווה:

31 במרס 2010							
סיכון אשראי חוץ מאזני		אשראי מאזני		מספר לווים		תקרת האשראי במיליוני ש"ח	
מזה	סך	מזה	סך	מזה	סך	מ	עד
צדדים קשורים	הכל	צדדים קשורים	הכל	צדדים קשורים	הכל	(במיליוני ש"ח)	
-	3,676	-	7,159	-	12	1,200	800
-	2,047	-	3,196	-	4	1,600	1,200
1,281	2,532	2,325	2,756	2	3	2,000	1,600
-	-	-	-	-	-	2,400	2,000
-	3,526	-	1,459	-	2	2,800	2,400
1,281	11,781	2,325	14,570	2	21	סך הכל	

כל הצדדים הקשורים הם תאגידיים שהבנק מחזיק בהם עד 20% ואינם בעלי שליטה בבנק. אין בין האשראים המפורטים בטבלה הנ"ל חובות שבגינם בוצעו הפרשות לחובות מסופקים.

דוח הדירקטוריון

31 בדצמבר 2009							
סיכון אשראי חוץ מאזני		אשראי מאזני		מספר לוויים		תקרת האשראי במיליוני ש"ח	
מזה	סך	מזה	סך	מזה	סך	מ	עד
צדדים קשורים	הכל	צדדים קשורים	הכל	צדדים קשורים	הכל		
			(במיליוני ש"ח)				
109	2,551	918	9,635	1	13	1,200	800
-	3,251	-	2,517	-	4	1,600	1,200
520	520	1,349	1,349	1	1	2,000	1,600
-	3,337	-	1,293	-	2	2,400	2,000
629	9,659	2,267	14,794	2	20		סך הכל

2. סיכון אשראי לפי ענפי משק

31 במרס 2010					
סיכון אשראי חוץ מאזני		אשראי מאזני		מספר לוויים	
סך הכל		סך הכל		סך הכל	
במיליוני ש"ח					
6,768	5,368	8	תעשייה		
1,515	4,015	6	בינוי ונדל"ן		
494	1,239	2	שירותים ציבוריים וקהילתיים		
280	1,214	1	תקשורת ושירותי מחשב		
2,724	2,734	4	שירותים פיננסיים		
11,781	14,570	21	סך הכל		

31 בדצמבר 2009					
סיכון אשראי חוץ מאזני		אשראי מאזני		מספר לוויים	
סך הכל		סך הכל		סך הכל	
במיליוני ש"ח					
6,066	5,338	8	תעשייה		
1,757	4,462	7	בינוי ונדל"ן		
5	895	1	שירותים ציבוריים וקהילתיים		
211	1,288	1	תקשורת ושירותי מחשב		
1,620	2,811	3	שירותים פיננסיים		
9,659	14,794	20	סך הכל		

חבויות ששת קבוצות הלוויים הגדולים מהוות ב-31 במרס 2010 9.0% מסך כל סיכון האשראי, ו-73.8% מההון המחושב למגבלת שש קבוצות הלוויים הגדולות.

דוח הדירקטוריון

חובות בעייתיים - להלן התפתחות האשראים הבעייתיים ⁽¹⁾ ⁽⁶⁾ לפי הסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים:

31 בדצמבר 2009	31 במרס 2009	31 במרס 2010	
(במיליוני ש"ח)			
חובות בעייתיים (1)			
1,846	2,148	1,707	שאינם נושאים הכנסה
679	461	626	שאורגנו מחדש (2)
410	746	785	מיועדים לארגון מחדש (3)
584	574	681	בפיגור זמני
12,349	14,732	11,356	בהשגחה מיוחדת *
15,868	18,661	15,155	סך הכל אשראי מאזני ללוויים בעייתיים (1)
3,065	3,236	3,123	סיכון אשראי חוץ מאזני ללוויים בעייתיים (1) (5)
683	557	589	אגרות חוב של לווים בעייתיים (ציבור)
190	113	-	סיכון אשראי כולל של בנקים (אג"ח + פיקדונות בבנקים)
252	466	101	נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של לווים בעייתיים
20,058	23,033	18,968	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים (1)
87	359	84	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
6,313	6,969	6,325	*מזה: חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית (4)
389	506	309	*מזה: אשראי לדיור שבגיננו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור

- (1) לא כולל חובות בעייתיים המכוסים על יד בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313).
- (2) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת וכן אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם ויתור על הכנסות
- (3) אשראי ללוויים אשר לגבי קיימת החלטה של הנחלת התאגיד הבנקאי על ארגון מחדש, אך הארגון מחדש טרם בוצע בפועל.
- (4) למעט אשראי לדיור שבגיננו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור.
- (5) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.
- (6) אשראי ללוויים בעייתיים כמפורט במתכונת הגילוי.
- (7) החובות הבעייתיים כוללים סווגי אשראי מיישום הוראת נוהל בנקאי תקין 325 "ניהול מסגרות אשראי בחשבון עובר ושב". בהתאם להוראה הנ"ל ובהתאם להבהרות של המפקח על הבנקים, על הבנק לסווג את החריגה ממסגרת האשראי המאושרת (כאשר החריגה מעל 1,000 ש"ח) במידה והבנק מחייב את הלקוח בריבית חריגה. במצב זה יש לסווג את החריגה כחוב שאינו נושא הכנסה, את האשראי במסגרת ואת יתרת החבות של הלקוח כחוב בהשגחה מיוחדת. כתוצאה סווגו חובות שאינם נושאים הכנסה בסך 67 מיליון ש"ח ובהשגחה מיוחדת בסך 1,473 מיליון ש"ח, בסוף שנת 2009 סווגו בהתאמה 58 מיליון ש"ח, 1,110 מיליון ש"ח.

האשראי לממשלות הסתכם ב-31 במרס 2010 ב-407 מיליון ש"ח כמו ב-31 בדצמבר 2009, ובהשוואה ל-31 במרס 2009, ירידה של 18.6%.

דוח הדירקטוריון

ניירות ערך

השקעות הקבוצה בניירות ערך ב-31 במרס 2010 הסתכמו ב-52,526 מיליון ש"ח, ירידה של 8.7% בהשוואה ל-31 בדצמבר 2009; כתוצאה מקיטון בפיקדונות הציבור, ומגידול באשראי לציבור.

ניירות הערך מסווגים לשלוש קטגוריות: ניירות ערך למסחר, ניירות ערך זמינים למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון.

ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לדוח רווח והפסד. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת מוצג בסעיף נפרד בהון העצמי ברווח כולל אחר שנקרא "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" ("הון עצמי") בניכוי המס המתייחס. בכל מקרה שבו ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני ההפרש נזקף לחשבון רווח והפסד. אגרות חוב המוחזקות לפדיון מוצגות לפי עלות מופחתת (הערך הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה שנצברו עליו בנכוי/בתוספת דיסאגיו או אגיו).

לפרטים של המדיניות החשבונאית והטיפול בק"ע שערך תיק ניירות הערך והבחנות בין ירידות ערך זמנית או אחר מזמנית, ראה בפרק מדיניות החשבונאית הקריטית בעמוד 54 ובבאור 1 לדוח הכספי השנתי לשנת 2009.

להלן סיווג סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד בהתאם להוראות הנ"ל:

31 במרס 2010					
	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	הערך במאזן
במיליוני ש"ח					
אגרות חוב					
מוחזקות לפדיון	727	21	-	748	727
זמינות למכירה	39,494	538	(410)	39,622	39,622
למסחר	9,269	149	(26)	9,392	9,392
	49,490	708	(436)	49,762	49,741
מניות וקרנות					
זמינות למכירה	1,841	793	(1)	2,633	2,633
למסחר	503	-	(351)	152	152
	2,344	793	(352)	2,785	2,785
סך כל ניירות הערך	51,834	1,501	(788)	52,547	52,526

דוח הדירקטוריון

31 בדצמבר 2009					
		הפסדים שטרם		רווחים שטרם	
הערך	שווי	מומשו מהתאמות	מומשו מהתאמות	עלות	מופחתת
במאזן	הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן		
במיליוני ש"ח					
אגרות חוב					
852	875	-	23	852	מוחזקות לפדיון
44,281	44,281	(615)	454	44,442	זמינות למכירה
9,785	9,785	(51)	128	9,708	למסחר
54,918	54,941	(666)	605	55,002	
מניות וקרנות					
2,490	2,490	(7)	648	1,849	זמינות למכירה
97	97	(349)	-	446	למסחר
2,587	2,587	(356)	648	2,295	
57,505	57,528	(1,022)	1,253	57,297	סך כל ניירות הערך

ליום 31 במרס 2010 כ-80.4% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה וכ-18.2% כתיק למסחר. סיווג זה מקנה גמישות בניהול תיק ניירות הערך. כ-5.3% משווי ניירות הערך הינן השקעות במניות של חברות שאינן מוצגות על בסיס השווי המאזני, אלא לפי עלות או שווי שוק של המניות הנסחרות בבורסה.

להלן נתונים על פעילות הקבוצה באגרות חוב:

31 בדצמבר 2009		31 במרס 2010			
במיליוני ש"ח					
22,387	2,815	אגרות חוב שיצאו לפדיון ו/או נמכרו (מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה)			
35,494	2,719	רכישות אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה			
רווח נטו מהשקעות באגרות חוב:					
1,557	(1,019)	הכנסות מימון על בסיס צבירה			
294	65	רווח ממכירת ומירידת ערך של אגרות חוב זמינות למכירה			
רווח שמומש ו/או טרם מומש מהתאמה לשווי הוגן של					
232	70	אגרות חוב למסחר			

להלן פירוט הרכב השקעות באגרות חוב לפי סוגי הצמדות:

31 בדצמבר 2009			31 במרס 2010		
חברות	ממשלות	ממשלת	חברות	ממשלות	ממשלת
אחרות	זרות	ישראל	אחרות	זרות	ישראל
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
מטבע ישראלי:					
98	-	18,095	108	-	16,457
1,009	-	8,656	1,001	-	8,600
21,061	4,037	1,962	18,903	2,771	1,901
22,168	4,037	28,713	20,012	2,771	26,958

* מזה אגרות חוב נדחות (Subordinated) 2,551 מיליון ש"ח.

דוח הדירקטוריון

ברביע הראשון של שנת 2010 חלה ירידה של כ-2.2 מיליארד ש"ח כ-9.7%, בהשקעות של הקבוצה באגרות חוב של חברות, וזאת בעיקר באגרות חוב במט"ח בחו"ל. כ-59.8% מתוך אגרות החוב מושקע באגרות חוב של ממשלות ובעיקר ממשלת ישראל.

להלן שווי ניירות הערך לפי אופן המדידה במיליוני ש"ח:

31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	
47,737	43,589	ניירות ערך הנסחרים בשוק פעיל *
8,152	7,311	ניירות ערך לפי מחירים שנקבעו לפי מודלים חיצוניים **
1,616	1,626	ניירות ערך לפי ציטוט מהצד הנגדי או לפי עלות
57,505	52,526	סך הכל

* כולל שווי הוגן שמחושב על פי מודלים המבוססים על נתוני שוק שוטפים.
 ** כולל ני"ע בסך 602 מיליוני ש"ח ששוערכו על ידי הבנק בהתבסס על שיעורי הנכיון הנקבעים באופן עצמאי ובלתי תלוי בבנק על ידי חברת "שערי ריבית".

לפרטים נוספים ראה בבאור 2 לדוחות הכספיים.

להלן טבלת פירוט ההשקעות באגרות חוב של חברות בלבד (ללא בנקים) שהונפקו בישראל ובחו"ל לפי ענפי משק (תיק זמין למכירה ולמסחר):

31 במרס 2010		
הונפק בישראל	הונפק בחו"ל	ענף משק
105	197	תעשייה
71	123	בינוי ונדל"ן
176	58	חשמל ומים
188	-	מסחר
31	-	תחבורה ואחסנה
127	22	תקשורת ושרותי מחשב
280	6,366	שירותים פיננסיים
7	62	שירותים עסקים ואחרים
26	77	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,011	6,905	סך הכל

התיק הזמין למכירה

להלן הרכב התיק הזמין למכירה:

31 במרס 2010		31 בדצמבר 2009		שינוי		
במיליוני ש"ח						
בח"ל	בארץ	בח"ל	בארץ	בח"ל	בארץ	
19,545	20,077	21,767	22,514	(2,222)	(2,437)	אגרות חוב
521	2,112	541	1,949	(20)	163	מניות וקרנות
20,066	22,189	22,308	24,463	(2,242)	(2,274)	סך הכל

דוח הדירקטוריון

א. בגין התיק הזמין למכירה נזקפו ברביע הראשון של שנת 2010 להון עצמי סך של 473 מיליון ש"ח בשל עליית ערך והפרשי שער בגין אגרות חוב הנקובות במטבע חוץ, לעומת ירידת ערך בסך של 686 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר עליית הערך נובעת מאגרות חוב נדחות של בנקים בחו"ל.

ב. כמו כן נזקפו לרווח והפסד רווחים ממכירת אגרות חוב בקיזוז הפרשות שהוגדרו כירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני של ניירות ערך בסך של 65 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 143 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ג. להלן ריכוז התוצאות הנ"ל בגין התיק הזמין למכירה (כולל הכנסות מימון)

לתקופה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר	31 במרס	31 במרס
2009	2009	2010
במיליוני ש"ח		
2,252	2,256	(731) *
1,481	(686)	473

* מזה בגין הפרשי שער שליליים בסך 998 מיליון ש"ח ברביע הראשון של שנת 2010 לעומת הפרשי שער חיוביים בסך 1,765 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד והפרשי שער חיוביים בסך 285 מיליון ש"ח בכל שנת 2009.

ד. להלן פירוט היתרות נטו בהון עצמי (התאמות נטו בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפני מס):

תנועה	31 בדצמבר	31 במרס	
ברביע הראשון	2009	2010	
במיליוני ש"ח			
151	641	792	מניות
91	101	192	אגרות חוב ממשלת ישראל
1	3	4	אגרות חוב ממשלות זרות
197	(265)	(68) *	אגרות חוב אחרות
33	(18)	15	מכשירי חוב אחרים
473	462	935	סך הכל
(145)	(153)	(298)	המס המתייחס
328	309	637	סך הכל נטו

* מזה יתרת ירידת הערך המצטברת בגין כתבי התחייבות נדחים שהונפקו על ידי בנקים זרים כ- 195 מיליון ש"ח.

היתרה המצטברת נטו של התאמות ניירות ערך המוחזקים בתיק הזמין למכירה לשווי הוגן ליום 31 במרס 2010 מסתכמת בסכום חיובי של 637 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס), סכומים אלה מייצגים רווחים/ הפסדים שטרם מומשו לתאריכי הדוחות.

דוח הדירקטוריון

ה. להלן ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה שנזקפה להון עצמי ליום 31 במרס 2010:

משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה*						
עד 6	9-6	12-9	מעל 12	סך הכל		
חודשים	חודשים	חודשים	חודשים	סך הכל		
במיליוני ש"ח						
					שיעור הירידה	
					עד 10%	מניות
-	-	-	-	-	אגרות חוב מגובות	
4	-	2	24	30	נכסים	
8	4	5	205	222	אגרות חוב אחרות	
12	4	7	229	252	סך הכל	
					10%-20%	מניות
					אגרות חוב מגובות	
-	-	-	18	18	נכסים	
-	1	1	96	98	אגרות חוב אחרות	
-	1	1	114	116	סך הכל	
					20%-30%	מניות
					אגרות חוב מגובות	
1	-	-	-	1	נכסים	
-	-	-	8	8	אגרות חוב אחרות	
-	-	-	9	10	סך הכל	
					30%-35%	מניות
					אגרות חוב מגובות	
-	-	-	1	1	נכסים	
-	-	-	6	6	אגרות חוב אחרות	
-	-	-	7	7	סך הכל	
					35%-40%	מניות
					אגרות חוב מגובות	
-	-	-	-	-	נכסים	
-	-	-	-	-	אגרות חוב אחרות	
-	-	-	-	-	סך הכל	
					מעל 40%	מניות
					אגרות חוב מגובות	
-	-	-	26	26	נכסים	
-	-	-	-	-	אגרות חוב אחרות	
-	-	-	26	26	סך הכל	
					סך הכל	מניות
1	-	-	-	1	אגרות חוב מגובות	
4	-	2	70	76	נכסים	
8	5	6	315	334	אגרות חוב אחרות	
13	5	8	385	411	סך כללי	

בק"ע הטיפול בשיערוך ניירות הערך והבחנות בין ירידת ערך בעלת אופי זמני או אחר מזמני ראה בעמוד 54 בדוח הכספי לשנת 2009.

* משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה משמעו מאז תחילת ירידת ערך כלשהיא של נייר הערך.

דוח הדירקטוריון

התיק למסחר

להלן הרכב התיק למסחר:

שינוי		31 בדצמבר 2009		31 במרס 2010		
במיליוני ש"ח						
בארץ	בחו"ל	בארץ	בחו"ל	בארץ	בחו"ל	
704	(1,097)	5,344	4,441	6,048	3,344	אגרות חוב
55	-	4	93	59	93	מניות וקרנות
759	(1,097)	5,348	4,534	6,107	3,437	סך הכל

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו בדוח רווח והפסד רווחים שמומשו וטרם מומשו בסך של 70 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 113 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ובגין מניות וקרנות נרשמו רווחים שמומשו וטרם מומשו בסך 2 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה יש כ-24.1 מיליארד ש"ח (כ-6.5 מיליארד דולר) ניירות ערך שהונפקו בחו"ל שכולם (פרט לכ-2.7%) מדורגים Investment Grade, מהם כ-94% בדרוג (A-) ומעלה מזה כ-34.6% בדרוג AAA. התיק כולל אגרות חוב נדחות של בנקים בחו"ל בשווי הוגן של 2,551 מיליון ש"ח, כ-10.6% מסך כל השקעה בניירות ערך שהונפקו בחו"ל. מתוך התיק הני"ל כ-20.0 מיליארד ש"ח (כ-5.4 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה, כ-3.4 מיליארד ש"ח (כ-0.9 מיליארד דולר) מסווג בתיק למסחר והיתרה בתיק לפדיון.

להלן הרכב ההשקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל:

31 בדצמבר 2009		31 במרס 2010		
תיק זמין	תיק סחיר	תיק זמין	תיק סחיר	
במיליוני ש"ח				הערך במאזן
2,354	2,859	1,788	2,257	אגרות חוב ממשלתיות
1,862	12,580	1,345	11,258	אגרות חוב בנקים ומוסדות פיננסיים
101	5,938	93	5,639	אגרות חוב מגובות נכסים
124	390	118	391	אגרות חוב אחרות
93	541	93	521	מניות וקרנות
4,534	22,308	3,437	20,066	סך הכל

להערכת הנהלת הבנק, ירידת הערך בתיק הזמין למכירה הינה ברובה בעלת אופי זמני. כוונת הבנק היתה, מיום ביצוע ההשקעות, להחזיקן עד לפדיון. בכוונתו וביכולתו של הבנק להמשיך ולהחזיק את ההשקעות עד להשבה החזויה של מלוא העלות של הנכסים או עד לפדיון, לכן נזקפת ירידת ערך זו להון עצמי. ירידת הערך שנוקפה להון העצמי בגין ניירות הערך שהונפקו בחו"ל מיום רכישתם ועד ל-31 במרס 2010, מסתכמת בסך של כ-27 מיליון ש"ח (כ-17 מיליון ש"ח לאחר מס). בשנת 2009 קטנה הקרן השלילית בסך 1,121 מיליון ש"ח. עיקר התנועה מתייחסת לעליית הערך של אגרות חוב בנקים בחו"ל שהם מסוג Subordinated כמוסבר בהמשך. במהלך הרביע הראשון של 2010 המשיכה המגמה והקרן השלילית קטנה בסך 193 מיליון ש"ח.

בנוסף לעליית הערך שנוקפה להון עצמי, נוקפה ברביע הראשון של השנה לרווח והפסד ירידת ערך בסך של כ-1 מיליון ש"ח, לעומת ירידת ערך בסך 46 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון

להלן השווי ההוגן ל-31 במרס 2010 של אגרות החוב של בנקים ומוסדות פיננסיים מחוץ לישראל (לא כולל אגרות חוב מגובי נכסים):

סך הכל	ללא דרוג	BB+ עד B-	BBB+ עד BBB-	A-	A	A+	AAA עד AA-	
במיליוני ש"ח								
1,037	-	-	20	89	271	361	296	הממלכה המאוחדת (בריטניה)
361	-	-	-	-	361	-	-	אוסטריה (1)
269	30	-	-	-	239	-	-	איטליה (1)
280	11	-	-	137	132	-	-	אירלנד (1) (5)
370	-	-	-	-	370	-	-	בלגיה (1)
706	4	-	-	5	35	638	24	גרמניה (1)
1,321	-	-	29	281	961	-	50	הולנד (1)
134	-	-	-	-	134	-	-	לוקסמבורג (1)
329	44	-	-	130	-	10	145	ספרד (1) (5)
15	15	-	-	-	-	-	-	פורטוגל (1) (5)
57	-	-	-	-	-	28	29	פינלנד (1)
403	-	-	-	-	-	126	277	צרפת (1)
238	-	-	-	-	221	17	-	שוויץ
541	-	-	-	-	19	15	507	אוסטרליה
403	19	-	-	-	290	-	94	שוודיה
496	15	-	-	-	-	-	481	ניו זילנד
457	198	-	-	11	67	112	69	אחר (2)
ארצות הברית - לפי רמת בנק								
976	-	-	-	976	-	-	-	CITIGROUP INC NY
474	-	-	-	-	-	474	-	CHASE MANHATTAN BANK, N.A.
385	-	-	-	-	385	-	-	MERRILL LYNCH INTERNATIONAL BA
731	-	-	-	-	558	173	-	BANK OF AMERICA
590	-	-	-	-	391	73	126	GOLDMAN, SACHS AND CO. WACHOVIA
460	-	-	-	-	-	-	460	INTERNATIONAL BANKING
482	-	-	-	-	-	482	-	WELLS FARGO BANK N.A.
334	-	-	-	-	334	-	-	MORGAN STANLEY
801	86	-	73	-	121	211	310	ארצות הברית - אחר (3)
12,650	422	-	722	1,629	4,889	2,720	2,868	סכום כולל (4)

- (1) מדינות גוש האירו Eurozone
- (2) סכום זה כולל השקעות ב-9 מדינות.
- (3) סכום זה כולל השקעות ב-19 בנקים בארצות הברית.
- (4) כולל אגרות חוב נדחות Subordinated שהשווי ההוגן שלהן ליום 31 במרס 2010 הוא 2,551 מיליון ש"ח (כולל תיק זמין ותיק מסחר).
- (5) לפרטים נוספים בק"ע חשיפת אשראי ראה בעמוד 97.

1. השקעות בניירות ערך מגובי נכסים בחו"ל

בתיק ניירות הערך ל-31 במרס 2010 של הקבוצה יש כ-5.7 מיליארד ש"ח (כ-1.5 מיליארד דולר) ניירות ערך מגובי נכסים (משכנתאות ושאינם משכנתאות כאחת) שכולם (פרט ל-5.5%) מדורגות בדורג (A-) ומעלה, מזה כ-82% בדורג AAA. מתוך התיק הנייל כ-5.6 מיליארד ש"ח (כ-1.5 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ולפדיון.

דוח הדירקטוריון

להלן ריכוז ההשקעות באגרות חוב מגובות נכסים בתיק הזמין למכירה ליום 31 במרס 2010:

עלות מופחתת במיליוני ש"ח	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הערך במאזן (שווי הוגן)
4,638	69	(38)	4,669
MBS אגרות חוב מגובות משכנתאות			
ABS אגרות חוב מגובות נכסים			
829	179	(38)	970
שאנים משכנתאות:			
727	165	(36)	856
מזה: CLO			
53	14	-	67
SCDO			
49	-	(2)	47
אחר			
5,467	248	(76)	5,639
סך הכל			

בק"ע הגדרת ניירות ערך מגובי נכסים ראה באור 3 לדוח הכספי לשנת 2009.

חשיפות איגוח

השקעה בניירות ערך מגובי נכסים לפי סוגי חשיפה (טבלה 9 (ו') באזל 2)

31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009	הסכום המצטבר של החשיפה במיליוני ש"ח
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):		
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות:		
2,100	2,123	ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של ממשלת ארה"ב GNMA
436	469	ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC
-	-	ניירות ערך אחרים
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים:		
2,147	2,313	ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA, GNMA או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה
76	83	שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות
4,759	4,988	סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)		
6	8	קווי אשראי לכל מטרה בבטחון דירת מגורים
10	12	אשראי לרכישת רכב
6	7	אשראי אחר לאנשים פרטיים
3	2	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
856	911	אגרות חוב מסוג CLO
67	66	אגרות חוב מסוג SCDO
33	53	אחרים
981	1,059	סך הכל מגובי נכסים (ABS)
5,740	6,047	סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים

דוח הדירקטוריון

השקעות בניירות ערך מגובי נכסים לפי משקל סיכון* (טבלה 9) (באזל 2)

31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	
דרישות ההון בגין חשיפות איגוח		הסכום המצטבר של החשיפה		
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
12	9	640	513	20%
8	10	186	229	50%
13	15	143	166	100%
20	16	65	51	350%
-	-	47	43	הפחתו מההון
53	50	1,081	1,002	סך הכל

* לא כולל ניירות ערך FHLMC, FNMA, GNMA.

התיק הזמין למכירה של השקעות בניירות ערך מגובי נכסים בחו"ל ליום 31 במרס 2010 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום כולל של כ-4.8 מיליארד ש"ח. 99% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הינן בערבות סוכנויות פדראליות בארה"ב או שהונפקו ישירות על ידן (FNMA, FHLMC, GNMA). FNMA ו-FHLMC הועברו לחסות ממשלתית במסגרת תוכנית ההצלה של הממשל האמריקאי ולאגרות חוב של GNMA ערבות מדינה.

נכון ליום 31 במרס 2010 הסתכמה עליית הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-31 מיליוני ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדראליים אמריקאים הן בתיק הזמין והן בתיק למסחר, מסתכם בכ-76 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-3.9 שנים בממוצע.

בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות (אשראי לרכישת רכב, ואשראים אחרים) בסך של כ-970 מיליון ש"ח מתוכן אג"ח מסוג CLO בסך של כ-856 מיליון ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-4.25 שנים בממוצע.

2. השקעות בניירות ערך אחרים שהונפקו בחו"ל (שאינם מגובי נכסים)

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-31 במרס 2010 כ-18.4 מיליארד ש"ח (4.9 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים, והכוללים בעיקר ניירות ערך של בנקים ומוסדות פיננסיים, לרבות אגרות חוב נדחות והיתר ניירות ערך של ממשלות ארה"ב, צרפת וישראל. 14.4 מיליארד ש"ח (3.9 מיליארד דולר) מניירות הערך הללו מסווגים בתיק הזמין למכירה וכ-3.3 מיליארד ש"ח בתיק למסחר. מסך ניירות הערך מדורגים 96% בדרוג A- ומעלה מתוכם 20% בדרוג AAA.

לפרטים נוספים בק"ע חשיפה לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים ראה בעמוד 94.

להערכת הבנק ירידת המחירים של ניירות הערך הללו הינה בעיקרה בעלת אופי זמני, ולכן נזקפה מרבית ירידת הערך להון העצמי.

ליום 31 במרס 2010 הסתכמה ירידת הערך המצטברת שנזקפה להון עצמי בגין ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל, ושהם בתיק הזמין למכירה ב-199 מיליון ש"ח (שהם 129 מיליון ש"ח לאחר מס) לאחר קיטון בסך 159 מיליון ש"ח ברביע הראשון של 2010.

דוח הדירקטוריון

אגרות החוב שאינן מגובות נכסים והונפקו בחו"ל הן ברובן אגרות חוב של בנקים.

בכוונת הבנק וביכולתו להחזיק באגרות חוב אלו עד למועד פדיון הצפוי או לפחות עד להשבת ערך.

יתרת קרן ההון	שווי הוגן	
	31 בדצמבר	31 במרס
בסוף הרביע	2009	2010
הראשון		
במיליוני ש"ח		
	2,593	2,334
(197)		
-	6	-

בנוסף לתיק הזמין למכירה כולל התיק ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של בנקים ומוסדות פיננסיים, וכן תיקי ניירות ערך בניהול מנהלי השקעות חיצוניים, וקרנות של ניירות ערך. כל ניירות הערך שבתיק למסחר בדירוג השקעה (Investment Grade), וכ-99% מדורגים A ומעלה. שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-31 במרס 2010 הסתכם ב-3.3 מיליארד ש"ח (0.9 מיליארד דולר). ההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת, במידה שיש הפרש כזה, נזקף לחשבון הרווח והפסד.

במהלך הרביע הראשון של 2010 הושקעו בנגזרי אשראי (CDS) של מדינות ישראל, ארה"ב, צרפת ואנגליה כ-515 מיליון דולר. לקראת סוף הרביע מומשה רוב הפוזיציה בגין השקעות אלה. השקעות בנגזרי אשראי, משוערכות באופן שוטף, ככל מכשיר נגזר, בהתאם לשווי השוק. בגין השקעות מסוג זה נזקף ברביע הראשון של שנת 2010 רווח בסך 5.5 מיליון דולר שהם 21 מיליון ש"ח. (בשנת 2009 כולה 2 מיליון ש"ח).

השקעות באגרות חוב - שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל הסתכמו ב-31 במרס 2010 ב-26.3 מיליארד ש"ח, מזה סך של 25.2 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל, והיתר סך 1.1 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. 94% מאגרות חוב החברות מדורגות A- ומעלה, מזה 77% AA- ומעלה. תיק אגרות חוב החברות מפוזר בין ענפי משק שונים. שעור ההשקעה בענף השירותים הפיננסיים, הוא הגדול ביותר. כ-76.0% מההשקעות באגרות חוב חברות הסתכמו ב-31 במרס 2010 ב-0.8 מיליארד ש"ח בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

מתוך כל תיק אגרות החוב של החברות שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 0.8 מיליארד ש"ח, קרן ההון החיובית מסתכמת בסך 48 מיליון ש"ח והקרן השלילית בסך 4 מיליון ש"ח, כאשר שיעור ירידת ערך הגבוה ביותר הינו 11.8%.

3. השקעות במניות ובקרנות

סך כל ההשקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 31 במרס 2010 בכ-2,785 מיליון ש"ח, מזה מניות סחירות 1,731 מיליון ש"ח ושאינן סחירות 1,054 מיליון ש"ח. מסך כל ההשקעה 2,633 מיליון ש"ח מסווגים כזמינות למכירה ו-152 מיליון ש"ח מסווגות בתיק למסחר.

דוח הדירקטוריון

להלן ההשקעות העיקריות במניות ובקרנות הרשומות בסעיף ניירות ערך (1) (טבלה 13 (ב) באזל 2):

סחיר	חלק הבנק על בסיס מאוחד					
	31 במרס 2010		31 במרס 2009		31 במרס 2010	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
	ב- %					
	מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (2)					
	65	71	719	787	9.85	9.85
	3	3	35	36	3.2	3.2
לא סחיר	16	16	182	182	18.0	18.0
	7	8	80	88	8.62	8.62
	53	57	589	637	4.99	4.99
לא סחיר	4	4	49	49	-	-
	4	4	40	40	-	-
לא סחיר	2	2	21	21	-	-
לא סחיר	49	51	546	562	-	-
לא סחיר	5	6	59	62	-	-
לא סחיר	24	29	267	321	-	-
לא סחיר	232	251	2,587	2,785	-	-

* ערך ההשקעה במאזן המאוחד שווה ליתרת שווי הוגן של ההשקעה.

(1) לפרטים בדבר השקעות ריאליות המוצגות לפי השווי המאזני ראה בעמוד 65.

להלן ההשקעות (פוזיציה) במניות ובקרנות בסעיף ניירות ערך (תיק זמין למכירה ותיק הסחיר) (במיליוני ש"ח):

יתרה מאזנית	
31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010
1,564	1,731
322	291
701	763
2,587	2,785

(2) הפירוט בעמוד 66 לדוח.

אלקטרה

ביום 28 במרס 2010 חתם לאומי פרטנרס על הסכם עם אליאסי בע"מ ואלקטרה מוצרי צריכה (1970) בע"מ ("אלקטרה"), לרכישת 10% מהון אלקטרה, בתמורה לסך של 100 מיליון ש"ח. ביום 26 באפריל 2010 הושלמה העסקה. לאומי פרטנרס ולאומי פרטנרס חתמים בע"מ פועלות גם כבנק השקעות באיתור משקיעים פוטנציאליים נוספים לאלקטרה וכן מייצגת לאלקטרה בכל עניין הקשור להנפקתה.

נכסים אחרים

נכסים אחרים הסתכמו ב-31 במרס 2010 בסך 9.0 מיליארד ש"ח לעומת 9.8 מיליארד ש"ח בסוף 2009, ירידה בשיעור של 7.6%. הירידה בסעיף זה נובעת בעיקר מירידה ביתרת השווי הוגן של מכשירים נגזרים שבוצעו עם ועבור לקוחות בכ-0.4 מיליארד ש"ח, ומירידה בעודף מקדמות על עתודות למס הכנסה בסך 0.3 מיליארד ש"ח.

דוח הדירקטוריון

מגזרי הפעילות בקבוצה

הקבוצה פועלת במגזרי פעילות שונים באמצעות הבנק וחברות הבנות בכל תחומי הבנקאות והשירותים הפיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים הפועלים בתחומים שונים כגון ביטוח, נדל"ן, ספנות, אנרגיה, תעשייה ועוד.

מגזרי הפעילות הינם בהתאם למאפיינים שנקבעו על ידי בנק ישראל. תאור מפורט של מגזרי הפעילות ואופן המדידה שלהם ניתן בדוח השנתי ל-2009.

להלן נתונים עיקריים לפי מגזרי פעילות של סעיפי המאזן העיקריים ליום 31 במרס 2010:

אשראי לציבור		פיקדונות הציבור		סך כל נכסים	
31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
68,248	66,889	116,643	118,930	68,909	67,530
17,590	17,653	14,686	15,057	17,608	17,669
70,415	69,089	23,851	25,324	72,586	71,685
44,210	43,516	35,049	33,533	45,762	44,833
6,150	6,439	39,105	41,158	10,107	11,323
1,000	1,083	15,245	16,416	102,659	108,735
207,613	204,669	244,579	250,418	317,631	321,775

- (1) האשראי למשקי בית כולל גם הלוואות לדיר (משכנתאות), בניטרול אשראי זה ירד האשראי למשקי בית (בנקאות ופיננסים) ב-0.4%. ההלוואות לדיר הסתכמו בסוף מרס 2010 ב-45.5 מיליארד ש"ח וגדלו בשיעור של 2.5%. שיעורי הגידול באשראי (בנקאות ופיננסים) ב-2009 היה 3.2%.
- (2) באשראי במגזר הבנקאות העסקית היתה עלייה של כ-1.5 מיליארד ש"ח בפעילות בארץ ובסך הכל גידול בשיעור של 1.9%.

להלן נתונים עיקריים לפי מגזרי פעילות של סעיפים חוץ מאזניים ונתונים על יתרת לקוחות בשוק ההון:

ערבויות ואשראים דוקומנטריים		תיקי ניירות ערך כולל קרנות נאמנות	
31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
470	484	90,477	87,282
1,296	1,300	5,601	5,353
23,228	22,119	88,126	82,712
6,856	6,808	44,527	38,987
451	495	71,279	68,913
610	525	129,365	118,429
32,911	31,731	429,375	401,676

דוח הדירקטוריון

להלן פירוט הרווח הנקי לפי מגזרי פעילות:

מגזרים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
	31 במרס 2009	31 במרס 2010
	השינוי	במיליוני ש"ח
	%	
משקי בית	55	37
עסקים קטנים	60	72
בנקאות עיסקית	125	229
בנקאות מסחרית	105	110
בנקאות פרטית	26	29
ניהול פיננסי - שוקי הון ואחר	58	119
סך הכל	429	596
	38.9	

להלן פירוט הרווח הנקי מפעולות רגילות לפי מגזרי פעילות בנטרול הוצאות שכר מיוחדות:

מגזרים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
	31 במרס 2009	31 במרס 2010
	השינוי	במיליוני ש"ח
התרומה לרווח	%	%
משקי בית	56	36
עסקים קטנים	60	72
בנקאות עיסקית	125	229
בנקאות מסחרית	105	110
בנקאות פרטית	26	29
ניהול פיננסי - שוקי הון ואחר	(20)	114
סך הכל	352	590
	100.0	67.6

ההסברים לשינויים ברווחיות מובאים בהמשך.

להלן התפתחות רבעונית של הרווח הנקי מפעולות רגילות לפי מגזרי פעילות בנטרול הוצאות שכר מיוחדות:

	2009				2010
	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון
	במיליוני ש"ח				
משקי בית	56	52	85	(36)	36
עסקים קטנים	60	58	35	34	72
בנקאות עיסקית	125	228	313	346	229
בנקאות מסחרית	105	83	53	69	110
בנקאות פרטית	26	44	39	7	29
ניהול פיננסי - שוקי הון ואחר	(20)	3	39	173	114
סך הכל	352	468	564	593	590

דוח הדירקטוריון

1. משקי בית

להלן תמצית רווח והפסד של מגזר משקי בית:

בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	פעילות משכנתאות חו"ל	סך הכל		
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2010						
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון :						
163	43	1	113	-	320	מחיצוניים
212	(3)	-	(34)	3	178	בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות :						
146	114	135	32	1	428	מחיצוניים
-	54	-	4	-	58	בינמגזרי
521	208	136	115	4	984	סך כל ההכנסות
19	5	-	(6)	2	20	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
621	139	69	58	6	893	לחיצוניים
2	(1)	-	5	-	6	בינמגזרי
(121)	65	67	58	(4)	65	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
(40)	17	23	21	-	21	הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח מפעולות רגילות
(81)	48	44	37	(4)	44	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
-	(7)	-	-	-	(7)	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברוחים של חברות מאוחדות
(81)	41	44	37	(4)	37	רווח נקי (הפסד)
15,753	6,817	100	45,242	308	68,220	יתרה ממוצעת של נכסים
-	8	-	-	-	8	מזה : השקעות בחברות כלולות
110,958	946	-	10,395	954	123,253	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	-	45,821	-	-	45,821	יתרה ממוצעת של קרנות
-	-	49,131	-	152	49,283	נאמנות וקרנות השתלמות
-	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
142	-	-	6,743	-	6,885	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
15,486	6,835	100	45,529	298	68,248	יתרת אשראי לציבור
109,970	38	-	5,717	918	116,643	יתרת פיקדונות הציבור

דוח הדירקטוריון

משקי בית (המשך)

פעילות		שוק		בנקאות		סך הכל
משכנתאות	חוו"ל	ההון	כרטיסי אשראי	ופיננסים	והכנסות	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009						
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון :						
245	(3)	275	1	41	(69)	מחיצוניים
261	8	(202)	-	(8)	463	בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות :						
405	2	30	113	107	153	מחיצוניים
54	-	3	-	52	(1)	בינמגזרי
965	7	106	114	192	546	סך כל ההכנסות
50	2	4	-	7	37	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
819	7	48	78	111	575	לחיצוניים
4	-	4	-	-	-	בינמגזרי
92	(2)	50	36	74	(66)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
31	-	18	13	23	(23)	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
61	(2)	32	23	51	(43)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
(6)	-	-	-	(6)	-	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
55	(2)	32	23	45	(43)	רווח נקי (הפסד)
62,817	342	40,895	91	6,203	15,286	יתרה ממוצעת של נכסים
9	-	-	-	9	-	מזה : השקעות בחברות כלולות
127,095	1,065	11,377	-	533	114,120	יתרה ממוצעת של התחייבויות
31,316	-	-	31,316	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות
40,777	152	-	40,625	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
7,696	-	7,527	-	-	169	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
66,889	318	44,428	99	6,496	15,548	יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2009
118,930	990	6,190	-	20	111,730	יתרת פיקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2009

דוח הדירקטוריון

**להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים
ובמשכון דירת מגורים:**

שעור השינוי	לשלושה חודשים 2009	לשלושה חודשים 2010	
ב-%		(במיליוני ש"ח)	
76.5	1,784	3,148	מכספי הבנק
			מכספי האוצר:
(57.9)	19	8	הלוואות
-	1	1	הלוואות עומדות
75	1,804	3,157	סך הכל הלוואות חדשות
(42.9)	594	339	הלוואות שמוחזרו
45.8	2,398	3,496	סך כל ביצועים

שינויים רגולטוריים בתחום המשכנתאות

ביום 25 במרס 2010 פרסם המפקח מכתב סופי בעניין קבוצות רכישה, המתייחס, בין היתר, לנושא סיווג הלוואות לקבוצות רכישה.

בהתאם למכתב הנ"ל, אשראי שהועמד במסגרת קבוצת רכישה יסווג, עד השלב בו הלקוח מקבל את החזקה בדירה, כהלוואה בענף הנדל"ן. מהאמור לעיל, עולה כי הלוואות אלו, שעד היום יתרותיהן סווגו כהלוואות משכנתאיות קמעונאיות ושוקללו על פי באזל 2 ב- 35% ו- 75%, בהתאם לשיעור המימון, ישוקללו ב- 100%, עד לשלב של קבלת החזקה על הדירה.

יישום האמור במכתב הינו לא יאוחר מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2010.

על פי הערכת בנק לאומי למשכנתאות, ההשפעה על יחס הלימות ההון של בנק לאומי למשכנתאות הינה ירידה ביחס הלימות ההון של כ- 0.4%. ההשפעה של הבנק הינה מזערית.

ייעוץ פנסיוני

שירותי הייעוץ הפנסיוני ניתנים בכל סניפי הבנק. ייעוצים לפנסיונרים ניתנים ע"י יועצי ההשקעות והפנסיה וייעוצים מורכבים יותר לעצמאים/בעלי שליטה ושכירים, ניתנים בליווי יועץ מומחה. לאור מורכבות תפעול ומעקב אחר המלצות הייעוץ לשכירים, השירות ניתן למספר מצומצם של לקוחות לאחר שקיבלו אישור מן היועצים המומחים. עד לסוף מרס 2010 מספר הלקוחות המיועצים מסתכם ב-37,350 והיתרות המיועצות מסתכמות בסך של 9.2 מיליארד ש"ח.

במהלך מרץ 2010 פרסם האוצר טיוטת הוראות לעניין דרכי פעולתה וניהולה של המסלקה לחסכון לטווח ארוך בע"מ. במאי 2010 הוקמה החברה אשר תקים ותנהל את המסלקה הפנסיונית. החברה הינה בבעלות משותפת של מפיצים (בנקים וסוכני ביטוח) ויצרנים (חברות ביטוח, קופ"ג ופנסיה). בנק לאומי הינו בעל מניות בחברה ונציג מטעמו מכהן בדירקטוריון החברה. עם הקמת החברה יחל אפיון פעילות המסלקה.

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי לציבור במגזר משקי הבית גדל ב-1,359 מיליון ש"ח, 2.0% בהשוואה לסוף שנת 2009. הלוואות לדיור גדלו בשיעור של 2.5%. האשראי בניטרול הלוואות לדיור גדל בשיעור של 1.1%. פיקדונות הציבור ירדו ב-2,287 מיליון ש"ח, בהשוואה לסוף שנת 2009 ירידה של 1.9%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר משקי בית הסתכם ברביע הראשון של 2010 ב-37 מיליון ש"ח בהשוואה ל-55 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 32.7%. הרווח מפעולות רגילות לאחר מסים הסתכם בסך 44 מיליון ש"ח בהשוואה ל-61 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 27.9% הירידה ברווח נובעת בעיקר מגידול בהוצאות בסך 76 מיליון ש"ח, הירידה קווצה חלקית מירידה בהפרשות לחובות מסופקים בסך 30 מיליון ש"ח וגידול בהכנסות בסך של 19 מיליון ש"ח.

2. עסקים קטנים

להלן תמצית רווח והפסד של מגזר עסקים קטנים:

פעילות חו"ל		בנקאות כרטיסי שוק						בנקאות ופיננסים אשראי ההון משכנתאות נדל"ן ופיננסים נדל"ן סך הכל	
		לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2010							
		במיליוני ש"ח							
רווח מפעילות מימון :									
מחיצוניים	156	5	-	1	56	11	1	230	
בינמגזרי	2	(1)	-	-	(7)	(4)	-	(10)	
הכנסות תפעוליות ואחרות :									
מחיצוניים	73	24	6	-	12	3	-	118	
בינמגזרי	-	(14)	-	-	-	-	-	(14)	
סך כל ההכנסות	231	14	6	1	61	10	1	324	
הפרשה לחובות מסופקים	8	-	-	-	-	5	-	13	
הוצאות תפעוליות ואחרות :									
לחיצוניים	153	10	2	-	25	8	-	198	
בינמגזרי	-	1	-	-	-	-	-	1	
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים	70	3	4	1	36	(3)	1	112	
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות	25	1	1	-	13	-	-	40	
רווח נקי (הפסד)	45	2	3	1	23	(3)	1	72	
יתרה ממוצעת של נכסים	11,096	768	33	142	4,816	681	102	17,638	
יתרה ממוצעת של התחייבויות	12,262	1,421	-	-	2,144	491	81	16,399	
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות	-	-	1,888	-	-	-	-	1,888	
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	3,895	-	-	5	-	3,900	
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייהול	302	-	-	-	-	-	-	302	
יתרת אשראי לציבור	11,050	763	29	137	4,846	663	102	17,590	
יתרת פיקדונות הציבור	12,055	-	-	-	2,107	452	72	14,686	

דוח הדירקטוריון

עסקים קטנים (המשך)

פעילות חו"ל							
בנקאות				בנקאות כרטיסי שוק			
סך הכל	ופיננסים נדל"ן	ופיננסים נדל"ן	משכנתאות נדל"ן	ההון	אשראי	ההון	אשראי
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009							
במיליוני ש"ח							
רווח מפעילות מימון :							
228	1	15	52	1	-	5	154
(17)	-	(8)	(9)	(1)	-	(2)	3
הכנסות תפעוליות ואחרות :							
109	-	4	11	-	5	17	72
(10)	-	-	-	-	-	(11)	1
310	1	11	54	-	5	9	230
42	2	6	10	-	-	-	24
הוצאות תפעוליות ואחרות :							
173	1	9	14	-	3	8	138
1	-	-	-	-	-	1	-
94	(2)	(4)	30	-	2	-	68
34	(1)	-	11	-	1	-	23
60	(1)	(4)	19	-	1	-	45
רווח נקי (הפסד)							
יתרה ממוצעת של נכסים							
17,969	92	756	4,852	152	31	630	11,456
15,311	97	585	1,952	-	-	845	11,832
1,356	-	-	-	-	1,356	-	-
2,660	-	1	-	-	2,659	-	-
432	-	-	-	-	-	-	432
17,653	103	699	4,780	148	36	757	11,130
15,057	90	531	2,053	-	-	-	12,383

עסקים קטנים (המשך)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי לציבור במגזר ירד ב- 63 מיליון ש"ח בהשוואה לסוף שנת 2009, ירידה בשיעור של 0.4% ופיקדונות הציבור ירדו ב-2.5%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר עסקים קטנים הסתכם ברביע הראשון של 2010 ב-72 מיליון ש"ח בהשוואה ל-60 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד עלייה של 20.0%. העלייה ברווח נובעת בעיקר מעלייה בהכנסות בסך 14 מיליון ש"ח, מירידה בהפרשות לחובות מסופקים בסך 29 מיליון ש"ח, שקוזזו חלקית מגידול בהוצאות התפעוליות בסך 25 מיליון ש"ח.

3. בנקאות עסקית

להלן תמצית רווח והפסד של הבנקאות העיסקית:

פעילות חו"ל							
בנקאות			שוק כרטיסי שוק		בנקאות כרטיסי שוק		
סך הכל	נדליין	ופיננסים	נדליין	ההון	אשראי	אשראי	ופיננסים
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2010							
במיליוני ש"ח							
רווח מפעילות מימון :							
417	-	4	210	(1)	6	198	מחיצוניים
71	1	(1)	(29)	1	(2)	101	בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות :							
113	-	1	15	7	43	47	מחיצוניים
(31)	-	-	-	-	(31)	-	בינמגזרי
570	1	4	196	7	16	346	סך כל ההכנסות
73	-	-	96	-	1	(24)	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :							
142	1	2	33	2	16	88	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	בינמגזרי
355	-	2	67	5	(1)	282	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
126	-	1	24	2	-	99	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
229	-	1	43	3	(1)	183	רווח נקי (הפסד)
יתרה ממוצעת של נכסים							
72,135	108	553	26,577	156	452	44,289	יתרה ממוצעת של התחייבויות
32,915	330	75	5,545	-	2,612	24,353	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות
596	-	-	-	596	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
84,823	-	162	-	84,661	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים
211	-	-	-	-	-	211	בניהול
70,415	104	459	26,386	156	426	42,884	יתרת אשראי לציבור
23,851	311	94	5,200	49	-	18,197	יתרת פיקדונות הציבור

דוח הדירקטוריון

בנקאות עסקית (המשך)

פעילות חו"ל						
סך הכל	בנקאות			שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
	נדל"ן	ופיננסים	נדל"ן			
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009						
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון :						
210	8	-	342	1	-	561
מחיצוניים						
51	(2)	-	(185)	3	2	(131)
בינמגזרי						
הכנסות תפעוליות ואחרות :						
32	45	7	13	2	-	99
מחיצוניים						
1	(33)	-	-	-	-	(32)
בינמגזרי						
294	18	7	170	6	2	497
סך כל ההכנסות						
110	1	-	64	-	-	175
הפרשה לחובות מסופקים						
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
82	18	5	17	4	1	127
לחיצוניים						
-	-	-	-	-	-	-
בינמגזרי						
102	(1)	2	89	2	1	195
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים						
36	-	1	32	1	-	70
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות						
66	(1)	1	57	1	1	125
רווח נקי (הפסד)						
יתרה ממוצעת של נכסים						
53,314	503	2	27,209	500	52	81,580
יתרה ממוצעת של התחייבויות						
23,661	3,022	-	4,918	698	296	32,595
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות						
-	-	742	-	-	-	742
יתרה ממוצעת של ניירות ערך						
-	-	-	54,578	-	-	54,738
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים						
255	-	-	-	-	-	255
יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2009						
41,367	450	156	26,357	646	113	69,089
יתרת פיקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2009						
20,289	-	-	4,630	57	348	25,324

בנקאות עסקית (המשך)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי לציבור במגזר העיסקי גדל ב-1,326 מיליון ש"ח בהשוואה לסוף שנת 2009, גידול של 1.9% וסך פיקדונות הציבור ירדו ב-1,473 מיליון ש"ח, כ-5.8%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר בנקאות עסקית הסתכם ברביע הראשון של 2010 בסך של 229 מיליון ש"ח לעומת 125 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 83.2%. העלייה ברווח נובעת בעיקר מגידול ברווח המימוני בסך 58 מיליון ש"ח, מגידול בהכנסות התפעוליות בסך 15 מיליון ש"ח ומירידה בהפרשות לחובות מסופקים בסך 102 מיליון ש"ח, שקוזה חלקית מגידול בהוצאות בסך 15 מיליון ש"ח.

4. בנקאות מסחרית

להלן תמצית רווח והפסד של הבנקאות המסחרית:

פעילות חו"ל		שוק		שוק		שוק		שוק		
סך הכל	נדליין	ההון	ופיננסים	משכנתאות	נדליין	ההון	אשראי	ההון	ופיננסים	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2010										
במיליוני ש"ח										
רווח מפעילות מימון :										
405	34	-	114	65	(3)	1	2	192	192	מחיצוניים
(44)	(14)	-	(17)	(14)	4	(1)	(1)	(1)	(1)	בימגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות:										
104	2	2	9	8	-	13	14	56	56	מחיצוניים
(9)	-	-	-	-	-	-	(9)	-	-	בימגזרי
456	22	2	106	59	1	13	6	247	247	סך כל ההכנסות
31	2	-	5	3	(3)	-	-	24	24	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :										
255	14	2	77	18	-	7	5	132	132	לחיצוניים
1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	בימגזרי
169	6	-	24	38	4	6	1	90	90	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
59	2	-	7	13	1	2	-	34	34	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
110	4	-	17	25	3	4	1	56	56	רווח נקי
<hr/>										
45,297	3,628	-	12,183	6,025	511	413	326	22,211	22,211	יתרה ממוצעת של נכסים
37,054	377	-	7,995	2,122	122	-	891	25,547	25,547	יתרה ממוצעת של התחייבויות
3,247	-	171	-	-	-	3,076	-	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות
38,562	-	2,483	-	-	-	36,079	-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
541	-	-	-	-	-	-	-	541	541	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
44,210	3,665	-	11,779	6,027	508	448	319	21,464	21,464	יתרת אשראי לציבור
35,049	369	-	7,759	2,099	63	-	-	24,759	24,759	יתרת פיקדונות הציבור

דוח הדירקטוריון

בנקאות מסחרית (המשך)

פעילות חו"ל		בנקאות שוק		שוק		בנקאות כרטיסי שוק		בנקאות ופיננסים	
סך הכל	נדל"ן	ההון	ופיננסים	משכנתאות נדל"ן	ההון	אשראי	ההון	ההון	פיננסים
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009									
במיליוני ש"ח									
רווח מפעילות מימון :									
404	39	-	131	56	4	-	2	172	מחיצוניים
(58)	(17)	-	(31)	(13)	(3)	-	-	6	בינגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות:									
101	2	1	9	7	-	12	12	58	מחיצוניים
(8)	-	-	-	-	-	-	(8)	-	בינגזרי
439	24	1	109	50	1	12	6	236	סך כל ההכנסות
50	3	-	-	5	(2)	-	-	44	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות									
230	11	1	84	9	1	10	5	109	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינגזרי
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים									
159	10	-	25	36	2	2	1	83	מיסים
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות									
54	3	-	6	13	1	1	-	30	מיסים
105	7	-	19	23	1	1	1	53	רווח נקי
יתרה ממוצעת של נכסים									
49,261	3,396	-	14,241	6,056	463	8	303	24,794	יתרה ממוצעת של נכסים
32,453	606	-	8,957	1,911	129	-	715	20,135	יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרה ממוצעת של קרנות טאמנות וקרנות השתלמות									
2,729	-	57	-	-	-	2,672	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות טאמנות וקרנות השתלמות
31,535	-	2,029	-	-	-	29,506	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייהול									
705	-	-	-	-	-	-	-	705	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייהול
יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2009									
43,516	3,518	-	12,026	6,019	508	379	322	20,744	יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2009
יתרת פיקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2009									
33,533	377	-	7,991	1,990	72	-	-	23,103	יתרת פיקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2009

בנקאות מסחרית (המשך)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי לציבור במגזר המסחרי גדל ב-694 מיליון ש"ח, 1.6% בהשוואה לסוף שנת 2009, וסך פיקדונות הציבור עלו ב-1,516 מיליון ש"ח, 4.5%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר בנקאות מסחרית הסתכם ברביע הראשון של 2010 בסך 110 מיליון ש"ח בהשוואה ל-105 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.8%. הגידול ברווח נובע מגידול בהכנסות ב-17 מיליון ש"ח, ירידה בהפרשות לחובות מסופקים ב-19 מיליון ש"ח שקוזז חלקית מגידול בהוצאות התפעוליות בסך 26 מיליון ש"ח.

דוח הדירקטוריון

5. בנקאות פרטית

להלן תמצית רווח והפסד של הבנקאות הפרטית:

		פעילות חו"ל						
		בנקאות שוק		בנקאות כרטיסי שוק				
סך הכל	נדל"ן	ההון	ופיננסים	ההון	נדל"ן	ההון	אשראי	ההון
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2010								
במיליוני ש"ח								
רווח מפעילות מימון :								
מחיצוניים	1	-	-	20	1	-	-	(20)
בינמגזרי	96	1	-	43	1	-	-	51
הכנסות תפעוליות ואחרות:								
מחיצוניים	111	-	31	32	2	39	-	7
בינמגזרי	2	-	-	2	-	-	-	-
סך כל ההכנסות	210	1	31	97	4	39	-	38
הפרשה לחובות מסופקים	-	-	-	-	-	-	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות:								
לחיצוניים	166	1	26	82	2	14	-	41
בינמגזרי	1	-	-	1	-	-	-	-
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים	43	-	5	14	2	25	-	(3)
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח מפעולות רגילות	13	-	1	4	1	8	-	(1)
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים	30	-	4	10	1	17	-	(2)
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות	(1)	-	-	(1)	-	-	-	-
רווח נקי (הפסד)	29	-	4	9	1	17	-	(2)
יתרה ממוצעת של נכסים								
10,715	28	-	9,020	449	1	53	1,164	22,915
יתרה ממוצעת של התחייבויות								
40,899	230	-	17,012	742	-	-	-	22,915
יתרה ממוצעת של קרנות								
4,843	-	1,447	-	-	3,396	-	-	-
נאמנות וקרנות השתלמות								
65,457	-	30,210	-	-	35,247	-	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך								
295	-	-	-	-	-	-	-	295
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול								
6,150	26	-	4,632	468	2	54	968	21,936
יתרת אשראי לציבור								
39,105	237	-	16,189	743	-	-	-	21,936
יתרת פיקדונות הציבור								

דוח הדירקטוריון

בנקאות פרטית (המשך)

פעילות חו"ל							
בנקאות שוק ופיננסים				בנקאות כרטיסי שוק ופיננסים			
סך הכל	נדל"ן	ההון	ופיננסים	נדל"ן	ההון	אשראי	ההון
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009							
במיליוני ש"ח							
רווח מפעילות מימון :							
(64)	(1)	-	23	1	-	-	(87)
176	2	-	44	1	-	-	129
הכנסות תפעוליות ואחרות :							
102	-	28	32	1	34	-	7
4	-	-	3	-	-	-	1
218	1	28	102	3	34	-	50
1	-	-	1	-	-	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות :							
174	1	25	95	1	14	-	38
-	-	-	-	-	-	-	-
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים							
43	-	3	6	2	20	-	12
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות							
15	-	1	2	1	6	-	5
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים							
28	-	2	4	1	14	-	7
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות							
(2)	-	-	(2)	-	-	-	-
26	-	2	2	1	14	-	7
רווח נקי							
11,100	55	-	9,207	335	-	50	1,453
41,502	311	-	15,839	707	-	-	24,645
יתרה ממוצעת של נכסים							
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
3,702	-	1,294	-	-	2,408	-	-
56,463	-	28,297	-	-	28,166	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול							
299	-	-	-	-	-	-	299
יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2009							
6,439	30	-	4,823	417	-	52	1,117
יתרת פיקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2009							
41,158	223	-	16,935	727	-	-	23,273

בנקאות פרטית (המשך)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי לציבור במגזר ירד ב-289 מיליון ש"ח, 4.5%, בהשוואה לסוף שנת 2009, וסך פיקדונות הציבור ירדו ב-2,053 מיליון ש"ח, 5.0%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר הבנקאות הפרטית הסתכם ברביע הראשון של 2010 בסך 29 מיליון ש"ח לעומת 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 11.5%. העלייה ברווח נובעת מקיטון בהוצאות התפעוליות בסך 7 מיליון ש"ח, 4.0% וירידה בהוצאות המס של 2 מיליון ש"ח שקוזה חלקית מירידה בהכנסות בסך 8 מיליון ש"ח.

פעילות הבנק בברזיל

בעקבות סגירת משרדי הנציגויות, הוחלט לסגור גם את החברה שבמסגרתה פעלו הנציגויות ולהחזיר את הרישיון לרשויות. עורכי הדין של הנציגות פועלים להשלמת התהליך.

דוח הדירקטוריון

6. ניהול פיננסי - שוקי הון

הרווח הנקי במגזר ניהול פיננסי הסתכם ברביע הראשון של 2010 בסך 48 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 70 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 22 מיליון ש"ח. הירידה ברווח נובעת מ-:

- א. גידול בהוצאות תפעוליות ואחרות בסך 142 מיליון ש"ח בעיקר בגין הוצאות שכר שאינן מיוחסות למגזרים אחרים.
- ב. קיטון בהכנסות תפעוליות בסך 119 מיליון ש"ח.
- ג. גידול בהפרשה למס בגין הפרשי השער בגין ההשקעות בחו"ל, שאינם נכללים בבסיס חישוב המס ואשר ברביע הראשון של השנה היו שליליים, לעומת הפרשי שער חיוביים בתקופה המקבילה אשתקד.

מאידך, הנושאים דלהלן קיזזו חלקית את ההשפעות הנ"ל:

- א. גידול ברווח המימוני בסך 388 מיליון ש"ח.
- ב. גידול בחלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות בסך 43 מיליון ש"ח.

חברות כלולות (ריאליות) - (מוצג במגזר ניהול פיננסי)

כולל את תוצאות הפעילות של הקבוצה בהשקעות ריאליות.

סך כל ההשקעות של קבוצת לאומי בחברות כלולות מסתכם ב-31 במרס 2010 ב-2,196 מיליון ש"ח לעומת 2,178 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2009.

השקעות במניות של חברות כלולות (טבלה 13 (ב) באזל 2):

שם החברה	שווי במאזן (במיליוני ש"ח)		שווי שוק (במיליוני ש"ח)		דרישות הלימות הון
	31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009	
החברה לישראל בע"מ	1,345	1,371	4,342	3,810	121
פז חברת נפט בע"מ	587	565	922	880	53
אחרים	264	242	-	-	24
סך הכל	2,196	2,178	5,264	4,690	198

תרומת החברות הכלולות לרווח הקבוצה ברביע הראשון של 2010 הסתכמה ב-85 מיליון ש"ח לעומת רווח של 34 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תרומת החברות לרווח הנקי של הקבוצה (במיליוני ש"ח):

שם החברה	לשלושת החודשים שהסתיימו ב-31 במרס		% השינוי
	2010	2009	
החברה לישראל בע"מ	66	21	214.3
פז חברת נפט בע"מ	18	10	80.0
אחרים	1	3	(66.7)
סך הכל	85	34	150.0

דוח הדירקטוריון

החברה לישראל בע"מ - הגבלות בהיתר השליטה בחברת בתי זיקוק לנפט בע"מ (בז"ן)
בהיתר השליטה בבז"ן, אשר ניתן לחברה לישראל נקבעו הגבלות מסוימות על הבנק, ביחס לדירקטורים המכהנים מטעם הבנק בחברה לישראל אשר מטרתן שמירה על חומות סיניות בין בז"ן לחברת בית הזיקוק לנפט - אשדוד בע"מ ("בז"א") זאת כל עוד מתקיים האמור להלן: החברה לישראל הינה בעלת שליטה בבז"ן ופז הינה בעלת שליטה בבז"א, ולבנק זכות או יכולת למנות, להמליץ או להשפיע בדרך אחרת על מינוי דירקטור בחברה לישראל ובפז.

החזקות בתאגידי החזקה ריאליים (קונגלומרט)

החזקות הבנק בתאגידי ריאליים כפופה למגבלות הקבועות בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ("חוק הבנקאות"). חוק הבנקאות קובע, בין היתר, בסעיף 24א לחוק, כי תאגיד בנקאי רשאי להחזיק יותר מ-1% באמצעי שליטה בקונגלומרט אחד בלבד (תאגיד שהונו עולה על כ-1,955 מיליון ש"ח, והפועל ביותר משלושה ענפי משק). הבנק מחזיק בקונגלומרט - החברה לישראל.

פז חברת נפט בע"מ

על פי הדוחות הכספיים של פז לרביע הראשון של שנת 2007, בהם יושמו תקנים חשבונאיים חדשים, עולה סכום ההון העצמי של פז על סכום ההון המינימלי להגדרת קונגלומרט.

עוד לפני פרסום הדוחות הכספיים הני"ל נערכו דיונים בין הבנק לבין בנק ישראל לעניין הפרשנות של חוק הבנקאות לגבי הגדרת פז כקונגלומרט, ובהמשך להם הודיע בנק ישראל לבנק במכתבו מיום 3 ביולי 2007, כי הוא אינו מקבל את פרשנות הבנק לכך שענף האנרגיה מהווה ענף משק אחד. לפיכך על פי עמדת בנק ישראל פז הינה קונגלומרט על פי חוק הבנקאות.

לבקשת הבנק אישר לו בנק ישראל למכור את החזקותיו בפז עד ליום 30 בדצמבר 2010, בכפוף לכך שהחזקות הבנק בפז יועברו לידי נאמן. לצורך כך, העביר הבנק את החזקותיו בפז לידי נאמן בסוף חודש יוני 2009. הנאמן יחזיק במניות ויצביע מכוח מניות אלו באסיפות הכלליות של פז, כאשר הזכות מכוח המניות למנות דירקטורים (ולחצביע בענין זה באסיפות הכלליות) וכן הזכות לקבל דיבידנדים, נשארו בידי הבנק. נותרה בידי הבנק הזכות להחליט בדבר מכירת המניות לצד שלישי או לחלקן כדיבידנד בעין.

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

הבנק מחזיק ב-9.85% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("מגדל אחזקות"), (9.74% בדילול מלא) השולטת במגדל חברה לביטוח בע"מ.

יצויין כי על פי החקיקה שהתקבלה בעקבות הרפורמה בשוק ההון, בנק רשאי להחזיק חמישה אחוזים בהון חברה לביטוח ועשרה אחוזים בהונו של תאגיד השולט בחברה לביטוח.

ביום 3 במרס 2010 תוקן חוק הבנקאות ולפי התיקון תאגיד שהוא מבטח אינו נחשב לקונגלומרט, ולפיכך מותר לבנק להחזיק עד 10% בחברת ביטוח ובלבד שאינו מחזיק ביותר מחברת ביטוח אחת.

ביום 15 באפריל 2010 הוחזרו לבנק המניות במגדל אחזקות אשר הוחזקו על ידי נאמן וזאת בהתאם למכתב המפקח על הבנקים לפיו הוסרה המניעה החוקית להחזקת מניות מגדל על ידי הבנק.

שידורי קשת בע"מ

ביום 13 בספטמבר 2009 חתמה לאומי פרטנרס בע"מ (חברה בבעלות מלאה של הבנק) ("לאומי פרטנרס") על הסכם עם ג'י אן. קומיוניקיישן אינדסטריס בע"מ (חברה בבעלות מלאה של ג'י אן נאור), למכירת 20% מהונה המונפק והנפרע של שידורי קשת בע"מ ("קשת") וכן למכירת זכויות מכוח הלוואות בעלים שהועמדו על ידה לקשת בגובה של כ-6.5 מיליון ש"ח. והכל בתמורה לסכום של 6 מיליון דולר ארה"ב. העסקה הושלמה ביום 28 באפריל 2010.

דוח הדירקטוריון

7. אחרים – במגזר זה כלולה הפעילות שלא הוקצתה למגזרים האחרים. מגזר זה כולל את הפעילויות האחרות של הקבוצה, אשר כל אחת מהן איננה מגיעה עד כדי מגזר בר רווח על פי הוראות בנק ישראל. פעילות זו כוללת בעיקר: חלק של פעילות חברות אשר אינן משויכות למגזרים אחרים. ברביע הראשון של 2010 הסתכם הרווח במגזר האחרים בסך 71 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פירוט השינויים העיקריים במיליוני ש"ח:

לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס			
שינוי בסכום	2009	2010	
3	1	4	רווח (הפסד) בלתי רגיל
-	3	3	מפעולות רגילות בבנק
40	9	49	לאומי פרטנרס
1	-	1	חברות אחרות בארץ
8	(7)	1	חברות בחו"ל
31	(18)	13	התאמות מסים (1)
83	(12)	71	סך הכל

(1) הפרשי מס בין חישובי המס במגזרים למס האפקטיבי בדוח המאוחד.

דוח הדירקטוריון

פעילויות במוצרים

א. פעילות בשוק ההון - פעילות הקבוצה בשוק ההון כוללת את פעילות ייעוץ ההשקעות, לרבות ייעוץ בקרנות השתלמות, את התיווך בשוק ניירות הערך והמכשירים הפיננסיים, לרבות פעילות הנעשית באמצעות חדרי עסקות מטבע חוץ, וניירות ערך ישראלים וזרים, שירותי ברוקרג' ומשמורת (custody) ושירותים בנקאיים ופיננסיים לגופים הפעילים בשוק ההון. חברה בת של לאומי פרטנרס בע"מ עוסקת בחיתום והפצת הנפקות ציבוריות ופרטיות.

להלן נתוני הפעילות בשוק ההון כפי שהוצגו במגזרי הפעילות השונים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2010							
במיליוני ש"ח							
רווח מפעולות מימון	1	-	-	-	-	-	1
הכנסות תפעוליות ואחרות	135	35	25	39	13	7	6
סך כל ההכנסות	136	35	25	39	13	7	6
הוצאות תפעוליות ואחרות	69	29	7	14	7	2	2
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים	67	6	18	25	6	5	4
רווח נקי	44	5	12	17	4	3	3

לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009							
במיליוני ש"ח							
רווח מפעולות מימון	1	-	-	-	-	-	1
הכנסות תפעוליות ואחרות	113	33	18	34	12	7	5
סך כל ההכנסות	114	33	18	34	12	7	5
הוצאות תפעוליות ואחרות	78	29	12	14	10	5	3
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים	36	4	6	20	2	2	2
רווח נקי	23	3	4	14	1	1	1

הרווח מפעולות רגילות לאחר מס בפעילות שוק ההון הסתכם ברביע הראשון של 2010 בסך 88 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-47 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ב. כרטיסי אשראי - לאומי קארד

פעילות זו כוללת בעיקר את פעילות הנפקת כרטיסי האשראי ללקוחות פרטיים וסליקת שוברים עבור בתי עסק.

הפעילות העיקרית בכרטיסי אשראי מבוצעת על ידי חברת הבת לאומי קארד העוסקת בהנפקה וסליקת כרטיסי אשראי ופיתוח פתרונות תשלום.

לאומי קארד סיימה את הרביע הראשון של השנה ברווח נקי של 34 מיליון ש"ח לעומת 32 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ברביע הראשון של 2010 גדל היקף הפעילות של מחזיקי כרטיסי לאומי קארד ב-14.7% לעומת הפעילות בתקופה המקבילה אשתקד. מספר הכרטיסים התקינים ברביע הראשון של 2010 גדל בכ-2.9% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון

להלן נתוני הפעילות בכרטיסי אשראי כפי שהוצגו במגזרי הפעילות השונים:

משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	סך הכל	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2010						
במיליוני ש"ח						
40	4	4	1	-	49	רווח מפעולות מימון
168	10	12	5	-	195	הכנסות תפעוליות ואחרות
208	14	16	6	-	244	סך כל ההכנסות
5	-	1	-	-	6	הפרשה לחובות מסופקים
138	11	16	5	-	170	הוצאות תפעוליות ואחרות
65	3	(1)	1	-	68	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
(7)	-	-	-	-	(7)	חלקם של בעלי מניות חיצוניים
41	2	(1)	1	-	43	רווח נקי (הפסד)

משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	סך הכל	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009						
במיליוני ש"ח						
33	3	6	2	-	44	רווח מפעולות מימון
159	6	12	4	-	181	הכנסות תפעוליות ואחרות
192	9	18	6	-	225	סך כל ההכנסות
7	-	1	-	-	8	הפרשות לחובות מסופקים
111	9	18	5	-	143	הוצאות תפעוליות ואחרות
74	-	(1)	1	-	74	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
45	-	(1)	1	-	45	רווח נקי (הפסד)

הרווח הנקי מפעולות רגילות בפעילות כרטיסי אשראי הסתכם ברביע הראשון של 2010 ב-43 מיליון ש"ח בהשוואה ל-45 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 4.4%, הנובעת בעיקר מגידול בהוצאות בסך 27 מיליון ש"ח שקווצה חלקית מעלייה בהכנסות בסך 19 מיליון ש"ח.

ב-6 במאי 2010 החליטה חברת קנית לוותר באופן בלתי חוזר על זכויות ההצבעה של קנית בקשר עם 2% מההון המונפק והנפרע של לאומיקארד שבהחזקה, באופן שקנית תמשיך להחזיק ב-20% מההון המונפק והנפרע של לאומיקארד וב-18% מזכויות ההצבעה בה.

דוח הדירקטוריון

ג. נדל"ן

עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פעילות חו"ל	סך הכל	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2010						
במיליוני ש"ח						
49	181	51	2	32	315	רווח מפעולות מימון
12	15	8	2	3	40	הכנסות תפעוליות ואחרות
61	196	59	4	35	355	סך כל ההכנסות
-	96	3	-	2	101	הפרשה לחובות מסופקים
25	33	18	2	16	94	הוצאות תפעוליות ואחרות
36	67	38	2	17	160	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
23	43	25	1	11	103	רווח נקי

עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פעילות חו"ל	סך הכל	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס 2009						
במיליוני ש"ח						
43	157	43	2	34	279	רווח מפעולות מימון
11	13	7	1	2	34	הכנסות תפעוליות ואחרות
54	170	50	3	36	313	סך כל ההכנסות
10	64	5	-	5	84	הפרשה לחובות מסופקים
14	17	9	1	14	55	הוצאות תפעוליות ואחרות
30	89	36	2	17	174	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
19	57	23	1	12	112	רווח נקי

דוח הדירקטוריון

מרכזי הרווח בקבוצה

להלן פרטים על תרומת מרכזי הרווח העיקריים בקבוצה לרווח הנקי מפעולות רגילות:

לשלושת החודשים הראשונים של		לשלושת החודשים הראשונים של			
שינוי	2009 (2)	2010 (2)	שינוי	2009 (1)	2010 (1)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
הבנק	+	485	139.5	162	388
חברות מאוחדות בארץ (3)	36.7	149	36.7	109	149
חברות מאוחדות בחו"ל (4)	-	(105)	-	135	(8)
חברות כלולות (3)	186.4	63	186.4	22	63
הרווח הנקי מפעולות רגילות	38.3	592	38.3	428	592
רווח השלוחות בחו"ל, במונחים					
נומינליים (מיליון דולר) (5)	27.2	11.7	27.2	9.2	11.7

- (1) התאמות מתרגום בגין ההשקעות בחו"ל קוֹזוֹ כנגד התאמות מתרגום מקורות המימון בבנק לאחר השפעת המס.
- (2) לפי הדוחות הכספיים, (לא כולל התאמות מתרגום מקורות המימון בבנק).
- (3) חברות כלולות של חברות בארץ נכללו בנתוני חברות מאוחדות בארץ.
- (4) לאחר התאמות מסוימות לכללי החשבונאות בארץ.
- (5) כפי שדווח על ידי השלוחות בחו"ל כולל סניפי חו"ל וזכויות המיעוט.

להלן השינויים העיקריים בתרומת מרכזי הרווח (לאחר התאמות מתרגום):

- הגידול ברווח הנקי מפעולות רגילות בבנק נובע מגידול ברווח המימוני, ירידה בהפרשות לחובות מסופקים. מאידך גידול זה קוֹזוֹ חלקית מעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות, ומירידה בהכנסות התפעוליות והאחרות.
- הגידול ברווח הנקי מפעולות רגילות של חברות מאוחדות בארץ נובע בעיקר, מעלייה ברווחי לאומי פרטנרס ולאומי אחזקות ריאליות שקוֹזוֹ חלקית מירידה ברווח של בנק ערבי ישראלי.
- הקיטון ברווח של חברות בנות בחו"ל נובע מהפרשי שער שליליים בגין ההשקעות בחו"ל לעומת הפרשי שער חיוביים בתקופה המקבילה אשתקד.

רווחים מפעולות רגילות בשלוחות בחו"ל במונחים נומינליים כפי שפורסמו על ידן (כולל סניפי הבנק בחו"ל וחלק המיעוט) הסתכמו בכ-11.7 מיליון דולר, עליה של 2.5 מיליון דולר לעומת התקופה המקבילה אשתקד. תרומת השלוחות בחו"ל בשקלים ובהתאמות מסוימות לכללי חשבונאות בארץ, הסתכמה בהפסד של 8 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 135 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ללא השפעת הפרשי שער בגין עלות מקורות המימון, נטו, הסתכם ההפסד של השלוחות בחו"ל ב-105 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 342 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 447 מיליון ש"ח שנובעת בעיקר מהפרשי שער שליליים בגין ההשקעות בחו"ל, עקב ייסוף השקל ביחס למטבעות החוץ. ברביע הראשון של 2009 הסתכמו הפרשי השער בגין ההשקעות בחו"ל ב-307 מיליון ש"ח חיוביים לעומת 142 מיליון ש"ח שליליים ברביע הראשון של 2010.

כללי

קבוצת בנק לאומי פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות חברות בנות שהינן: בנקים, בנק למשכנתאות, חברות למימון וחברות לשירותים פיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים הפועלים בפעילות לא בנקאית בתחומי הביטוח, התשתית והנדל"ן.

חברות מאוחדות בארץ

השקעות הבנק בחברות המאוחדות בארץ מסתכמות ב-31 במרס 2010 ב-6,580 מיליון ש"ח, לעומת 6,340 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2009. התרומה לרווח הנקי מפעולות רגילות ברביע הראשון של שנת 2010 היתה בסך 149 מיליון ש"ח בהשוואה ל-109 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 36.5%.

להלן תרומת החברות המאוחדות העיקריות בארץ לרווח הנקי של הקבוצה:

	תשואה על השקעת הקבוצה		תרומה לרווח הקבוצה (1)	
	לתקופה שהסתיימה ב-31 במרס			
	2010	2009	2010	2009
	במיליוני ש"ח			
	שיעור השינוי			
	%			
לאומי למשכנתאות	4.6	4.9	27.7	25.6
בנק ערבי ישראלי	24.4	36.9	18.0	27.3
לאומי קארד	17.2	19.7	27.0	25.6
לאומי פרטנרס (2)	67.0	16.2	51.0	10.1
לאומי ניירות ערך (לשעבר פסגות אופק)	12.8	2.7	2.3	0.3
לאומי החזקות ריאליות	12.9	8.4	18.6	10.6
לאומי ליסינג והשקעות	-	1.4	(2.2)	2.8
אחרות	2.6	3.1	6.1	6.5
סך כל החברות המאוחדות בארץ	9.7	8.1	148.5	108.8
				36.5

- (1) הרווח (ההפסד) המוצג הינו לפי חלק הקבוצה בתוצאות.
 (2) כולל הרווח ו/או ההפסד של החברות הכלולות של לאומי פרטנרס.

בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (בלמ"ש)

ביום 11 במרס 2010 הנפיק בלמ"ש שטר הון בסך 500 מיליון ש"ח לבנק.

דוח הדירקטוריון

חברות מאוחדות בחו"ל

השקעות הבנק בחברות מאוחדות בחו"ל מסתכמות ב-31 במרס 2010 בסך 4,249 מיליון ש"ח לעומת 4,345 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2009.

התרומה של החברות המאוחדות בחו"ל לרווח הנקי המדווח מפעולות רגילות בשקלים של הקבוצה ברביע הראשון של 2010, לאחר קיזוז התאמות מתרגום, הסתכמה בהפסד בסך של 8 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 135 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כמפורט להלן:

שלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס	
2010	2009
במיליוני ש"ח	
37	34
רווח השלוחות בשקלים (חלק הקבוצה) מפעולות רגילות	
(142)	308
הפרשי שער בגין ההשקעה	
(105)	342
סך הכל	
97	(207)
הפרשי שער בגין עלות מקורות המימון נטו, לאחר מס	
סה"כ תרומת השלוחות (לאחר קיזוז עלות	
(8)	135
מקורות המימון נטו)	

להלן תרומת החברות המאוחדות העיקריות בחו"ל לרווח הנקי של הקבוצה:

שיעור השינוי	תקופה שהסתיימה ב-31 במרס		תשואה על השקעת הקבוצה		תרומה לרווח הקבוצה (*)
	2010	2009	2010	2009	
	במיליוני ש"ח		%		
-	83.5	0.7	15.1	0.1	לאומי ארה"ב (B.L.C)
-	33.9	2.3	27.3	1.5	לאומי בריטניה
-	12.5	(3.6)	9.5	-	לאומי שוויץ
-	1.1	0.4	-	1.6	לאומי לוקסמבורג
+	(2.4)	1.1	-	4.7	לאומי רי
-	0.8	(7.3)	0.7	-	לאומי רומניה
-	5.1	(1.6)	17.9	-	אחרות
-	134.5	(8.0)	13.9	-	סך כל החברות המאוחדות בחו"ל

(*) התאמות מתרגום בגין ההשקעות בחו"ל קוזזו כנגד התאמות מתרגום מקורות המימון בבנק לאחר השפעת המס בסך 97 מיליון ש"ח (207 מיליון ש"ח ב-2009). להלן חלק מהסכומים שקוזזו:

לאומי ארה"ב (26) מיליון ש"ח ב-2010 לעומת 156 מיליון ש"ח ב-2009.

לאומי בריטניה (33) מיליון ש"ח ב-2010 לעומת 29 מיליון ש"ח ב-2009.

לאומי שוויץ (18) מיליון ש"ח ב-2010 לעומת 11 מיליון ש"ח ב-2009.

לאומי רומניה (12) מיליון ש"ח ב-2010 לעומת (3) מיליון ש"ח ב-2009.

הירידה בתרומה לרווח נובע בעיקר מהשפעת הייסוף בשער השקל לעומת רוב המטבעות. השפעת הפרשי השער היתה בהקטנת הרווח בסך 142 מיליון ש"ח לפני מס ברביע הראשון של השנה לעומת הגדלת הרווח לפני מס בסך 308 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות המימון נטו שנגרמו בבנק וקיזוזו חלק מהפרשי שער אלה הסתכמו בכ-97 מיליון ש"ח ברביע הראשון של השנה לעומת הוצאות בסך של 207 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון

להלן פירוט הרווח הנקי (הפסד) של השלוחות בחו"ל כפי שדווח על ידן:

לשלושה חודשים שהסתיימו ב-31 במרס			
	2009	2010	
השינוי			במיליונים
%			
+	1.7	3.7	בנק לאומי ארה"ב (BLC) - דולר
(2.9)	3.4	3.3	בנק לאומי בריטניה - ליש"ט
(21.4)	2.8	2.2	בנק לאומי שוויץ - פר"ש
+	0.2	0.7	בנק לאומי לוקסמבורג - אירו
+	(1.2)	0.4	לאומי רי - דולר
-	4.0	-	רומניה - רון

הרווח הנומינלי של החברות המאוחדות בחו"ל כפי שדווח על ידן הסתכם ברביע הראשון של 2010 בסך 11.7 מיליון דולר לעומת 9.2 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 27.2%.

בקשר לתביעות משפטיות ונושאים אחרים הקשורים לחברות מאוחדות ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

השקעות הקבוצה בחברות כלולות מסתכמות ב-31 במרס 2010 בסך 2,196 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,178 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2009.

התרומה לרווח הנקי ברביע הראשון של שנת 2010 היתה רווח של 85 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ-34 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

**פעילות חוץ
בנקאית של חברות
כלולות**

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוח הכספי לשנת 2009 (עמודים 205-189) על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוח השנתי שלעיל.

1. סיכוני שוק ונזילות

האסטרטגיה בניהול סיכוני השוק והנזילות

התוצאות העסקיות, השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות, ההון העצמי, תזרימי המזומנים וערך הבנק חשופים לסיכוני שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית, בשיערי החליפין, במדד המחירים, במחירי ניירות ערך בארץ ובחו"ל ובמדדים כלכליים נוספים.

מדיניות ניהול סיכוני השוק נועדה מחד, לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והנזקים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים והגבלתם, וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק. כל זאת בהתחשב בהיקף הפעילות, במגבלות ובעלויות של פעולות החיסוי, בשינויים החלים בסביבה העסקית בארץ ובעולם, בהנחיות ובדרישות של בנק ישראל, ובהתפתחויות החלות בעולם בנושא המדידות ושיטות הניהול של הסיכונים והתאמתן לצרכי הקבוצה והבנק. הבנק מנהל באופן דינאמי את החשיפות לסיכוני שוק.

מדיניות ניהול סיכוני השוק כוללת קביעת מגבלות על החשיפות הפיננסיות. מגבלות אלו נועדו לצמצם את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בשווקים. מערכת המגבלות תוחמת את השפעת החשיפה של הערך הכלכלי, הרווח החשבוני ומצב הנזילות, לשינויים בלתי צפויים בגורמי הסיכון השונים כגון שיעורי הריבית, המדד, שיערי חליפין, וכיו"ב.

ניהול סיכוני השוק ברמת הקבוצה מבוצע ברמה הכוללת הן את התיק הבנקאי והן את התיק המסחרי כאחד. יחד עם זאת, לבנק מגבלות ספציפיות לתיקים המסחריים ולכל אחת מחברות הבנות.

בהתחשב בתחזית הבנק להתייצבות ושיפור מתון בכלכלה ל-2010 אישר הדירקטוריון נטילת סיכוני שוק וברמה מעט גבוהה יותר מבשנים 2008-2009 אשר מתבטאת בשינויים במגבלות.

המגבלות ברמת הדירקטוריון הותאמו לתיאבון הסיכון, ליעדי הבנק ולמציאות המשתנה. מחד, הורחבו המגבלות שהפכו לאפקטיביות לאור היעדים שהוצבו ל-2010 ומאידך הוחמרו מגבלות שנמצאו כלא אפקטיביות.

המגבלות שנקבעו ברמת הקבוצה כוללות את כל חברות הבנות בארץ ובחו"ל. חברות הבנות בחו"ל קובעות מדיניות לניהול סיכוני שוק בתיאום עם הבנק בארץ כאשר המסגרות לחשיפות לסיכוני שוק נקבעות במתכונת אחידה שנקבעה על ידי הבנק ומאשרות על ידי מנהל סיכוני השוק של הבנק.

הבנק מיישם את הוראת המפקח על הבנקים, נוהל בנקאי תקין מס' 339, בנושא ניהול סיכוני השוק של הקבוצה. ההוראה קובעת עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה.

ההוראות החדשות של בנק ישראל המבוססות על הנחיות נדבך שני של באזל 2 מיושמות בהדרגה ובהתאם לתו"ע שנקבעה.

המידע על מצב החשיפות בהתאם למסגרות שנקבעו מתקבל מהחברות הבנות אחת לחודש או לפי דרישה, ומובא בחשבון בניהול הכולל של החשיפות בקבוצה.

דוח הדירקטוריון

להלן דרישות ההון בגין סיכוני השוק (טבלה 10 באזל 2):

31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	
במיליוני ש"ח		
		דרישות ההון בגין
432	395	סיכוני ריבית
36	33	סיכון מחירי מניות
161	97	סיכון שער חליפין
39	68	אופציות
668	593	סך דרישת ההון בגין סיכוני שוק

2. הסיכונים העיקריים בסיכוני השוק:

2.1 החשיפה בסיס

על פי כללי החשבונאות, ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שהשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד, מוגדרת כחשיפת בסיס. החשיפה לסיכוני הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה.

ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות, למעט ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר ממומנות ממקורות במטבע חוץ ולכן אינן מנוכות מההון. ברמת הקבוצה, ההון החשוף כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות כלולות.

החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

מדיניות ההנהלה היא לנהל באופן מבוקר את הסיכונים הנובעים מחשיפת הבסיס במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון ולקבוע באופן שוטף ועדכני את מידת החשיפה בכל מגזר הצמדה בהתאם לתחזיות הכלכליות על התפתחות שוקי ההון והכספים וכן השינויים במחירים - אינפלציה והמחירים היחסיים הצפויים במגזרים השונים.

מגבלות החשיפה שאושרו על ידי הדירקטוריון, מחולקות על פי שיקולי תשואה צפויה וסיכון לחדרי המסחר, ל-ALM ולחברות הבנות. פוזיציות ה-ALM וחדרי המסחר מנוהלות באופן שוטף ויומיומי, כאשר יש להן מגבלות נוספות ברמת הסיכון, המכשיר וסוג הפעילות.

חברות הבנות בחו"ל ובארץ שומרות בדרך כלל על איזון מטבעי בין הנכסים לבין ההתחייבויות, וההון הפנוי שלהן מושקע במטבע המקומי. חברות אלו מנהלות חשיפות בסיס בהיקפים נמוכים, על בסיס המדיניות המעוגנת בהחלטות הדירקטוריונים, ובתאום עם הבנק בארץ.

לצורך הניהול והדיווח השוטף מבוצעים שינויים מסוימים המביאים בחשבון את הגישה הכלכלית של הבנק לסיכוני בסיס, בשונה מהגישה החשבונאית.

הבנק נוקט גישה כלכלית בניהול חשיפות הבסיס. בהתאם לכך, לא נצמדים באופן מוחלט לסיווג החשבונאי כמוצג בביאור של נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, כי אם מבצעים התאמות תוך התחשבות במהות הכלכלית. הבנק, בניהול השוטף מביא בחשבון את חוסר העיקביות שנוצרת לעיתים במטרה לגדר את ההשפעות על הרווח החשבונאי המדווח.

מצב החשיפה בבסיס המחושב בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים מוצג בבאור 5 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון

להלן החשיפה הכלכלית בפועל ברמת הקבוצה, ובהשוואה למגבלות שקבע הדירקטוריון. הנתונים מוצגים במונחים של אחוז מההון החשוף:

החשיפה בפועל (%)			המגבלות המאושרות	
31 בדצמבר 2009**	31 במרס 2009	31 במרס 2010	עודף או (גרעון) מקסימליים	
(5.7)	(8.6)	(9.8)	(100%)-50%	לא צמוד
7.5	6.6	7.3	(50%)-100%	צמוד מדד
(1.8)	2.0	2.5	(15%)-15%	מטבע חוץ *

* בנוסף לבנק ולחברות הבנות מגבלות על החשיפה המרבית בכל מטבע ומטבע.
** מוין מחדש

במהלך שלושת החודשים הראשונים של 2010 הושקע במגזר הצמוד למדד בממוצע כ-4.4% מההון החשוף. שיעור זה, נע במהלך השנה בין 1.6% לבין 8.8%. למגזר המט"ח והצמוד מט"ח נותר הון בשיעור נמוך יחסית, ולכן ההשפעה של שינוי בשערי החליפין על הרווח לפני מס אינה מהותית.

לשינויים בשער החליפין השפעה על שער המס האפקטיבי הואיל והפרשי שער בגין ההשקעות בחו"ל אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון, ומכאן חוסר הסימטריה בגין הפרשי השער. בכפוף לשיעורי השינויים בשערי החליפין של המטבעות השונים ביחס לשקל ובהתחשב בהיקף ההשקעות בחו"ל עשויה להיות לכך השפעה מהותית על ההפרשה למס. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל.

כנגד כמחצית מההכנסות הצפויות במטבע חוץ נטו בוצעה בראשית 2010 פעולת חיסוי להגנה בפני שינויים בשערי החליפין במטבעות השונים.

בשלושת החודשים הראשונים של 2010, עמדה הקבוצה בכל מגבלות החשיפה בבסיס שאושרו על ידי הדירקטוריון.

להלן הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים ליום 31 במרץ 2010. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על הון הבנק וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים:

דולר	אירו	ליש"ט	פרי"ש	יין	
במיליוני ש"ח					
(4)	12	2	4	10	עלייה של 5% בשע"ח
(4)	24	6	17	18	עלייה של 10% בשע"ח
5	(6)	3	(4)	(10)	ירידה של 5% בשע"ח
14	(2)	7	(19)	(22)	ירידה של 10% בשע"ח

2.2. החשיפה לריבית

החשיפה לסיכון בגין השינויים בריבית נובעת מהפער בין מועדי הפרעון ומועדי שינוי הריבית של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד מהמגזרים. לצורך ניהול סיכון הריבית נבחנים הפערים בין הנכסים להתחייבויות בתקופות עתידיות, ומתבצעת השוואה של מח"מ הנכסים, ההתחייבויות וההון בכל מגזר. בנוסף בכל מגזר, נמדדת החשיפה לשינויים בריבית אשר מתייחסת לשחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי¹ ושל הרווח החשבונאי השנתי כתוצאה משינוי עקומי התשואות בכל אחד מהמגזרים.

¹ השווי הכלכלי של ההון מוגדר כהפרש בין הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. בחישוב הערך הנוכחי מנכים את התזרימים בעקום התשואה חסר סיכון אשראי.

דוח הדירקטוריון

החשיפה העיקרית הינה במגזר הצמוד למדד. במגזר זה מרבית הנכסים וההתחייבויות הינם בריבית קבועה ולטווחים בינוניים וארוכים. נכון ל-31 במרס 2010 החשיפה הייתה לעלית ריבית בשיעור נמוך מהגלום בעקומי התשואות התלולים. החשיפה נובעת ברובה מכתבי התחייבויות נדחים (המשמשים כהון משני ברמת הקבוצה) אשר הונפקו לתקופות ארוכות.

במגזר השקלי הלא צמוד וגם במגזר המט"ח, החשיפה נמוכה יותר שכן עיקר הפעילות היא בריבית משתנה. במגזר המט"ח קיימים מכשירים פיננסיים בשווקים הבינלאומיים המאפשרים צמצום החשיפה.

החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור של 1% בריבית לכל התקופות נמדדת בכל אחד מהמגזרים וגם לכל המגזרים ביחד.

- השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי - ההפרש בין הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. בחישוב הערך הנוכחי מנכים את התזרימים בעקום התשואה חסר סיכון, בתשואות אג"ח ממשלתיות.
- השחיקה הפוטנציאלית של הרווח החשבונאי השנתי כתוצאה משינוי שווי העסקות המשוערכות במחירי שוק (מכשירים נגזרים ותיקים מסחריים), וכן פריטים מאזניים (הלוואות ופיקדונות) הנפרעים במהלך השנה והממוחזרים מחדש בריביות החדשות.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. להלן ההנחות העיקריות:

- במגזר הצמוד למדד נלקח בחשבון אומדן לגבי פרעונות מוקדמים ומשיכות בנקודות היציאה בתוכניות החיסכון. ההנחה לגבי המשיכות הפוטנציאליות מתבססת על התנהגות הלקוחות בעבר.
  - על פי הניסיון שנצבר קיימת יתרת זכות בחשבונות עו"ש שאינם נושאים ריבית, בסכום יציב לאורך זמן. לכן לצורך מדידה וניהול החשיפה בריבית, מדיניות הבנק היא להתייחס לחלק מיתרות העו"ש שאינן נושאות ריבית כהתחייבות ארוכה. מדי תקופה נבחן השינוי ביתרת העו"ש שאינו נושא ריבית, על מנת לקבל החלטה כיצד לפרוס אותו.
  - בלמ"ש - ניהול החשיפות מביא בחשבון הנחות ביחס לפרעונות מוקדמים של הלוואות ושל פיקדונות. ההנחות לגבי הלוואות הצמודות למדד בריבית קבועה, מסתמכות על מודל סטטיסטי לחיזוי הפרעונות המוקדמים.
- מודל סטטיסטי זה נבחן באופן שוטף והנחותיו מתעדכנות על פי צפי ההנהלה לפרעונות מוקדמים לחודשים הקרובים בהתבסס על פרמטרים כלכליים ועל התפתחות בשוקי הכספים (שיעורי הריבית, שערי האג"ח וקצב האינפלציה).

2.2.1. החשיפה לריבית ועמידה במגבלות

להלן מצב החשיפה לשינויי הריבית ברמת הקבוצה המחושב על פי כללים חשבונאיים. במהלך 2009 עמדה הקבוצה בכל מגבלות החשיפה לריבית שקבע הדירקטוריון. נתונים מפורטים על החשיפה בריבית ראה להלן בתוספת ג' בסקירת ההנהלה.

דוח הדירקטוריון

31 בדצמבר 2009			31 במרץ 2010			
מט"ח וצמוד	מט"ח	צמוד מדד	מט"ח	צמוד מדד	צמוד	לא צמוד
משך חיים ממוצע (מח"מ) בשנים:						
0.62	3.03	0.61	0.84	3.10	0.71	מח"מ הנכסים (1)
0.55	3.65	0.62	0.79	3.61	0.73	מח"מ התחייבויות (1)
0.07	(0.62)	(0.01)	0.05	(0.51)	(0.2)	פער המח"מ בשנים
3.05	1.25	(0.12)	2.93	1.52	0.79	הפרש שת"פ (%)

(1) כולל עסקאות עתידיות ואופציות, ובהסתמכות על נתוני השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים.

החל מדצמבר 2009 חל שינוי באופן החישוב ובשיטת ההצגה של דוח החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית וזאת בעקבות הוראות חדשות של בנק ישראל בנושא זה. במקום נתונים המסתכמים ליתרות המאזניות, מוצגים בתוספת ג' נתוני השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים המוצגים בדוח השנתי בבאור 18 ג' בדבר "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים". גם שיעור התשואה הפנימי השתנה בהתאמה. במקום שיעור תשואה פנימי המנכה את התזרימים הצפויים ליתרה המאזנית, מוצג שיעור תשואה פנימי המנכה את התזרימים הצפויים לשווי ההוגן.

בנוסף, במקום הצגת משך חיים ממוצע שהיה מבוסס על הנתונים החוזיים של הנכסים וההתחייבויות, החל מ-2009 מוצג משך חיים ממוצע אפקטיבי, המבוסס על שינוי בשווי ההוגן כתוצאה משינוי בשיעור התשואה הפנימי של הנכסים וההתחייבויות.

בחישוב מח"מ ההתחייבויות במגזר הצמוד למדד נלקח בחשבון אומדן לגבי פרעונות מוקדמים ומשיכות בנקודות היציאה בתוכניות החיסכון, בהתאם למודל האומדן את הפרעונות המוקדמים הצפויים על סמך התנהגות החוסכים. מח"מ סך ההתחייבויות על פי התזרימים המקורי של תוכניות החיסכון גבוה יותר ומגיע ל-3.62 שנים, ופער שיעור התשואה הפנימי (להלן - שת"פ), מסתכם ב-1.56%.

בנתונים המוצגים לעיל מובאים בחשבון פרעונות מוקדמים של הלוואות משכנתא מדדיות, בהתאם למודל סטטיסטי האומדן את הפרעונות הצפויים על סמך התנהגות הלווים בעבר. מח"מ הנכסים לסוף התקופה המדווחת על פי התזרימים המקורי שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים זהה ומגיע ל-3.10 שנים, ופער השת"פ מסתכם בכ-1.56%.

בתוספת ג' בסקירת ההנהלה מוצגות יתרות העו"ש לפי הוראות בנק ישראל בפקדונות עם דרישה עד חודש. לעומת זאת, לצורך החשיפה לריבית, נפרס שיעור מסוים מיתרות העו"ש בשקלים ובמט"ח לתקופות פרעון של עד עשר שנים. זאת בהתאם למודל התנהגות שהנחות הבסיס שלו מתעדכנות באופן שוטף. בהתחשב בהנחות אלה מח"מ ההתחייבויות הינו גבוה יותר ומגיע בשקלים לא צמודים ל-0.82 שנים ובמט"ח ל-0.86 שנים, וההפרש בשת"פ מגיע ל-1.78% ול-3.26% בהתאמה.

סיכון הריבית מנוהל מתבסס על הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפרעון של הנכסים וההתחייבויות. במטרה להגביל את סיכוני הריבית אישרו דירקטוריון הבנק והדירקטוריונים של חברות הבנות בארץ ובחו"ל, מגבלות על השחיקה הפוטנציאלית המרבית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבונאי כתוצאה משינוי מקביל של 1% בעקומי הריבית.

דוח הדירקטוריון

להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית ברמת הקבוצה (לפני מס ובמיליוני ש"ח)*:

השחיקה הפוטנציאלית ברווח השנתי**		השחיקה הפוטנציאלית בשווי הכלכלי ¹		השפעת שינוי מקביל של 1% בעקום התשואות בפועל המגבלה
31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	
356	421	656	817	
600	500	1,000	1,100	

* בכיוון הגורם נזק לבנק.

** השחיקה המרבית ברווח השנתי, על בסיס בחינה של שלוש השנים הקרובות.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של 2010 השחיקה הפוטנציאלית בשווי הכלכלי נעה בין 940 מיליון ש"ח ל-656 מיליון ש"ח וברוח השנתי נעה בין 421 מיליון ש"ח ל-356 מיליון ש"ח.

נציין כי, מתחילת השנה אומץ מודל פרעונות מוקדמים חדש ומשופר בבלמ"ש. ההשפעה העיקרית של מדידת החשיפה באמצעות המודל החדש, הינה הגדלת החשיפה של השווי הכלכלי לעלויות ריבית בשיעור נמוך מהגלום בעקום התשואה המדדית בכ - 100 מיליון ש"ח (לפני מס) ברמת הקבוצה.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של 2010 עמדה הקבוצה בכל מגבלות החשיפה לריבית שקבע הדירקטוריון.

בנוסף, מתקיים מעקב ודיווח על החשיפה הפוטנציאלית לשינויים בלתי צפויים בריבית, הנובעים מהתחייבות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויים בעתיד לעובדים פעילים שטרם פרשו. העובדים רשאים לבחור בין שני מסלולים - קבלת הפיצויים וקופת התגמולים או קבלת פנסיה.

להלן השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לפני השפעת השינויים בריבית, נכון ל-31 במרס 2010, במיליון ש"ח:

	מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי			מטבע ישראלי	
	אחרים	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד
נכסים פיננסיים	12,595	17,839	56,270	60,687	152,953
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים					
נגזרים חוץ מאזניים	31,634	30,245	103,291	3,043	139,841
התחייבויות פיננסיות	10,005	22,004	71,762	53,100	130,704
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים					
נגזרים חוץ מאזניים	39,325	25,081	87,298	11,210	146,648
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	(5,101)	999	501	(580)	15,442

¹ השווי הכלכלי של ההון מוגדר כהפרש בין הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. בחישוב הערך הנוכחי מנכים את התזרימים בעקום התשואות חסרות סיכון אשראי, כלומר, בתשואות אג"ח ממשלתיות.

דוח הדירקטוריון

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת השינויים בריבית ל-31 במרס 2010, במיליוני ש"ח (טבלה 14 באזל 2):

מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי					
צמוד מט"ח			מטבע ישראלי		
אחרים	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	השינוי בשיעורי הריבית
(5,086)	1,032	551	117	15,655	1% גידול מיידי מקביל של
(5,099)	1,002	506	(510)	15,463	0.1% גידול מיידי מקביל של
(5,117)	965	440	(1,291)	15,204	1% קיטון מיידי מקביל של

3. הערך הנתון לסיכון (VAR) Value at Risk

הבנק מנהל את החשיפה לסיכונים השוק באמצעים שונים, כמפורט לעיל, וכן על ידי מודל הסתברותי - מודל ה-VAR בהתאם להוראות בנק ישראל, הסיכון הנמדד על ידי ה-VAR מתייחס לנזק הפוטנציאלי מהחזקת כל הפוזיציות המאזניות והחוץ מאזניות, ובכלל זה הפוזיציות של התיקים למסחר, החשופות לסיכונים השוק.

ה-VAR מודד את ההפסד הפוטנציאלי הצפוי כתוצאה משינויים אפשריים במחירי השוק. בפועל הוא מודד את הירידה הצפויה בערך הנוכחי של הנכסים פחות ההתחייבויות בתמהיל הנתון של מבנה התיק, ברמת בטחון נתונה, לתקופה עתידית נתונה, על פי התפלגות סטטיסטית נתונה. חישוב ה-VAR נעשה אחת לחודש ברמת הקבוצה ובתדירות גבוהה יותר ברמת הבנק ועל התיקים למסחר.

חישובי ה-VAR והמגבלות במונחי VAR הינם בשיטה הפרמטרית, ברמת ביטחון של 99%, ולתקופה של החזקת הפוזיציות למשך שבועיים. למודל ה-VAR מספר חולשות. המודל מניח כי המבנה הסטטיסטי של השינויים במחירים (או בריביות) הנצפים בשוק ההון נותן אינדיקציה להתנהגות עתידית של מחירים (או ריביות) אלו. במודל ה-VAR הפרמטרי בו אנו משתמשים קיימת גם הנחה של פונקציות התפלגות רב נורמלית של השינוי בגורמי הסיכון. מדד זה, מהגדרתו, מתעלם מהפסדים העלולים להתרחש מעבר לרמת המובהקות (זנב ההתפלגות) הנקובה. המענה ניתן על ידי התבוננות גם בתרחישי קיצון.

על מנת לבחון את תקפות מודל ה-VAR, הבנק מבצע בדיעבד בחינות יומיומיות (backtesting) על השינוי בפועל של השווי הכלכלי של הבנק בהשוואה לאומדן השינוי כפי שנגזר ממודל ה-VAR. הבחינות שבוצעו עד כה מאשרות את תקפות המודל. כאמור, ה-VAR בבנק נמדד לתקופה של שבועיים ובהסתברות של 99%. הליך ה-backtesting בוחן לאחר תקופה של שבועיים את השינוי התיאורטי בערך הבנק בהנחה כי הפוזיציות לא משתנות והשינויים הם רק במחירי השוק.

מעט לעת ה-VAR מחושב גם בשיטות של סימולציות היסטוריות, ונבחן הפער בין שיטות המדידה. סימולציה היסטורית מאפשרת מדידת סיכון ללא הסתמכות על מבנה הסתברותי מסוים אלא על השינויים שנצפו בפועל בגורמי הסיכון בתקופה מסוימת. ה-VAR על תיק האופציות המפורשות נבחן גם בסימולציית מונטה קרלו על מנת לבחון את מרכיבי הסיכון הלא לינאריים.

להלן אומדן ה-VAR ברמת הקבוצה במיליוני ש"ח:

VaR התיקים המשוערכים			VaR ברמת קבוצה			
31 בדצמבר	31 במרס	31 במרס	31 בדצמבר	31 במרס	31 במרס	
2009	2009	2010	2009	2009	2010	
188	126	134	359	244	359	בפועל
500	500	400	600	600	600	המגבלה

דוח הדירקטוריון

במהלך שלושת החודשים הראשונים של 2010 ה- VAR על השווי הכלכלי נע בין 411 מיליון ש"ח לבין 359 מיליון ש"ח.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של 2010 ה- VAR על התיקים המשוערכים על פי שווי שוק נע בין 188 מיליון ש"ח לבין 134 מיליון ש"ח.

בשלושת החודשים הראשונים של 2010 עמדה הקבוצה בכל מגבלות ה- VAR שקבע הדירקטוריון.

4. תרחיש קיצון

השווקים העולמיים והמקומיים נתונים מעת לעת לזעזועים המתבטאים בתנודתיות גדולה במיוחד של הפרמטרים, החורגת מהתנהגות היסטורית נורמלית. ה- VAR, או מודלים אחרים, אינו מספק מידע על הפסדים שעלולים להתרחש בתנאי שוק קיצוניים, או מעבר לרמת המובהקות שנקבעה. לכן מבוצעת בנוסף גם מדידת הסיכון בתרחישים קיצוניים מגוונים. אלה כוללים את כלל גורמי הסיכון להם חשוף הבנק ומהווים חלק מהליך ה- ICAAP שתוארו בעמוד 230 בדוח השנתי.

נוסף למגבלות שפורטו לעיל, לחשיפות בסיס, ריבית ו- VAR קבע הדירקטוריון גם מגבלה לנוק הפוטנציאלי המרבי במקרה של התממשות תרחיש קיצון בסיכונים שוק. התרחיש כולל שינויים קיצוניים המתרחשים באופן סימולטני בפרמטרים העיקריים של סיכונים השוק. המגבלה הנוכחית המתייחסת לסיכונים שוק בלבד קובעת שהירידה בשווי הכלכלי של ההון העצמי בתרחיש קיצון לא תעלה על 2 מיליארד ש"ח לאחר מס. במהלך שלושת החודשים הראשונים של 2010 עמד הבנק במגבלה זו.

מבחני הקיצון בלאומי נבנים בוועדת מבחני קיצון בראשות בקר הסיכונים הראשי, הוועדה אחראית להגדרה תקופתית ועדכון של תרחישי הקיצון. הוועדה מתכנסת בדרך כלל לפחות אחת לחודש. סט תרחישי הקיצון כולל התייחסות להיבטי סיכונים שוק, סיכונים אשראי וסיכון תפעולי, וכולל תרחישים המשלבים את סוגי הסיכון. בישיבות הוועדה נבחנים ומתעדכנים התרחישים לפי ההתפתחויות והערכות השונות.

הוועדה מורכבת מנציגי יחידות שונות המתמחים בניהול סיכונים שונים ומייצגים גם את הפן העסקי. במידת הצורך, הוועדה מסתייעת בחוות דעת של מומחים נוספים לצורך הערכת סיכונים ספציפיים שאינם נמצאים בתחום המומחיות הישירה של חברי הוועדה.

במסגרת פעילות הוועדה הוגדר סט מבחני קיצון ברמת הקבוצה, שמטרתו לכסות מספר גדול של תרחישים חמורים עד סבירים, אליהם הבנק חשוף במסגרת פעילותו בעסק חי ולזהות סיכונים שאינם גלויים שלא בעיתות משבר. ועדת מבחני קיצון ערכה תעדוף ראשוני של התרחישים, שלדעתה הם המהותיים ביותר לקבוצה, אם בגלל חומרת התרחיש ואם בגלל הסבירות להתממשותו (או שילוב של שניהם).

כדי להבטיח את עמידת הבנק כעסק חי אשר ממשיך לנהל את עסקיו גם בהתממשות תרחישי קיצון חמורים אך סבירים, הבנק מוודא כי יחס הלימות ההון המזערי לא יהיה נמוך מהמינימום הנדרש על ידי המפקח על הבנקים (כיום 9%) באף נקודת זמן במהלך תרחיש קיצון.

דרישות אלו מתקיימות עבור כל תרחישי הקיצון שנבחנו בקבוצה, ובפרט בתרחיש החמור ביותר, הכולל הרעה משמעותית במדדים הריאליים ועלייה ניכרת בהפרשות לחובות מסופקים. קריסת בנק זר אליו הקבוצה חשופה באופן מהותי וקריסת קבוצת לוויים (כהגדרתה בהוראה 311 ניהול בנקאי תקין) עם כל השלכות הנלוות לכך ו"ההתייבשות" שוק האג"ח המקומי והגלובלי.

תרחישי הקיצון המהותיים נבחנו אל מול התוכנית התלת שנתית ונמצא שקבוצת לאומי עומדת בכל המגבלות שקבעה לעצמה כמפורט לעיל ללא צורך בעדכון תוכנית העבודה.

5. סיכון הנזילות

"נזילות" מוגדרת כיכולתו של התאגיד לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיו. היכולת לעמוד בסיכון הנזילות כרוכה באי הוודאות ביחס לאפשרות לגייס מקורות ו/או לממש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.

בהתאם להוראת בנק ישראל הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ. מטרת מדיניות זו לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכה והגבלה של ההפסדים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים נזילות. עקרונות מדיניות הבנק בתחום ניהול הנזילות אומצו על ידי השלוחות בחו"ל.

האחריות לניהול סיכונים הנזילות בשלוחות חו"ל מוטלת על השלוחות עצמן, תוך התייעצות, תיאום ותמיכה מקצועית של האגף לניהול נכסים והתחייבויות בארץ. בכל אחת משלוחות הבנק בחו"ל מאושרת מדיניות ניהול הנזילות על ידי הדירקטוריון המקומי. מדיניות ניהול הסיכונים של שלוחות חו"ל נקבעת בהתאם למדיניות הקבוצתית ובכפוף להוראות הרגולציה המקומית בכל שלוחה. במסגרת מדיניות זו נקבעות מגבלות, והעמידה במגבלות נבחנת במסגרת הוועדות לניהול סיכונים השוק והנזילות הן בשלוחות והן בארץ.

הבנק מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות ואחר מדדי סיכון הנזילות. הסיכון מנוהל באמצעות מודל פנימי שמטרתו בחינה ומעקב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק תחת תרחישים שונים. התרחישים מתייחסים למצבי שוק שונים: מצב עסקים רגיל, ומצבי קיצון הנוגעים לבנק ולכלל המערכת.

בכל אחד מהתרחישים נבחן מצב הנזילות על בסיס שני מדדים כמותיים: פער הנזילות ויחס הנזילות. העקרונות העומדים בבסיס המודל גורסים כי ככל שקיימים יותר נכסים נזילים (דוגמת מזומנים, פיקדונות בבנק ישראל, תיק אג"ח הניתן למימוש ואשראי החזוי להיפרע) ביחס להתחייבויות הצפויות להתממש על פי המודל, כך מבטיח הבנק את יכולתו לעמוד בכל צורכי הנזילות.

שיעור השינוי ביתרת הפיקדונות והאשראי עבור כל תקופת פירעון, בתרחישים שונים, נקבע על פי פרמטרים שונים בהתאם לרמת החומרה של התרחיש. על בסיס שיקול הדעת של הגורמים העסקיים, הנעזרים בנתונים היסטוריים, מוגדרות פונקציות התנהגותיות המביאות בחשבון פרמטרים כגון גודל ומהות הפיקדון לפיהן מחושבים התזרימים הצפויים.

יצוין כי, תרחישי הלחץ חמורים יותר מכל מה שהתנסה בו הבנק בעבר, ולכן הנחות תרחישים אלו בהכרח מבוססות על שיקול הדעת של הגורמים המקצועיים הבכירים בבנק יותר מאשר על נתונים היסטוריים.

במסגרת ההיערכות למצב קיצון גובשה בלאומי תוכנית מגירה הכוללת את האסטרטגיה לניהול משבר נזילות תוך מינוי צוות ניהולי האחראי לטיפול במשבר ולהגדרת התהליכים והצעדים להתמודדות עם המשבר.

בנוסף למודל שתואר לעיל, לאומי מפעיל מערכת מדדים נוספת להתרעה מוקדמת על התפתחויות חריגות ובלתי צפויות בסיכון הנזילות, כלהלן:

- במסגרת הניהול השוטף של הנזילות במט"י ובמט"ח מתבצעת תחזית למצב הנזילות היומית וזאת באמצעות מערכות המידע הקיימות בבנק. בסוף כל יום עסקים נבחן הפער בין הנזילות החזויה לבין הנזילות בפועל. התפלגות הפער משמשת לעדכון המודל ולשיפור איכות חיזוי מצב הנזילות.

דוח הדירקטוריון

- במגזר המט"ח מתבצע גם מעקב אחר שיעור הנכסים הארוכים הממומנים מהתחייבויות קצרות, יחס "ארוך-קצר". ליחס זה נקבעות, מעת לעת ובהתאם לנסיבות בשוקים, מגבלות על ידי מנהל סיכוני השוק.
- במגזרים המט"י והמט"ח, נבחנות המגמות במצב הנזילות (יומי, חודשי וכו') על פני טווח מתמשך, במטרה לעקוב אחר התפתחויות בפיקדונות הציבור, באשראי לציבור ובנזילות ככלל.

5.1. מצב הנזילות ועמידה במגבלות

בהתאם למתחייב מהוראת בנק ישראל מספר 342, אישר הדירקטוריון את מדיניות ניהול סיכון הנזילות וקבע מגבלות כלהלן: יחס הנזילות צריך להיות גבוה מ-1 ופער הנזילות צריך להיות גבוה מאפס, בכל אחד מהתרחישים בטווח תכנון של יום, שבוע וחודש.

להלן פער הנזילות ויחס הנזילות במט"י ובמט"ח בכל אחד מארבעת סוגי התרחישים שהוגדרו, לתקופת פרעון של חודש נכון ליום 31 במרס 2010 (ללא השקה בין המגזרים*):

במט"ח לחודש		במט"י לחודש		תרחיש/תקופה
הפער	היחס	הפער	היחס	
				במיליוני ש"ח
16.9	20,467	20.0	40,485	רגיל
4.7	17,087	4.8	33,716	סטטיסטי
1.3	6,680	1.4	16,276	לחץ בלאומי
1.2	5,051	2.0	25,062	לחץ מערכת

* בנק לאומי מניח כי במצבי קיצון מגזר המט"ח יכול לסייע במידה ויש בו עודפי נזילות למגזר המט"י ולהיפך.

המדידה לעיל מתייחסת לבנק בלבד וכוללת קו גיבוי ללאומי רומניה בסך של 50 מיליון דולר וללאומי בריטניה בסך של עד 120 מיליון פאונד.

בשלושת החודשים הראשונים של 2010 עמד הבנק במגבלות הנזילות שנקבעו.

סיכון אשראי

פירוט החשיפה והתייחסות לניהול סיכוני האשראי ראה בדוח השנתי לשנת 2009 עמודים 214-229.

אחת לשנה מעודכן ומאושר מסמך מדיניות האשראי של הבנק בדירקטוריון. המסמך מתווה מדיניות לפעילות הבנק בארץ, למעט בתחומים מסוימים בהם המדיניות הינה ברמת קבוצת לאומי כולה.

העקרונות המרכזיים של מסמך מדיניות האשראי מוצגים בפני חברות הבנות בארץ ובח"ל. המסמך מהווה קו מנחה לגבי מדיניות האשראי הנהוגה אצלן.

מדיניות האשראי של הבנק מתבססת על פיזור הסיכונים וניהול המבוקר. הדבר בא לביטוי בביזור תיק האשראי של הבנק בין ענפי המשק השונים ועל פני מספר רב של לווים. כממלא תפקיד מרכזי במימון המשק הישראלי, נוקט הבנק באסטרטגיה של מעורבות במגזרי הפעילות העיקריים במשק, ומעמיד אשראי למגזרים היצרניים והמסחריים לסוגיהם השונים, למגזר הציבורי לגווניו, לפרטיים ולמשקי בית.

מדיניות האשראי של הבנק נגזרת ממדיניות ניהול הסיכונים הכוללת. אחד המרכיבים הבסיסיים במדיניות הכוללת, הינו "תיאבון הסיכון" של קבוצת לאומי כפי שמוגדר מעת לעת על ידי דירקטוריון הבנק. "תיאבון הסיכון" שנקבע, מחייב שמירה על מספר עקרונות של מדיניות סיכון

דוח הדירקטוריון

המשליכים על מדיניות האשראי, שמטרתם לשפר את איכות תיק האשראי ולנהל את הסיכון הגלום בו באופן נאות.

ניהול תיק האשראי בבנק מחייב, בין היתר, קיום הערכה כמותית של רמת הסיכון של הלווים. ליישום מטרה זו נבנים בבנק מודלים ומערכות מיכוניות לתמיכה בתהליך בחינת רמת הסיכון של הלווה, תוחלת ההפסד והתמורה הנדרשת בגין סיכונים אלו.

הבנק נמצא במהלך להקמת מערכת מתקדמת לניהול תיק האשראי שמטרתה לשדרג את יכולותיו לשלוט בסיכונים, ובמיוחד בסיכוני ריכוזיות שונים, לנהל מגבלות על גורמי הסיכון בתחום האשראי, לכוון את הפעילות במטרה לשפר את יחסי התשואה לסיכון וכן לאפשר תמחור מתואם לסיכוני האשראי.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק בישראל, נקבעו עקרונות וכללים אשר לפיהם יועמד, ינוהל ויבוקר תיק האשראי של הבנק, במטרה לשפר את איכותו ולהקטין את הסיכון הגלום בניהולו. עקרונות וכללים אלה מתייחסים הן ללקוח הבודד והן לרמה של ענפי המשק.

דירקטוריון הבנק מאשר את מדיניות האשראי של הבנק ואת המגבלות הוולונטריות, ובכלל זה את המגבלות לענפי המשק.

כפי שפורט בדוח השנתי לשנת 2009, במטרה לפעול לאופטימיזציה של תהליך קבלת ההחלטות בתיק האשראי, ובכלל זה להדק את בקורות האשראי ולשפר את איכות תיק האשראי של הבנק ואת השירות ללקוחות, הוקמו בבנק יחידות עצמאיות לניהול סיכוני אשראי. יחידות אלו מבצעות בחינה בלתי תלויה של סיכוני האשראי והיבטי הסיכון לגבי עיקר האשראי המועמד למגזרים העסקיים והמסחריים.

הפרשה לחובות מסופקים וסווג חובות בעייתיים-

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכוני האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור וזיהוי חובות בעייתיים, והבנק מיישמה בכל קווי העסקים. המתודולוגיה כוללת תהליך עבודה רבעוני מובנה, שבמסגרתו נערכת סריקה יסודית של תיק האשראי, תוך שימוש במספר קריטריונים המהווים התראה מוקדמת להפיכתו של חוב לבעייתי.

בלקוחות הגדולים של הבנק, המטופלים בחטיבה העסקית, מתבצע בנוסף תהליך בקרת אשראי רבעוני, בו נבחנים גם לוויים שדירוג הסיכון שלהם טוב יותר מזה המחייב הכללה באוכלוסיית הלקוחות המוגדרים כרגישים.

פן נוסף של המתודולוגיה שהופעלה, מטפל בבחינה שיטתית של נאותות הפרשה לחובות מסופקים בגין החובות שיש לבנק ספק בגבייתם, תוך קביעת קריטריונים בסיסיים לאופן בו יש לחשב את הפרשות לחובות מסופקים. בחינת נאותות הפרשה נעשית מדי רבע, בכל קווי העסקים, ללקוחות מסווגים ו/או כאלה שקיימות בהם הפרשות.

אחת לרביע מתקיים דיון בוועדת חובות מסופקים של הבנק בראשות המנכ"ל הראשי, בהפרשות הנדרשות לרביע וכן בהמלצות לסיווג חובות בעייתיים. כמו כן, במסגרת הדיון בדוחות הכספיים, מתקיימים בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של הדירקטוריון דיונים בהפרשות לחובות מסופקים ובסיווג חובות בעייתיים, כדי לאשר את סכומי ההפרשות.

תהליך הבקרה מסתיים בהחלטות על סיווג או ביצוע הפרשה ודיווח למערך החשבונאות.

דגשים באסטרטגיה עסקית

המשק הישראלי הושפע באופן עקיף וקצר טווח מהמשבר הגלובלי שהחל ברבעון הרביעי של 2008, ואת פעילותו אפיינו "התייבשות" שוק ההון, וכן האטה בצמיחה שהפכה לשלילית באופן זמני ומוגבל.

בחודשים האחרונים ניכרת מגמה של תיסוף משמעותי בשער החליפין הריאלי של הש"ח. מגמה זו ניכרת בעיקר מול האירו שנמצא בשפל של שנה וחצי (בעיקר לאור הלחץ על המטבע בעקבות המשבר הפיננסי הפוקד את מדינות דרום אירופה).

התיסוף בשע"ח של הש"ח ניכר מול מטבעות נוספים של שותפות הסחר העיקריות של ישראל.

למגמה זו, אם תישמר, השפעה שלילית על הכנסות מרבית היצואנים לגוש האירו,

על יצרניים מקומיים המתמודדים עם יבוא מתחרה, על תיירות מאירופה ועל הלקוחות שביצעו השקעות ריאליות באירופה

החל מסוף הרבעון השני של שנת 2009 מורגשת בשווקים בארץ התאוששות, התעוררות בשוק ההון וביקושים בענף הנדלי"ן למגורים. ההתאוששות נובעת, בין השאר, מהמדיניות המוניטארית המרחיבה אשר תרמה למיתון ההשפעות השליליות של המשבר העולמי.

עם התגברות סימני ההתאוששות במגזרים ובאוכלוסיות מסוימות, הבנק נוקט במדיניות מרחיבה יותר, למתן מענה הולם לצרכי לקוחות במגזרי הפעילות השונים, בדגש על מימון בענפי משק המאופיינים בפוטנציאל צמיחה וברמת סיכון לא גבוהה.

ככלל, נוקט בנק לאומי במדיניות אשראי זהירה ביחס לענפי המשק ולמגזרי האשראי השונים.

הבנק פועל באופן שוטף לזיהוי לווים ומגזרי אוכלוסיות רגישים ומקיים באופן שוטף מעקב הדוק אחר השפעת השחיקה והחשיפות שנוצרו אצל הלווים הרלוונטיים.

הבנק מבצע בתדירות שוטפת בדיקה ועדכון דירוג הסיכון והתאמתו למצב הלווה, תוך שימת דגש על לקוחות החשופים לענפי משק מסוימים בארץ ובעולם וכן בזיקה לאזורים גיאוגרפיים שהושפעו במיוחד. כמו כן הבנק ממשיך ופועל לאיתור ולתיקון ליקויים במסמכי אשראי וביטחונות.

לצורך ניהול תיק האשראי של הבנק כמכלול, פועל במסגרת החטיבה העסקית **ענף ניהול תיק האשראי** שתפקידו כוללים, בין היתר, את הנושאים הבאים: הערכת ביצועי תיק האשראי במונחי תשואה מול סיכון, יצירת שקיפות במבנה תיק האשראי בהתאם לרמות ולגורמי הסיכון של התיק, גיבוש המלצות למבנה תיק האשראי הרצוי ולמגבלות על תיק האשראי, גיבוש המלצות לקביעת מגבלות וולונטריות בחתכים שונים (דוגמת ענפי משק). בנוסף, בוחן ענף ניהול תיק האשראי את ההשפעה של עסקאות חדשות על מבנה וסיכון תיק האשראי, וכן ממליץ על ביצוע עסקאות/פעולות לשיפור מבנה וסיכון התיק. זאת, במטרה להביא לניהול אקטיבי של תיק האשראי, שיביא לשיפור בסדרי העדיפויות בהקצאת ההון, ולשחרור הון שכנגדו ניתן אשראי בעל תרומה נמוכה ביחס לסיכון לטובת ייזום עסקי בפלחי שוק/ לווים רווחיים יותר מהיבט תשואה/ סיכון וכן לשיפור מרווחים.

דוח הדירקטוריון

להלן נתונים מסוימים בקשר עם חשיפות וסיכונים אשראי:

1. החשיפה והניהול של סיכונים האשראי לציבור

חשיפות סיכון אשראי לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי (טבלה 4 (ב) - באזל 2):

31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	31 בדצמבר 2009	31 במרס 2010	
				סוג חשיפת אשראי
				חשיפות סיכון אשראי ברוטו
				ממוצעות *
				במיליוני ש"ח
247,395	247,954	246,409	248,032	אשראי
39,299	41,330	45,879	40,987	אג"ח
12,932	12,910	13,138	13,017	אחרים
95,680	96,278	95,393	100,054	ערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות
10,948	10,143	9,956	9,556	עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים
406,254	408,615	410,775	411,646	סך הכל

* הממוצע מחושב על בסיס חמשת הרבעונים האחרונים.

סיכון אשראי בהתאם לגישה הסטנדרטית (טבלה 5 - באזל 2):*

הטבלאות שלהלן מציגות את פירוט חשיפת האשראי ברוטו (לאחר ניכוי הפרשה לחובות מסופקים) על פי משקל הסיכון, תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי, לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין בטחונות מוכרים.

סכום החשיפה לאחר הפרשה לחומ"ס לפני הפחתת סיכון אשראי **

31 במרס 2010										
חשיפת אשראי	ניכוי אשראי	0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	350%	מההון ברוטו (1)
										במיליוני ש"ח
51,646	-	-	-	620	-	136	-	3,662	47,228	חובות של ריבונויות
										חובות של ישויות
8,539	-	-	20	7	-	3,598	-	4,914	-	סקטור ציבורי
										חובות של תאגידים
29,724	-	-	1	202	-	16,334	-	13,187	-	בנקאיים
										חובות של חברת
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ניירות ערך
173,755	-	-	11,354	161,782	-	502	-	117	-	חובות של תאגידים
										חובות בבטחון נדל"ן
17,861	-	-	1,388	16,473	-	-	-	-	-	מסחרי
										חשיפות קמעונאיות
49,037	-	-	1,014	24	47,999	-	-	-	-	ליחידים
										הלוואות לעסקים
18,719	-	-	1,436	578	16,705	-	-	-	-	קטנים
48,346	-	-	229	841	13,906	-	33,370	-	-	משכנתאות לדירור
1,002	43	51	-	166	-	229	-	513	-	איגוח
13,017	-	-	337	10,332	-	-	-	1	2,347	נכסים אחרים
411,646	43	51	15,779	191,025	78,610	20,799	33,370	22,394	49,575	סך הכל

דוח הדירקטוריון

סכום החשיפה לאחר הפרשה לחומ"ס ולאחר הפחתת סיכון אשראי **

31 במרס 2010										
חשיפת										
אשראי	ניכוי									
(1) ברוטו	מההון	350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
54,550	-	-	-	619	-	136	-	3,662	50,133	חובות של ריבונויות
										חובות של ישויות
5,634	-	-	20	7	-	3,596	-	2,011	-	סקטור ציבורי
										חובות של תאגידים
30,365	-	-	1	202	-	16,777	-	13,385	-	בנקאיים
										חובות של חברת
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ניירות ערך
167,107	-	-	11,135	155,353	-	502	-	117	-	חובות של תאגידים
										חובות בבטחון נדל"ן
16,787	-	-	1,332	15,455	-	-	-	-	-	מסחרי
										חשיפות קמעונאיות
46,660	-	-	920	24	45,716	-	-	-	-	ליחידים
										הלוואות לעסקים
16,917	-	-	1,324	577	15,016	-	-	-	-	קטנים
48,231	-	-	229	841	13,794	-	33,367	-	-	משכנתאות לדיור
1,002	43	51	-	166	-	229	-	513	-	איגוח
13,017	-	-	337	10,332	-	-	-	1	2,347	נכסים אחרים
400,270	43	51	15,298	183,576	74,526	21,240	33,367	19,689	52,480	סך הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא שקלול מסגרות לא מנוצלות) וכן לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא על ידי שימוש בערבויות).

* ראה פירוט בטבלאות 4(ב) ו-4(ד) שלהלן.

** הפחתה בסיכון האשראי מבטאת סיווג של משקל הסיכון הסופי בין השעורים השונים.

דוח הדירקטוריון

סכום החשיפה לאחר הפרשה לחומ"ס לפני הפחתת סיכון אשראי **

31 בדצמבר 2009										
חשיפת	ניכוי									
אשראי	מההון	350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
(1) ברוטו										
במיליוני ש"ח										
53,879	-	-	-	477	-	175	-	4,413	48,814	חובות של ריבונויות
										חובות של ישויות
8,900	-	-	47	12	-	3,700	-	5,141	-	סקטור ציבורי
										חובות של תאגידים
33,518	-	-	84	293	-	16,856	-	16,285	-	בנקאיים
										חובות של חברת
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ניירות ערך
169,591	-	-	7,975	161,004	-	467	-	145	-	חובות של תאגידים
										חובות בבטחון נדל"ן
17,097	-	-	1,345	15,752	-	-	-	-	-	מסחרי
										חשיפות קמעונאיות
48,723	-	-	987	159	47,577	-	-	-	-	ליחידים
										הלוואות לעסקים
17,886	-	-	858	144	16,884	-	-	-	-	קטנים
46,962	-	-	220	887	13,261	-	32,594	-	-	משכנתאות לדיור
1,081	47	65	-	142	-	187	-	640	-	איגוח
13,138	-	-	329	10,214	-	-	-	-	2,595	נכסים אחרים
410,775	47	65	11,845	189,084	77,722	21,385	32,594	26,624	51,409	סך הכל

סכום החשיפה לאחר הפרשה לחומ"ס ולאחר הפחתת סיכון אשראי **

31 בדצמבר 2009										
חשיפת	ניכוי									
אשראי	מההון	350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
(1) ברוטו										
במיליוני ש"ח										
56,849	-	-	-	476	-	175	-	4,413	51,785	חובות של ריבונויות
										חובות של ישויות
5,929	-	-	47	12	-	3,698	-	2,172	-	סקטור ציבורי
										חובות של תאגידים
34,080	-	-	11	293	-	17,312	-	16,464	-	בנקאיים
										חובות של חברת
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ניירות ערך
162,881	-	-	7,752	154,517	-	467	-	145	-	חובות של תאגידים
										חובות בבטחון נדל"ן
16,129	-	-	1,284	14,845	-	-	-	-	-	מסחרי
										חשיפות קמעונאיות
46,312	-	-	912	158	45,242	-	-	-	-	ליחידים
										הלוואות לעסקים
16,084	-	-	768	142	15,174	-	-	-	-	קטנים
46,840	-	-	219	886	13,143	-	32,592	-	-	משכנתאות לדיור
1,081	47	65	-	143	-	186	-	640	-	איגוח
13,138	-	-	329	10,214	-	-	-	-	2,595	נכסים אחרים
399,323	47	65	11,322	181,686	73,559	21,838	32,592	23,834	54,380	סך הכל

דוח הדירקטוריון

חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים (טבלה 4 (ד) באזל 2):

31 במרס 2010						
סך הכל	עסקאות ערביות והתחייבויות פיננסיים		אחרים	אג"ח	אשראי	
	נגזרים	אחרות				
במיליוני ש"ח						
51,646	-	893	-	22,340	28,413	חובות של ריבונות
8,539	-	153	-	5,198	3,188	חובות של ישויות סקטור ציבורי
29,724	5,200	1,559	-	10,864	12,101	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	חובות של חברת ניירות ערך
173,755	4,356	62,515	-	1,583	105,301	חובות של תאגידים
17,861	-	1,409	-	-	16,452	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
49,037	-	25,582	-	-	23,455	חשיפות קמעונאיות ליחידים
18,719	-	4,902	-	-	13,817	הלוואות לעסקים קטנים
48,346	-	3,041	-	-	45,305	משכנתאות לדירור
1,002	-	-	-	1,002	-	איגוח
13,017	-	-	13,017	-	-	נכסים אחרים
411,646	9,556	100,054	13,017	40,987	248,032	סך הכל בגין סיכון אשראי

31 בדצמבר 2009						
סך הכל	עסקאות ערביות והתחייבויות פיננסיים		אחרים	אג"ח	אשראי	
	נגזרים	אחרות				
במיליוני ש"ח						
53,879	-	983	-	25,587	27,309	חובות של ריבונות
8,900	-	130	-	5,446	3,324	חובות של ישויות סקטור ציבורי
33,518	5,105	1,608	-	12,226	14,579	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	-	חובות של חברת ניירות ערך
169,591	4,851	59,669	-	1,539	103,532	חובות של תאגידים
17,097	-	780	-	-	16,317	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
48,723	-	25,371	-	-	23,352	חשיפות קמעונאיות ליחידים
17,886	-	4,070	-	-	13,816	הלוואות לעסקים קטנים
46,962	-	2,782	-	-	44,180	משכנתאות לדירור
1,081	-	-	-	1,081	-	איגוח
13,138	-	-	13,138	-	-	נכסים אחרים
410,775	9,956	95,393	13,138	45,879	246,409	סך הכל בגין סיכון אשראי

דוח הדירקטוריון

פיצול התיק לפי תקופה לפרעון ולפי סוגי חשיפת אשראי עיקריים (טבלה 4 (ה) באזל 2):

31 במרס 2010						
אשראי	אג"ח	אחרים	אחרות	נגזרים	עסקאות	
					ערבויות	במכשירים
והתחייבויות פיננסיים						
אשראי	אג"ח	אחרים	אחרות	נגזרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
135,184	9,201	3,546	64,844	3,982	216,757	עד שנה
59,249	15,373	361	22,475	2,611	100,069	מעל שנה ועד חמש שנים
53,484	16,413	555	12,735	2,638	85,825	מעל חמש שנים
115	-	8,555	-	325	8,995	פריטים לא כספיים
248,032	40,987	13,017	100,054	9,556	411,646	סך הכל

31 בדצמבר 2009						
אשראי	אג"ח	אחרים	אחרות	נגזרים	עסקאות	
					ערבויות	במכשירים
והתחייבויות פיננסיים						
אשראי	אג"ח	אחרים	אחרות	נגזרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
141,293	8,578	3,234	63,034	4,541	220,680	עד שנה
67,516	20,989	790	19,735	2,099	111,129	מעל שנה ועד חמש שנים
37,600	16,312	793	12,624	2,637	69,966	מעל חמש שנים
-	-	8,321	-	679	9,000	פריטים לא כספיים
246,409	45,879	13,138	95,393	9,956	410,775	סך הכל

הפחתת סיכון אשראי (טבלה 7 באזל 2):

31 במרס 2010					
חשיפת	ש"ח	סך החשיפה		חשיפת	ש"ח
		ש"ח	סך החשיפה		
אשראי	אשראי	ש"ח	אשראי	אשראי	ברוטו
במיליוני ש"ח					
51,646	-	2,905	(1)	54,550	חובות של ריבונות
8,539	(2,902)	-	(3)	5,634	חובות של ישויות סקטור ציבורי
29,724	-	642	(1)	30,365	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	חובות של חברת ניירות ערך
173,755	(612)	-	(6,036)	167,107	חובות של תאגידים
17,861	(11)	-	(1,063)	16,787	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
49,037	(3)	-	(2,374)	46,660	חשיפות קמעונאיות ליחידים
18,719	(19)	-	(1,783)	16,917	הלוואות לעסקים קטנים
48,346	-	-	(115)	48,231	משכנתאות לדירור
1,002	-	-	-	1,002	איגוח
13,017	-	-	-	13,017	נכסים אחרים
411,646	(3,547)	3,547	(11,376)	400,270	סך הכל

דוח הדירקטוריון

31 בדצמבר 2009					
סך החשיפה					
חשיפת אשראי ברוטו	ש"ח	סך החשיפה שמכוסה ע"י ערבויות ונגרעו	סה"כ סכומים שנוספו	שמכוסה בביטחון פיננסי כשיר	חשיפת אשראי נטו
חובות של ריבונות	53,879	-	2,971	(1)	56,849
חובות של ישויות סקטור ציבורי	8,900	(2,968)	-	(3)	5,929
חובות של תאגידים בנקאיים	33,518	-	610	(48)	34,080
חובות של חברת ניירות ערך	-	-	-	-	-
חובות של תאגידים	169,591	(589)	-	(6,121)	162,881
חובות בבטחון נדל"ן מסחרי	17,097	-	-	(968)	16,129
חשיפות קמעונאיות ליחידים	48,723	(3)	-	(2,408)	46,312
הלוואות לעסקים קטנים	17,886	(21)	-	(1,781)	16,084
משכנתאות לדיור	46,962	-	-	(122)	46,840
איגוח	1,081	-	-	-	1,081
ככסים אחרים	13,138	-	-	-	13,138
סך הכל	410,775	(3,581)	3,581	(11,452)	399,323

להלן יתרות סיכון אשראי של צד נגדי (טבלה 8 באזל 2):

31 במרס 2010					
שוי הוגן					
יתרת ערך נקוב	ברוטו חיובי של חוזים	הטבות קיצוז	ביטחון כשיר	אשראי נטו של נגזרים	חשיפות
במיליוני ש"ח					
166,442	3,403	-	-	-	3,403
150,967	5,228	-	-	-	5,228
6,491	658	-	-	-	658
2,332	267	-	-	-	267
594	-	-	-	-	-
326,826	9,556	-	-	-	9,556

31 בדצמבר 2009					
שוי הוגן					
יתרת ערך נקוב	ברוטו חיובי של חוזים	הטבות קיצוז	ביטחון כשיר	אשראי נטו של נגזרים	חשיפות
במיליוני ש"ח					
154,261	2,987	-	-	-	2,987
157,482	5,578	-	-	-	5,578
8,198	679	-	-	-	679
2,156	712	-	-	-	712
831	-	-	-	-	-
322,928	9,956	-	-	-	9,956

דוח הדירקטוריון

4. חשיפת אשראי בגין שווי הוגן של נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (מוצג בנכסים אחרים ליום 31 במרס 2010):

סך הכל	ללא דרוג	נמוך מ-B	BBB עד BBB-			AAA עד AA-		בנקים זרים
			A -	A	A+	AA-		
במיליוני ש"ח								
998	-	-	-	170	120	444	264	בגוש האירו (1)
797	27	-	15	67	219	367	102	באנגליה (2)
606	77	-	-	6	94	422	7	בארה"ב
225	-	-	-	-	62	121	42	אחר
2,626	104	-	15	243	495	1,354	415	סה"כ בנקים זרים
650	15	-	374	107	-	152	2	בנקים בישראל (3)
לקוחות עיסקיים לפי ענפי משק								
1,439	שירותים פיננסיים (4)							
597	תעשייה (5)							
144	בינוי ונדל"ן							
81	תחבורה ואחסנה							
81	מסחר							
156	חשמל ומים							
31	שירותים עיסקיים							
8	אנשים פרטיים							
20	תקשורת ושירותי מחשב							
9	אחרים							
2,566	סך כל לקוחות עסקיים							
177	אחרים *							
6,019	סך כל חשיפה							

* עיסקאות הפוכות שבוצעו על ידי הלקוחות וקוזזו לצורך סיכון לפי ענפי משק.

(1) סכום זה כולל עסקאות ב-7 מדינות.

(2) סכום זה כולל עסקאות עם 19 בנקים.

(3) סכום זה כולל עסקאות עם 11 בנקים.

(4) סכום זה כולל עסקאות עם 289 לקוחות, כאשר הלקוח עם הסכום הגבוה ביותר הינו בסך 326 מיליון ש"ח.

(5) סכום זה כולל עסקאות עם 275 לקוחות כאשר הלקוח עם הסכום הגבוה ביותר הינו 431 מיליון ש"ח.

דוח הדירקטוריון

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים (1):

ליום 31 במרס 2010				
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי (4)	ניירות ערך (2) (3)	סיכון אשראי מאזני (2) ערך (3)	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי (4)
במיליוני ש"ח				
דרוג אשראי חיצוני (5)				
5,673	120	2,868	2,685	AAA עד AA-
18,963	454	9,239	9,270	A+ עד A-
245	44	122	79	BBB+ עד BBB-
236	5	-	231	BB+ עד B-
1	-	-	1	נמוך מ-B
1,473	48	421	1,004	ללא דירוג
26,591	671	12,650	13,270	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	יתרות חובות בעייתיים

ליום 31 בדצמבר 2009				
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי (4)	ניירות ערך (2) (3)	סיכון אשראי מאזני (2) ערך (3)	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי (4)
במיליוני ש"ח				
דרוג אשראי חיצוני (5)				
7,105	111	3,454	3,540	AAA עד AA-
21,679	464	10,353	10,862	A+ עד A-
525	10	426	89	BBB+ עד BBB-
176	2	18	156	BB+ עד B-
-	-	-	-	נמוך מ-B
951	46	242	663	ללא דירוג
30,436	633	14,493	15,310	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
190	-	186	4	יתרות חובות בעייתיים

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. (שווי הוגן של נגזרים).
- (3) כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated במרס 2010 בשווי הוגן של 2,551 מיליון ש"ח ובדצמבר 2009 2,907 מיליון ש"ח.
- (4) בעיקר ערבויות, התחייבויות למתן אשראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (5) ככלל הבנקים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי מדורגים על ידי שתיים או שלוש סוכנויות הדירוג המובילות בעולם (S&P, Moody's, Fitch).

הערות:

- א. חשיפת האשראי מוצגת לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- ב. חשיפת האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (ראה פירוט בבאור ניירות ערך).
- ג. חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים. ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.
- ד. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפת האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה ביאור 7 בדוח הכספי.

דוח הדירקטוריון

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים מסחריים, לחברות החזקה בנקאיות, ובנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.

החשיפות לפי מדינות מתחלקות כדלהלן: בארה"ב 42%; אירופה (גרמניה, צרפת, שווייץ, ספרד ומדינות בנלוקס) 24%; בריטניה 17%; ומדינות אחרות 17%.

החשיפה כוללת בעיקר פיקדונות בבנקים הזרים, כ-90% מהם לתקופות קצרות עד שבוע ואגרות חוב, בדרך כלל לתקופה של עד 5 שנים. על רקע המשבר בשווקים הפיננסיים והחלשות איתנותם של בנקים, מנהל הבנק מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם. במהלך שנת 2009 וברביע הראשון של 2010 צימצם הבנק משמעותית את רשימת הבנקים שבהם הבנק והשלוחות בחו"ל מבצעים פיקדונות וכן הוקטן היקף החשיפה שלהם.

פרטים נוספים על ההשקעה בניירות ערך בעיקר באגרות חוב של בנקים זרים מובאים בעמוד 41. ניהול החשיפה וקווי אשראי למוסדות פיננסיים זרים מביא בחשבון בין היתר:

- גודלם כפי שהוא משתקף בין היתר בהונם העצמי לאחר המחיקות בגין הפסדים והגדלות ההון של השנה החולפת.
- עוצמתם, כפי שמשקפת מיחסי הלימות ההון (בפרט ההון הראשוני).
- הערכת השוק כפי שמשקפת בשווי השוק של מניותיהם ובסיכון כפי שנאמד בעזרת נגזרי האשראי (CDS) שלהם.
- הדירוג על פי סוכנויות הדירוג הבינלאומיות.
- חוסנה הפיננסי של המדינה בה נמצא מרכז פעילותו של הבנק.
- שיקולים נוספים, כגון מידת הגיבוי, ובכלל זה השקעה ישירה בהון הבנקים על ידי ממשלות, לצורך הבטחת האיתנות של אותם בנקים ובנקים אחרים במדינותיהן.
- מדיניות ניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים כוללת בין היתר, מגבלות על סכומי החשיפה ברמת בנק ומדינה.

חשיפה למדינות זרות:

החשיפה למדינות זרות לפי סיכון סופי מתחלקת בין אזורים גיאוגרפיים ומדינות כאשר עיקר החשיפה הוא למדינות במערב אירופה ובצפון אמריקה. החשיפה למדינות הינה החשיפה בגין לקוחות הפועלים באותן מדינות. (טבלה 4 (ג) באזל 2):

31 במרס 2010			
סיכון אשראי	סיכון אשראי	סך הכל סיכון	
מאזני	חוץ מאזני	אשראי כולל	
במיליוני ש"ח			
25,140	11,221	36,361	ארצות הברית
7,596	7,289	14,885	בריטניה
4,175	2,600	6,775	צרפת
3,916	2,772	6,688	גרמניה
16,055	4,863	20,918	אחרות

דוח הדירקטוריון

31 בדצמבר 2009		
סיכון אשכנזי	סיכון אשכנזי	סך הכל סיכון אשכנזי כולל
24,433	11,155	35,588
8,475	7,869	16,344
4,611	2,348	6,959
3,514	216	3,730
4,717	2,004	6,721
16,173	4,273	20,446

* בקשר לחשיפה למדינות זרות ראה גם בתוספת ד'.

להלן החשיפה למדינות לפי דרוג האשכנזי של המדינות כפי הדירוג של הבנק העולמי, ליום 31 במרץ 2010 במיליוני ש"ח.

דרוג	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	סך הכל חשיפה	אחוז החשיפה מסך הכל	מזה בעייתיים
מדינות OECD	52,981	27,151	80,132	93.6	1,950
מדינות עם הכנסה גבוהה	1,503	643	2,146	2.5	-
מדינות עם הכנסה בינונית גבוהה	2,057	563	2,620	3.1	43
מדינות עם הכנסה בינונית נמוכה	337	382	719	0.8	4
מדינות עם הכנסה נמוכה	4	6	10	-	-
סך הכל	56,882	28,745	85,627	100.0	1,997

סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשכנזי CCC או נמוך יותר) מסתכם בסך 1,644 מיליון ש"ח ומתייחס ל-19 מדינות.

הגדרת המדינות הינו בהתאם להכנסה הלאומית לנפש כדלהלן:
 הכנסה גבוהה – מעל \$ 11,906 לנפש.
 הכנסה בינונית גבוהה - מ-\$ 3,856 עד \$ 11,905 לנפש.
 הכנסה בינונית נמוכה – מ-\$ 976 עד \$ 3,855 לנפש.
 הכנסה נמוכה – עד \$ 975 לנפש.

להלן שמות המדינות העיקריות בכל אחת מהקטגוריות:

- מדינות OECD:
 ארה"ב, איטליה, אוסטרליה, אוסטריה, אירלנד, בלגיה, קנדה, צ'כיה, דנמרק, פינלנד, הונגריה, צרפת, בריטניה, יפן, ספרד, שווייץ, לוקסמבורג, הולנד, שבדיה.
- מדינות עם הכנסה גבוהה:
 ישראל, קפריסין, הונג קונג, מונקו, סינגפור, סלובניה, איי קיימן.
- מדינות עם הכנסה בינונית גבוהה:
 ארגנטינה, ברזיל, בולגריה, צ'ילה, מקסיקו, פנמה, פולין, רומניה, רוסיה, דרום אפריקה, טורקיה, ונצואלה, אורוגוואי, קולומביה, פרו.
- מדינות עם הכנסה בינונית נמוכה:
 סין, אקוודור, מצרים, הודו, ירדן, פרגוואי, פיליפינים, תאילנד, אוקראינה.
- מדינות עם הכנסה נמוכה:
 חלק גדול ממדינות אפריקה, האיטי, נפאל.

דוח הדירקטוריון

חשיפה למדינות זרות מסוימות:

31 במרס 2010							שם המדינה
סה"כ ל-20 במאי 2010	סך הכל	אחר	נגזרים	פיקדונות בבנקים	אג"ח	אשראי לציבור	
במיליוני ש"ח							
225	305	1	5	-	280	19	אירלנד
5	5	-	-	-	-	5	יוון
533	749	12	29	370	331	7	ספרד
15	15	-	-	-	15	-	פורטוגל
778	1,074	13	34	370	626	31	סך הכל

החשיפה באירלנד הינה בעיקר לממשלת אירלנד. רוב החשיפה לספרד הינה לבנק סנטנדר שרוב הכנסותיו מקורן מחוץ לספרד.

סיכונים תפעוליים ומשפטיים

פרטים בקשר לסיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים ראה בדוח השנתי לשנת 2009 עמודים 206-210.

טבלת גורמי הסיכון

לא היו שינויים בטבלת גורמי הסיכון לעומת הטבלה שפורסמה בדוח השנתי ל-2009 בעמוד 231.

מצב ההצמדה

ברביע הראשון של 2010 לא חל שינוי מהותי בחשיפה הקבוצתית במגזר המדדי והחשיפה עומדת על כ-0.5 מיליארד ש"ח.

להלן מצב מאזני ההצמדה:

ליום 31 בדצמבר 2009		ליום 31 במרס 2010			
לא צמוד	צמוד מדד	לא צמוד (2)	צמוד מדד	מטבע חוץ (2)	מטבע חוץ (2)
מיליוני ש"ח					
157,845	59,665	107,730	59,665	113,484	59,822
140,696	59,159	110,945	59,159	117,710	59,404
17,149	506	(3,215)	506	(4,226)	418

(1) כולל עסקות עתידיות ואופציות.

(2) כולל צמוד מטבע חוץ.

(3) הפוזיציה ב-SHORT נובעת בעיקר מעסקת חיסוי בגין ההשקעות בחברות בנות בחו"ל. וכן בגין חלק מהרווחים במטבע חוץ.

מצב הנזילות וגיוס מקורות

ברביע הראשון של שנת 2010, הגדיל בנק ישראל את היקף מכרזי המק"מ נטו בכ-13 מיליארד ש"ח, לרמה של כ-98 מיליארד ש"ח. בנק ישראל תרם להגדלת הנזילות במערכת גם על ידי רכישת כ-2 מיליארד דולר בשוק המקומי.

היקף יתרות המערכת הבנקאית (עו"ש ופיקדונות מוניטריים) בבנק ישראל עמד בסוף מרס 2010 על כ-98 מיליארד ש"ח, לעומת כ-105 מיליארד בסוף דצמבר 2009.

היקף היתרות של לאומי בבנק ישראל עמד בסוף מרץ 2010 על כ-25 מיליארד ש"ח, לעומת כ-24 מיליארד ש"ח בסוף דצמבר 2009.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק ממשיך להצביע על נזילות גבוהה. זאת, כתוצאה ממדיניות מכוונת לגיוס מקורות יציבים ומגוונים, תוך דגש על גיוס פיקדונות ממספר גדול של לקוחות לטווחי זמן שונים ובכלל זה לתקופות ארוכות. כ-42% מהנכסים מופקדים בבנקים ו/או מושקעים בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב ממשלתיות.

לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו ואחר מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודל פנימי שפותח בבנק בהתאם להוראת בנק ישראל. ההנחות השונות העומדות בבסיס המודל נבחנות ומתעדכנות באופן שוטף, בהתאם להתפתחויות שחלות בפרמטרים הרלבנטיים העיקריים.

בסוף מרץ 2010 היו לבנק סולו מזומנים ופיקדונות בבנקים בהיקף של כ-73 מיליארדי ש"ח, מזה בבלמ"ש כ-32 מיליארד ש"ח.

כמו כן, לבנק סולו תיק ניירות ערך בהיקף של כ-44 מיליארד ש"ח, המושקע בעיקר באגרות חוב ממשלתיות בארץ, אגרות חוב ממשלתיות בחו"ל, ואג"ח של בנקים בחו"ל.

שיעור הנכסים הנזילים נטו של הבנק - מזומנים ופיקדונות בבנקים וניירות ערך בניכוי פיקדונות מבנקים עמד על כ-40% מסך הנכסים של הבנק ליום 31 במרס 2010, בהשוואה ל-41% ב-31 בדצמבר 2009.

דוח הדירקטוריון

שיעור האשראי לציבור מסך פיקדונות הציבור ליום 31 במרץ 2010, הוא כ- 60%, בהשוואה לכ- 58% ב-31 בדצמבר 2009.

הריבית הנמוכה והאפשרות לפרעון האשראי, ללא קנס, בכל רגע נתון, גרמה לשינוי בהעדפות הציבור ומעבר לקוחות לאשראי על בסיס הפריים, בעיקר במשכנתאות.

כמו כן, רמת הריביות הנמוכה בארץ ובעולם גרמה להסטת כספים מפיקדונות לזמן קצוב לעו"ש, וכתוצאה התקצר המח"מ הכולל של פיקדונות הציבור.

רמת הריביות הנמוכה והאופטימיות בשוקי ההון, גרמה גם להסטת כספי הציבור מפיקדונות להשקעה בשוק ההון.

יתרת פיקדונות הציבור בבנק ירדה במהלך שלושת החודשים הראשונים של 2010 ב-4.5 מיליארד ש"ח, (2.0% עיקר הירידה הייתה במגזר המט"ח שירד בשיעור של 2.8%, ובנטרול הפרשי שער עלה בשיעור של 0.8%. בנוסף, במהלך הרבעון הונפקו כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון בסך של כ-2 מיליארד ש"ח.

החל משנת 2009 גייסה קבוצת לאומי כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון בסך של כ-7.7 מיליארד ש"ח, מזה כ-5.3 מיליארד ש"ח מסווג כהון משני עליון והיתרה כהון משני תחתון. כ-5.4 מיליארד ש"ח מהגיוס היה צמוד למדד. הגיוסים בוצעו הן ע"י בנק לאומי (3.4 מיליארד ש"ח) והן על ידי לאומי למימון (4.3 מיליארד ש"ח).

שטרי ההון המוכרים על ידי בנק ישראל כהון משני עליון הונפקו לתקופה של 50 שנה, עם אופציה של הבנק לפרעון מוקדם כל שנה מתום 11 שנה, בהתקיים תנאים מסויימים.

במהלך התקופה הנסקרת גדל היקף הנכסים הכספיים החוץ מאזניים של הלקוחות בבנק בכ-27.4 מיליארד ש"ח. בניכוי השפעת העלייה בשווי השוק של ההשקעות ובשערי חליפין, נרשמה צבירה חיובית בסך כ-7.8 מיליארד ש"ח בנכסים האלה של הלקוחות.

במהלך שלושת החודשים הראשונים של 2010 עלה היקף האשראי לציבור ב-2.2 מיליארד ש"ח, (+1.7%). העלייה נרשמה בכל מגזרי ההצמדה.

באזל 2

בדוחות הכספיים של לאומי, חישוב נכסי הסיכון ויחס הלימות ההון ל-31 במרס 2010 כוללים, בדומה לכלל המערכת הבנקאית בישראל, את נתוני קבוצת לאומי בהתאם להוראות הגישה הסטנדרטית בבאזל 2. במהלך שנת 2009 דווחו נתוני הלימות ההון על פי עקרונות הגישה הסטנדרטית בבאזל 2 במקביל לאלו על פי עקרונות באזל 1 והחל מ-2010 מדווחים רק נתוני באזל 2.

מינימום יחס הלימות ההון הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 9%, מזה 8% בגין הנדבך הראשון. התוצאה אשר לאומי מציג ל-31 במרס 2010 מכסה על פי הערכה ראשונית של הבנק את ההון הנדרש בגין הנדבך הראשון והנדבך השני כולל תרחישי הקיצון שמשמשים את הבנק בהערכתיו הפנימיות.

הערכה זו טרם עברה את תהליך הסקירה הפיקוחי של המפקח על הבנקים.

קבוצת לאומי נערכה ליישום ההנחיות הנדרשות על פי באזל 2 מאז שנת 2006, זאת באמצעות פרויקט חוצה קבוצה בארץ ובחו"ל. מינהלת הפרויקט הינה הגוף המרכז את הפעילות בנושא והיא כפופה למשנה הבכיר למנכ"ל, העומד בראש ועדת ההיגוי העליונה לפרויקט ופועלת באמצעות צוותי עבודה ייעודיים ברחבי הבנק.

במרכזן של ההנחיות והדרישות על פי הוראות הגישה הסטנדרטית עומדת הוראת השעה לבאזל 2. הוראה זו פורסמה ב-31 בדצמבר 2008, ונסמכת ברובה על מסמך האמנה של ועדת באזל. כן מכילה ההוראה שינויים והתאמות שנדרשו על ידי הפיקוח על הבנקים.

במסגרת הפרסום הרשמי לראשונה של יחסי הלימות ההון בסוף 2009, בהתבסס על תקנות באזל 2, יישמה הקבוצה מספר הוראות נדרשות:

- למידת הדרישות במסמכי באזל ובנק ישראל, וביצוע סקרי פערים על פיהם.
- פעילות נמרצת לסגירה ולצמצום של הפערים שזוהו ברמת הבנק והקבוצה.
- בינואר השנה העביר הבנק לפיקוח על הבנקים דוח המציג את סטאטוס הפערים הנותרים לטיפול במסגרת 18 הנחיות הנדבך השני. הדוח כלל נתונים מהבנק וארבעת החברות הבנות בארץ – בנק ערבי ישראלי, בנק לאומי למשכנתאות, לאומי קארד ולאומי פרטנרס, הנ"ל בתוספת לוח זמנים לסיום הטיפול במהלך 2010.
- התאמת מערכות התשתית באמצעות רכישה ושדרוג של מערכות ניהול סיכונים וחישובי הון, וקישורן למערכות קיימות. מועד הפעלת חלק מהמערכות שנרכשו יחל במהלך 2010. מערכות אלה משדרגות ומשפרות באופן ניכר את יכולת הבנק לניהול אפקטיבי וממוקד סיכונים.
- איסוף נתונים והקמת מאגרי מידע הדרושים לאמידת משתני הסיכון.
- שינויים ארגוניים ותהליכים בתחום ניהול סיכונים אשראי, כולל בחינת נושא מבנה פונקצית ניהול הסיכונים ומנהל סיכונים ראשי בבנק (Chief Risk Officer – CRO) ובחברות בנות בקבוצה.
- תהליכי פיתוח מודלים בסיכונים אשראי לאמידת רכיבי הסיכון.
- סקירה ומיפוי של סיכונים תפעוליים כחלק מתכנית תלת שנתית ליישום הגישה הסטנדרטית גם בסיכונים התפעוליים.
- ביצוע התאמות נדרשות במדיניות ניהול הסיכונים ובנהלים (מדיניות סיכונים אשראי, סיכונים שוק, וסיכון תפעולי).
- מדידת רווחיות קווי העסקים גם על פי מודלים של תשואה מותאמת לסיכון RORAC (Return On Risk Adjusted Capital) ו-EVA (Economic Value Added).

דוח הדירקטוריון

במסגרת ההערכות נשען הבנק על מספר מערכות מחשוב מרכזיות אשר נרכשו והותאמו למטרה זו. המערכות משמשות לחישוב נכסי הסיכון ודרישות ההון וכן בניהול תיק האשראי של הקבוצה.

קבוצת לאומי נערכה ליישום הנדרש על פי ההוראות תוך מספר דגשים :

1. הגברת הממשל התאגידי, הבקרה הפנימית, הביקורת והציות.
  2. שינוי החשיבה והתרבות העסקית למעבר לניהול אפקטיבי של תיק האשראי לתמחור סיכונים ומדידת ביצועים מותאמי סיכון ברמת הבנק וקווי העסקים.
  3. סגמנטציה בקווי העסקים בהתאם לפעילות העסקית וקביעת הקצאת הון נדרשת מכל אחד מקווי העסקים.
  4. שדרוג פעילות של מנהלי מוצרים ופעילויות להגברת הניהול והמעקב אחר הסיכונים.
  5. שילוב כל מערכות המידע לניהול סיכונים כמערכת אינטגרטיבית תוך סנכרון בין המערכות השונות.
  6. שינוי ושדרוג מדיניות ותהליכים חוצי ארגון תוך שיתוף פעולה עסקי בין קווי עסקים וסנכרון בין הפעילויות השונות.
  7. מיסוד תהליך ה-ICAAP ככלי מרכזי לתכנון ההון וניהול הסיכונים.
  8. שיפור החוסן של הבנק כתוצאה מאימוץ מתודולוגיות מתקדמות להערכת סיכונים
  9. שיפור הרווחיות כתוצאה מהעלאת איכות ניהול הסיכונים ומתודולוגיות מתקדמות לזיהוי והערכת סיכונים.
  10. יצירת קשר ברור בין פרופיל הסיכון של התאגיד, לאור תיאבון הסיכון שהוגדר ואיכות ניהול הסיכונים להקצאת ההון הנדרשת.
- התאגידים הבנקאיים נדרשים בנוסף לקבוע יעדי הלימות הון ל-2010 על בסיס עקרונות הגישה הסטנדרטית בבאזל 2. בעמוד 7 לדוח מוצגים יעדי הלימות ההון של לאומי כפי שאושרו על ידי הדירקטוריון.

לצד חישוב יחסי הלימות ההון עפ"י כללי באזל 2, כפי שתואר לעיל, התבקשו התאגידים הבנקאיים להמשיך ולדווח את הנתונים גם עפ"י כללי באזל 1, וזאת למשך 2010.

תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)

מטרות התהליך הן לבחון את ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, לזהות ולטפל בסיכונים קיימים ומתהווים, לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון בכל זמן ולשפר את ניהול הסיכונים בקבוצה. במסגרת התהליך הוגדרו תיאבון הסיכון ויכולת הנשיאה בסיכון, נערך תהליך מקיף וצופה פני עתיד של מיפוי והערכת הסיכונים אליהם הקבוצה חשופה, פותחה מסגרת מקיפה לניתוח מבחני קיצון במסגרת ניהול הקבוצה כעסק חי, ונבחנו תהליכי ניהול הסיכונים ומבנה ניהול הסיכונים בקבוצה.

דוח הדירקטוריון

התהליך מתחלק לשני רכיבים מרכזיים :

1. הערכת הלימות ההון של הקבוצה ובחינת יכולת הנשיאה בהפסדים בהתאם לתיאבון הסיכון ופרופיל הסיכון. בעת הערכת הלימות ההון יש להתחשב בתוכניות האסטרטגיות של הקבוצה וצרכי ההון העתידיים, כפי שהם מתבטאים בתוכנית התלת שנתית, אל מול התחזיות הכלכליות.

במסגרת בחינת יכולת הנשיאה בסיכון, הקבוצה בוחנת את יכולת העמידה שלה בתרחישי קיצון מסוגים שונים המכסים את כלל הסיכונים המהותיים שהקבוצה חשופה אליהם ובדרגות חומרה שונות כגון משבר ענפי, מיתון קל ומיתון חריף. תרחישי הקיצון מפותחים בועדת היגוי ייעודית לנושא המורכבת ממנהלי סיכון ומומחי תוכן מתחומי עיסוק שונים ומנציגי החברות הבנות, ותוצאות הדיונים הנ"ל מוצגות בפני הדירקטוריון וההנהלה במסגרת וועדות הסיכונים.

תוצאות התרחישים המהותיים נבחנות מול מבנה ההון הנוכחי ואל מול התכנון הרב השנתי. יש לציין כי גם בתרחישים החמורים ביותר על פי החישובים הפנימיים ולפני שהנושא עבר את תהליך הסקירה הפיקוחי, הקבוצה אינה חורגת מיכולת הנשיאה בסיכון שקבעה לעצמה. במסגרת תהליך הערכת הלימות ההון וכחלק משיפור מערך ניהול הסיכונים, תרחישי הקיצון הופכים לחלק בלתי נפרד מניהול הסיכונים השוטף הן ברמת הקבוצה והן ברמת היחידות העסקיות והחברות הבנות.

2. סקירה שנתית של ניהול הסיכונים בקבוצה, בחינת עמידת ניהול הסיכונים בסטנדרטים שנקבעו במסגרת באזל 2, איתור החוזקות והחולשות ובניית תוכניות עבודה לשיפור ועדכון תהליכי ניהול הסיכונים, בין היתר גם לאור סקירות כלכליות ועדכון תחזיות כלכליות. הערכת תהליכי ניהול הסיכונים קשורה באופן הדוק להערכת הלימות ההון, מכיוון שלא ניהול סיכונים חזק והולם יש צורך בהקצאת הון גדולה יותר כנגד הפסדים.

תוצרי התהליך מרוכזים במסמך ה-ICAAP. טיוטה ראשונה של המסמך הוגשה לבנק ישראל ב-1 ביולי 2009 והמסמך השנתי צפוי להיות מוגש לקראת סוף הרבעון השני של 2010. על בסיס המסמך שיוגש לבנק ישראל יתקיים דיאלוג מול המפקח על הבנקים למטרת אישור הלימות ההון שקבע הבנק כיעד עפ"י כללי באזל 2.

תהליך זה יבחן על ידי המפקח על הבנקים כחלק מ"תהליך הסקירה הפיקוחי" – SRP (Supervisory Review Process).

חוזר "מנהל סיכונים ראשי ופונקציית ניהול סיכונים"

לאחר פרסום המפקח את הנוסח הסופי והמחייב של החוזר ב-22 בדצמבר 2009, אמור הבנק להגיש עד סוף הרבעון השני את המבנה המתוכנן של פונקציית ניהול הסיכונים. הבנק החל להיערך לנושא תוך בחינת המבנה הרצוי וההולם ברמת הבנק והחברות הבנות. ההיערכות של הקבוצה להקמת המבנה תחייב השקעת תשומות ומשאבים ניכרים, הן כספיים והן ניהוליים. ביסוס מבנה ניהול סיכונים קבוצתי כמתחייב מעקרונות חוזר המפקח, ובהתאם לראייה העסקית של הבנק, ישפר וישדרג באופן משמעותי את תהליכי ניהול הסיכונים ברמה רוחבית ומהיבטי הממשל התאגידי, הבקורות, וניהול הסיכונים עצמו.

להלן מספר דגשים נדרשים ליישום בהיערכות הצפויה של הקבוצה ב-2010 :

1. **נדבך 1** - השלמת נושאים נדרשים בגישה הסטנדרטית כמו: השלכות מיכוניות, שימוש בניירות ערך כביטחונות, שימוש בדירוגים חיצוניים, וכו', כולל טיפול אינטנסיבי לטיוב נתונים.

דוח הדירקטוריון

2. **נדבך 2 -** השלמת הטיפול בפערים שנמצאו ב-18 ההנחיות בנדבך השני כפי המוצג בטבלה בעמוד הקודם.
  - שדרוג ניהול הסיכונים כמתחייב מההנחיות.
  - שימוש והטמעת ICAAP ככלי מרכזי בתכנון ההון וניהול הסיכונים.
  - הטמעת השימוש בתרחישי קיצון בצד העסקי.
  - סנכרון המערכות החדשות שתוכנסנה ב-2010.
3. גיבוש מערכת ניהול סיכונים נאותה שתכלול:
  - פיקוח פעיל מצד הדירקטוריון וההנהלה הבכירה.
  - מדיניות, נהלים ומגבלות נאותים.
  - זיהוי, מדידה, בקרה, ניטור ודיווח על סיכונים באופן מקיף ובמועד.
  - קיומן של מערכות מידע ניהולי נאותות.
4. התארגנות ליישום עקרונות הממשל התאגידי, על פי חוזר בנק ישראל לפונקצית ניהול סיכונים ומנהל סיכונים ראשי.
5. הקצאת הון, העמסתו על מרכזי הרווח השונים, ומדידת ביצועים מותאמי סיכון בגישה הסטנדרטית.
6. גיבוש אופן הטיפול המועדף לניהול סיכונים בשלוחות חו"ל בהיבטי ייעוץ, תמיכה ובקרה.
7. השלמת הדיווח הנדרש לפי נדבך 3.

מגמות ומידע צופה פני עתיד

בחודש דצמבר 2009 פורסמו על ידי ה-BIS (Bank for International Settlements) מסמכי התייעצות בנושאים שונים הקשורים בבאזל 2. המגמה המסתמנת עפ"י מסמכי התייעצות אלו היא בכיוון של החמרה בהוראות ניהול הסיכונים ודרישות ההון בגינן, וזאת ב-5 תחומים מרכזיים:

1. בסיס ההון – שיפור איכות ההון בדגש על רובד ראשון תוך צמצום במרכיביו כמו ההצעה לביטול מרכיב ההון השלישון.
  2. התיק למסחר – הגדלת דרישות ההון בגינו כתוצאה מדרישת חישוב VAR קיצון, הוספת מבחנים לסיכונים ירידה בדירוג הנייר, (migration), ועוד.
  3. יחס מינוף - הצגתו כחלק מהרגישות לסיכון תוך הרחבת מרכיביו כמו במכשירים החוץ מאזניים ומניעת ניכוי בטחונות או קיזוזים.
  4. מחזוריות כלכלית – התאמת כריות ההון למחזור עסקים מלא.
  5. יחס נזילות כמותי – החמרה בהוראות כמו הוספת יחס נזילות ל-30 יום והחמרה במקדמי הנכסים ההתחייבויות וההון.
- מטרת ההחמרות המוצעות ע"י ה-BIS היא להביא לשיפור בכושר ההישרדות של הבנקים בעתות משבר, זאת נוכח לקחי המשבר של 2008, תוך הכנסת שיפורים בתחום ניהול הסיכונים ובדגש על:
- שיפור איכות ההון.
  - התאמת מדידת הסיכונים לרמת הסיכון של הבנק.

דוח הדירקטוריון

- העצמת הפיקוח – קביעת כלים טובים יותר להתאמת דרישות ההון לכל בנק לפי פרופיל סיכון שלו.
- הורדת התלות של דרישות ההון במצב הכלכלי.
- הגברת השקיפות של שיטות ניהול הסיכונים.

בשלב זה לא ניתן להעריך את השפעת ההמלצות הנ"ל אם וכאשר תיושמו על יחסי הלימות ההון ועל ההון הנדרש, אם כי יש לציין את המגמה העולמית הכללית להחמרת הרגולציה הפיננסית על מערכות הבנקאות.

ביום עיון שארגן בנק ישראל בנושא השקת באזל 2 אשר נערך ב- 18 במרס 2010 ציין המפקח כי הפיקוח על הבנקים שוקד בימים אלה על הכנת עקרונות וכללים שיתייחסו לנושא בסיס ההון ומרכיבי ההון בעידן באזל 2, כפי שנגזר מההנחיות שפורטו לעיל. בין היתר התפרסם בכלי התקשורת על הכוונה להעלות את שיעורי הון הליבה ואת שיעור הון רובד ראשון לרמות של -8% 9%, ובאופן שהון רובד ראשון לא יכלול מכשירי הון מורכבים.

כמו כן פורסמו במהלך הרבעון השני מסמכים נוספים של ה-BIS בנושאי ממשל תאגידי ובנושא תגמול. השינויים המוצעים הללו מוצגים לא אחת כשינויים לבאזל 2 ועל כן גם מוצגים כ- "באזל 3".

דוח הדירקטוריון

בדוח הדירקטוריון ובדוח הכספי לשנת 2009 וכן בדוח זה הורחבו ו/או הוספו נתונים מסויימים הנדרשים על פי נדבך 3 של באזל 2 כפי הוראות הפיקוח על הבנקים, כמפורט להלן:

הנושא	דוח דירקטוריון		דוח כספי	
	טבלה	ל-31 במרס 2010	ל-31 במרס 2009	ל-31 במרס 2010
כללי	1	עמוד 10	-	-
מבנה ההון (איכותי וכמותי)	2	עמוד 8	עמודים 26-28	באור 4
הלימות ההון (איכותי וכמותי)	3	עמוד 9	עמודים 29-31	-
חשיפות סיכון והערכתו - גילוי איכותי כללי	-	-	עמודים 187-188	-
סיכון אשראי גילוי איכותי	4	עמודים 86-84	עמודים 214-223	-
חשיפות סיכון אשראי לפי סוגי אשראי עיקריים	4 (ב)	עמוד 87	עמוד 211	-
חשיפות לפי איזור גאוגרפי למדינות זרות	4 (ג)	עמוד 95	עמוד 237	תוספת ו'
חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי וסוגי אשראי עיקריים	4 (ד)	עמוד 90	עמוד 218	-
חשיפות אשראי לפי תקופה לפרעון	4 (ה)	עמוד 91	עמוד 218	-
חשיפת סיכון אשראי בעייתי והפרשות לחומ"ס לפי ענפי משק	4 (ו)	-	-	תוספת ה'
סכום הלוואות פגומות והפרשות לפי אזור גיאוגרפי	4 (ז)	-	-	תוספת ו'
תנועה ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי	4 (ח)	-	-	באור 4 ג.
חשיפות אשראי לפי משקל סיכון	5	עמודים 89-87	עמוד 213	-
הפחתת סיכון אשראי (איכותי וכמותי)	7	עמודים 92-91	עמודים 224-226	-
חשיפות אשראי בנגזרים של צד נגדי (איכותי וכמותי)	8	עמוד 92	עמודים 227-228	-
איגוח (איכותי וכמותי)	9 (ו), 9 (ז)	עמודים 43-44	עמודים 104-105	באור 2
סיכון שוק (איכותי וכמותי)	10	עמוד 76	עמודים 189-205	-
סיכון תפעולי - גילוי איכותי	12	עמוד 97	עמודים 206-210	-
השקעה במניות (איכותי וכמותי)	13 (ב)	עמוד 46	עמודים 108-111	-
השקעות במניות של חברות כלולות	13 (ב)	עמוד 65	עמודים 156-158	-
סיכון ריבית	14	עמוד 81	עמודים 193-197	תוספת ג'

דוח הדירקטוריון

הליכים משפטיים

- א.** בדוח השנתי לשנת 2009 פורטו בדוח הדירקטוריון הליכים משפטיים, אזרחיים ואחרים, להם הבנק וחברות מאוחדות צד. למועד פרסום דוח זה, לא חלו שינויים מהותיים בהליכים הנ"ל, למעט כמפורט בביאור 6 לדוחות הכספיים.
- תביעות שסכומן עולה על שיעור של 1% מההון העצמי של הבנק ליום 31 במרץ 2010, כ-226 מיליון ש"ח, פורטו בביאור 6 לדוחות הכספיים.
- לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים לכל התביעות.
- ב.** ביום 26 באפריל 2009 התקבלה בבנק קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43(א1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה בין הבנק לבין בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברות מידע הנוגע לעמלות, וזאת מראשית שנות ה-90 ועד תחילת חקירת הרשות בענין, בחודש נובמבר 2004. המדובר בקביעה אזרחית המהווה ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי. הבנק הגיש ערר על קביעה זו. בשלב מוקדם זה, לא ניתן להעריך את השלכות הקביעה.

ד. נושאים נוספים

לאומי למען הקהילה

לאומי למען הקהילה – מעורבות חברתית

מעורבות לאומי בקהילה נמשכת גם עם תחילת שנת 2010 בתחומים העיקריים בהם מתמקדת הקבוצה: חינוך, תרבות, ילדים ונוער ובריאות.

לאומי אחרי - קרן המאה למען דור המחר

- מבצע "קמחא דפסחא" 2010 - המבצע נערך זו השנה השישית בניהול "לאומי אחרי" הנהלת ועובדי לאומי. הסכום הכולל שנתרם למבצע עמד על כחצי מיליון שקלים, בהם נרכשו מעל ל 1,700 חבילות מזון שחולקו לקראת פסח למשפחות נזקקות הנתמכות על ידי ארגונים ומוסדות בהם מתנדבים עובדי לאומי לאורך השנה, ולמשפחותיהם של חניכי הפרויקטים של "לאומי אחרי".
- עמותת "נוער מוביל שינוי" - לקראת חג הפסח, התקיים בכרמל טקס סיום סדרת מנהיגות - בה הובילו 2,500 חניכי התנועה תרגילי צוות ומנהיגות, ובסיומה יצאו במסע אלונקות לראש הר הכרמל. השתתפו בסדרה חניכי קבוצות "לאומי אחרי לצה"ל" (הכנה לצבא לנוער מרקע סוציו-אקונומי קשה), "לאומי אחרי לבגרות" (תגבור לימודי לנוער נושר ממסגרות) ו"לאומי אחרי לדרך" (הכנה לצבא ושילוב בחברה הישראלית לנוער מהעדה האתיופית).
- כפר הנוער נירים - בתמיכת "לאומי אחרי", הקמת "מכינת נירים" המיועדת לנוער בסיכון גבוה בגילאים צעירים יותר (14-15), אשר מתוכנן להיקלט בכפר לשנת מכינה, ולאחר מכן להשתלב בתכנית הטיפולית-אתגרית התלת-שנתית המופעלת בו, עד לגיוסו לצבא.

לאומי בשביל האמנות – תערוכת "התיבה"

גלריית מרכז המבקרים בבית מני לאומי המשוחזר, אירחה בחודשים ינואר – אפריל את תערוכת "התיבה" בה הציגו בוגרי "בצלאל" לדורותיהם מבחר יצירות שונות.

סיכום היקף התרומות והחסויות של לאומי ברבעון

ברבעון הראשון של שנת 2010 תרמה קבוצת לאומי והעניקה חסויות למטרות חברתיות וקהילתיות בהיקף של כ- 8.5 מיליון שקלים, מתוכם סך התרומות הוא כ-6.5 מיליון שקלים.

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו בדוח השנתי לשנת 2009.

דוח המבקר הפנימי למחצית השניה של שנת 2009 הוגש ביום 11 במרס 2010 ונדון בועדת הביקורת ביום 23 במרס 2010.

דוח המבקר הפנימי השנתי לשנת 2009 בגין הבנק הוגש ביום 14 באפריל 2010 ונדון בועדת הביקורת ביום 18 באפריל 2010.

המבקר הפנימי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל הראשי וחבר הנהלה בכיר לכספים, חשבונאות ושוקי הון, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל הראשי של הבנק וחבר הנהלה בכיר לכספים, חשבונאות ושוקי הון, הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרביע שהסתיים ביום 31 במרס 2010 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי (Sox Act 404)

המפקח על הבנקים פירסם חוזר המפרט הוראות ליישום דרישות סעיף 404 של ה- Sox Act. בסעיף 404 נקבעו על ידי ה- SEC וה- Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח בחוזר הני"ל קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיף 404 וכן את הוראות ה- SEC שפורסמו מכוחו.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה- COSO (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

מודל ה- COSO מספק סטנדרטים מוגדרים לצורך הערכת מערכת הבקרה הפנימית בארגון והדרכים לשיפורה ומגדיר בקרה פנימית כדלקמן: כתהליך, שמושפע על ידי דירקטוריון, הנהלה ואנשים אחרים בחברה.

בהתאם למודל ה- COSO יש להתייחס לחמישה מרכיבים:

1. סביבת הבקרה - Control Environment: במסגרת מרכיב זה נבחנת, התנהלות ההנהלה תוך התייחסות לנושאים שונים כגון: קיומו של קוד אתי, אגרסיביות ההנהלה בדיווחים וכיו"ב.
  2. ניהול סיכונים - Risk Assessment: במסגרת מרכיב זה נבחנים, הסיכונים הרלוונטיים לגבי כל אחד מהתהליכים ותתי התהליכים הנבדקים אשר יש להם השפעה על הדוחות הכספיים.
  3. פעילויות הבקרה - Control Activities: במסגרת מרכיב זה נבחנות, הבקורות הרלוונטיות בכל אחד מהסיכונים שזוהו בשלב הערכת הסיכון.
  4. תקשורת ומידע - Information & Communication: במסגרת מרכיב זה בודקים כי המידע הנדרש לפעילות הבנק הינו זמין וכי קיים מנגנון אשר מעבד את המידע הנקלט ומעבירו לגורמים המתאימים בבנק.
  5. פיקוח ומעקב - Monitoring: במסגרת מרכיב זה בוחנים, את קיומו של מנגנון אשר בודק מעקב אחר תיקון ליקויים. פיקוח נאות עשוי להתבטא בבחינה תקופתית של מערך הבקרה הפנימית, יישום מתמיד של הזדמנויות לשיפורים, התייחסות ההנהלה להמלצות הבקרה הפנימית של רואי החשבון החיצוניים והגורמים הפנימיים, הסתגלות מהירה להנחיות רגולטוריות חדשות וכיו"ב.
- הבנק פועל ליישום שוטף של ההוראה בקבוצת לאומי בשיתוף יועצים שנשכרו לביצוע הפרויקט.

דירקטוריון

ביום 24 בינואר 2010 הודיע מר רף, יו"ר דירקטוריון הבנק מאז שנת 1995, כי אין בכוונתו להגיש מועמדות לבחירה מחדש באסיפה הכללית.

לפרטים נוספים בנוגע לכינוס אסיפה כללית מיוחדת של הבנק וביטולה ראה בעמוד 5 לעיל.

לפרטים בנוגע לכינוס אסיפה כללית שנתית של הבנק, שעל סדר יומה, בין היתר, בחירת דירקטורים, ראה עמוד 5 לעיל.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 26 במאי 2010, הוחלט לאשר ולפרסם את תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים – הבלתי מבוקרים של הקבוצה ליום 31 במרס 2010 ולתקופות שנסתיימו באותו תאריך.

בתקופת ינואר – מרס 2010 התקיימו 22 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-31 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

גליה מאור
מנהל כללי ראשי

איתן רף
יו"ר הדירקטוריון

26 במאי 2010

סקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) סכומים מדווחים

תוספת א'

לשלושה חודשים שנתיים ביום 31 במרס						
2009			2010			
שיעור הכנסה (הוצאה)			שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת השפעת	השפעת השפעת	(הוצאות)	השפעת השפעת	השפעת השפעת	(הוצאות)	יתרה
נגזרים נגזרים	נגזרים נגזרים	מימון (ב)	נגזרים נגזרים	נגזרים נגזרים	מימון (ב)	יתרה
(באחוזים)	(באחוזים)	(במיליוני ש"ח)	(באחוזים)	(באחוזים)	(במיליוני ש"ח)	(במיליוני ש"ח)
מטבע ישראלי לא צמוד						
3.53	1,102	126,553	3.30	1,260	154,688	נכסים (ג) (ה)
	171	41,923		33	41,568	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ד)
3.06	1,273	168,476	2.66	1,293	196,256	סך כל הנכסים
(1.00)	(298)	119,932	(0.93)	(302)	129,702	התחייבויות (ה)
	(92)	33,037		(21)	47,295	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ד)
(1.02)	(390)	152,969	(0.73)	(323)	176,997	סך כל ההתחייבויות
2.04	2.53		1.93	2.37		פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד						
1.83	271	59,649	0.30	45	59,769	נכסים (ג) (ה)
	70	3,264		(9)	3,083	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ד)
2.19	341	62,913	0.23	36	62,852	סך כל הנכסים
(1.61)	(182)	45,539	(0.37)	(45)	48,274	התחייבויות (ה)
	(446)	12,691		(1)	10,922	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ד)
(4.38)	(628)	58,230	(0.31)	(46)	59,196	סך כל ההתחייבויות
(2.19)	0.22		(0.08)	(0.07)		פער הריבית
מטבע חוץ:						
(לרבות מטבע ישראלי צמוד למט"ח)						
41.52	9,727	107,249	(12.60)	(2,984)	90,135	נכסים (ג) (ה)
						השפעת נגזרים: (ה)
	-	2,294		(1)	1,142	נגזרים מגדרים
	6,140	105,720		(2,580)	137,815	נגזרים משובצים ו-ALM
32.91	15,867	215,263	(9.37)	(5,565)	229,092	סך כל הנכסים
(40.84)	(9,978)	111,623	13.19	3,720	107,075	התחייבויות (ה)
						השפעת נגזרים: (ה)
	1	2,130		1	1,053	נגזרים מגדרים
	(5,705)	105,631		2,271	125,470	נגזרים משובצים ו-ALM
(31.81)	(15,682)	219,384	9.87	5,992	233,598	סך כל ההתחייבויות
1.10	0.68		0.50	0.59		פער הריבית

הערות ראה בעמוד 112 להלן.

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א)
 סכומים מדווחים

תוספת א' (המשך)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס						
2009			2010			
שיעור הכנסה		הכנסות (הוצאות)	שיעור הכנסה		הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת (ב) מימון (במיליוני ש"ח)
ללא כולל	כולל		ללא כולל	כולל		
השפעת השפעת נגזרים	השפעת השפעת נגזרים	ממוצעת (ב) מימון (במיליוני ש"ח)	יתרה ממוצעת (ב) מימון (במיליוני ש"ח)	השפעת השפעת נגזרים	השפעת השפעת נגזרים	יתרה ממוצעת (ב) מימון (במיליוני ש"ח)
16.01	11,100	293,451	(2.19)	(1,679)	304,592	סך הכל נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (ה) (ו) השפעת נגזרים:
	-	2,294		(1)	1,142	נגזרים מגדרים
	6,381	150,907		(2,556)	182,466	נגזרים משובצים ו-ALM (ד)
16.60	17,481	446,652	(3.43)	(4,236)	488,200	סך כל הנכסים
(15.97)	(10,458)	277,094	4.65	3,373	285,051	סך הכל התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון (ד) השפעת נגזרים: (ה)
	1	2,130		1	1,053	נגזרים מגדרים
	(6,243)	151,359		2,249	183,687	נגזרים משובצים ו-ALM
(16.44)	(16,700)	430,583	4.70	5,623	469,791	סך כל ההתחייבויות
0.16	0.04		1.27	2.46		פער הריבית
	56			(7)		בגין אופציות בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל אופציות, נגזרים בגידור, ב-ALM ונגזרים משובצים שהופרדו) עמלות מעיסקי מימון והכנסות מימון אחרות (ז)
	3			24		הכנסות (הוצאות) מימון אחרות רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	498			403		הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת) רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
	24			-		
	1,362			1,807		
	(354)			(130)		
	1,008			1,677		
		293,451			304,592	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (ד) (ו)
		9,609			6,466	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (ח)
		2,210			3,607	נכסים כספיים אחרים (ד)
		(943)			(895)	הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
		304,327			313,770	סך כל הנכסים הכספיים
		277,094			285,051	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון (ד)
		9,918			7,464	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (ח)
		7,576			7,605	התחייבויות כספיות אחרות (ד)
		294,588			300,120	סך כל ההתחייבויות הכספיות
		9,739			13,650	סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
		9,074			8,811	נכסים לא כספיים
		430			389	התחייבויות לא כספיות
		18,383			22,072	סך כל האמצעים ההוניים

הערות ראה בעמוד 112 להלן.

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) סכומים מדווחים

תוספת א' (המשך)

הערות:

- (א) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות ותחילת הרבעונים בחברות מאוחדות בחו"ל, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיסי נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (ג) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וזמינות למכירה כלהלן:
במגזר מטבע ישראלי לא צמוד לתקופה של שלושה חודשים סך של 16 מיליוני ש"ח (31 במרס 2009 - 132 מיליוני ש"ח).
במגזר מטבע ישראלי צמוד למדד לתקופה של שלושה חודשים סך של 158 מיליוני ש"ח (31 במרס 2009 - 268 מיליוני ש"ח).
במגזר מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למט"ח) לתקופה של שלושה חודשים סך של (180) מיליוני ש"ח (31 במרס 2009 - (2,213) מיליוני ש"ח).
- (ד) למעט מכשירים נגזרים.
- (ה) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (ו) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוספה היתרה הממוצעת של הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וזמינות למכירה, במגזרים השונים, לתקופה של שלושה חודשים סך של 6 מיליוני ש"ח (31 במרס 2009 - 1,813 מיליוני ש"ח).
- (ז) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.
- (ח) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

סקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) מטבע חוץ: נומינלי ב-\$ ארה"ב

תוספת א' (המשך)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 31 במרס						
2009			2010			
שיעור הכנסה		שיעור הכנסה		הכנסות		
כולל	ללא	הכנסות	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (ב)
השפעת	השפעת	ממון	השפעת	השפעת	ממון	ממוצעת (ב)
נגזרים	נגזרים	(במיליוני \$)	נגזרים	נגזרים	(במיליוני \$)	(במיליוני \$)
(באחוזים)	(באחוזים)		(באחוזים)	(באחוזים)		
מטבע חוץ: פעילות מקומית (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)						
3.31	137	16,759	2.08	76	14,671	נכסים (ג) (ד)
השפעת נגזרים: (ה)						
	-	580		1	305	נגזרים מגדרים
	95	26,540		4	36,718	נגזרים משובצים ו-ALM
2.14	232	43,879	0.63	81	51,694	סך כל הנכסים
(1.24)	(61)	19,587	(0.46)	(23)	20,188	התחייבויות (ד)
השפעת נגזרים: (ה)						
	-	538		-	281	נגזרים מגדרים
	(48)	26,494		(16)	33,416	נגזרים משובצים ו-ALM
(0.94)	(109)	46,619	(0.29)	(39)	53,885	סך כל ההתחייבויות
1.20	2.07		0.34	1.62		פער הריבית
מטבע חוץ: פעילות חו"ל, שלוחות שהן זרוע ארוכה						
3.33	88	10,726	3.31	76	9,281	נכסים (ג) (ד)
השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ה)						
	16	182		21	36	
3.86	104	10,908	4.20	97	9,317	סך כל הנכסים
(1.66)	(37)	8,912	(0.92)	(19)	8,290	התחייבויות (ד)
השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ה)						
	-	208		-	41	
(1.65)	(37)	9,120	(0.92)	(19)	8,331	סך כל ההתחייבויות
2.21	1.67		3.28	2.39		פער הריבית
סך הכל						
3.32	225	27,485	2.56	152	23,952	הכנסות ממון (ג) (ד)
השפעת נגזרים: (ה)						
	-	580		1	305	נגזרים מגדרים
	111	26,722		25	36,754	נגזרים משובצים ו-ALM
2.48	336	54,787	1.17	178	61,011	סך כל הנכסים
(1.37)	(98)	28,499	(0.59)	(42)	28,478	הוצאות ממון (ד)
השפעת נגזרים: (ה)						
	-	538		-	281	נגזרים מגדרים
	(48)	26,702		(16)	33,457	נגזרים משובצים ו-ALM
(1.05)	(146)	55,739	(0.38)	(58)	62,216	סך כל ההתחייבויות
1.43	1.95		0.79	1.97		פער הריבית

- (א) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזנית של מכשירים נגזרים).
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות בבנק ובחברות מאוחדות בארץ, ותחילת הרבעונים בחברות מאוחדות בחו"ל, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (ג) ליתרה הממוצעת של הנכסים בפעילות מקומית ובפעילות חו"ל נוספה היתרה הממוצעת של הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וזמינות למכירה בסך 48 מיליון דולר ארה"ב (31 במרס 2009 - 561 מיליון דולר ארה"ב).
- (ד) למעט מכשירים נגזרים.
- (ה) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

סקירת הנהלה

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (על בסיס מאוחד) סכומים מדווחים

תוספת ב'

31 במרס 2010					
ההוצאה	סיכון	סיכון	סיכון	סיכון	
יתרות	התקופתית בגין	אשראי	אשראי	אשראי	
חובות	הפרשה ספציפית	כולל	חוץ	מאזני *	
בעייתיים ***	לחובות מסופקים	לציבור	מאזני **		
(במיליוני ש"ח)					
בגין פעילות לווים בישראל					
159	1	2,230	351	1,879	חקלאות
2,117	11	35,446	14,518	20,928	תעשייה
6,425	6	58,839	23,057	35,782	בינוי ונדל"ן
3	-	1,695	471	1,224	חשמל ומים
1,346	5	18,011	3,698	14,313	מסחר
1,569	(4)	3,746	277	3,469	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
826	(2)	5,079	1,180	3,899	תחבורה ואחסנה
299	(2)	7,156	2,131	5,025	תקשורת ושרותי מחשב
581	5	25,143	11,536	13,607	שרותים פיננסיים
405	-	5,799	1,536	4,263	שרותים עסקיים ואחרים
257	-	7,252	973	6,279	שרותים ציבוריים וקהילתיים
800	(5)	45,810	2	45,808	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
965	26	48,852	25,561	23,291	אנשים פרטיים - אחר
15,752	41	265,058	85,291	179,767	
3,216	118	53,592	14,516	39,076	בגין פעילות לווים בחו"ל
18,968	159	318,650	99,807	218,843	סך הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
746	14	3,639	877	2,762	תנועות ההתיישבות ****
79	-	3,305	137	3,168	רשויות מקומיות ****

* אשראי לציבור בסך 176,393 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 31,968 מיליון ש"ח בגין פעילות חו"ל, השקעות באגרות חוב של הציבור בסך 1,011 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 6,905 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 2,363 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 203 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל.

** סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

*** יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות של חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

**** קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.

***** לרבות תאגידים בשליטתם.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת הנהלה

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (על בסיס מאוחד) סכומים מדווחים

תוספת ב' (המשך)

31 במרס 2009					
ההוצאה	סיכון	סיכון	סיכון	סיכון	
יתרות	התקופתית בגין	אשראי	אשראי	אשראי	
חובות	הפרשה ספציפית	כולל	חוץ	מאזני *	
בעייתיים ***	לחובות מסופקים	לציבור	מאזני **		
(במיליוני ש"ח)					
בגין פעילות לווים בישראל					
229	2	2,374	427	1,947	חקלאות
3,089	74	37,188	14,078	23,110	תעשייה
6,660	67	53,405	17,761	35,644	בינוי ונדל"ן
3	-	1,323	265	1,058	חשמל ומים
1,388	(14)	19,948	3,458	16,490	מסחר
1,654	-	4,491	353	4,138	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
490	7	5,686	1,390	4,296	תחבורה ואחסנה
402	23	5,892	1,295	4,597	תקשורת ושרותי מחשב
2,267	68	21,047	6,778	14,269	שרותים פיננסיים
520	8	6,161	1,361	4,800	שרותים עסקיים ואחרים
317	1	7,330	1,863	5,467	שרותים ציבוריים וקהילתיים
987	5	43,205	2,092	41,113	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,172	55	46,884	25,024	21,860	אנשים פרטיים - אחר
19,178	296	254,934	76,145	178,789	
3,742	23	64,661	18,769	45,892	בגין פעילות לווים בחו"ל
22,920	319	319,595	94,914	224,681	סך הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
999	3	3,836	642	3,194	תנועות ההתיישבות ****
131	-	3,295	160	3,135	רשויות מקומיות ****

- * אשראי לציבור בסך 175,151 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 38,573 מיליון ש"ח בגין פעילות חו"ל, השקעות באגרות חוב של הציבור בסך 907 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 6,931 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 2,731 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 388 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל.
  - ** סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
  - *** יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות של חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
  - **** קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
  - ***** לרבות תאגידים בשליטתם.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת הנהלה

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (על בסיס מאוחד) סכומים מדווחים

תוספת ב' (המשך)

31 בדצמבר 2009				
סיכון	סיכון	סיכון	ההוצאה	יתרות
אשראי	אשראי	אשראי	התקופתית בגין	חובות
מאזני *	מאזני **	לציבור	לחובות מסופקים	בעייתיים ***
(במיליוני ש"ח)				
בגין פעילות לווים בישראל				
1,821	353	2,174	31	168
חקלאות				
20,359	13,984	34,343	221	2,101
תעשייה				
35,451	21,598	57,049	290	6,193
בינוי ונדל"ן				
1,207	418	1,625	-	2
חשמל ומים				
13,857	3,435	17,292	87	1,340
מסחר				
3,595	288	3,883	48	1,599
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל				
3,890	1,290	5,180	53	888
תחבורה ואחסנה				
4,318	1,875	6,193	45	378
תקשורת ושרותי מחשב				
13,808	10,382	24,190	128	1,470
שרותים פיננסיים				
4,267	1,403	5,670	39	341
שרותים עסקיים ואחרים				
6,159	1,072	7,231	1	235
שרותים ציבוריים וקהילתיים				
44,715	2	44,717	(12)	791
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור				
23,105	25,365	48,470	300	952
אנשים פרטיים - אחר				
176,552	81,465	258,017	1,231	16,458
בגין פעילות לווים בחו"ל				
40,058	13,470	53,528	325	3,410
סך הכל				
216,610	94,935	311,545	1,556	19,868
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:				
2,843	910	3,753	10	776
תנועות ההתיישבות ****				
3,307	140	3,447	-	87
רשויות מקומיות *****				

- * אשראי לציבור בסך 172,930 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 32,514 מיליון ש"ח בגין פעילות חו"ל, השקעות באגרות חוב של הציבור בסך 1,051 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 7,155 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 2,571 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 389 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל.
- ** סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- *** יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות של חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- **** קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
- ***** לרבות תאגידים בשליטתם.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית (על בסיס מאוחד)
סכומים מדווחים

תוספת ג'

31 במרס 2010				
מעל חודש	מעל שנה	מעל שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים	עם דרישה עד חודש
עד שלושה חודשים	עד שלושה חודשים	עד שלושה חודשים	עד שלושה חודשים	עד חודש
(במיליוני ש"ח)				
מטבע ישראלי לא צמוד				
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
971	4,963	13,356	7,431	124,917
נכסים פיננסיים (א) (ג)				
6,527	17,924	39,097	39,236	24,533
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
50	6	2,422	919	1,215
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ה)				
-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
7,548	22,893	54,875	47,586	150,665
סה"כ שווי הוגן				
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
2,993	6,503	7,975	6,258	106,377
התחייבויות פיננסיות (א)				
5,788	16,820	39,687	39,968	31,350
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
50	131	2,771	1,223	1,362
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ה)				
-	-	75	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
8,831	23,454	50,508	47,449	139,089
סה"כ שווי הוגן				
מכשירים פיננסיים, נטו				
(1,283)	(561)	4,367	137	11,576
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית				
14,236	15,519	16,080	11,713	11,576
החשיפה המצטברת במגזר				
מטבע ישראלי צמוד				
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
10,224	17,701	12,620	5,947	1,696
נכסים פיננסיים (א)				
102	6	1,791	763	284
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ה)				
-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
10,326	17,707	14,411	6,710	1,980
סה"כ שווי הוגן				
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
11,738	12,908	10,791	2,120	1,113
התחייבויות פיננסיות (א)				
2,576	2,973	2,624	1,038	959
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
-	6	1	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ה)				
-	-	56	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
14,314	15,887	13,472	3,158	2,072
סה"כ שווי הוגן				
מכשירים פיננסיים, נטו				
(3,988)	1,820	939	3,552	(92)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית				
2,231	6,219	4,399	3,460	(92)
החשיפה המצטברת במגזר				

(א) בטור "ללא תקופת פרעון" מוצגות היתרות המאזניות שאינן מהוות . כולל יתרות שזמן פרעונן עבר בסך 1,065 מיליון ש"ח.
(ב) פעילות מקומית, לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ, ושלוחות בחו"ל שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק.

(ג) כולל פריטים לא כספיים המוצגים בטור "ללא תקופת פרעון".

הערות כלליות:

- (1) נתונים מלאים על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- (2) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של זרמים עתידיים כשהם מהווים לפי שיעור התשואה הפנימי של הסעיף המאזני. תזרימים עתידיים שהוונו כאמור, כוללים ריבית שתצטבר עד למועד הפרעון, או עד למועד שינוי הריבית, המוקדם שבהם.
- (3) השפעת עסקאות גידור כלולה בסך כל הנכסים או סך ההתחייבויות, לפי העניין.

סקירת הנהלה

31 בדצמבר 2009								
משך חיים ממוצע (שנים)	שיעור תשואה פנימי (באחוזים)	משך חיים ממוצע (שנים)	שיעור תשואה פנימי (באחוזים)	סך הכל	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנה	מעל חמש עד עשר שנים
0.30	3.24	0.25	3.41	152,953	534	-	21	760
0.98	-	1.25	-	135,229	-	-	31	7,881
-	-	-	-	4,612	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.61	3.24	0.71	3.41	292,794	534	-	52	8,641
0.30	3.36	0.30	2.63	130,704	26	-	3	569
0.97	-	1.15	-	141,036	-	-	131	7,292
-	-	-	-	5,537	-	-	-	-
0.50	-	0.50	-	75	-	-	-	-
0.62	3.36	0.73	2.63	277,352	26	-	134	7,861
						-	(82)	780
						14,934	14,934	15,016
3.14	3.67	3.22	3.54	60,687	93	176	2,671	9,559
0.73	-	0.72	-	3,043	-	-	-	97
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.03	3.67	3.10	3.54	63,730	93	176	2,671	9,656
3.93	2.41	3.90	2.02	53,100	-	153	3,687	10,590
2.32	-	2.24	-	11,147	-	-	-	977
-	-	-	-	7	-	-	-	-
0.50	-	0.50	-	56	-	-	-	-
3.65	2.41	3.61	2.02	64,310	-	153	3,687	11,567
						23	(1,016)	(1,911)
						(673)	(696)	320

סקירת הנהלה

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית (על בסיס מאוחד) סכומים מדווחים

תוספת ג' (המשך)

31 במרס 2010				
מעל שלוש עד חמש שנים	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל חודש עד שלושה חודשים	עם דרישה עד חודש
(במיליוני ש"ח)				
מטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ				
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
3,266	6,613	7,395	21,933	44,627
נכסים פיננסיים (א) (ד)				
5,101	13,927	34,567	32,032	43,656
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
978	1,177	7,985	8,006	4,549
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ה)				
-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
9,345	21,717	49,947	61,971	92,832
סה"כ שווי הוגן				
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
338	3,478	18,285	16,996	64,589
התחייבויות פיננסיות (א)				
5,826	17,094	36,340	23,363	33,789
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
978	1,058	7,626	7,713	4,199
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ה)				
-	-	80	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
7,142	21,630	62,331	48,072	102,577
סה"כ שווי הוגן				
מכשירים פיננסיים, נטו				
2,203	87	(12,384)	13,899	(9,745)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית				
(5,940)	(8,143)	(8,230)	4,154	(9,745)
החשיפה המצטברת במגזר				
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית				
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
14,461	29,277	33,371	35,311	171,240
נכסים פיננסיים (א) (ג)				
11,730	31,857	75,455	72,031	68,473
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
1,028	1,183	10,407	8,925	5,764
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ה)				
-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
27,219	62,317	119,233	116,267	245,477
סה"כ שווי הוגן				
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
15,069	22,889	37,051	25,374	172,079
התחייבויות פיננסיות				
14,190	36,887	78,651	64,369	66,098
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
1,028	1,195	10,398	8,936	5,561
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ה)				
-	-	211	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
30,287	60,971	126,311	98,679	243,738
סה"כ שווי הוגן				
מכשירים פיננסיים, נטו				
(3,068)	1,346	(7,078)	17,588	1,739
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית				
10,527	13,595	12,249	19,327	1,739
החשיפה המצטברת במגזר				

סקירת הנהלה

31 בדצמבר 2009								
משך חיים ממוצע (שנים)	שיעור תשואה פנימי (באחוזים)	משך חיים ממוצע (שנים)	שיעור תשואה פנימי (באחוזים)	סך הכל	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנה	מעל חמש עד עשר שנים
0.57	3.90	0.65	3.80	86,704	381	9	73	2,407
0.84	-	1.13	-	137,499	161	-	182	7,873
-	-	-	-	27,671	-	-	-	4,976
-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.62	3.90	0.84	3.80	251,874	542	9	255	15,256
0.27	0.85	0.27	0.88	103,771	16	-	41	28
0.97	-	1.40	-	125,074	161	-	-	8,501
-	-	-	-	26,550	-	-	-	4,976
0.50	-	0.50	-	80	-	-	-	-
0.55	0.85	0.79	0.88	255,475	177	-	41	13,505
						9	214	1,751
						(3,966)	(3,975)	(4,189)
0.96	3.65	0.96	3.57	303,258	3,922	185	2,765	12,726
0.91	-	1.19	-	276,096	486	-	213	15,851
-	-	-	-	32,283	-	-	-	4,976
-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.86	3.65	1.01	3.57	611,637	4,408	185	2,978	33,553
0.94	2.39	0.95	1.99	287,727	194	153	3,731	11,187
1.02	-	1.30	-	277,543	447	-	131	16,770
-	-	-	-	32,094	-	-	-	4,976
0.50	-	0.50	-	326	115	-	-	-
0.90	2.39	1.06	1.99	597,690	756	153	3,862	32,933
						32	(884)	620
						10,295	10,263	11,147

חלק א' – מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם.

31 במרס 2010						
חשיפה מאזנית						
חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
חשיפה מאזנית נטו	ניכוי בגין מאזנית נטו	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות	לאחרים	לבנקים	לממשלות (א)
ת	ת	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות
(במיליוני ש"ח)						
9,947	7,417	17,364	7,521	7,189	483	המדינה
2,733	1,702	4,435	1,077	3,767	19	ארצות הברית
-	-	-	510	2,394	1,271	בריטניה
-	-	-	-	-	-	צרפת
-	-	-	1,101	2,782	33	הולנד
911	1,495	2,406	6,481	8,463	200	גרמניה
13,591	10,614	24,205	16,690	24,595	2,006	אחרות
846	1,078	1,924	1,093	321	138	סך כל החשיפה למדינות זרות
						סך כל החשיפה למדינות LDC

31 במרס 2010					
חשיפה חוץ מאזנית			חשיפה מאזנית		
לגבול			סך כל החשיפה המאזנית		
תקופת פרעון	מזה סיכון	סך החשיפה	יתרת חובות	סך החשיפה	מזה סיכון
מעל שנה	עד שנה	מאזני בעייתיים	חובות בעייתיים (ב)	מאזני חוץ	מאזני חוץ
(במיליוני ש"ח)					
8,860	6,333	-	11,221	921	25,140
1,573	3,290	2	7,289	439	7,596
2,134	2,041	-	2,600	18	4,175
-	-	-	-	-	-
1,787	2,129	-	2,772	-	3,916
6,584	8,560	-	4,863	619	16,055
20,938	22,353	2	28,745	1,997	56,882
642	910	-	951	47	2,398

(א) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(ב) יתרת חובות בעייתיים בניכוי חובות המכוסים בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים. לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

(ג) החשיפה למדינות ה PIGS מסתכמת ב- 1,074 מיליוני ש"ח.

חשיפות למדינות זרות סכומים מדווחים

תוספת ד' (המשך)

- היתרה המאזנית של חוב תטופל כסכום החשיפה למדינת התושבות החוקית של החייב הנושא בסיכון הסופי לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- יתרה מאזנית של השקעה במניות תטופל כסכום החשיפה למדינת התושבות של מנפיק הנייר.
- סיכון אשראי חוץ מאזני מוצג כחשיפה חוץ מאזנית למדינת התושבות של הצד הנגדי לעיסקה כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה.

התייחסות לביטחונות בהיבט של קביעת הסיכון הסופי תהיה כדלהלן:

- ערבויות צד ג' – בהתאם למדינת התושבות של הערב.
  - ניירות הערך – מדינת התושבות הינה של מנפיק נייר הערך.
  - הובהר בהוראה כי נדל"ן ויתרות חייבים אינם מהווים ביטחון לצורך קביעת סיכון סופי.
  - לצורך קביעת הסיכון הסופי נלקחו ביטחונות ספציפיים בלבד.
- חלק ב' – סכום החשיפות המאזניות המצרפי למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך:
ליום 31 במרס 2010 מסתכם ל-5,690 מיליוני ש"ח, מיוחס לבלגיה, שוויץ והולנד. (ליום 31 בדצמבר 2009 מסתכם ל-5,080 מיליוני ש"ח, מיוחס לבלגיה, שוויץ וקנדה).

חלק ג' - סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר) מסתכם בסך 1,644 מיליון ש"ח ומתייחס ל-19 מדינות.

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני גליה מאור מצהירה כי :

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2010 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
    - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידיים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידיים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
    - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
    - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברביע זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
    - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

26 במאי 2010

גליה מאור
מנהל כללי ראשי

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני זאב נהרי מצהיר כי :

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2010 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
    - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
    - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
    - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברביע זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
    - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

26 במאי 2010

זאב נהרי
משנה בכיר למנהל הכללי
חבר הנהלה בכיר לכספים
חשבונאות ושוקי הון

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") וחברות הבנות שלו, הכולל את המאזן התמציתי ביניים המאוחד ליום 31 במרס 2010 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של חברות מאוחדות אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-2% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 31 במרס 2010, ורווחיהן מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכלולים בדוחות רווח והפסד המאוחדים מהווים כ-2% מכלל הרווח המאוחד מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי החשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידי בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב:

1. לאמור בביאור 6ג. סעיפים 2, 4 ו-5 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים בדבר תביעות נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות לרבות בקשות לאישורן כתביעות ייצוגיות.
2. לאמור בביאור 6ו. בדבר קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים.
3. לאמור בביאור 1.1 ו-ה. בדבר תביעות הקשורות בחברות כלולות והסדר נושים של חברה בת של חברה כלולה. הבנק אינו יכול להעריך מה תהיינה ההשלכות של העניינים הנ"ל על הבנק, אם בכלל, על מצבו הכספי ועל תוצאות פעולותיו ואם תהיינה מהותיות, אם לאו.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

26 במאי 2010

דוחות כספיים

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 במרס 2010 סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2009	31 במרס 2009	31 במרס 2010	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(במיליוני ש"ח)
נכסים			
42,933	38,712	41,664	מזומנים ופיקדונות בבנקים
57,505	47,677	52,526	ניירות ערך
744	229	638	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
204,669	212,878	207,613	אשראי לציבור
407	500	407	אשראי לממשלות
2,178	2,048	2,196	השקעות בחברות כלולות
3,553	3,513	3,543	בניינים וציוד
9,786	12,495	9,044	נכסים אחרים
321,775	318,052	317,631	סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
250,418	254,565	244,579	פיקדונות הציבור
3,785	3,181	3,160	פיקדונות מבנקים
712	852	678	פיקדונות מממשלות
273	193	175	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
25,261	20,567	26,812	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
19,182	19,603	19,246	התחייבויות אחרות
299,631	298,961	294,650	סך כל ההתחייבויות
282	255	285	זכויות בעלי מניות חיצוניים
21,862	18,836	22,696	הון עצמי
321,775	318,052	317,631	סך כל ההתחייבויות וההון

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

זאב נהרי
משנה בכיר למנהל הכללי
חבר הנהלה בכיר לכספים
חשבונאות ושוקי הון

גליה מאור
מנהל כללי ראשי

איתן רף
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 26 במאי 2010

דוחות כספיים

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד – סכומים מדווחים לתקופות שנסתיימו ביום 31 במרס 2010

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		
2009	2009	2010	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
	(במיליוני ש"ח)		
7,023	1,362	1,807	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,517	354	130	הפרשה לחובות מסופקים
5,506	1,008	1,677	רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות			
3,511	831	904	עמלות תפעוליות
707	95	74	רווחים מהשקעות במניות, נטו
345	77	21	הכנסות אחרות
4,563	1,003	999	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות			
4,052	883	1,136	משכורות והוצאות נלוות
1,514	364	380	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,371	317	317	הוצאות אחרות
6,937	1,564	1,833	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,132	447	843	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
1,191	42	333	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
1,941	405	510	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
			חלק הקבוצה ברווחים מפעולות רגילות של חברות כלולות לאחר השפעת המס
81	34	85	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים מפעולות רגילות לאחר מסים של חברות מאוחדות
(36)	(11)	(3)	רווח נקי מפעולות רגילות
1,986	428	592	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
28	1	4	רווח נקי לתקופה
2,014	429	596	
	(בש"ח)		
רווח בסיסי ומדולל למניה			
1.35	0.29	0.40	רווח נקי מפעולות רגילות
0.02	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
1.37	0.29	0.40	סך הכל

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

תמצית דוח מאוחד על השינויים בהון העצמי לתקופות שנסתיימו ביום 31 במרס 2010 סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר)				
קרנות הון בשל				
עסקאות תשלום סך כל הון				
מבוסס מניות				
הון מניות	פרמיה	ואחרות (א)	וקרנות ההון	המניות
(במיליוני ש"ח)				
7,059	972	197	8,228	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	הפסד כולל אחר בחברות כלולות שנזקף ישירות לעודפים
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	רווחים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שמומשו וסווגו לרווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות
-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
7,059	972	197	8,228	יתרה לסוף התקופה

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2009 (בלתי מבוקר)				
קרנות הון בשל				
עסקאות תשלום סך כל הון				
מבוסס מניות				
הון מניות	פרמיה	ואחרות (א)	וקרנות ההון	המניות
(במיליוני ש"ח)				
7,059	855	284	8,198	יתרה ליום 31 בדצמבר 2008
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	117	(117)	-	פקיעת כתבי אופציה
-	-	-	-	הפסד כולל אחר בחברות כלולות שנזקף ישירות לעודפים
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	רווחים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שמומשו וסווגו לרווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות
-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
7,059	972	167	8,198	יתרה לסוף התקופה

ראה הערות בעמוד 131.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

תמצית דוח מאוחד על השינויים בהון העצמי (המשך) לתקופות שנסתיימו ביום 31 במרס 2010 סכומים מדווחים

סך כל ההון העצמי	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	עודפים שנצברו	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	
			התאמות מתרגום (ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
21,862	(377)	14,176	(474)	309
596	-	596	-	-
(66)	-	(66)	-	-
536	-	-	-	536
(63)	-	-	-	(63)
(145)	-	-	-	(145)
(30)	-	-	(30)	-
6	6	-	-	-
22,696	(371)	14,706	(504)	637

סך כל ההון העצמי	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	עודפים שנצברו	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	
			התאמות מתרגום (ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
18,672	(374)	11,998	(502)	(648)
429	-	429	-	-
-	-	-	-	-
(5)	-	(5)	-	-
(481)	-	-	-	(481)
(205)	-	-	-	(205)
256	-	-	-	256
165	-	-	165	-
5	5	-	-	-
18,836	(369)	12,422	(337)	(1,078)

דוחות כספיים

תמצית דוח מאוחד על השינויים בהון העצמי (המשך) סכומים מדווחים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)				
קרנות הון בשל				
הון מניות	פרמיה	ואחרות (א)	וקרנות ההון	המניות
(במיליוני ש"ח)				
7,059	855	284	8,198	יתרה ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)
-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
-	117	(117)	-	פקיעת כתבי אופציה
-	-	30	30	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	-	רווח כולל אחר בחברות כלולות שנזקף ישירות לעודפים
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	רווחים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שמומשו וסווגו לרווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות
-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
7,059	972	197	8,228	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות מוחזקות בחו"ל, שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

סך כל ההון העצמי	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	עודפים שנצברו	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	
			התאמות מתרגום (ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
18,672	(374)	11,998	(502)	(648)
2,014	-	2,014	-	-
-	-	-	-	-
30	-	-	-	-
164	-	164	-	-
2,357	-	-	-	2,357
(876)	-	-	-	(876)
(524)	-	-	-	(524)
28	-	-	28	-
(3)	(3)	-	-	-
21,862	(377)	14,176	(474)	309

תמצית דוח מאוחד על תזרימי המזומנים לתקופות שנתיימו ביום 31 במרס 2010 סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שנתיימו ביום 31 בדצמבר 2009	לשלושה חודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2009	לשלושה חודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2010	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(במיליוני ש"ח)
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
2,014	429	596	רווח נקי לתקופה
ההתאמות הדרושות להצגת המזומנים מפעולות:			
(79)	(34)	(83)	חלק הקבוצה ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות (א)
36	11	3	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
612	148	156	פחת על בניינים וציוד
21	4	4	הפחתות
1,517	354	130	הפרשה לחובות מסופקים
-	1	2	הפרשה לירידת ערך של נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה
(1,085)	(261)	(65)	רווח נטו, ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(240)	(125)	(72)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(1)	-	-	רווח מקבלת ניירות ערך ללא תמורה
(28)	(1)	(5)	רווחים נטו, ממכירת בניינים וציוד לאחר מס
200	46	1	הפרשה לירידת ערך אגרות חוב זמינות למכירה
9	10	1	הפרשה לירידת ערך מניות זמינות למכירה
166	82	(102)	מסים נדחים - נטו
(309)	(182)	27	גידול (קיטוף) בעודף עתודות על יעודות לפיצויי פרישה ולפנסיה
(6)	(1)	-	אחר, נטו
2,827	481	593	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009	לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2009	לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2010	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(במיליוני ש"ח)
תזרימי מזומנים מפעילות בנקאים			
		240	קיטון (גידול), נטו, בפיקדונות בבנקים, לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים
(562)	(170)	(53)	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
(68)	(55)	178	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון
725	620	(2,705)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
(36,231)	(10,932)	4,726	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
14,880	3,262	2,956	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
9,102	3,440	410	קיטון נטו, בניירות ערך למסחר
1,213	324	(3,060)	קיטון (גידול), נטו, באשראי לציבור
7,212	116	-	קיטון נטו, באשראי לממשלות
113	20	(3)	רכישת מניות בחברות כלולות
(39)	(29)	(161)	רכישת בניינים וציוד
(759)	(220)	106	קיטון (גידול), נטו, בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(543)	(28)	14	תמורה ממכירת בניינים, בניכוי המס המתייחס
42	2	-	תמורה ממימוש נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה
43	41	707	קיטון נטו, בנכסים אחרים
3,388	1,272	3,355	מזומנים, נטו, שימשו לפעילות בנקאים
(1,484)	(2,337)		תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון
			גידול (קיטון), נטו, ב-
5,635	9,782	(5,839)	פיקדונות הציבור
43	(561)	(625)	פיקדונות מבנקים
(119)	21	(34)	פיקדונות מממשלות
4,806	361	2,300	הנפקת אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
(865)	(430)	(1,193)	פדיון אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
(1,318)	(1,550)	506	גידול (קיטון), נטו, בהתחייבויות אחרות
(276)	(356)	(98)	קיטון נטו, בניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
1	5	6	פירעון הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
7,907	7,272	(4,977)	מזומנים, נטו, מפעילות בהתחייבויות ובהון
9,250	5,416	(1,029)	גידול (קיטון) במזומנים
31,005	31,005	40,255	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
40,255	36,421	39,226	יתרת מזומנים לסוף התקופה

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על תזרימי המזומנים (המשך) לתקופות שנסתיימו ביום 31 במרס 2010 סכומים מדווחים

נספח א' – פעולות שלא במזומנים:

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2010

(1) במשך התקופה הועברו ניירות ערך בסך 42 מיליוני ש"ח מהתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך.

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2009

(1) במשך התקופה הועברו ניירות ערך בסך 207 מיליוני ש"ח מהתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך.

(2) במשך התקופה הועברו נכסים מאשראי לציבור לנכסים אחרים בסך 43 מיליוני ש"ח בגין אשראים שסולקו.

לשנת 2009

(1) במשך השנה הועברו ניירות ערך בסך 359 מיליוני ש"ח מהתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך.

(2) במשך השנה הועברו נכסים מאשראי לציבור לנכסים אחרים בסך 65 מיליוני ש"ח בגין אשראים שסולקו.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית

א. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים ליום 31 במרס 2010 נערכה בהתאם לכללים החשבונאיים המיושמים לצורך עריכת דוחות ביניים. הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2009, פרט לאמור בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2009 ולשנה שנסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם.

ב. יישום לראשונה של תקני חשבונאות

(1) בהתאם לחוזר פיקוח על הבנקים מיום 6 בספטמבר 2009 תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי (להלן - תאגיד בנקאי) נדרש ליישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 166 - "העברות ושירות של נכסים פיננסיים" הקובע תנאים מחמירים יותר לטיפול חשבונאי כמכירה בהעברת חלק של נכסים פיננסיים וכולל הבהרות לתנאים לגרירת נכסים פיננסיים וב-FAS 167 - "איחוד ישויות בעלות זכויות משתנות" המעדכן קריטריונים לזיהוי ישויות בעלות זכויות משתנות (VIE). בנוסף הכללים קובעים דרישות גילוי שנקבעו החל מיום 1 בינואר 2010 ואילך בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים אלו. ככלל, בהתאם להוראות מעבר אלה נדרש:

- ליישם את דרישות ההכרה והמידה בתקן לגבי העברות של נכסים פיננסיים שיבוצעו ביום 1 בינואר 2010 ואילך.
- לבחון ביום 1 בינואר 2010 ואילך האם נדרש לאחד בהתאם ל-FAS 167 ישויות שהוגדרו לפי הכללים הישנים כישויות כשירות למטרה מיוחדת.

כמו כן, תאגיד בנקאי רשאי לא לתת גילוי למספרי השוואה לשנת 2009, לגבי דרישות גילוי שנוספו לראשונה בשל חוזר של הפיקוח על הבנקים.

ההשפעה מיישום לראשונה של התקנים הנ"ל אינה מהותית.

(2) ביום 1 ביולי 2009, המוסד האמריקאי לתקינה בחשבונאות (FASB) ביצע שינוי בארגון התקינה החשבונאית. השינוי נקבע במסגרת תקן חשבונאות אמריקאי מספר 168, בנושא "הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים" (כיום ASC 105, כללי חשבונאות מקובלים) שפורסם על ידי ה-FASB.

החל מיום 1 בינואר 2010, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, אימץ הבנק את ההיררכיה החדשה. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה בתקן אמריקאי מס' 168, כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב וגם תחייב את התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בנושאים של יישום כללי חשבונאות אלה.

ליישום הקודיפיקציה לא היתה השפעה על כללי החשבונאות שחלים על הבנקים, אלא רק לאופן בו הבנקים יתייחסו לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב.

ג. יישום עתידי של תקני חשבונאות והוראות המפקח על הבנקים

(1) תקן חשבונאות מספר 29 - "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים IFRS"

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29 - "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים IFRS" (להלן - "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל עדיין על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי אשר דוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

החל מינואר 2008 מיישמות שתי חברות כלולות את התקן.

דוחות כספיים

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) " אשר קובע אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי.

בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:

1. בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2011. ממועד זה ואילך ידרשו התאגידי הבנקאים וחברות כרטיסי אשראי לעדכן את הטיפול החשבונאי בנושאים אלה באופן שוטף, בהתאם להוראות המעבר בתקנים הבינלאומיים החדשים שיפורסמו בנושאים אלה, ובהתאם להבהרות שימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים.

2. בנושאים בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

בחוזר הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן ישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח.

לפיכך, עד לתאריך היעד לאימוץ תקני ה-IFRS כאמור לעיל, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי או חברת כרטיסי אשראי ימשיכו להיות ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביום 31 בדצמבר, 2009 פורסם חוזר של המפקח על הבנקים בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. בהתאם לחוזר אומצו תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכל הפרשנויות המחייבות שפורסמו על ידי ה-IASB שמתייחסות ליישום התקנים והמטפלים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי. בפרט, בחוזר אומצו תקני דיווח כספי בינלאומיים בנושאים המפורטים להלן:

מדיניות חשבונאית, שינויים חשבונאים, שינויים בשע"ח של מטבע חוץ, רווח למניה, תשלום מבוסס מניות, כלכלות היפר-אינפלציוניות ודוחות ביניים, צירופי עסקים, דוחות מאוחדים והשקעות בחברות כלולות, ירידת ערך נכסים, חכירות, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה.

תקני דיווח כספי בינלאומיים המפורטים לעיל יאומצו בהתאם לעקרונות הבאים (למעט אם נקבע אחרת על ידי המפקח על הבנקים):

- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, תאגיד בנקאי יפעל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, תאגיד בנקאי יטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;

דוחות כספיים

- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

- תאגידים בנקאיים יישמו את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים המפורטים לעיל, החל מיום 1 בינואר, 2011 ואילך.

היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי אשר אומץ בחוזר זה, יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקן הדיווח הכספי הבינלאומי, כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה אם נדרש על פי התקן הספציפי.

הבנק בוחן את השלכות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישומם לראשונה.

(2) תקן חשבונאות מספר 23 - "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות ובין בעל השליטה בה"

בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 23, "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה" (להלן "תקן 23"). תקן 23 למעשה מחליף את עיקרי ההוראות שנקבעו בתקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו-1996, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

תקן 23 קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנוקפה בעסקה ייזקף להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה". כמו כן קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

במאי 2008 הופץ מכתב המפקח על הבנקים בו צוין כי נערכת בחינה מחודשת של הכללים שיחולו על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לגבי הטיפול בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה, לפיו יחולו הכללים הבאים:

- תקני הדיווח הכספי הבין-לאומיים;
- כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב החלים על תאגידים בנקאיים בארה"ב;
- בהיעדר התייחסות בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב יש ליישם את החלקים בתקן 23, בתנאי שאינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים וגם את הכללים המקובלים בארה"ב לאמור לעיל;

לתאריך פרסום הדוח טרם פורסמה הוראה סופית של המפקח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא ובנוגע לאופן יישומם לראשונה.

(3) מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". ההוראה מבוססת על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, הוראות רשויות הפיקוח בארצות הברית, הוראות הרשות לניירות ערך בארה"ב המתייחסות לבנקים וכן מותאמת לדיווחים שניתנו על ידי בנקים בארה"ב. ההוראות הכלולות בחוזר מהוות שינוי מהותי ביחס להוראות הקיימות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

דוחות כספיים

השינויים העיקריים שנכללו בהוראה הינם:

א. הוגדרו סוגים חדשים של חובות בעייתיים, שהוגדרו כחובות פגומים, ובהם:

- אשראי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים בגינו, לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב,
- חוב בעייתי שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש,
- חוב אשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, למעט אם הוא גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גביה,
- כמו כן, אשראי מוגן באופן לא מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הבטחון ששועבד, ומאופיין בכך שקיימת אפשרות ברורה שהתאגיד הבנקאי יספוג הפסד מסוים אם הליקויים לא יתוקנו, הוגדר כסיכון אשראי נחות.

ב. תאגיד בנקאי נדרש לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני.

ההפרשות להפסדי אשראי יכללו:

- הפרשה פרטנית להפסדי אשראי תחול על כל חוב שיתרתו החוזית הינה מעל 1.0 מיליון ש"ח או יותר וכל חוב אחר שזוהה לצורך בחינה פרטנית על ידי התאגיד הבנקאי. ההפרשה תבוצע על סמך מדידת ירידת הערך של החוב בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב, או כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר צפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי.
- הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - בגין קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, שירידת הערך שלהם נבחנת על בסיס קבוצתי, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי תבוצע בהתבסס על אומדן של שיעורי הפסדי אשראי מהעבר לכל קבוצה הומוגנית. יש לבצע תיעוד של קביעת האומדנים להפסדי אשראי.

ג. בגין החובות הפגומים אין לרשום הכנסות ריבית (לא כולל הפרשי הצמדה למדד והפרשי שער למט"ח על הקרן).

ד. שינוי בקשר עם הדרישות למחיקת חוב:

- יש למחוק חשבונאית באופן מיידי כל חלק של חוב שגבייתו מותנית בביטחון העודף על השווי ההוגן של הביטחון, אשר מזוהה כאינו בר גביה.
- בדרך כלל יש למחוק הפרשות פרטניות בתום שנתיים.
- הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - יש למחוק חובות בפיגור של יותר מ-150 יום.

דוחות כספיים

ה. הורחבו דרישות הגילוי האיכותי והכמותי בדוחות הכספיים בקשר עם חובות בעייתיים.

ו. נקבעו דרישות מפורטות לעריכת נהלים לקיום תהליך שיטתי לקביעת ההפרשות להפסדי אשראי שיישום בעקביות, דרישות תיעוד שיתמוך בתהליכי האשראי ובקרה פנימית בגין השיטות והתהליכים שנקבעו.

ז. ההוראה תיושם בדוחות הכספיים החל מ-1 בינואר 2011. ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות הכספיים לתקופות קודמות. התאמות המעבר שנובעות מאימוץ הוראה זו יכללו ישירות לסעיף עודפים בהון העצמי. במועד היישום לראשונה ידרש בין היתר:

- למחוק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים למחיקה חשבונאית.
- לסווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עומד בתנאים לסיווג כאמור.
- לבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר עומד במועד זה בתנאים המתאימים.
- לבחון את הצורך בהתאמת יתרת מיסים שוטפים ומיסים נדחים לקבל ולשלם.

כמו כן פורסמו, במסגרת ההוראה מיום 18 בפברואר 2010 של המפקח על הבנקים, הוראות נוספות המתייחסות לאופן יישום הדרישות לקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, להתאים את דרישות הסיווג של חובות בחריגה בחשבונות עו"ש לטיפול המקובל בארה"ב ולהתאים את הוראות ניהול בנקאי מסויימות להוראות החדשות וכן למועד תחילת ההוראה החדשה והוראות המעבר המתייחסות.

בהוראות החדשות נכללו, בין היתר, השינויים הבאים:

- ביטול סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325, בדבר "ניהול מסגרות אשראי", הנוגעים להיבטים חשבונאיים של סווג חשבונות מסוימים כבעייתיים, והכרה בהכנסות ריבית. נושאים אלו יטופלו במסגרת ההוראה הכללית למדידת הפרשות להפסדי אשראי וגילוי לגבי חובות בעייתיים.
- במטרה לפשט את הכללים למדידת הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, הדורשות שימוש במודלים סטטיסטיים מורכבים והיסטוריית נתונים לגבי מחיקות חשבונאיות, שלא קיימות במערכת הבנקאית. נכללה הוראת שעה שתיושם בין השנים 2011-2012 (להלן: "תקופת המעבר"), המכילה מודל פשוט יותר לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי.
- במטרה להתאים את ההגדרות והמונחים הכלולים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315, בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים", למונחים שנכללו בהוראות החדשות. החל מיום 1 בינואר 2011 ישונה המונח "חובות בעייתיים" למונח "סיכון אשראי בסיווג שלילי וסיכון אשראי בהשגחה מיוחדת", וכן הוא יכלול שלושה סוגי חובות כאמור: "חובות פגומים", "חובות נחותים" ו-"חובות בהשגחה מיוחדת".

שיעורי ההפרשה הנוספת שיחולו על הסוגים השונים של החובות הבעייתיים יהיו כדלקמן:

- סיכון אשראי "בהשגחה מיוחדת" - 1%.
- סיכון אשראי "נחות" - 2%.
- סיכון אשראי "פגום" - 4%.

ההפרשה הנוספת משמשת רק כסמן לגבי הפרשה הקבוצתית כך שבמידה וסך כל ההפרשה הקבוצתית נמוכה מההפרשה הנוספת והכללית יש לבצע את ההפרשה לפי הגבוה מבין שני החישובים.

• דיווח לפיקוח על הבנקים על השינויים הצפויים בהון העצמי, באשראי לציבור ובסיכון האשראי החל מיום 31 בדצמבר 2009, לו יישמו ההוראות החדשות באותו תאריך, וזאת בכל אחד מהרבעונים בשנת 2010.

דוחות כספיים

- יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית מחשובית על מנת להבטיח תהליך של הערכה וביצוע של הפרשה להפסדי אשראי לרבות מערכות בקרה פנימיות לבדיקת יישום נאות של ההוראה ותיקוף אפקטיביות השיטה לחישוב ההפרשה. הנהלת הבנק נערכת ליישום ההוראה.
- במסגרת היערכות הבנק ליישום ההוראה הנ"ל מונתה ועדת היגוי הכוללת את נציגי מערך החשבונאות, החטיבות העסקיות, ומערך המחשוב. הוקמו ועדות משנה לקביעת שיטות העבודה והדרישות בהוראה.
- בוצעו הכנות לשינויים במערכות המיכניות, בהן נדרשים שינויים מהותיים במערכות המידע לביצוע תהליכי העבודה הנדרשים בעת היישום וכן לצורך הדיווחים לפיקוח על הבנקים.
- למועד פרסום הדוח הושלם המרכיב העיקרי של התהליך המיכוני לניהול הפסדי האשראי. בהיערכות בשלבי סיום כתיבת תהליכי העבודה לסווג החובות הפגומים בהתאם לכללים החדשים. בשנת 2010 בוצעה הדרכת העובדים בחטיבות העסקיות בנושא וכן שולב הנושא בקורסי האשראי.
- בשלב זה, קיים אומדן ראשוני בלבד של ההשלכות של יישום ההוראה, על התוצאות הכספיות של הבנק בעתיד. ובהתאם להוראות בנק ישראל מועבר מידע והשפעות של שינוי השיטה לבנק ישראל.

(4) מדידות שווי הוגן וחלופת השווי הוגן

ביום 31 בדצמבר, 2009 פורסם חוזר של המפקח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן וחלופת השווי הוגן. החוזר מאמץ בין היתר את:

א. מדידת שווי הוגן - תקן חשבונאות אמריקאי FAS 157 (ASC820-10) להלן "FAS 157"
FAS 157 מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, FAS 157 מרחיב את דרישות הגילוי למדידות שווי הוגן. יישום הכללים שנקבעו ב-FAS 157 יחייב הפסקת השימוש בפקטור גודל ההחזקה (blockage factor) בחישוב השווי הוגן וכן יחליף את ההנחיות האוסרות את ההכרה ברווחים של היום הראשון (day one profits) והמחייבות לקבוע את השווי הוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה. בנוסף, FAS 157 דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי וסיכונים אחרים של הבנק במדידת השווי הוגן של חוב, לרבות נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן.

FAS 157 יחול מיום 1 בינואר, 2011 ואילך למעט מספר מכשירים פיננסיים אשר ייושמו במתכונת מוגבלת של יישום למפרע בהם במועד היישום לראשונה. ההפרש בין היתרות המאזניות של המכשירים הפיננסיים המסויימים לבין ערכי השווי הוגן של אותם מכשירים יוכר כהשפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים ליום 1 בינואר, 2011, אשר תוצג בנפרד. כמו כן יישמו דרישות גילוי חדשות.

התאגיד הבנקאי יידרש לבחון מחדש את שיטות הערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back-testing) של סוגי עסקאות דומות.

לאור האמור לעיל, הבנק בוחן את השלכות אימוץ התקן על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה של FAS 157.

ב. חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות - תקן חשבונאות אמריקאי FAS 159 (ASC825-10) להלן "FAS 159"

מטרת FAS 159 הינה לאפשר הפחתת תנודתיות ברווחים מדווחים אשר נובעת ממדידה של נכסים והתחייבויות מגודרים ומכשירים נגזרים מגדרים לפי בסיסי מדידה שונים.

FAS 159 יאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי הוגן של הפריטים לגביהם

דוחות כספיים

נבחרה חלופת השווי ההוגן, ידווחו בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם תיבחר חלופת השווי ההוגן יוכרו ברווח והפסד במועד התהוותן ולא יידחו. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל תיעשה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול. בנוסף, FAS 159 קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בחוזר הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים.

FAS 159 יחול מיום 1 בינואר, 2011 ואילך. יישום באימוץ למפרע או יישום באימוץ מוקדם אסורים.

המפקח על הבנקים פרסם הוראות מעבר המתייחסות ליישום לגבי פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה וכן לניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון באופן הבא:

- יישום על פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה: היתרות המאזניות של פריטים כשירים אלה יותאמו לשווי הוגן וההשפעה של המדידה מחדש הראשונה בשווי הוגן תיזקף כהתאמה בגין השפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים. כמו כן, תאגיד בנקאי הבוחר בחלופת השווי ההוגן לפריטים הקיימים במועד התחילה, יכלול גילוי נרחב כנדרש בחוזר בדוח הכספי השנתי ובדוח הכספי ביניים הראשון שלו לשנת 2011.

- ניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון: אם חלופת השווי ההוגן נבחרת עבור נייר ערך כלשהו מבין ניירות ערך אלה במועד התחילה, רווחים והפסדים צבורים שטרם מומשו במועד זה יכללו בהתאמה בגין השפעה מצטברת, ונייר הערך האמור ידווח ממועד זה כנייר ערך למסחר. כמו כן, יינתן גילוי נפרד לסכום הרווחים וההפסדים שטרם מומשו ששווה מחדש מרווח כולל אחר מצטבר ולסכום הרווחים וההפסדים שטרם מומשו שלא הוכרו קודם לכן. הבחירה בעת האימוץ לראשונה, בחלופת השווי ההוגן עבור נייר ערך קיים המוחזק לפדיון לא תגרום להטלת ספק בכוונה של תאגיד בנקאי להחזיק בעתיד באגרות חוב אחרות עד לפדיון.

הבנק בוחן את השלכות אימוץ התקן על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה של FAS 159.

(5) בינואר 2010, פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית-ASU 2010-11. עדכון זה מחרג מתחולת תקן חשבונאות אמריקאי FAS 133 (ASC 815-15) הפרדה של נגזרי אשראי משובצים מסוימים, וקובע הנחיות לבחינה האם מאפיינים מסוימים של נגזרי אשראי המשובצים במכשירים פיננסיים, מחייבים טיפול חשבונאי של הפרדת הנגזר המשובץ.

העדכון מספק קריטריונים לבחינה האם נגזר האשראי המשובץ מקיים את קריטריון "קשור באופן ברור והדוק" (clearly and closely related), הקבוע ב-FAS 133, אשר בהתקיימו ניתן שלא להפריד נגזר משובץ מהחווה המארח.

העדכון מבהיר כי עצם קיומו של ריכוז של סיכון אשראי הנובע מנחיתות זכויות של מכשיר פיננסי אחד לעומת אחר לא ייחשב כנגזר משובץ.

ההנחיות שנקבעו בעדכון יחולו החל מהתקופה הרבעונית הראשונה המתחילה לאחר 15 ביוני, 2010. אימוץ מוקדם אפשרי בתקופה הרבעונית הראשונה שלאחר פרסום העדכון.

הבנק בוחן את השלכות אימוץ התקן על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה של ASU 2010-11.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך סכומים מדווחים

ליום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות	שווי הוגן (א)
(במיליוני ש"ח)				
1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון:				
אגרות חוב ומלוות-				
של הממשלה	161	6	-	167
של ממשלות זרות	511	15	-	526
של חברות אחרות	55	-	-	55
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	727	21	-	748
ליום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר	הפסדים	שווי הוגן (א)
(במיליוני ש"ח)				
2. ניירות ערך זמינים למכירה:				
אגרות חוב ומלוות-				
של הממשלה	21,018	197	(5)	21,018
של ממשלות זרות	472	5	(1)	472
של חברות אחרות	18,132	336	(404)	18,132
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	39,622	538	(410)	39,622
מניות וקרנות נאמנות:				
של חברות אחרות (ב)	2,633	1,841	(1)	2,633
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	42,255	1,331	(ג) (411)	(ג) 42,255
ליום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות מומשו	שווי הוגן (א)
(במיליוני ש"ח)				
3. ניירות ערך למסחר:				
אגרות חוב ומלוות-				
של הממשלה	5,779	90	(4)	5,779
של ממשלות זרות	1,788	16	(4)	1,788
של חברות אחרות	1,825	43	(18)	1,825
סך כל ניירות הערך למסחר	9,392	149	(26)	9,392
מניות וקרנות נאמנות:				
של חברות אחרות	152	503	(351)	152
סך כל ניירות הערך למסחר	9,544	149	(ד) (377)	(ד) 9,544
סך כל ניירות הערך	52,526	1,501	(788)	52,547

הערות ראה בעמוד 146.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך) סכומים מדווחים

ליום 31 במרס 2009 (בלתי מבוקר)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות		רווחים שטרם הוכרו מהתאמות		הערך במאזן	
שווי הוגן (א)	לשווי הוגן	לשווי הוגן	עלות מופחתת לשווי הוגן	(במיליוני ש"ח)	
1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון:					
אגרות חוב ומלוות-					
280	-	14	266	266	של הממשלה
619	(1)	14	606	606	של ממשלות זרות
69	-	-	69	69	של חברות אחרות (ה)
968	(1)	28	941	941	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
ליום 31 במרס 2009 (בלתי מבוקר)					
הפסדים		רווח כולל אחר מצטבר		הערך במאזן	
שווי הוגן (א)	הפסדים	רווח כולל אחר מצטבר	עלות מופחתת (במניית עלות) רווחים	(במיליוני ש"ח)	
2. ניירות ערך זמינים למכירה:					
אגרות חוב ומלוות-					
13,533	(5)	521	13,017	13,533	של הממשלה
339	(2)	8	333	339	של ממשלות זרות
19,492	(2,809)	88	22,213	19,492	של חברות אחרות (ה)
33,364	(2,816)	617	35,563	33,364	
מניות וקרנות נאמנות:					
2,716	(1)	511	2,206	2,716	של חברות אחרות (ב)
36,080	(ג) (2,817)	(ג) 1,128	37,769	36,080	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
ליום 31 במרס 2009 (בלתי מבוקר)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות		רווחים שטרם הוכרו מהתאמות		הערך במאזן	
שווי הוגן (א)	לשווי הוגן	לשווי הוגן	עלות מופחתת מומשו מהתאמות מומשו מהתאמות (במניית עלות) רווחים	(במיליוני ש"ח)	
3. ניירות ערך למסחר:					
אגרות חוב ומלוות-					
5,356	-	181	5,175	5,356	של הממשלה
3,267	-	72	3,195	3,267	של ממשלות זרות
1,919	(193)	14	2,098	1,919	של חברות אחרות
10,542	(193)	267	10,468	10,542	
מניות וקרנות נאמנות:					
114	(345)	-	459	114	של חברות אחרות
10,656	(ד) (538)	(ד) 267	10,927	10,656	סך כל ניירות הערך למסחר
47,704	(3,356)	1,423	49,637	47,677	סך כל ניירות הערך

הערות ראה בעמוד 146.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך) סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)				
הערך במאזן (במיליוני ש"ח)	עלות מופחתת לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות שווי הוגן (א)	
1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון:				
אגרות חוב ומלוות-				
271	271	7	-	278
522	522	16	-	538
59	59	-	-	59
852	852	23	-	875
של הממשלה				
של ממשלות זרות				
של חברות אחרות (ה)				
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון				

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)				
הערך במאזן (במיליוני ש"ח)	עלות מופחתת (במניות עלות) רווחים	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	שווי הוגן (א)	
2. ניירות ערך זמינים למכירה:				
אגרות חוב ומלוות-				
23,368	23,267	132	(31)	23,368
1,161	1,158	5	(2)	1,161
19,752	20,017	317	(582)	19,752
44,281	44,442	454	(615)	44,281
מניות וקרנות נאמנות:				
2,490	1,849	648	(7)	2,490
46,771	46,291	1,102	(ג) (622)	46,771
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)				
הערך במאזן (במיליוני ש"ח)	עלות מופחתת (במניות עלות) לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן (א)	
3. ניירות ערך למסחר:				
אגרות חוב ומלוות-				
5,074	5,028	69	(23)	5,074
2,354	2,340	14	-	2,354
2,357	2,340	45	(28)	2,357
9,785	9,708	128	(51)	9,785
מניות וקרנות נאמנות:				
97	446	-	(349)	97
9,882	10,154	128	(ד) (400)	9,882
57,528	57,297	1,253	(1,022)	57,505
סך כל ניירות הערך למסחר				
סך כל ניירות הערך				

הערות ראה בעמוד 146.

הערות:

- (א) השערים הנ"ל אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (ב) כולל 1,054 מיליוני ש"ח בגין מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות (31 בדצמבר 2009 - 1,023 מיליוני ש"ח וב-31 במרס 2009 - 1,145 מיליוני ש"ח).
- (ג) בגין ניירות ערך זמינים למכירה, רווח כולל אחר - רווחים (הפסדים) שטרם מומשו כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" למעט ניירות ערך שיועדו כגידורים בגידור שווי הוגן.
- (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (ה) סווג מחדש.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ליום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר*	שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)				
1. אגרות חוב זמינות למכירה				
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות				
(Pass-through securities)				
2,100	2,077	29	(6)	2,100
ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA				
427	413	14	-	427
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC				
2,527	2,490	43	(6)	2,527
סך הכל				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים				
(כולל CMO ו-STRIPPED MBS)				
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או				
2,111	2,089	26	(4)	2,111
GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה				
31	59	-	(28)	31
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות				
2,142	2,148	26	(32)	2,142
סך הכל				
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)				
2	4	-	(2)	2
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים				
10	10	-	-	10
אשראי לרכישת רכב				
6	6	-	-	6
אשראי אחר לאנשים פרטיים				
856	727	165	(36)	856
אגרות חוב מסוג CLO				
23	23	-	-	23
אגרות חוב מסוג CDO				
67	53	14	-	67
אגרות חוב מסוג SCDO				
6	6	-	-	6
אחרים				
970	829	179	(38)	970
סך הכל				
5,639	5,467	248	(76)	5,639
סך כל אגרות החוב מגובי נכסים זמינות למכירה				

* סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מהתאמות ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ליום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הערך במאזן
		לשווי הוגן *	לשווי הוגן *	שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)				
2. אגרות חוב למסחר				
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass-through securities)				
1	1	-	-	1
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA ועל ידי FHLMC				
1	1	-	-	1
סך הכל				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)				
ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA, או GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה				
36	35	1	-	36
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות				
45	52	-	(7)	45
סך הכל				
81	87	1	(7)	81
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)				
4	4	-	(2)	4
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים				
-	-	-	-	-
אשראי לרכישת רכב				
3	3	-	-	3
אשראי שאינם לאנשים פרטיים				
2	2	-	(4)	2
אגרות חוב מסוג CDO				
2	2	-	-	2
אחרים				
11	17	-	(6)	11
סך הכל				
93	105	1	(13)	93
סך כל אגרות החוב מגובי נכסים למסחר				

* רווחים (הפסדים) אלה נזקפו לחשבון רווח והפסד.

3. בתיק לפדיון נכלל נייר ערך שהונפק על ידי FHLMC הערך המאזן והשווי הוגן הינו בסך של כ-8 מיליון ש"ח.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ליום 31 במרס 2009 (בלתי מבוקר)				
הערך	עלות	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר*	הערך	עלות
במאזן	מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)				
1. אגרות חוב זמינות למכירה				
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות				
(Pass-through securities)				
448	446	2	-	448
ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA				
1,288	1,282	16	(10)	1,288
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC				
-	-	-	-	-
ניירות ערך אחרים				
1,736	1,728	18	(10)	1,736
סך הכל				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים				
(כולל CMO ו-STRIPPED MBS)				
ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA, או				
2,284	2,310	8	(34)	2,284
GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה				
63	71	-	(8)	63
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות				
2,347	2,381	8	(42)	2,347
סך הכל				
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)				
5	8	-	(3)	5
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים				
24	24	-	-	24
אשראי לרכישת רכב				
10	10	-	-	10
אשראי אחר לאנשים פרטיים				
627	826	-	(199)	627
אגרות חוב מסוג CLO				
26	26	-	-	26
אגרות חוב מסוג CDO				
116	117	11	(12)	116
אגרות חוב מסוג SCDO				
43	43	1	(1)	43
אחרים				
851	1,054	12	(215)	851
סך הכל				
4,934	5,163	38	(267)	4,934
סך כל אגרות החוב מגובי נכסים זמינות למכירה				

* סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מהתאמות ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן.

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ליום 31 במרס 2009 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו
		מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן *	
2. אגרות חוב למסחר				
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass-through securities)				
3	3	-	-	3
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA ועל ידי FHLMC				
3	3	-	-	3
סך הכל				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)				
ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA, או GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה				
75	75	2	-	75
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות				
109	109	-	(42)	109
סך הכל				
184	184	2	(42)	184
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)				
-	-	-	-	-
חייבים בגין כרטיסי אשראי				
14	14	-	(8)	14
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים				
5	5	-	-	5
אשראי לרכישת רכב				
9	9	-	(4)	9
אשראי שאינו לאנשים פרטיים				
4	4	-	(6)	4
אגרות חוב מסוג CDO				
3	3	-	-	3
אחרים				
35	35	-	(18)	35
סך כל אגרות החוב מגובי נכסים למסחר				
222	222	2	(60)	222

* הפסדים אלה נזקפו לחשבון רווח והפסד.

3. בתיק לפדיון נכלל נייר ערך שהונפק על ידי FHLMC הערך המאזן והשווי הוגן הינו בסך של כ- 9 מיליון ש"ח.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)					
הערך במאזן (במיליוני ש"ח)	עלות מופחתת	רווחים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר* שווי הוגן		
1. אגרות חוב זמינות למכירה					
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות					
(Pass-through securities)					
2,123	2,125	14	(16)	2,123	ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA
460	448	12	-	460	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA ועל ידי FHLMC
-	-	-	-	-	ניירות ערך אחרים
2,583	2,573	26	(16)	2,583	סך הכל
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים					
(כולל CMO ו-STRIPPED MBS)					
ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA, או					
2,274	2,273	12	(11)	2,274	GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה
33	61	-	(28)	33	שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות
2,307	2,334	12	(39)	2,307	סך הכל
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
3	5	-	(2)	3	קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים
12	12	-	-	12	אשראי לרכישת רכב
7	7	-	-	7	אשראי אחר לאנשים פרטיים
911	763	184	(36)	911	אגרות חוב מסוג CLO
25	25	-	-	25	אגרות חוב מסוג CDO
66	56	10	-	66	אגרות חוב מסוג SCDO
24	25	-	(1)	24	אחרים
1,048	893	194	(39)	1,048	סך הכל
5,938	5,800	232	(94)	5,938	סך כל אגרות החוב מגובי נכסים זמינות למכירה

* סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מהתאמות ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים
סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו		הפסדים
		מהתאמות לשווי הוגן *	מהתאמות לשווי הוגן	שטרם מומשו
(במיליוני ש"ח)				
2. אגרות חוב למסחר				
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות				
(Pass-through securities)				
1	1	-	-	1
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA ועל ידי FHLMC				
1	1	-	-	1
סך הכל				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים				
(כולל CMO ו-STRIPPED MBS)				
ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA, או				
39	38	1	-	39
GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה				
50	59	-	(9)	50
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות				
89	97	1	(9)	89
סך הכל				
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)				
5	7	-	(2)	5
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים				
-	-	-	-	-
אשראי לרכישת רכב				
2	5	-	(3)	2
אשראי שאינו לאנשים פרטיים				
2	7	-	(5)	2
אגרות חוב מסוג CDO				
2	2	-	-	2
אחרים				
11	21	-	(10)	11
סך הכל				
101	119	1	(19)	101
סך כל אגרות החוב מגובי נכסים למסחר				

* רווחים (הפסדים) אלה נזקפו לחשבון רווח והפסד.

3. בתיק לפדיון נכלל נייר ערך שהונפק על ידי FHLMC הערך במאזן והשווי הוגן הינו בסך של כ-8 מיליון ש"ח.

זוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ליום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר)					
עד 12 חודשים		מעל 12 חודשים		סך הכל	
הפסדים	שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן	הפסדים	שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן	הפסדים	שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)					
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים שבגינם כלולים הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
372	(6)	5	-	377	(6)
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)					
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO, REMIC ו-STRIPPED MBS)					
124	-	598	(32)	722	(32)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
5	-	437	(38)	442	(38)
501	(6)	1,040	(70)	1,541	(76)
סך הכל					

ליום 31 במרס 2009 (בלתי מבוקר)					
עד 12 חודשים		מעל 12 חודשים		סך הכל	
הפסדים	שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן	הפסדים	שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן	הפסדים	שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)					
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים שבגינם כלולים הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
128	(2)	423	(8)	551	(10)
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)					
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO, REMIC ו-STRIPPED MBS)					
253	(7)	1,175	(35)	1,428	(42)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
332	(87)	410	(128)	742	(215)
713	(96)	2,008	(171)	2,721	(267)
סך הכל					

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)					
עד 12 חודשים		מעל 12 חודשים		סך הכל	
הפסדים	שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן	הפסדים	שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן	הפסדים	שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)					
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים שבגינם כלולים הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
980	(16)	6	-	986	(16)
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)					
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO, REMIC ו-STRIPPED MBS)					
373	(4)	711	(35)	1,084	(39)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
25	-	461	(39)	486	(39)
1,378	(20)	1,178	(74)	2,556	(94)
סך הכל					

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר)				
סך הכל	הפרשה			
	הפרשה נוספת (ב)	ספציפית לפי עומק פיגור (א)	הפרשה ספציפית (א)	
				(במיליוני ש"ח)
10,667	900	578	9,189	יתרה ההפרשה לתחילת התקופה
373	7	58	308	הפרשות במהלך התקופה
(236)	(36)	(64)	(136)	הקטנת הפרשות
(7)	-	-	(7)	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
130	(29)	(6)	165	תוספת, נטו, שנזקפה לדוח הרווח וההפסד
(178)	-	(17)	(161)	מחיקת חובות נטו (ג)
10,619	871	555	9,193	יתרה ההפרשה לסוף התקופה
				מזה: יתרת ההפרשה שלא נוכתה
238	123	-	115	מסעיף אשראי לציבור

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2009 (בלתי מבוקר)				
סך הכל	הפרשה			
	הפרשה נוספת (ב)	ספציפית לפי עומק פיגור (א)	הפרשה ספציפית (א)	
				(במיליוני ש"ח)
9,869	948	675	8,246	יתרה ההפרשה לתחילת התקופה
610	54	89	467	הפרשות במהלך התקופה
(253)	(23)	(85)	(145)	הקטנת הפרשות
(3)	-	-	(3)	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
354	31	4	319	תוספת, נטו, שנזקפה לדוח הרווח וההפסד
(142)	-	(19)	(123)	מחיקת חובות נטו (ג)
10,081	979	660	8,442	יתרה ההפרשה לסוף התקופה
				מזה: יתרת ההפרשה שלא נוכתה
311	133	-	178	מסעיף אשראי לציבור

- (א) לא כולל הפרשה בגין ריבית לתקופה שלאחר קביעת החובות כמסופקים. בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק פיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
- (ב) כולל הפרשה כללית ומיוחדת לחובות מסופקים.
- (ג) בניכוי גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות.

דוחות כספיים

באור 3 – הפרשה לחובות מסופקים (המשך) פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור סכומים מדווחים

ליום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר)						
חובות בעייתיים						
הפרשה ספציפית						
	לפי	מזה:	יתרת			
	עומק	סכום	חוב			
סך הכל	הפיגור (ד)	בפיגור (ג)	מאזנית	אשראי (ה)		(במיליוני ש"ח)
						הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את
391	-	391	162	506	28,726	ההפרשה לפי עומק הפיגור
129	-	129	141	116	10,591	הלוואות "גדולות" (א)
42	7	35	22	212	7,864	הלוואות אחרות (ב)
562	7	555	325	834	47,181	יתרת ההפרשה לסוף התקופה

ליום 31 במרס 2009 (בלתי מבוקר)						
חובות בעייתיים						
הפרשה ספציפית						
	לפי	מזה:	יתרת			
	עומק	סכום	חוב			
סך הכל	הפיגור (ד)	בפיגור (ג)	מאזנית	אשראי (ה)		(במיליוני ש"ח)
						הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את
461	-	461	209	642	27,947	ההפרשה לפי עומק הפיגור
153	-	153	152	144	7,215	הלוואות "גדולות" (א)
54	8	46	27	219	7,213	הלוואות אחרות (ב)
668	8	660	388	1,005	42,375	יתרת ההפרשה לסוף התקופה

(א) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 864 אלפי ש"ח (ב-31 במרס 2009 - 835 אלפי ש"ח) כולל הלוואות לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים.

(ב) הלוואות לכל מטרה במישכון דירת מגורים שיתרת כל אחת מהן אינה עלה על 864 אלפי ש"ח (31 במרס 2009 - 835 אלפי ש"ח).

(ג) כולל ריבית על הסכום לפיגור.

(ד) כולל יתרת הפרשה ספציפית מעבר למתחייב על פי עומק הפיגור בסך 110 מיליוני ש"ח (31 במרס 2009 - 126 מיליוני ש"ח).

(ה) יתרת הלוואות במשכון דירת מגורים הינה 7,533 מיליוני ש"ח (31 במרס 2009 - 6,129 מיליוני ש"ח).

דוחות כספיים

באור 4 - הלימות הון

מחושב בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו-341 בדבר "יחס הון מזערי"
ו"הקצאת הון בגין חשיפה לסיכוני שוק"
סכומים מדווחים

2009	31 במרס 2009	31 במרס 2010	
בדצמבר 2009			(במיליוני ש"ח)
	באזל 1	באזל 2	
			הון לצורך חישוב יחס ההון
21,478	19,890	22,000	הון רובד 1, לאחר ניכויים
14,863	(א) 10,745	16,801	הון רובד 2, לאחר ניכויים
-	-	-	הון רובד 3
36,341	30,635	38,801	סך הכל הון כולל
			יתרות משוקללות של נכסי סיכון
229,551	251,233	233,323	סיכון אשראי
7,418	6,315	6,587	סיכוני שוק
20,928	-	20,940	סיכון תפעולי
257,897	257,548	260,850	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
			יחס ההון לרכיבי סיכון
8.33%	7.73%	8.43%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.09%	11.90%	14.87%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
			חברות בנות משמעותיות
			בנק לאומי למשכנתאות
10.87%	6.13%	10.96%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
16.32%	9.20%	16.05%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
			בנק ערבי ישראלי
10.70%	14.77%	11.24%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.91%	19.31%	16.43%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
			לאומי קארד בע"מ
(ג) 13.50%	20.00%	13.50%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
(ג) 13.50%	20.00%	13.50%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
			בנק לאומי אר"ב
(ב)	9.83%	(ב)	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
(ב)	13.07%	(ב)	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(ב)	10.00%	(ב)	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים

- (א) לצורך באזל 1 יתרת ההשקעות במניות ובכתבי התחייבויות נדחים של חברות פיננסיות מנוכות מההון.
 (ב) השלוחה בארה"ב אינה מחוייבת לחשב יחס הלימות הון בהתאם לבאזל 2.
 (ג) הוצג מחדש בעקבות מיון חשיפת סיכוני אשראי של תאגידים בנקאיים.

דוחות כספיים

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ליום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר) סכומים מדווחים

		מטבע ישראלי		מטבע חוץ (א)			
		צמוד למדד		פריטים			
		המחירים של		במטבעות שאינם			
		בדולרים של		אחרים		סך הכל	
		ארה"ב		בארו		סך הכל	
		לא צמוד		לא צמוד			
		לצרכן		בארו			
		אר"ב		אחרים		סך הכל	
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	27,665	402	8,297	3,538	1,748	14	41,664
ניירות ערך	16,565	9,601	13,717	8,879	979	2,785	52,526
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	638	-	-	-	-	-	638
אשראי לציבור (ב)	109,076	49,284	33,696	5,995	9,461	101	207,613
אשראי לממשלות	-	247	160	-	-	-	407
השקעות בחברות כלולות	8	-	-	-	-	2,188	2,196
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	3,543	3,543
נכסים אחרים	3,893	131	2,939	232	975	874	9,044
סך כל הנכסים	157,845	59,665	58,809	18,644	13,163	9,505	317,631
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	117,462	26,045	69,682	22,120	9,118	152	244,579
פיקדונות מבנקים	1,795	332	672	233	128	-	3,160
פיקדונות מממשלות	47	438	182	11	-	-	678
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר	119	-	56	-	-	-	175
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	4,200	21,268	1,344	-	-	-	26,812
התחייבויות אחרות	10,690	3,994	2,264	387	1,099	812	19,246
סך כל ההתחייבויות	134,313	52,077	74,200	22,751	10,345	964	294,650
הפרש	23,532	7,588	(15,391)	(4,107)	2,818	8,541	22,981
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(5,405)	(7,074)	12,113	3,967	(3,601)	-	-
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	(442)	(1)	64	92	287	-	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	(536)	(7)	580	(48)	11	-	-
סך הכל כללי	17,149	506	(2,634)	(96)	(485)	8,541	22,981
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהוון)	(741)	(1)	192	112	438	-	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו, (ערך נקוב מהוון)	(2,013)	(18)	1,123	(371)	1,279	-	-

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכח באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים בסעיף זה.
 (ג) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

זוחות כספיים

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך) ליום 31 במרס 2009 (בלתי מבוקר) סכומים מזווחים

		מטבע ישראל			מטבע חוץ (א)		
		צמוד למדד			פריטים		
		המחירים של			במטבעות שאינם		
		בדולרים של			אחרים		
		ארה"ב			בארו		
		לא צמוד			סך הכל		
		לצרכן			כספיים (ג)		
		(במיליוני ש"ח)					
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	13,998	466	14,758	6,664	2,826	-	38,712
ניירות ערך	11,648	6,479	18,428	7,315	977	2,830	47,677
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	95	-	84	-	50	-	229
אשראי לציבור (ב)	101,378	51,060	42,538	7,534	10,361	7	212,878
אשראי לממשלות	-	244	256	-	-	-	500
השקעות בחברות כלולות	8	-	-	-	-	2,040	2,048
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	3,513	3,513
נכסים אחרים	4,751	156	5,076	716	1,178	618	12,495
סך כל הנכסים	131,878	58,405	81,140	22,229	15,392	9,008	318,052
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	112,104	27,168	81,595	24,528	9,122	48	254,565
פיקדונות מבנקים	1,256	555	729	188	453	-	3,181
פיקדונות מממשלות	131	533	175	13	-	-	852
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר	-	-	193	-	-	-	193
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	1,896	16,396	2,275	-	-	-	20,567
התחייבויות אחרות	9,080	3,499	4,510	709	1,253	552	19,603
סך כל ההתחייבויות	124,467	48,151	89,477	25,438	10,828	600	298,961
הפרש	7,411	10,254	(8,337)	(3,209)	4,564	8,408	19,091
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	-	-	-	-	-
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	8,411	(9,078)	4,961	1,022	(5,316)	-	-
אופציות בכסף, נטו, (במונחי נכס בסיס)	(831)	(9)	312	193	335	-	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו, (במונחי נכס בסיס)	(52)	(2)	91	53	(90)	-	-
סך הכל כללי	14,939	1,165	(2,973)	(1,941)	(507)	8,408	19,091
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
אופציות בכסף, נטו, (ערך נקוב מהוון)	(1,535)	(10)	648	347	550	-	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו, (ערך נקוב מהוון)	(918)	(22)	867	69	4	-	-

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכח באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים בסעיף זה.
 (ג) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

דוחות כספיים

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך) ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר) סכומים מדווחים

		מטבע ישראלי			מטבע חוץ (א)		
		צמוד למדד			פריטים		
		המחירים של			במטבעות שאינם		
		בדולרים של			סך הכל		
		לא צמוד	לצרכן	ארה"ב	בארו	אחרים	כספיים (ג)
		(במיליוני ש"ח)					
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	26,348	446	9,792	3,944	2,401	2	42,933
ניירות ערך	18,193	9,665	15,195	10,134	1,731	2,587	57,505
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו							
במסגרת הסכמי מכר חוזר	744	-	-	-	-	-	744
אשראי לציבור (ב)	105,910	49,318	32,494	6,578	10,349	20	204,669
אשראי לממשלות	-	259	148	-	-	-	407
השקעות בחברות כלולות	8	-	-	-	-	2,170	2,178
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	3,553	3,553
נכסים אחרים	3,846	134	3,016	302	1,713	775	9,786
סך כל הנכסים	155,049	59,822	60,645	20,958	16,194	9,107	321,775
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	119,050	26,976	70,868	23,787	9,675	62	250,418
פיקדונות מבנקים	2,115	439	776	212	243	-	3,785
פיקדונות מממשלות	55	471	179	7	-	-	712
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו							
במסגרת הסכמי מכר חוזר	216	-	57	-	-	-	273
אגרות חוב, שטרי התחייבות							
וכתבי התחייבות נדחים	3,214	20,329	1,718	-	-	-	25,261
התחייבויות אחרות	9,719	3,942	2,211	536	2,040	734	19,182
סך כל ההתחייבויות	134,369	52,157	75,809	24,542	11,958	796	299,631
הפרש	20,680	7,665	(15,164)	(3,584)	4,236	8,311	22,144
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים :							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	-	-	-	-	-
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים :							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(1,989)	(7,238)	11,120	3,477	(5,370)	-	-
אופציות בכסף, נטו, (במונחי נכס בסיס)	(576)	(9)	299	188	98	-	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו, (במונחי נכס בסיס)	(474)	-	393	(31)	112	-	-
סך הכל כללי	17,641	418	(3,352)	50	(924)	8,311	22,144
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים :							
אופציות בכסף, נטו, (ערך נקוב מהוון)	(1,021)	(16)	706	262	69	-	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו, (ערך נקוב מהוון)	(1,358)	(3)	1,270	(114)	205	-	-

- (א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכח באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים בסעיף זה.
 (ג) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2009	31 במרס 2009	31 במרס 2010	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	במיליוני ש"ח
א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים			
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה			
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
1,773	1,541	2,598	אשראי תעודות
6,199	6,999	6,114	ערבויות להבטחת אשראי
9,250	7,820	9,585	ערבויות לרוכשי דירות
14,509	15,578	14,614	ערבויות והתחייבויות אחרות
18,348	17,673	18,578	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
			מסגרת חח"ד ומסגרות אשראי אחרות
14,211	17,187	13,892	בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
17,827	19,465	20,929	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן (א)
7,793	6,941	8,288	התחייבויות להוצאת ערבויות
4,060	-	4,317	מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו

(א) מזה: חשיפות אשראי בגין מחויבות לספק נזילות למבני אגוח בחסות אחרים שלא נוצלו בסך 371 מיליוני ש"ח, (31 במרס 2009 - 419 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2009 - 377 מיליוני ש"ח).

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות			
(1) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים, ציוד וכלי רכב			
וכן דמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות			
228	167	212	בשנה הראשונה
145	137	139	בשנה השנייה
123	106	118	בשנה השלישית
100	87	94	בשנה הרביעית
65	54	62	בשנה החמישית
203	115	179	מעל 5 שנים
864	666	804	סך הכל
399	502	328	(2) התחייבויות לרכישת ניירות ערך
123	195	140	(3) התחייבויות להשקעה בבניינים, בציוד ובאחרים
-	-	6	(4) התחייבויות לחיתום ניירות ערך
(5) פיקדונות עתידיים			
עיסקאות עם מפקידים לקבלת פיקדונות גדולים במועדים עתידיים ובשיעורי ריבית קבועים שנקבעו מראש במועד ההתקשרות			
פירוט סכומי הפיקדונות העתידיים ומועדי ההפקדה כפי שנקבעו בתנאי העיסקאות:			
17	17	17	בשנה הראשונה
17	17	17	בשנה השנייה
17	17	17	בשנה השלישית
17	17	17	בשנה הרביעית
17	17	12	בשנה החמישית
15	24	12	שנה שישית ואילך
100	109	92	סך הכל פיקדונות עתידיים

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסויימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות, המתבססות על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות הייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מתובענות כאמור.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ- 205 מיליון ש"ח.

1. להלן פירוט של תובענות שהסכום הנטען בהן הוא מהותי:

א. בקשה לאישור תביעה ייצוגית שהוגשה ביום 12 בספטמבר 2006 בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, נגד הבנק ונגד בנק הפועלים ובנק דיסקונט. הסך הנטען של התביעה הייצוגית שמבוקש אישורה הוא 7 מיליארד ש"ח כאשר בגוף הבקשה נטען כי הנזק לקבוצה הנטענת נאמד ב-10 מיליארד ש"ח. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים. לטענת המבקשת, הבנקים המשיבים גבו מלקוחותיהם ריבית בגין אשראי שקלי לא צמוד, עמלת הקצאת אשראי ודמי ניהול קבועים בחשבונות חח"ד בשיעורים ובסכומים זהים וזאת כתוצאה מתיאום מחירים והסדר כובל האסור על פי חוק ההגבלים העסקיים. הסעד הנתבע על-ידי המבקשת הוא השבה של גביית היתר הנטענת ללקוחות המשיבים שנטלו אשראי שקלי לא צמוד או "הפחתה רטרואקטיבית" של שיעורי הריבית והעמלות האמורות שהבנקים המשיבים גבו בעשר השנים האחרונות. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 21 בינואר 2008 קיבל בית המשפט המחוזי בת"א, את הבקשה ואישר את ניהול התביעה כתביעה ייצוגית. הבנק הגיש בקשת רשות ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון. בית המשפט העליון בהחלטה מיום 29 במאי 2008, קבע כי על היועץ המשפטי לממשלה להגיש עמדתו בכתב לגבי הבקשה. היועץ המשפטי לממשלה הודיע לבית המשפט העליון על התייצבותו בהליך בקשות רשות הערעור שהוגשו מטעם הבנקים ויגיש את עמדתו בכתב. ביום 31 בינואר 2010 החליט בית המשפט המחוזי בתל אביב לעכב את ההליכים בתובענה עד למתן החלטה בבקשת רשות הערעור שהוגשה לבית המשפט העליון.

ב. ביום 23 בנובמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנק הפועלים בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ. המבקשים טוענים כי הבנקים גובים בגין אשראי למגזר משקי הבית ריבית בשיעור גבוה בהרבה מזה הנגבה מן המגזר המסחרי והמגזר העיסקי וזאת למרות שהסיכון במתן אשראי למגזר משקי הבית נמוך משמעותית מהסיכון של מגזרים אלה וכי שיעור ריבית מופרז זה נובע מניצול של כוח המיקוח הנמוך של משקי הבית ושל כוחם המונופוליסטי של המשיבים. המבקשים טוענים כי מדובר בהפרה של חוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988, האוסר על בעל מונופולין לנצל לרעה את מעמדו בשוק וכי קיים חשד ממשי שהעדד התחרות בין המשיבים, בכל הנוגע למגזר משקי הבית, הינו פרי הסדר כובל בין הצדדים.

כן טוענים המבקשים כי שיעור הריבית נקבע תוך הטעיית הצרכנים לגבי המחיר המקובל לשירות אשראי למגזר משקי הבית, בניגוד להוראות חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981 וחוק הבנקאות (שירות לקוחות), תשמ"א-1981.

לטענת המבקשים הנזק שנגרם להם ולחברי הקבוצה הינו תוצאת המכפלה של (1) הפער בין שיעור הריבית שנגבה בפועל לבין שיעור הריבית ההוגן, שהיה נקבע להלוואות למגזר משקי הבית בשוק תחרותי (2) סכומי האשראי שכל אחד מן המבקשים וחברי הקבוצה נטלו בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה.

הנזק הנטען על ידם הינו 5.6 מיליארד ש"ח על פי שיטה אחת ו-5.2 מיליארד ש"ח לפי שיטה שניה. סכום הנזק הנאמד המיוחס ללקוחות הבנק הינו לפחות 1.6 מיליארד ש"ח. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. בית המשפט קיבל את הבקשה לעיכוב הליכים שהגיש

זוחות כספיים

הבנק והורה על עיכוב ההליכים בתביעה זו, עד למתן החלטת בית המשפט העליון בבקשת הרשות לערער שהגיש הבנק על החלטה לאשר את התביעה המתוארת בסעיף א' לעיל, כייצוגית. בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור שהגישו המבקשים על החלטת בית המשפט המחוזי לעכב את ההליכים בתביעה כאמור לעיל.

ג. ביום 3 בינואר 2008 הוגשו לבית משפט השלום בתל-אביב-יפו 260 תביעות זהות, נגד הבנק ונגד כונסי הנכסים שמונו על ידי בית המשפט. סכומה של כל תביעה נע בין הסך של כ-787,000 ש"ח לסך של כ-1,350,000 ש"ח. על פי החלטת בית המשפט אוחד הדיון בכל התביעות הני"ל, והם יידונו כתביעה אחת. הסכום הכולל של התביעות הינו כ-276 מיליון ש"ח. התובעים הינם רוכשי דירות נופש בפרויקט מלון נופית באילת. לטענת התובעים הבנק וכונסי הנכסים התרשלו בהשגחה על הפרוייקט ונמנעו מלממן את דמי השמירה וכתוצאה מכך נגרמו לתובעים נזקים גדולים לרבות ירידת ערך הדירות. תביעות אלו מצטרפות ל-5 תביעות נוספות שהוגשו נגד הבנק באותה עילה ומתבררות בנפרד. סכומן הכולל של כל התביעות בקשר לפרויקט זה מסתכם בסך של כ-288.6 מיליון ש"ח. ביום 10 באוגוסט 2009, דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את אחת מהתביעות הנוספות שהוגשו נגד הבנק, אשר הוגשה בנפרד על ידי 3 רוכשים וזהה ל-260 התביעות הני"ל, התובעים הגישו ערעור על פסק הדין. בית המשפט הורה על עיכוב ההליכים בתביעות עד למתן פסק דין בערעור שהוגש על פסק הדין הני"ל.

ד. ביום 1 באפריל 2007 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נגד הבנק, נגד בנקים נוספים ונגד גופים שרכשו מן הבנקים את השליטה במנהלי קרנות נאמנות בקשה לאישור תובענה ייצוגית. סכום התביעה הנטען כנגד הבנק מוערך על-ידי המבקשים בכ-131 מיליון ש"ח.

המבקשים, לטענתם, החזיקו ומחזיקים ביחידות בקרנות נאמנות, שנוהלו על-ידי מנהלי קרנות בשליטת הבנק. לטענת המבקשים, החל משנת 2004 גבה הבנק ממנהלי קרנות בשליטתו עמלות ברוקראזי עבור ביצוע עסקאות בניירות ערך ובמט"ח בשיעור גבוה מזה שגבה מגופים אחרים ובכך, פעל שלא כדין.

לטענתם, אמנם במהלך שנת 2006 מכר הבנק את אחזקותיו במנהלי הקרנות לצדדים שלישיים אך ממשיך לספק אותם שירותים לקרנות הנאמנות תמורת עמלות גבוהות אף יותר משנגבו קודם למכירת השליטה. מהמשך אספקת השירותים כאמור, מתבקשת המסקנה, כי הבנק ורוכשי השליטה במנהלי הקרנות סיכמו כי תמורת הפחתת המחיר ששולם עבור מנהל קרנות הנאמנות ימשיך הבנק לספק את שירותי המסחר שסיפק קודם למכירה, תמורת העמלות הגבוהות שנגבו עד למכירה, דבר המרוקן מתוכן, לטענתם, את מכירת השליטה במנהלי הקרנות.

המבקשים טוענים כי נגרם להם וליתר מחזיקי היחידות בקרנות, שהיו או שהינן בשליטת הבנק, נזק המשקף את הקיטון בשווי היחידות בקרנות הנאמנות עקב גביית היתר הנטענת. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית.

ה. ביום 26 ביוני 2007 הוגשה נגד הבנק בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תובענה ייצוגית בסכום של 200 מיליון ש"ח. לטענת התובע, הבנק גובה מלקוחותיו עמלת דמי ניהול פיקדון ניירות ערך גבוהה מהמוסכם. לטענת התובע, בכל פעם שהוא ביצע מכירה חלקית בהיקף נמוך של מניה מסוימת, שהעמלה בגינה לא הגיעה לסכום עמלת המינימום, גבה ממנו הבנק את עמלת המינימום ובנוסף, את עמלת דמי הניהול הנגבית בסוף הרבעון, כשהסכום המצטבר של שני הסכומים, גבוה מדמי הניהול המקסימאליים המוסכמים, אותם היה על הבנק לגבות. לטענת התובע, היה על הבנק להפחית מהסכום הכולל של דמי הניהול את עמלת המינימום שגבה בעת המכירה החלקית. התובע טוען עוד, כי מסמכי הבנק והודעותיו אינם משקפים את סכומי עמלת דמי הניהול הנגבים בפועל במהלך הרבעון. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית.

ו. ביום 25 בספטמבר 2007 הוגשה נגד הבנק בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תביעה ייצוגית בסכום של כ-435 מיליון ש"ח הכוללת 8 עילות תביעה שונות. לאחר החלטת בית המשפט לפיה על התובע לבחור עילת תביעה אחת והשאר תמחקנה מהבקשה, הודיעו המבקשים לבית המשפט כי בחרו בעילה המבוססת על הטענה לפיה הבנק מחייב את לקוחותיו בדמי ניהול ניירות ערך, בעת מכירת נייר ערך במהלך רבעון כלשהו, ואינו מפחית סכום זה מסכום דמי הניהול המינימאליים שהבנק מחייב את אותן לקוח בגין אותו רבעון. הסכום שייחסו המבקשים לעילה זו בבקשה מסתכם בכ-30 מיליון ש"ח.

- ז. ביום 6 במאי 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בת"א תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית. לטענת התובעת הבנק מחייב חשבונות לקוחות בהוצאות משפטיות, בגין טיפול בחובותיהם, מבלי לקבל אישור ערכאה שיפוטית, ובניגוד להוראות המפקח על הבנקים – "הוראות ניהול בנקאי תקין - חיוב לקוחות בשכר טרחה של עורך דין". כמו כן, כאשר הבנק מחייב את חשבונות לקוחותיו בהוצאות משפטיות (הן אלה שאושרו על ידי ערכאה שיפוטית, והן אלה שלא), גובה הבנק בגין הוצאות אלה ריבית בשיעור הריבית החלה בחשבון (במקרים רבים, ריבית פיגורים) ולא ריבית והפרשי הצמדה, כפי שרשאי הבנק לגבות, בהתאם לחוק פסיקת רבית והצמדה, תשכ"א - 1961. הסעד המבוקש הינו השבת הסכומים אשר גבה הבנק ביתר ללא נקיבת סכום, אך נטען, כי "מדובר בסכומי עתק", וכי התובענה מוגשת בשם כל לקוחות הבנק אשר חשבונם חויב בגין הוצאות משפטיות, במהלך שבע השנים שלפני הגשת הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 18 באוקטובר 2009, אישר בית המשפט המחוזי את התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 15 בנובמבר 2009 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ביצוע החלטתו לאשר את התביעה כייצוגית, וזאת עד להחלטת בית המשפט העליון בערעור הבנק. ביום 18 בנובמבר 2009 הגיש הבנק לבית המשפט העליון בקשה לרשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי לאשר את התביעה כייצוגית. בהחלטה מיום 1 בדצמבר 2009 החליט בית המשפט העליון כי הבקשה לרשות ערעור מצריכה תשובה, והורה לתובעת על הגשת תשובתה לבקשה לרשות ערעור. תשובת התובעת הוגשה ביום 14 בינואר 2010. טרם ניתנה החלטה בבקשה לרשות ערעור גופה. ההליכים בבית המשפט המחוזי מעוכבים עד להכרעה בבקשת הרשות לערער.
- ח. ביום 14 במאי 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק וכן כנגד בנק הפועלים (להלן: "הבנקים"). המבקש טוען כי הוא מנהל חשבונות עו"ש בבנקים אלו וכי לא שולמה לו ריבית בגין תקופות בהן עמדו חשבונות העו"ש שלו ביתרת זכות. עוד טוען המבקש כי לא הוסבר לו כי קיים אפיק השקעה שיכול להניב לו ריבית יומית בגין יתרת זכות בחשבונותיו. התנהגות הבנקים הנטענת, מהווה לטענת המבקש, הפרה של מספר הוראות דין, בהן חוק ההגבלים העסקיים, חוק הנאמנות, חוק השומרים, חוק עשיית עושר ולא במשפט, פקודת הבנקאות וחוק הבנקאות (שירות ללקוח). הקבוצה בשמה הוגשה התביעה, אותה התבקש בית המשפט לאשר, הינה כל לקוחות הבנקים שהיו אי פעם במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התביעה ביתרת זכות בחשבון העו"ש שלהם ושלא שולמה להם ריבית על יתרת זכות זו. סכום התביעה הייצוגית הנטען מוערך על ידי המבקש בסך של 3.4 מיליארד ש"ח, כאשר לא צוין בתביעה מהו סכום הנזק המיוחס לכל אחד מהבנקים. יחד עם זאת, בחוות הדעת שצורפה לבקשה לאישור ובה הוצגה דרך חישוב הנזק הנטען, צוין כי החלק בנזק המיוחס לבנק הינו 1.69 מיליארד ש"ח. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 17 במאי 2010 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית.
- ט. ביום 28 בספטמבר 2008 הוגשה לביהמ"ש המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תביעה כייצוגית בסך 672 מליון ש"ח נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק דיסקונט ובנק אוצר החייל. על פי הנתען, הבנק גובה בהסתר עמלה בלתי חוקית מלקוחות העוסקים במסחר רציף באופציות על מדד ת"א 25 (זכות לרכוש או למכור את סל המניות המרכיב את מדד ת"א 25 במועד ובמחיר נתון). הבנקים מנצלים את העובדה שהסכומים עוברים מהבורסה לאוחזי האופציות דרכם, וגוזרים מהתשלום עמלת מימוש בסך 0.5% הנגבית מתוך התקבול שמקבל הלקוח שהינו בעל אופציה פוקעת המזכה בתשלום. חישוב הסכום המגיע למחזיק האופציה אינו פשוט בגלל שמדד הפקיעה אינו סכום מדויק ואינו מתפרסם בפרסום רשמי, ולכן הלקוח לא יודע בדיוק איזה סכום הגיע לו ולא יכול לדעת שמהסכום שהגיע עברו נוכתה עמלה. עילת התביעה מתבססת על כך שהבנקים לא פרסמו כי הם גובים עמלת מימוש, לא כללו עמלה זו במסגרת ההתקשרויות עם הלקוחות ויצרו מצג שווא בפני הלקוחות לפיו העמלה היחידה שהם גובים הינה עמלת מכירה וקניה. אמנם הבנקים מפרטים את העמלה שנגבתה בהודעה נפרדת שהם שולחים בשלבים מאוחרים יותר לביצוע הפעולות, אך לטענת התובעים לקוחות מסוגם אינם עוקבים אחרי הודעות אלו ואינם יודעים לנתחם. הקבוצה שהוגדרה הינה לקוחות שהתקשרו עם מנהלי תיקים בקשר עם מסחר באופציות על מדד ת"א 25. לטענת התובעים הם השתמשו בהגדרה מצמצמת של קבוצת הלקוחות על מנת לטעון שקל יותר להסתיר מקבוצה זו את חיובי העמלות (יחסית ללקוחות שסוחרים שלא באמצעות מנהלי תיקים). הסעד הנדרש – נזק משותף של כלל לקוחות הבנקים בגין סכומי עמלות המימוש שנגבו במהלך שבע השנים האחרונות. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית.

זוחות כספיים

ביום 4 באוגוסט 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאשור תביעה ייצוגית נגד הבנק, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, "קהל" ניהול קרנות השתלמות (1996) בע"מ ("קה"ל) והממונה על שוק ההון והביטוח (כנתבע פורמלי). לטענת המבקש, בהתאם לחוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, העבירה קה"ל, בהוראת הבנקים, את השליטה בנכסי קופות הגמל שהיו בשליטת קה"ל ל"חברה מנהלת אחרת" וכי הבנקים נטלו וניכסו לעצמם שלא כדין, כביכול, את כספי התמורה שהתקבלו על ידם מהחברה המנהלת האחרת, עבור "העברת השליטה בנכסי קופות הגמל, ניהולם והנאמנות עליהם" מאחר וחברה מנהלת, ובעל השליטה בחברה מנהלת, אינם רשאים לקבל טובת הנאה כלשהי, במישרין או בעקיפין, בקשר עם ניהול קופת גמל, מלבד הוצאות ודמי ניהול. נטען כי כספי התמורה שהתקבלו בגין העברת השליטה כאמור בקופות הגמל, הינם פירות שנכסי קופות הגמל הצמיחו, ומקורם בזכויות העמיתים הנובעות מנכסים אלה, לכן, זהו רווח השייך לעמיתים בקופות הגמל ולא למי מהנתבעים. נטען כי התמורה שהתקבלה על ידי הבנקים מסתכמת בסכום של כ-260 מיליון ש"ח, כאשר חלקו של בנק לאומי בסכום זה מסתכם בסך של 149.5 מיליון ש"ח. המבקש מבסס את עילת התביעה בין היתר, על הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, חוק עשיית עושר ולא במשפט, חוק החוזים, חוק הבנקאות (רישוי), חוק השליחות וחוק הנאמנות. הקבוצה בשמה מתבקש אישור התביעה כייצוגית, הינה: כלל העמיתים בכל קופות הגמל, שהנכסים שלהן נשלטו ונוהלו ע"י כל אחד מהמנהלים הנאמנים (ככל הנראה מדובר בקה"ל), שהיו בבעלותו ו/או בשליטתו של הבנק הנתבע, והועברו לחליפיהם. המבקש צירף את הממונה על שוק ההון והביטוח לכתב התביעה ולבקשה לאישור, מאחר ולטענת המבקש, הממונה מופקד, על הרישוי, הפיקוח והביצוע של הוראות חוק קופות הגמל ולכן מן הראוי שהוא ישמע עמדתו מן הבחינה העניינית והציבורית ומאחר ויהיה בכך, כדי לסייע לליבון והכרעה בשאלות הכרוכות בתובענה הייצוגית. ביום 30 ביוני 2009 קבע בית המשפט כי קה"ל צורפה בטעות כמשיבה ודחה את הבקשה כנגדה. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 11 במרס 2010 הודיע היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט כי לא יתייצב בהליכים בתיק זה.

ביום 4 באוגוסט 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאשור תביעה ייצוגית נגד הבנק, לאומי גמל בע"מ והממונה על שוק ההון והביטוח (כנתבע פורמלי). לטענת המבקש, בהתאם לחוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, העבירה לאומי-גמל, בהוראת הבנק, את השליטה בנכסי קופות הגמל שהיו בשליטה ל"חברות מנהלות אחרות". לטענת המבקש, הבנק נטל וניכס לעצמו שלא כדין, כביכול, את כספי התמורה שהתקבלו על ידו מהחברות המנהלות האחרות, עבור "העברת השליטה והניהול של נכסי קופות הגמל והנאמנות עליהם" מאחר ולטענת המבקש, חברה מנהלת, וכן בעל השליטה בחברה מנהלת, אינם רשאים לקבל טובת הנאה כלשהי, במישרין או בעקיפין, בקשר עם ניהול קופת גמל, מלבד הוצאות ודמי ניהול. נטען כי התמורה שהתקבלה בגין העברת השליטה כאמור בקופות הגמל הינה פירות שנכסי קופות הגמל הצמיחו, ומקורה בזכויות העמיתים הנובעות מנכסים אלה, לכן, זהו רווח השייך לעמיתים בקופות הגמל ולא למי מהנתבעים. הסכום הנתבע מסתכם בכ-1.0016 מיליארד ש"ח המהווה לטענת המבקש את סכום התמורה שקבל הבנק מהמכירה. המבקש מבסס את התביעה בין היתר, על הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, חוק עשיית עושר ולא במשפט, חוק החוזים, חוק הבנקאות (רישוי), חוק השליחות וחוק הנאמנות. הקבוצה בשמה מתבקש אישור התביעה כייצוגית, הינה: כלל העמיתים בכל קופות הגמל, שהנכסים שלהן נשלטו ונוהלו על ידי כל אחד מהמנהלים הנאמנים (ככל הנראה מדובר בלאומי גמל), שהיו בבעלותו ו/או בשליטתו של הבנק הנתבע, והועברו לחליפיהם. המבקש צירף את הממונה על שוק ההון והביטוח לכתב התביעה ולבקשה לאישור, מאחר ולטענת המבקש, הממונה מופקד, על הרישוי, הפיקוח והביצוע של הוראות חוק קופות הגמל ולכן מן הראוי שהוא ישמע עמדתו מן הבחינה העניינית והציבורית ומאחר ויהיה בכך, כדי לסייע לליבון והכרעה בשאלות הכרוכות בתובענה הייצוגית. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 11 במרס 2010 הודיע היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט כי לא יתייצב בהליכים בתיק זה.

ביום 4 באוגוסט 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאשור תביעה ייצוגית נגד הבנק, לאומי פיא חברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ, פסגות מנהלי קרנות נאמנות – לאומי בע"מ, קסלמן וקסלמן חברה לנאמנות (1971) בע"מ והרשות לניירות ערך (כנתבע פורמלי). לטענת המבקש, בהתאם לחוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני

זוחות כספיים

חקיקה), התשס"ה-2005, העביר כל מנהל את השליטה והניהול בקרנות הנאמנות שבבעלותו ל"חברות מנהלות אחרות" והבנק נטל וניכס לעצמו שלא כדין, כביכול, את כספי התמורה שהתקבלו על ידו מהחברות המנהלות האחרות, עבור "העברת השליטה בנכסי קרנות הנאמנות וניהולם". לטענת המבקש, חברה מנהלת, נאמן, ובעל השליטה בחברה מנהלת, אינם רשאים לקבל טובת הנאה כלשהי, בקשר עם ניהול קרנות נאמנות, מלבד הוצאות ודמי ניהול ולכן נטען כי כספי התמורה שהתקבלו בגין העברת השליטה כאמור בקופות הנאמנות הינם פירות שנכסי קרנות הנאמנות הצמיחו, ומקורם בזכויות הנובעות מנכסים אלה, לכן, זהו רווח השייך לקרנות ולבעלי היחידות בהן ולא למי מהנתבעים. לטענת המבקש, התמורה שהתקבלה על ידי הבנק מסתכמת בסכום של כ-1.885 מיליארד ש"ח, וזהו הסכום אותו תובע המבקש עבור חברי הקבוצה. המבקש מבסס את התביעה בין היתר, על הפרת חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, חוק עשיית עושר ולא במשפט, חוק החוזים, חוק הבנקאות (רישוי), חוק השליחות וחוק הנאמנות. הקבוצה בשמה מתבקש אישור התביעה כייצוגית, הינה: כלל בעלי היחידות בכל קרנות הנאמנות, שהנכסים שלהן נשלטו ונוהלו ע"י המנהלים שבשליטת הבנק, והועברו לחליפיהם. המבקש צירף את הרשות לניירות ערך לכתב התביעה ולבקשה לאישור, מאחר ולטענת המבקש, הרשות מופקדת, כך נטען, על הרישוי, הפיקוח והביצוע של הוראות חוק ההשקעות ולכן מן הראוי שהיא תשמיע את עמדתה מן הבחינה העניינית והציבורית ומאחר ויהיה בכך, כדי לסייע לליבון והכרעה בשאלות הכרוכות בתובענה הייצוגית. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 11 במרס 2010 הודיע היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט כי לא יתייצב בהליכים בתיק זה.

יג. ביום 2 באוגוסט 2009 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תביעה כספית נגד הבנק על סך של 100 מיליון ש"ח. לטענת התובע, הבנק הפר את התחייבותו ללוות פרויקט בניה שיזמה חברה אשר התובע החזיק בחלק ממניותיה באותו מועד, הבנק העביר כספים מחשבון החברה לחשבוננו של אחד השותפים של התובע בניגוד להסכמות ולהוראות שנתנו לבנק והבנק סרב סירוב בלתי סביר להעמיד אשראי לחברה. נזקיו הנטענים של התובע כוללים הפסדי רווח שונים, הפסד השקעה, הפסד חלקו של התובע בחברה ונזקי מוניטין.

יד. ביום 29 באוקטובר 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה למתן צווים הצהרתיים הקובעים, בין היתר, כי שבעת הבנקים המשיבים, (הבנק, בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק הבינלאומי, בנק המזרחי, בנק מרכנתיל דיסקונט ובנק איגוד), אינם זכאים לחייב את המבקשים בהפרשים בגין ריבית "הפרה", כהגדרתה בתובענה, וכי יש להפחית את סכום הפרשי ריבית ההפרה, מסך של 841 מיליון ש"ח לסך של 37 מיליון ש"ח. לחלופין, מבקשים לקבוע, כי הבנקים זכאים לחייב את המבקשות בהפרשים בגין ריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א – 1961 בלבד, וזאת ביחס לחוב המבקשות שהצטבר שהחל מיום 12 במאי 2003 ואילך. טענת המבקשות בין היתר הינה כי "ריבית ההפרה" אינה אלא "פיצוי מוסכם", כמשמעות מונח זה בסעיף 15(א) לחוק החוזים (תרופות), תשל"א – 1970, אשר בית המשפט רשאי להפחיתו "אם מצא שהפיצויים נקבעו ללא כל יחס סביר לנזק שניתן היה לראותו מראש בעת כריתת החוזה כתוצאה מסתברת של ההפרה"; כי הפחתת הפרשי ריבית ההפרה מתחייבת גם מפרשנות הסכם ההלוואה בהתאם לאומד דעת הצדדים; כי חיוב המבקשות בריבית הפרה תהווה אכיפה בלתי צודקת של הסכם ההלוואה; כי עמידת הבנקים על חיוב המבקשות בריבית הפרה מהווה חוסר תום לב; וכי גבייתה על ידי הבנקים של ריבית ההפרה תהווה עשיית עושר ולא במשפט על ידם. אין בתובענה שיוך כספי לחלקו של כל אחד מהבנקים בסכום ההפרש בגין ריבית ההפרה, אך פורטו אחוזי ההשתתפות של הבנקים במימון, כשחלקו של הבנק הינו על פי הנתען, 24%. ביום 11 בפברואר 2010 הוגשה תביעה כספית על סך של 829,529,867 ש"ח, חלף התביעה לצווים ההצהרתיים שנמחקה.

טו. ביום 26 בנובמבר 2008, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כייצוגית כנגד הבנק, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק איגוד לישראל בע"מ ובנק מזרחי טפחות בע"מ, התביעה מבוססת על נזקים נטענים, בסך של כ-68,125,000 ש"ח (על פי תחשיבי התובע), אשר נגרמו לכל לקוחות הבנקים אשר נוכה מס במקור מרווחיהם מריבית בגין אגרות חוב ו/או מדיבידנד בגין מניות, וזאת מיום 1 בינואר 2003 ועד ליום הגשת התביעה. על פי הנתען, ניכו הבנקים מס ביתר, על ניכו את שיעור המס במקור, עובר לגביית העמלות מן התשואה המתקבלת. לשיטת התובע, היה על הבנקים להפחית העמלות מן ההכנסה נשוא ניכוי המס במקור, ורק לאחר מכן לבצע הניכוי במקור. התובע מבסס טענתו על סעיף 17 לפקודת מס הכנסה, בסווגו את העמלות כהוצאה בייצור הכנסה בשנת המס, שיש להביאן בחשבון במסגרת חישוב ההכנסה החייבת. לטענת התובע, בעשותם כאמור,

זוחות כספיים

הפרו הבנקים את חובות הזהירות, הנאמנות והגילוי הנאות כלפי הקבוצה, החלות עליהם לפי חוק הבנקאות, חוק הגנת הצרכן ופקודת הנוזקין וכן את חובת תום הלב החלה עליהם. כן נטען, כי הבנקים גרמו לקבוצה נזק וחסרון כס וכי התנהגותם עולה כדי רשלנות, הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט.

2. כמו כן תלויות ועומדות נגד הבנק תובענות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, כפי שיפורט להלן. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי הליכים משפטיים אלה, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהם ומטעם זה לא בוצעה בגינם הפרשה.

א. ביום 30 ביוני 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תביעה ייצוגית כנגד הבנק וכן כנגד בנק דיסקונט לישראל בע"מ ובנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנקים"). התביעה מתייחסת לעמלות הנגבות על ידי הבנקים עבור שירותי בנקאות שונים המסופקים על ידם ללקוחותיהם הפרטיים (עמלות "תפעוליות" להבדיל מעמלות בגין הקצאת, העמדת וטיפול באשראי, שאינן חלק מהתביעה). נטען כי בין הבנקים הושגו הסכמות לגבי העלאת או הפחתת מחירי העמלות וקיים חשש שאף הושגו הסכמות בדבר יצירת עמלות חדשות. נטען כי בעשותם כך, קיימו הבנקים הגבל עסקי בלתי חוקי לעניין שיעורי העמלות שהם גובים מלקוחותיהם, ניצלו לרעה את כוחם המונופוליסטי (בהיותם, לפי הטענה, "קבוצת ריכוז") והתעשרו שלא כדין על חשבון לקוחותיהם. בבקשה נטען כי בשל ההסדרים הכובלים האמורים, שילמו לקוחות הבנקים עבור העמלות מחיר בלתי הוגן הגבוה מהמחיר אשר היה משולם אלמלא קיומו של הקרטל אשר מנע תחרות חופשית. חישוב הסכום הנתבע מוצג כנגזר מהכנסות הבנקים מעמלות ששולמו על ידי משקי הבית ואלו הנובעות מבנקאות פרטית. נטען, כהערכה, כי מחצית מההכנסות הללו נגבות תוך תיאום מחירים בעקבות הסדרים כובלים, ואלמלא תיאומי המחירים בין הבנקים, היו העמלות נמוכות יותר בצורה משמעותית ולפחות בשיעור של 25%. לפיכך, בהתאם להנחות שונות שצינו בבקשה, הוערך סכום הנזק המצרפי בסך של 3.5 מיליארד ש"ח, כאשר בכותרת הבקשה צוין כי סכום התביעה הינו 3 מיליארד ש"ח. לא נערך יחוס ספציפי של סכום הנזק הנתבע מכל אחד מהבנקים, אולם צוין בבקשה כי חלקו היחסי של הבנק מנתח הפעילות הבנקאית בישראל מוערך בכ-30%. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 1 ביוני 2009 הגישו המבקשים לבית המשפט בקשה לצרף את קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 26 באפריל 2009, לפיה התקיימו הסדרים כובלים בין הבנקים (לאומי, פועלים, דיסקונט, מזרחי והבינלאומי) שעניינם העברת מידע בנושא עמלות, כראייה במסגרת הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. הבנקים המשיבים התנגדו לכך וביום 6 באוקטובר 2009 החליט בית המשפט כי הדיון בבקשה לצירוף קביעת הממונה מתייטר לאור החלטתו לאחד את הדיון בתובענה עם תובענה מאוחרת יותר (ראו תיאורה בסעיף ב להלן) אליה ממילא צורפה קביעת הממונה. ביום 29 בנובמבר 2009 החליט בית המשפט לעכב את ההליכים בתובענה למשך שנתיים ימים (בכפוף להוראות שנקבעו באותה החלטה) וזאת לאור כוונת המשיבים בבקשה לאישור להגיש לבית הדין להגבלים עסקיים ערר על קביעת הממונה. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, בשלב מוקדם זה לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה.

ב. ביום 27 באפריל 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק הבינלאומי. הבקשה מתבססת על קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 26 באפריל 2009. לטענת המבקשים, בהתאם לקביעה, הבנקים ערכו הסדרים כובלים לחילופי מידע ביחס לעמלות, אשר פגעו בתחרות ביניהם וגרמו נזק לחברי הקבוצה שייצוגה מתבקש, ואשר מצא את ביטויו בתשלום עמלות ביתר. המבקשים מעמידים את סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל המשיבים על 1 מיליארד ש"ח, תוך שהם מדגישים כי מדובר בהערכה בלבד ושומרים על זכותם לתקן את סכום התביעה בהמשך. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים ולא הובהרה די הצורך שאלת דרישת הפרשי הצמדה וריבית. לטענת המבקשים, עומדת להם עילת תביעה בשל קיומם של ההסדרים הכובלים האמורים בין הבנקים, אשר עלולים לפגוע ואף פגעו בתחרות. הסדרים אלה נופלים, כך נטען, הן לגדרו של סעיף 2(א) לחוק ההגבלים העסקיים והן לגדרו של סעיף 2(ב) לחוק ההגבלים העסקיים. ההליכים בבקשה לאישור עוכבו לשנתיים ימים, כאמור בהחלטה מיום 29 בנובמבר 2009 המתוארת בסעיף א לעיל. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, בשלב מוקדם זה לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה.

זוחות כספיים

ג. 3- בינואר 2006 נכנס לתוקף חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006 ("החוק"), הקובע כי על המחזיק בישראל נכס של נספה השואה (כהגדרת מונח זה בחוק) להעבירו לחברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ ("החברה"), שהוקמה על פי הוראות החוק, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, אשר שיעורם נקבע על ידי ועדת שערך מיוחדת. בתאריכים 4 במרס 2008, 18 בספטמבר 2008 ו-11 בפברואר 2009 הגישה החברה לבנק שלוש דרישות כספיות, בגין "נכסי נספי השואה", כהגדרתם בחוק, אשר לטענתה מוחזקים או הוחזקו על ידי הבנק ("הדרישות"). הבנק השיב לדרישות, תוך שהוא דוחה את הטענה כי קיימת לו חבות כספית ביחס לרוב רובם של הנכסים הכלולים בהן.

יחד עם זאת, מתוך רגישות ציבורית וכמחווה של רצון טוב, העביר הבנק לחברה סכום של 20 מיליון ש"ח, כדי שניתן יהיה לעשות שימוש בסכום זה לשם תשלום כספים ליורשי הנספים ולניצולים, בחייהם, בהתאם להוראות החוק ועל פי קריטריונים ראויים אשר ייקבעו על ידי החברה, כמצוות החוק. הבנק הודיע לחברה כי אם ייקבע שאין הוא חייב בתשלום סכומים כלשהם (כעמדתו של הבנק) או שהוא חייב בתשלום כספים שסכומם נמוך מהסכום ששולם, אזי כל יתרת הסכום תחשב כתרומה למטרות הנזכרות לעיל. אם ייקבע כי הבנק חייב בתשלום סכומים לניצולים או ליורשים של נספי השואה שסכומם גבוה מהסכום ששולם, אזי סכום התשלום (צמוד למדד ונושא ריבית) יקוזז על ידי הבנק מסכום החבות.

בעקבות תגובת הבנק לדרישות, הגישה החברה ביום 24 ביוני 2009 לבית המשפט המחוזי בירושלים המרצת פתיחה כנגד הבנק, במסגרתה התבקש בית המשפט להצהיר הצהרות שונות הנוגעות ל"נכסי נספי שואה", כהגדרתם בחוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006, ובין היתר להצהיר כדלקמן: (א) כי לבנק חבות כספית בגין נכסי נספי שואה בסכום מצטבר של כ-247 מיליון ש"ח, נכון ליום 31 במאי 2009; וכן (ב) כי חבותו הכספית של הבנק חלה גם לגבי נכסי נספי שואה אשר הבנק החזיק בהם בעבר אך אלה הועברו על ידו לצדדים שלישיים עוד טרם חקיקת החוק; וכן (ג) כי במקרים בהם קיים ספק ראייתי, לרבות באשר להיותו של נכס בגדר "נכס של נספה שואה" או באשר להימצאותו כיום בידי הבנק, יוטל נטל ההוכחה על שכמו של הבנק. טרם מתן תשובה מטעם הבנק להמרצת הפתיחה, נחתם בין החברה לבין הבנק הסכם בוררות הנושא תאריך 26 לפברואר 2010, במטרה להביא לבירור יעיל ומהיר של המחלוקות בין הצדדים. במסגרת זו הוסכם כי יוגש על ידי החברה כתב תביעה מתוקן וכי הבנק יגיש כתב הגנה בהתאם. נוכח הסכמת הצדדים, ניתן פסק דין המוחק את המרצת הפתיחה. במסגרת הסכם הבוררות הוגבלה יכולת החברה להגיש לבנק דרישות כספיות נוספות בעתיד, בכפוף לתנאים והסייגים המפורטים בהסכם הבוררות.

לדעת הבנק, המתבססת על חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, בשלב מוקדם זה (טרם הגשת כתב התביעה המתוקן וטרם הגשת תגובה מצד הבנק לנטען על ידי החברה), לא ניתן להעריך את סיכויי תביעת החברה ואם קיים צורך בתוספת להפרשה שבוצעה בעבר על ידי הבנק בין היתר בגין הדרישות.

ד. 3 במאי 2010 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית בסכום נטען של כ-209 מיליון ש"ח, נכון למועד הגשת התובענה. הבקשה כוללת גם סעדים נוספים שאינם כספיים. המבקש מעוניין לייצג כל מחזיק אג"ח של חפציבה חופים בע"מ ("חפציבה חופים") ערב הפסקת המסחר בהן בתחילת חודש אוגוסט 2007. המבקש טוען כי במהלך השנים 2006-2007, בסמוך לסוף של רבעון, העמיד הבנק לחברה בבעלותו המלאה של מר בועז יונה הלוואות בסכומים של עשרות מיליוני ש"ח. לטענת המבקש, כספים אלה הועברו מיידית לחשבונה של חפציבה חופים, כך שכיסו לרגע משיכות כספים של מר יונה מחפציבה חופים, אולם בתחילתו של כל רבעון עוקב נמשכו הכספים מקופת חפציבה חופים, הועברו לחשבונות פרטיים של מר יונה ומשם הושבו לבנק. המבקש טוען כי מטרת הפעולות הכספיות הנ"ל היתה עיוות הדוחות הכספיים של חפציבה חופים, כך שהוצגו לציבור מצגי שווא רגועים בנוגע למצבה האמיתי של חפציבה חופים. המבקש טוען, כי כתוצאה משיטתיות הפעולה של הבנק וממצגי השווא שהוצגו לציבור נמחקו בסופו של דבר השקעות המחזיקים באיגרות החוב של חפציבה חופים. לטענתו, ממחזיקי האג"ח הוסתרו אותות המשבר בחברה שיכול והיו משכנעים אותם למכור את אחזקותיהם מיד; ומאלה שהצטרפו במהלך יצירת מצגי השווא הנטענים, נמנע המידע החיוני שהיה מונע מהם להשקיע באיגרות החוב של חפציבה חופים. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, בשלב מוקדם זה לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה.

3. להלן פירוט של בקשות לאישור תביעות ייצוגיות בסכומים מהותיים שהוגשו נגד בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (להלן - בלמ"ש). לדעת הנהלת הבנק, ובהסתמך על דעת הנהלת בלמ"ש, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של בלמ"ש באשר לסיכויי הליכים אלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מתביעות כאמור:
- א. לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו הוגשה ביום 21 ביוני 2000 בקשה לאישור תביעה ייצוגית כנגד בלמ"ש על סמך חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א – 1981, תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 וחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשמ"א – 1981. סכום התביעה, שמתבקש אישורה כתביעה ייצוגית, מוערך על-ידי המבקשים בכ-100 מיליון ש"ח.
- המבקשים אשר נטלו הלוואה מבלמ"ש, טוענים לגבי שווי מבנים לצורכי ביטוח נכס במסגרת נטילת הלוואות מבלמ"ש. לטענת המבקשים נעשית על ידי בלמ"ש או מטעמו הערכת שווי מופרזת של המבנה, דבר הגורם לתשלום יתר של פרמיה על-ידי לקוחות בלמ"ש. המבקשים טוענים כי כך נעשה גם במקרה שלהם. בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי, הדיון בתביעה מעוכב עד אשר יוכרעו הערעורים בענין הנסקר בסעיף 4. א. להלן. בקשה שהוגשה על ידי המבקשים לביטול עיכוב ההליכים בתיק, נדחתה על ידי בית המשפט, אשר קבע כי עיכוב ההליכים בתובענה בעינו עומד.
- ב. ביום 2 בדצמבר 2006 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כנגד בלמ"ש וכנגד מגדל חברה לביטוח בע"מ ("מגדלי") בקשה לאישור תובענה ייצוגית בקשר לתשלומי תגמולי ביטוח חיים חלקיים. סכום התביעה הייצוגית המשוער הוא, לטענת המבקשת, 150 מיליון ש"ח.
- המבקשת וכן זוגה המנוח נטלו הלוואה מבלמ"ש. על פי הנטען בבקשה: לוויים הנוטלים הלוואה מבלמ"ש יכלו להצטרף להסדר ביטוח חיים ללוויים, שבו המבטחת היא מגדל; על לוויים שהצטרפו לביטוח חיים כאמור נמנים לוויים שקיבלו כאשר אירע מקרה הביטוח, תגמולי ביטוח חלקיים בשיעור נמוך הן מסכום הביטוח והן מיתרת הלוואה; בניגוד לתשלום שבוצע בפועל, הבנק ומגדל הבטיחו לשלם למבוטחים-לוויים כאמור "תגמולי ביטוח בשיעור יתרת הלוואה העומדת לפירעון או בשיעור סכום הביטוח (הנמוך מביניהם)" – כך לטענת המבקשת. ביום 18 בינואר 2009 נתן ביהמ"ש החלטה המורה על קיום ההליכים הקבועים בחוק לשם אישור הסכם פשרה שנחתם בין הצדדים ובכלל זה בצוע מספר פעולות לצורך בדיקת אישור ההסדר ומינוי בודק.
4. כמו-כן תלויות ועומדות נגד בלמ"ש בקשות לאישור תביעות ייצוגיות כפי שיפורט להלן. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על דעת הנהלת בלמ"ש, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של בלמ"ש באשר לסיכויי הליכים משפטיים אלה, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהם ומטעם זה לא בוצעה בגינם הפרשה. להלן פירוט של הליכים משפטיים:
- א. לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו הוגשה ביום 17 ביולי 1997 בקשה לאשר הגשת תובענה ייצוגית על סך של למעלה ממיליארד ש"ח, כנגד בלמ"ש ביחד עם בנקים למשכנתאות נוספים בקשר עם גביית עמלות ביטוחי חיים וביטוחי מבנה של לוויים. כל אחד מן המבקשים נטל הלוואה מאחד מן הבנקים למשכנתאות המשיבים. לטענת המבקשים, במסגרת נטילת הלוואה הם צורפו לביטוח חיים או ביטוח נכס שנערכו באמצעות הבנקים המשיבים. לטענתם, חלק מדמי הביטוח הגיע לידי הבנקים המשיבים וזאת שלא כדין.
- ביום 17 בנובמבר 1997 ניתנה החלטתו של בית המשפט כי לא ניתן לדון בתובענה שהוגשה במתכונת של תובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981 וחוק ההגבלים העיסקיים, תשמ"ח-1988. לפיכך, מחק בית המשפט את התביעה הכספית על הסף.
- עם זאת קבע בית המשפט כי ניתן לדון בעתירה במסגרת תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, רק בעתירה לסעד הצהרתי ביחס לעילות שנוצרו קודם ליום 10 במאי 1996. בית המשפט קבע כי העילות שניתן יהיה לדון בהן במסגרת זו הינן "בנושא הסדר הכובל וסוגיית הביטוחים השונים".
- על החלטה זו תלויים ועומדים בבית המשפט העליון ערעורים מטעם בלמ"ש, כל אחד מהבנקים למשכנתאות הנתבעים האחרים והתובעים. בהתאם להחלטה של בית המשפט העליון ביצועה של החלטת בית המשפט המחוזי עוכב. לפיכך התביעה לא תתברר עד למתן החלטה על ידי בית המשפט העליון בכל הערעורים.

זוחות כספיים

ביום 1 בספטמבר 2005 ניתן על ידי בית המשפט העליון פסק דין, בו נקבע, בתמצית, כי על אף שניתן לעשות שימוש באמצעים פרשניים על מנת להפוך את תקנה 29 לכלי להגשת תביעות ייצוגיות הרי שלעת הזו אין זה ראוי לעשות כן. זאת, בעיקר בשים לב להליכי חקיקה תלויים ועומדים בתחום התובענות הייצוגיות. ביום 12 במרס 2006 אכן פורסם חוק תובענות ייצוגיות. ביום 25 בספטמבר 2008 אישר ביהמ"ש את הסתלקות אחד המבקשים מהתביעה. הבקשה לצרף מבקש חלף זה שהסתלק תלויה ועומדת בבית המשפט. מתנהלים הליכי גישור בין הצדדים.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על דעת הנהלת בלמ"ש, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של בלמ"ש, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכויי הערעורים.

ב. ביום 19 באוגוסט 2007 הוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד בלמ"ש ועמה נוסח כתב תובענה ייצוגית בקשר לצירוף "לווה נוסף" בחלק מההלוואות שמעמיד בלמ"ש. סכום התביעה הייצוגית המשוער הוא, לטענת המבקשים, מעל 5 מיליון ש"ח.

המבקשים טוענים כי במסגרת הלוואה שנטלו דרש בלמ"ש צירופו של "לווה נוסף". לטענתם, הלווה הנוסף אינו לווה כלל אלא פיקציה ולמעשה מדובר בערב להלוואה. לטענת המבקשים, אילו האדם שצורף כ"לווה נוסף" אכן היה מצורף כערב להלוואה לא היה הוא נדרש לערוך ביטוח חיים בקשר להלוואה, כפי שנדרש לעשות בפועל.

המבקשים עותרים לאישור תובענה ייצוגית בשם כל אלו שהוגדרו כ"לווים נוספים" על-ידי בלמ"ש, שאינם בעלי זכויות בנכס שמושכן ואשר במסגרת ההלוואה נדרשו לערוך ביטוח חיים ושילמו דמי ביטוח בגינם, במישרין או באמצעות הלווים העיקריים, בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה.

המבקשים דורשים השבה של דמי ביטוח ששולמו כאמור וכן צו המורה לבלמ"ש לבטל את דרישת עריכת ביטוח חיים ושעבודו ביחס ללווים הנוספים חברי הקבוצה.

בהסכמת התובע הייצוגי, הוסכם שהמועד להגשת תגובת הבנק לבקשה יידחה עד לאחר קבלת פסק דין אחר שדן בסוגיה דומה. פסק הדין טרם ניתן.

לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על דעת הנהלת בלמ"ש, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של בלמ"ש, בשלב מוקדם זה של ההליך, לא ניתן להעריך את סיכויי.

5. להלן פירוט של בקשות לאישור תביעות ייצוגיות שהוגשו נגד החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "החברה לנאמנות") כפי שיפורט להלן.

א. ביום 5 באפריל 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד סטנדרד & פורס מעלות בע"מ, מטבעות עולם בע"מ, החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ, ערן פוקס, רוני בירם, יעקב הרפז ואקסלנס השקעות בע"מ. סכום התביעה הייצוגית הנתען נגד כל המשיבים עומד על כ-84 מיליון ש"ח. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים. לטענת המבקש, מעלות כשלה בדירוג האג"ח שהונפק על ידי מטבעות עולם, בכך שהורידה את דרוג האג"ח מדירוג AAA לדירוג D רק לאחר אירוע חדלות הפירעון של קבוצת ליהמן, למרות המידע אודות הקשיים של קבוצת ליהמן שפורסמו קודם לכן וכי מעלות יצרה מצג שגוי ומטעה בפני מחזיקי האג"ח כאילו אין שינוי במידת הסיכון של האג"ח ו/או כאילו ההתדרדרות במצבה של קבוצת ליהמן אינה נוגעת למידת הסיכון של האג"ח. כנגד מטבעות עולם נטען, כי היה עליה לדווח למחזיקי האג"ח אודות הגופים הפיננסיים המגבים ומתכונת הקצאת חלוקת סיכונים ה Notes ביניהם. בנוסף נטען, כי היה על מטבעות עולם לדווח למחזיקי האג"ח אודות ההשלכות של ההתדרדרות העסקית של קבוצת ליהמן על סיכויי הפירעון של האג"ח, ועל הימצאותו של בנק ליהמן בסיכון עסקי מהותי. עוד נטען, כי מטבעות עולם נמנעה מלפרסם דו"חות מיידיים אודות עניינים אלו שלא על פי דין וכתוצאה מכך נגרמו למחזיקי האג"ח נזקים אדירים. אקסלנס הינה בעלת המניות והשליטה במטבעות עולם. כלפי החברה לנאמנות, ששימשה כנאמן למחזיקי האג"ח שהונפק על ידי מטבעות עולם, טוען המבקש כי לא עשתה כל שביכולתה כדי להבטיח קיום התחייבויות מטבעות עולם כלפי מחזיקי האג"ח כפי שנקבע בתשקיף, כי היה עליה לבקש ממטבעות עולם ליידע את ציבור מחזיקי האג"ח בדבר זהות הגופים הפיננסיים עימם התקשרה מטבעות עולם בעסקה לרכישת ה Notes ואת מתכונת חלוקת הסיכונים ביניהם, וכי היה עליה לדרוש ממטבעות עולם מידע על ההשלכות של מצב קבוצת ליהמן על דירוג האג"ח ו/או על יכולתה של מטבעות עולם לפרוע את האג"ח. עוד טוען המבקש, כי משנדע לחברה לנאמנות על

זוהות כספיים

הקשיים שפקדו את בנק ליהמן, היה על החברה לנאמנות לדרוש ממטבעות עולם להחליף את ה Notes ב Notes מגופים פיננסיים אחרים, על מנת לצמצם את היקפי הנזק שנגרם למחזיקי האג"ח. בית המשפט החליט כי תביעה זו תשולב בבקשה לאישור תביעה ייצוגית מוקדמת יותר שהוגשה ביחס להנפקת אותן אגרות חוב. הוגשה תגובת החברה לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית.

ב. ביום 23 ביוני 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד סטנדרד & פורס מעלות בע"מ, קשת אגרות חוב בע"מ ("קשת"), החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ, אהרון בירם, ערן פוקס, מוטי מערב, רמי אורדן, אקסלנס נשואה חיתום (1993) בע"מ ואקספרט פיננסיים בע"מ. סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל המשיבים עומד על כ-220 מיליון ש"ח. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים. לטענת המבקש, מעלות כשלה בדירוג האג"ח שהונפק על ידי קשת, בכך שהורידה את דרוג האג"ח מדירוג AA+ לדירוג D רק לאחר אירוע חדלות הפירעון של קבוצת ליהמן, למרות המידע אודות הקשיים של קבוצת ליהמן שפורסמו קודם לכן וכי מעלות יצרה מצג שגוי ומטעה בפני מחזיקי האג"ח כאילו אין שינוי במידת הסיכון של האג"ח ו/או כאילו ההתדרדרות במצבה של קבוצת ליהמן אינה נוגעת למידת הסיכון של האג"ח. כנגד קשת נטען, כי היה עליה לדווח למחזיקי האג"ח אודות ההשלכות של ההתדרדרות העסקית של קבוצת ליהמן על סיכויי הפירעון של האג"ח, ועל הימצאותו של בנק ליהמן בסיכון עסקי מהותי. עוד נטען, כי היה על קשת לפרסם דיווח מיידי אודות תלותה המוחלטת בתקבולים מה Notes המגבים את האג"ח והסכנה הממשית לביצוע התשלום על ידה בגין האג"ח. בנוסף נטען, כי קשת התרשלה עד כדי מעילה באמון בכך שלא נקטה בפעולות למניעת כשל התשלום לבעלי האג"ח לרבות: פעילות להחלפת ה Notes המגבים את האג"ח; פניה למעלות בדרישה לעדכן ו/או להתאים ו/או לשנות את דירוג האג"ח. עוד נטען כי קשת כשלה בכך שלא עשתה ביטוח פיקדונות וכן בכך שהנפיקה אג"ח המגובות במלואן בנכסי בנק אחד בלבד. בנוסף נטען כי קשת הקטינה באופן ממש את מסת נכסיה באמצעות שינוי מהותי בהסכם השירותים בינה לבין אקסלנס השקעות (אשר שולטת באקסלנס נשואה). אקסלנס נשואה חיתום (1993) בע"מ וחברת אקספרט פיננסיים בע"מ הן הבעלות בחלקים שווים של קשת. כלפי החברה לנאמנות, ששימשה כנאמן למחזיקי האג"ח שהונפק על ידי קשת, טוען המבקש כי לא עשתה כל שביכולתה כדי להבטיח קיום התחייבויות קשת כלפי מחזיקי האג"ח כפי שנקבע בתשקיף, כי היה עליה לבקש מקשת ליידע את ציבור מחזיקי האג"ח אודות השלכות ההידרדרות במצבו של בנק ליהמן על דירוג האג"ח ו/או על יכולת החברה לפרוע את אגרות החוב בהגיע מועד פירעון. עוד טוען המבקש, כי משנודע לחברה לנאמנות על הקשיים שפקדו את בנק ליהמן, היה על החברה לנאמנות לדרוש מקשת להחליף את ה Notes ב Notes מגופים פיננסיים אחרים, על מנת לצמצם את היקפי הנזק שנגרם למחזיקי האג"ח. בנוסף נטען כי היה על החברה לנאמנות לפנות אל קשת בבקשה כי זו תערוך ביטוח פיקדונות, לשם הבטחת כספי הציבור אשר הושקעו, הלכה למעשה, בבנק ליהמן. הוגשה תגובת החברה לבקשה לאישור וכן הוגשה תגובת המבקש לתגובה. לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על דעת הנהלת החברה לנאמנות, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של החברה לנאמנות, בשלב מוקדם זה לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה. ומטעם זה לא בוצעה בגינה הפרשה.

6. ביום 14 בינואר 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה לאישור תביעה כייצוגית בסך של כ-73.9 מיליון ש"ח נגד לאומי קארד ולאומי קארד אשראים. לטענת התובע המשיבות גבו עמלות מלאות ממנו ומכל העסקים שהתקשרו אתן בהסכם למתן שירותי סליקה ב-7 השנים האחרונות (חברי הקבוצה), בגין עסקאות שבוטלו על אף שהתובע וחברי הקבוצה לא זכו לקבל שירות והשיבו את הכספים ללקוחותיהם. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על דעת הנהלת לאומיקארד, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של לאומיקארד באשר לסיכויי התביעה, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכויי ומטעם זה לא בוצעה בגינה הפרשה.

ד. פז חברת נפט בע"מ

1. כנגד פז חברת נפט בע"מ (להלן – "פז") וחברות מאוחדות שלה הוגשו תביעות משפטיות, ביניהן ייצוגיות, וקיימים הליכים משפטיים, פיקוח רשויות השלטון ותלויות אחרות הנוגעים למשק הדלק, הגז ומתקני תשתית. לגבי תביעות אלה להערכת פז ובהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, המקצועיים ואחרים, לא ניתן להעריך בשלב זה את השפעת האמור לעיל על הדוחות הכספיים, אם בכלל, ולפיכך לא נעשתה הפרשה בגינם. להרחבה בעניין הליכים אלה, ראה הדוחות הכספיים של פז ליום 31 במרס 2010.

דוחות כספיים

2. במכתב מיום 3 ביולי 2007 הודיע בנק ישראל לבנק שפז הינה קונגלומרט, כמפורט בביאור 11 א. להלן.

ה. החברה לישראל בע"מ

1. כנגד חברות מאוחדות מסוימות של החברה לישראל בע"מ הוגשו תביעות משפטיות בטענה כי נזקי גוף ורכוש, שנגרמו לתובעים, נובעים מזיהום נחל הקישון, אשר לטענת התובעים לחברות המאוחדות הנ"ל היה חלק בו וכן בדבר דרישת המשרד להגנת הסביבה לשאת בעלויות פיננסי משקעים מזוהמים מנחל הקישון. הנהלות החברות הנ"ל, בהתבסס על חוות דעתם של יועציהן המשפטיים אינן יכולות להעריך את סכום החשיפה בגין התביעות והדרישה הנ"ל, אם בכלל, ולכן לא נכללו כל הפרשות בנדון בדוחות הכספיים של החברה לישראל בע"מ והחברות המאוחדות שלה.
2. לצורך קיום פעילות של חברה מאוחדת של החברה לישראל, תלויה החברה המאוחדת בקבלת שירותים מחברות תשתית.
3. בחברה מאוחדת של החברה לישראל בע"מ, "צים שירותי ספנות משולבים בע"מ" (להלן - "צים"), קיים גרעון בהון חוזר ליום 31 במרס 2010, אשר נגרם בעיקרו מסיווג התחייבויות לזמן קצר בשל אי עמידה באמות המידה הפיננסיות שנקבעו בחוזי ההלוואות. בדוחות הכספיים של החברה לישראל ניתן פירוט למערכת הבנות והסכמות עם נושים, ספקים ונותני שירותים כמו גם עם בעלי מניות שהושגו לפני ולאחר תאריך המאזן (ובמידה מסוימת אף נחתמו באופן מחייב לפני פרסום דוחות כספיים אלה) אשר עיקריה הן דחייה, ויתור ו/או פריסה של פירעונות חובות כמו גם הזרמת הון מצד בעלי המניות, ואשר לדעת הנהלת צים והדירקטוריון שלה יאפשרו לצים לממן את צרכי פעילותה ולעמוד במילוי התחייבויותיה במהלך שנים עשר החודשים מיום המאזן.

להרחבה בעניין נושאים אלה, ראה הדוחות הכספיים של החברה לישראל בע"מ ליום 31 במרס 2010.

- ו. ביום 26 באפריל 2009 התקבלה בבנק קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה בין הבנק לבין בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברות מידע הנוגע לעמלות, וזאת מראשית שנות ה-90 ועד תחילת חקירת הרשות בענין, בחודש נובמבר 2004. המדובר בקביעה אזרחית המהווה ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי. בדעת הבנק להגיש ערר על קביעה זו בפני בית הדין להגבלים עסקיים. בשלב מוקדם זה, לא ניתן להעריך את השלכות הקביעה.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

א. היקף הפעילות

31 במרס 2010				
חוזי	חוזי	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע	שקל-מדד	אחר
ואחרים	מניות	חוץ	(במיליוני ש"ח)	
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
(א) נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	-	-
חוזי Forward				
-	-	-	1,477	-
Swaps				
-	-	-	1,477	-
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	1,083	-
(ב) נגזרים ALM (1)(2)				
779	947	85	11,299	-
חוזי Futures				
1,229	-	96,185	20,050	9,345
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
36	4,944	5,757	43	-
אופציות שנכתבו				
42	4,944	5,379	43	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
283	417	26,185	19,636	21
אופציות שנכתבו				
283	600	26,164	15,924	50
אופציות שנקנו				
-	-	14,579	107,091	1,162
Swaps				
2,652	11,852	174,334	174,086	10,578
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	56,355	-
(ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
Swaps				
-	-	-	-	-
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
594	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
-	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב				
-	-	8,576	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
594	-	8,576	-	-
סך הכל				
3,246	11,852	182,910	175,563	10,578
סך הכל כללי				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

31 במרס 2010				
חוזי	חוזי	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע	שקל-מדד	אחר
ואחרים	מניות	חוץ	(במיליוני ש"ח)	
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
(א) נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	27	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	-	14	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ב) נגזרים ALM (1)(2)				
40	325	3,077	2,455	91
שווי הוגן ברוטו חיובי				
43	324	3,511	3,122	323
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ד) נגזרי אשראי				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
4	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

31 במרס 2009				
חוזי סחורות ואחרים	חוזי בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד אחר	אחר
(במיליוני ש"ח)				
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
(א) נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	-	-
חוזי Forward				
-	-	-	1,472	-
Swaps				
-	-	-	1,472	-
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	(א)783	-
(ב) נגזרים ALM (1)(2)				
71	102	-	13,845	-
חוזי Futures				
1,254	-	100,730	18,808	11,600
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
188	5,703	6,166	-	-
אופציות שנכתבו				
188	5,703	7,378	1	-
אופציות שנקנו				
-	993	26,673	13,955	36
חוזי אופציה אחרים				
-	1,211	26,286	12,770	-
אופציות שנכתבו				
-	-	8,514	92,682	1,372
אופציות שנקנו				
-	-	-	-	-
Swaps				
1,701	13,712	175,747	152,061	13,008
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	(א)44,958	-
(ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
Swaps				
-	-	-	-	-
סך הכל				
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
230	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
-	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב				
-	-	10,274	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
230	-	10,274	-	-
סך הכל				
1,931	13,712	186,021	153,533	13,008
סך הכל כללי				

(א) סווג מחדש.

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

31 במרס 2009				
חוזי סחורות ואחרים	חוזי בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
(במיליוני ש"ח)				
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
(א) נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	64	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	-	44	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ב) נגזרים ALM (1)(2)				
39	188	4,362	3,528	136
שווי הוגן ברוטו חיובי				
39	185	4,532	3,547	273
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ד) נגזרי אשראי				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
14	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים (מבוקר)

31 בדצמבר 2009				
חוזי	חוזי	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע	שקל-מדד	אחר
ואחרים	מניות	חוץ	(במיליוני ש"ח)	
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א) נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	1,409	-
Swaps				
-	-	-	1,409	-
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	526	-
ב) נגזרים ALM (1)(2)				
851	381	189	7,920	-
Futures חוזי				
1,230	-	103,622	18,450	9,030
Forward חוזי				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
47	7,144	3,394	-	-
אופציות שנכתבו				
53	7,144	3,875	-	-
אופציות שנקנו				
11	495	26,033	17,440	21
חוזי אופציה אחרים				
22	673	26,220	14,007	50
אופציות שנכתבו				
-	-	11,811	102,226	1,169
אופציות שנקנו				
2,214	15,837	175,144	160,043	10,270
Swaps				
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	53,500	-
ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
Swaps				
-	-	-	-	-
סך הכל				
ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
831	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
-	-	11,765	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
831	-	11,765	-	-
סך הכל				
3,045	15,837	186,909	161,452	10,270
סך הכל כללי				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים (מבוקר)

31 בדצמבר 2009				
חוזי	חוזי	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע	שקל-מדד	אחר
ואחרים	מניות	חוץ	(במיליוני ש"ח)	
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
(א) נגזרים מגדרים (1)				
10	-	-	37	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
10	-	-	21	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ב) נגזרים ALM (1)(2)				
532	295	3,347	2,159	60
שווי הוגן ברוטו חיובי				
530	299	3,627	2,764	366
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ד) נגזרי אשראי				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
2	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך) סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 במרס 2010					
ממשלות					
דילרים / ובנקים					
סך הכל	אחרים	מרכזיים	ברוקרים	בנקים	בורסות
(בלתי מבוקר)					
(במיליוני ש"ח)					
					יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (1)(2)
6,019	2,286	-	-	3,276	457
					סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
30,746	9,473	-	2	20,255	1,016
36,765	11,759	-	2	23,531	1,473
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					

31 במרס 2009					
ממשלות					
דילרים / ובנקים					
סך הכל	אחרים	מרכזיים	ברוקרים	בנקים	בורסות
(בלתי מבוקר)					
(במיליוני ש"ח)					
					יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (1)(2)
8,317	3,351	-	7	4,768	191
					סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
26,989	7,448	-	198	17,650	1,693
35,306	10,799	-	205	22,418	1,884
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					

31 בדצמבר 2009					
ממשלות					
דילרים / ובנקים					
סך הכל	אחרים	מרכזיים	ברוקרים	בנקים	בורסות
(מבוקר)					
(במיליוני ש"ח)					
					יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (1)(2)
6,440	2,293	-	-	3,286	861
					סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
30,022	9,080	-	2	20,098	842
36,462	11,373	-	2	23,384	1,703
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					

- (1) לא קיימים הסדרי התחשבות נטו.
 (2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 6,019 מיליוני ש"ח (31 במרס 2009 – 8,317 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2009 – 6,440 מיליוני ש"ח) הכלולה בסעיף נכסים אחרים.
 (3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

ג. פירוט מועדי פרעון – סכום נקוב

31 במרס 2010					
עד	מעל שלושה	מעל שנה	מעל	סך הכל	
שלושה	חודשים	ועד	חמש שנים	חמש שנים	
חודשים	ועד שנה	חמש שנים	חמש שנים	סך הכל	
					(בלתי מבוקר)
					(במיליוני ש"ח)
					חוזי ריבית:
2,944	4,077	3,457	100	10,578	שקל - מדד
28,590	49,363	54,337	43,273	175,563	אחר
103,288	65,274	7,894	6,454	182,910	חוזי מטבע חוץ
10,385	974	493	-	11,852	חוזים בגין מניות
1,503	1,442	245	56	3,246	חוזי סחורות ואחרים
146,710	121,130	66,426	49,883	384,149	סך הכל
150,898	112,586	66,512	38,209	368,205	סך הכל במרס 2009 (בלתי מבוקר)
171,138	97,953	62,824	45,598	377,513	סך הכל בדצמבר 2009 (מבוקר)

דוחות כספיים

באור 8 - רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

לשלושה חודשים שנסתיימו		
ביום 31 במרס		
2009	2010	
במיליוני ש"ח		
א. בגין נכסים (א)		
6,808	(36)	מאשראי לציבור
31	(1)	מאשראי לממשלות
480	(32)	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
1,251	(596)	מפיקדונות בבנקים
9	3	מניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
2,525	(1,019)	מאגרות חוב (ד)
11,104	(1,681)	סך הכל בגין נכסים
ב. בגין התחייבויות (א)		
(10,069)	3,379	על פיקדונות הציבור
(17)	1	על פיקדונות מממשלות
-	-	על פיקדונות מבנק ישראל
(29)	76	על פיקדונות מבנקים
(22)	(1)	על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(324)	(80)	על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
(10,461)	3,375	סך הכל בגין התחייבויות
ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעילויות גידור		
-	-	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור (ב)
194	(314)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM (ג)
3	24	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
197	(290)	סך הכל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעילויות גידור
ד. אחר		
81	90	עמלות מעסקי מימון
143	65	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה, נטו (ה)
		רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות
113	70	לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
161	178	הכנסות מימון אחרות
24	-	הכנסות (הוצאות) מימון אחרות
522	403	סך הכל אחר
1,362	1,807	סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
(78)	3	מזה: הפרשי שער, נטו
ה. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעולות מימון		
4	(2)	הכנסות (הוצאות) מימון בגין נכסים
(3)	2	הכנסות (הוצאות) מימון בגין התחייבויות

(א) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ב) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ג) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ד) כולל ריבית והפרשי שער חיוביים (שליליים) בגין אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS) בסך של כ- (13) מיליון ש"ח (31 במרס 2009 - 364 מיליון ש"ח).

(ה) לרבות הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.

דוחות כספיים

באור 9 - רווחים מהשקעות במניות, נטו (א) סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

לשלושה חודשים שנסתיימו		
ביום 31 במרס		
2009	2010	
(במיליוני ש"ח)		
72	8	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(10)	(10)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה (ב)
		רווחים שמומשו ושטרם מומשו
12	2	מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
21	74	דיבידנד ממניות זמינות למכירה ולמסחר
95	74	סה"כ מהשקעות במניות

(א) כולל קרנות נאמנות.

(ב) לרבות הפרשות לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.

דוחות כספיים

באור 10 - מגזרי פעילות סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2010 (בלתי מבוקר)							
	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר
סך הכל	מגזר	ניהול	בנקאות	מגזר	מגזר	עסקים	מגזר
מאוחד	אחר	פיננסי	פרטית	מסחרי	עסקי	קטנים	משקי בית

(במיליוני ש"ח)

רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
מחיצוניים -	320	230	417	405	1	431	3
בינמגזרי -	178	(10)	71	(44)	96	(286)	(5)
סך הכל	498	220	488	361	97	145	(2)
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
מחיצוניים -	428	118	113	104	111	38	87
בינמגזרי -	58	(14)	(31)	(9)	2	-	(6)
סך הכל	486	104	82	95	113	38	81
סך כל ההכנסות	984	324	570	456	210	183	79
הפרשה לחובות מסופקים	20	13	73	31	-	(7)	-
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים	-	-	-	-	-	-	4
רווח נקי	37	72	229	110	29	48	71

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2009 (בלתי מבוקר) (א)							
	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר
סך הכל	מגזר	ניהול	בנקאות	מגזר	מגזר	עסקים	מגזר
מאוחד	אחר	פיננסי	פרטית	מסחרי	עסקי	קטנים	משקי בית

(במיליוני ש"ח)

רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
מחיצוניים -	245	228	561	404	(64)	(13)	1
בינמגזרי -	261	(17)	(131)	(58)	176	(230)	(1)
סך הכל	506	211	430	346	112	(243)	-
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
מחיצוניים -	405	109	99	101	102	156	31
בינמגזרי -	54	(10)	(32)	(8)	4	1	(9)
סך הכל	459	99	67	93	106	157	22
סך כל ההכנסות	965	310	497	439	218	(86)	22
הפרשה לחובות מסופקים	50	42	175	50	1	36	-
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים	-	-	-	-	-	-	1
רווח נקי (הפסד)	55	60	125	105	26	70	(12)

א. סווג מחדש.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)								
	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	
סך הכל	מגזר	ניהול	בנקאות	מגזר	מגזר	עסקים	מגזר	
מאוחד	אחר	פיננסי	פרטית	מסחרי	עסקי	קטנים	משקי בית	
(במיליוני ש"ח)								
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:								
7,023	18	333	(203)	1,747	3,028	1,036	1,064	מחיצוניים -
-	(16)	13	638	(336)	(1,136)	(180)	1,017	בינמגזרי -
7,023	2	346	435	1,411	1,892	856	2,081	סך הכל
הכנסות תפעוליות ואחרות:								
4,563	150	460	438	418	937	459	1,701	מחיצוניים -
-	(34)	3	16	(39)	(120)	(59)	233	בינמגזרי -
4,563	116	463	454	379	817	400	1,934	סך הכל
11,586	118	809	889	1,790	2,709	1,256	4,015	סך כל ההכנסות
1,517	-	11	35	383	579	228	281	הפרשה לחובות מסופקים
רווח מפעולות								
28	28	-	-	-	-	-	-	בלתי רגילות לאחר מיסים
2,014	(48)	273	116	311	1,013	188	161	רווח נקי (הפסד)

באור 11 – נושאים שונים

א. החזקות בתאגידי החזקה ריאליים (קונגלומרט)

החזקות הבנק בתאגידיים ריאליים כפופה למגבלות הקבועות בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ("חוק הבנקאות"). חוק הבנקאות קובע, בין היתר, בסעיף 24א לחוק, כי תאגיד בנקאי רשאי להחזיק באמצעי שליטה בקונגלומרט ("תאגיד החזקה ריאלי") אחד בלבד (תאגיד שהונו עולה על כ-1,901 מיליון ש"ח, והפועל ביותר משלושה ענפי משק). הבנק מחזיק בקונגלומרט - החברה לישראל. על פי הדוחות הכספיים של פז לרביע הראשון של שנת 2007, בהם יושמו תקנים חשבונאיים חדשים, עולה סכום ההון העצמי של פז על סכום ההון המינימלי להגדרת קונגלומרט (תאגיד החזקה ריאלי). עוד לפני פרסום הדוחות הכספיים הני"ל נערכו דיונים בין הבנק לבין בנק ישראל לעניין הפרשנות של חוק הבנקאות לגבי הגדרת פז כקונגלומרט, ובהמשך להם הודיע בנק ישראל לבנק במכתבו מיום 3 ביולי 2007, כי הוא אינו מקבל את פרשנות הבנק לכך שענף האנרגיה מהווה ענף משק אחד. לפיכך על פי עמדת בנק ישראל פז הינה קונגלומרט על פי חוק הבנקאות. לבקשת הבנק אישר לו בנק ישראל למכור את החזקותיו בפז עד ליום 30 בדצמבר 2010, בכפוף לכך שהחזקות הבנק בפז יועברו לידי נאמן. לצורך כך, העביר הבנק את החזקותיו בפז לידי נאמן בסוף חודש יוני 2009.